

Årsrapport 2002 dokumenterer Telenors sterke stilling i det norske markedet, en styrket leveransedyktighet i Norden og en videreutviklet posisjon som internasjonalt mobilselskap. Telenor leverer moderne kommunikasjonsløsninger til mer enn 15 millioner kunder.

TELENOR

Telenor – internasjonalisering og vekst	2
Intervju med konsernsjefen	6
Telenor i 2002	8

ÅRSBERETNING

Årsberetning 2002	10
Telenors selskapsstyring	18
Presentasjon av Telenors styre	20
Presentasjon av Telenors konsernledelse	22

VISION

23

VIRKSOMHET

Virksomhet og verdiskaping	34
Telenor Mobile	38
Telenor Networks	42
Telenor Plus	44
Telenor Business Solutions	46
Øvrig virksomhet	48

REGNSKAPET**Finansiell analyse**

Resultat av virksomheter for konsernet	50
--	----

Årsregnskap

Resultatregnskap – Telenor konsern	72
Balanse – Telenor konsern	73
Kontantstrømoppstilling – Telenor konsern	74
Egenkapital – Telenor konsern	75
Regnskapsprinsipper – Telenor konsern	76
Noter til regnskapet – Telenor konsern	80
Årsregnskap – Telenor ASA	121
Revisjonsberetning	131
Uttalelse fra Telenors bedriftsforsamling	131

AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjonærforhold	134
-----------------	-----

MARKEDSINFORMASJON

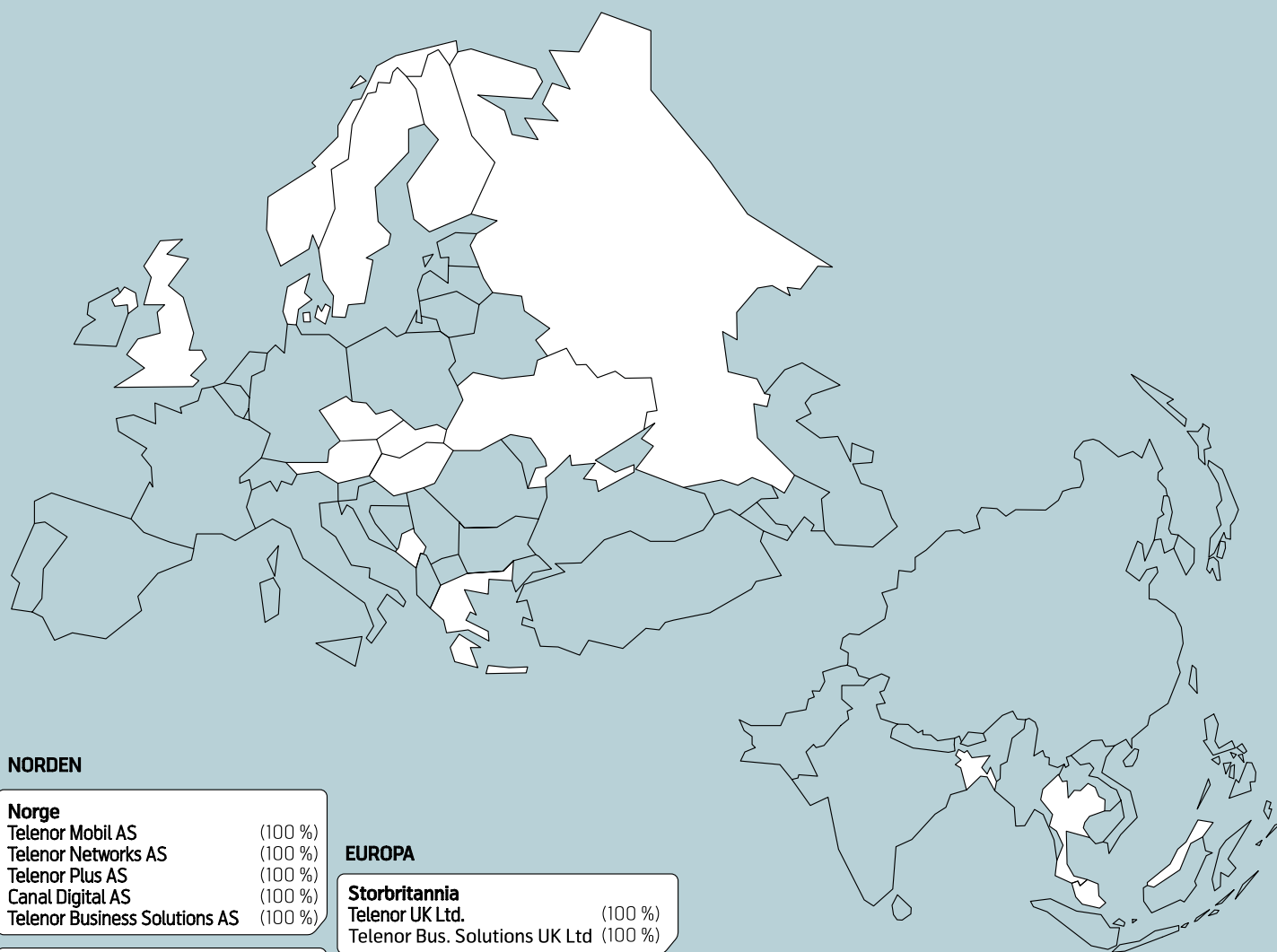
	2002	2001	2000	1999	1998
MOBILKOMMUNIKASJON					
Norge					
Antall mobilabonnement (NMT + GSM) (hele tusen)	2.382	2.307	2.199	1.950	1.552
Antall GSM abonnement (hele tusen)	2.330	2.237	2.056	1.735	1.260
– hvorav kontantabonnement (hele tusen)	1.115	1.027	911	732	316
Driftsinntekter pr GSM abonnement pr mnd (ARPU) ¹⁾	346	340	338	341	366
Trafikkminutter pr GSM-abonnement pr måned (AMPU)	180	181	173	169	167
Markedsandel GSM (som tjenesteleverandør)	61,1 %	60,9 %	66,4 %	-	-
Kundeavgang – fast mobilabonnement	17,5 %	12,5 %	12,7 %	14,2 %	13,1 %
Pannon GSM (Ungarn)					
Antall mobilabonnement (hele tusen)	2.450	-	-	-	-
– hvorav kontantabonnement (hele tusen)	1.910	-	-	-	-
Driftsinntekter pr GSM abonnement pr. måned (ARPU) ¹⁾	180	-	-	-	-
Trafikkminutter pr GSM abonnement pr. måned (AMPU)	113	-	-	-	-
Markedsandel GSM	38 %	-	-	-	-
DiGi.Com (Malaysia)					
Antall GSM abonnement (hele tusen)	1.616	1.039	-	-	-
– hvorav Kontantabonnement (hele tusen)	1.519	902	-	-	-
Driftsinntekter pr GSM abonnement pr. måned (ARPU) ¹⁾	152	180	-	-	-
Trafikkminutter pr GSM abonnement pr. måned (AMPU)	189	211	-	-	-
Markedsandel GSM	19 %	17 %	-	-	-
Kyivstar GSM (Ukraina)					
Antall mobilabonnement (i hele tusen)	1.856	-	-	-	-
– hvorav kontantabonnement (i hele tusen)	1.472	-	-	-	-
Driftsinntekter pr GSM abonnement pr. måned (ARPU) ¹⁾	107	-	-	-	-
Trafikkminutter pr GSM abonnement pr. måned (AMPU)	49	-	-	-	-
Markedsandel GSM	50 %	-	-	-	-
GrameenPhone (Bangladesh)					
Antall GSM abonnement (hele tusen)	769	464	191	61	30
– hvorav Kontantabonnement (hele tusen)	563	279	49	6	-
Driftsinntekter pr GSM abonnement pr. måned (ARPU) ¹⁾	172	190	260	-	-
Trafikkminutter pr GSM abonnement pr. måned (AMPU)	298	316	356	-	-
Markedsandel GSM	69 %	70 %	69 %	-	-
FAST TELEFONI I NORGE					
Antall telefonabonnement (PSTN) (hele tusen)	1.467	1.545	1.680	1.908	2.167
Antall ISDN-abonnement (linjer) (hele tusen)	1.828	1.766	1.590	1.228	755
PSTN/ISDN generert trafikk (millioner minutter)	15.527	17.960	19.560	18.704	16.610
Markedsandel av trafikkminutter i fastnettet (inkl internett)	72,2 %	73,2 %	73,2 %	87,3 %	96,4 %
Antall operatøraksesslinjer (hele tusen)	49	12	-	-	-
INTERNETT I NORGE					
Antall internettabonnement massemarkedet (hele tusen)	960	831	625	400	260
– hvorav frisure (hele tusen)	533	437	248	45	-
– hvorav ADSL (hele tusen)	90	23	-	-	-
Antall internettabonnement bedriftsmarkedet (hele tusen)	17	16	13	8	4
– hvorav ADSL (hele tusen)	4	1	-	-	-
Antall ADSL-linjer grosistmarkedet (hele tusen)	109	24	-	-	-
Gjennomsnittlig inntekt pr abonnent massemarkedet (ARPU) ²⁾					
– Frisure	237	182	198	-	-
– ADSL	4.490	3.630	-	-	-
Markedsandel ADSL	73 %	74 %	-	-	-
Kundeavgang, internettabonnement	20,0 %	20,0 %	25,5 %	14,0 %	11,7 %
TV-DISTRIBUSJON					
Antall abonnenter i Norden (tall i hele tusen)					
– Kabel TV (CATV)	571	561	357	282	270
– Mindre, lukkede kabelnett (SMATV)	1.096	1.105	1.086	937	686
– Satelittoverføring til private abonnenter (DTH)	738	657	506	405	352
Gjennomsnittlig inntekt pr. abonnent (ARPU) ²⁾					
– Kabel TV (CATV) (Norge)	1.672	1.470	1.392	1.382	-
– Mindre, lukkede kabelnett (SMATV) (Norden)	226	214	245	206	-
– Satelittoverføring til private abonnenter (DTH) (Norden)	3.238	3.029	2.874	2.664	-
Kundeavgang satelittoverføring til private abonnenter (DTH)	19,3 %	29,2 %	-	-	-

¹⁾ Driftsinntekter pr. GSM abonnement pr. måned er beregnet som totale inntekter fra mobilkundene inkludert abonnementsinntekter, inngående- og utgående trafikkinntekter, roaming samt inntekter fra verdiløse tjenester, dividert på det gjennomsnittlige antall abonnement i den relevante perioden.

²⁾ Gjennomsnittlig inntekt pr. abonnent er beregnet som de totale inntekter dividert med aritmetisk middelværdi av antall abonnement ved begynnelsen og slutten av året.

TELENOR

Telenor har ved utgangen av 2002 vesentlige operasjoner i 16 land. Virksomheten skjer gjennom hel- eller deleide selskaper innen fire forretningsområder. Av dem er mobilkommunikasjon den største – med operasjoner i 12 land.

NORDEN

Norge	
Telenor Mobil AS	(100 %)
Telenor Networks AS	(100 %)
Telenor Plus AS	(100 %)
Canal Digital AS	(100 %)
Telenor Business Solutions AS	(100 %)

Sverige	
Telenor Mobile Sverige AB	(100 %)
Telenor Plus AB	(100 %)
Canal Digital Sverige AB	(100 %)
Telenor Vision International AB	(100 %)
Telenor Business Solutions AB	(100 %)
Utfors AB	(90,00 %)

Danmark	
Sonofon Holding A/S	(53,50 %)
Canal Digital Danmark A/S	(100 %)

Finland	
Canal Digital Finland OY	(100 %)

EUROPA

Storbritannia	
Telenor UK Ltd.	(100 %)
Telenor Bus. Solutions UK Ltd	(100 %)

Hellas	
Cosmote S.A.	(18,00 %)

Slovakia	
Telenor Networks a.s. SK	(100 %)
Nextra s.r.o	(100 %)

Tsjekkia	
Telenor Networks Czech s.r.o	(100 %)
Nextra Czech Republic s.r.o	(99,30 %)

Ukraina	
Kyivstar G.S.M. JSC	(54,21 %)

Ungarn	
Pannon GSM	(100 %)
Nextra Kft	(100 %)

Østerrike	
Connect Austria GmbH	(17,45 %)

Montenegro	
ProMonte GSM	(44,10 %)

Russland	
VimpelCom	(28,98 %)
Comincom/Combellga	(75,00 %)

ASIA

Thailand	
Total Access Comm. PLC (DTAC)	(40,28 %)

Malaysia	
DiGi.Com bhd	(61,00 %)

Bangladesh	
GrameenPhone Ltd.	(46,41 %)

I tillegg har Telenor satelittvirksomhet som dekker store deler av verden.

Telenor er den største tele- og kommunikasjonsaktøren i Norge, med betydelige mobiloperasjoner internasjonalt. Ved utgangen av 2002 hadde Telenor vesentlig virksomhet i 16 land.

INNHOLD

Telenor – internasjonalisering og vekst	2
Posisjonert for vekst	6
Telenor i 2002	8

TELENOR – INTERNASJONALISERING OG VEKST

Telenor er den største tele- og kommunikasjonsaktøren i Norge, og har betydelige mobile operasjoner internasjonalt. Videreutvikling av de internasjonale mobiloperasjonene er en sentral del av strategien, og et grunnlag for videre vekst.

Telenor kan fra 1990-tallet vise til en sterk internasjonal ekspansjon. Produkter utviklet og utprøvd i det norske markedet er attraktive for et internasjonalt marked, ikke minst i markeder med sterk utvikling og vekst. Telenors strategi er derfor knyttet til internasjonal vekst med utgangspunkt i den sterke posisjonen i Norge og en styrket posisjon i Norden.

Telenor ble notert på Oslo Børs og Nasdaq 4. desember 2000. Ved utgangen av 2002 hadde selskapet 55.840 aksjonærer, med den norske stat som største eier (77,6 % av aksjene). Konsernets driftsinntekter var i 2002 på 48,8 milliarder kroner. Selskapets børsverdi pr. 31. desember 2002 var 47,8 milliarder kroner; det tredje største på Oslo Børs.

HISTORIE

Telenors røtter går helt tilbake til 1855, og selskapet har i snart 150 år vært Norges ledende innen telekommunikasjoner. På 1990-tallet ble Telenor omformet fra et statlig monopol til et kommersielt selskap, og er i dag posisjonert som en nyskapende aktør innen internasjonal mobilkommunikasjon.

Det daværende Televerket ble omdannet til et statsaksjeselskap i 1994. I desember 2000 ble Telenor delprivatisert og børsnotert. Denne omstillingen skjedde som en gradvis tilpasning til en økende konkurranse i det norske telemarkedet etter dereguleringen på 1990-tallet – med fri konkurranse for alle tjenester fra 1998. Telenor har lyktes i å opprettholde en sterk posisjon i det norske markedet.

Telenors sterke internasjonalisering det siste tiåret er basert på en ledende kompetanse i det norske og nordiske markedet; markeder som teknologisk sett er blant verdens mest avanserte. Grunnlaget for internasjonalisering var sterke posisjoner innen satellittkommunikasjon, mobilkommunikasjon og Internett i hjemmemarkedet. Telenor har lenge vært en av verdens ledende leverandører av satellittkommunikasjon. Norge og Norden har ligget i teten ved utvikling av mobilkommunikasjon, og Internett fikk tidlig stor utbredelse og anvendelse i dette markedet.

Telenor er en pionér innen mobilkommunikasjon. Manuell mobiltelefonitjeneste ble introdusert i Norge i 1966 – en tje-

neste som ble forløperen til det automatiske NMT-systemet som kom i 1981. Den digitale arvtakeren, GSM, ble åpnet i 1993.

Samme år foretok Telenor sin første internasjonale mobilinvestering i Pannon GSM i Ungarn. Telenor satte i drift sitt UMTS-nett (tredjegerasjons mobilnett) i Norge i 2001.

INTERNASJONALISERING

I andre halvdel av 90-tallet gikk Telenor inn i mobiloperasjoner i mange land: Russland (1994), Bangladesh, Hellas, Irland, Tyskland og Østerrike (1997), Ukraina (1998), Malaysia (1999), Danmark og Thailand (2000). Telenors strategi var å utnytte muligheter til å ta posisjoner basert på selskapets kjernekompetanse. I 1997 passerte Telenors internasjonale investeringer selskapets investeringer i det norske markedet – vesentlig grunnet mobilinvesteringen.

På TV-området har Telenor opparbeidet en betydelig posisjon i det nordiske markedet, både når gjelder antall abonnenter og dekningsområde. Ved utgangen av 2002 distribuerte Telenor TV til 2,4 millioner nordiske kunder gjennom Canal Digital og Telenors kabelvirksomhet. TV-området gir Telenors norske og nordiske virksomhet en betydelig bredde i form av produkter og tjenester samt tilgang til en omfattende kundebase.

MÅL, VISJON OG VERDIGRUNNLAG

Telenor har som hovedmål å skape verdier for sine eiere ved å ivareta kunder, medarbeidere, samarbeidspartnere og samfunnsinteresser for øvrig. I et langsiktig perspektiv vil et sterkt kunde- og markedsfokus, sammen med ansvar for medarbeidere og samfunn, gi det beste grunnlaget for økt verdiskapning.

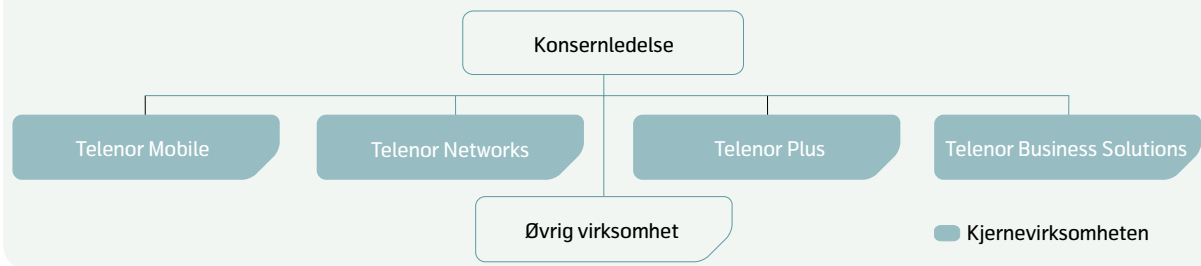
De økonomiske verdiene skal skapes gjennom lønnsom og sunn vekst. Denne veksten baseres på utvikling av løsninger som forenkler bruken og øker nytten av avansert kommunikasjonsteknologi. Derved skal Telenor bidra til å gi kundene – individer og virksomheter – større valgfrihet og flere muligheter. Telenors løsninger skal forenkle folks hverdag, effektivisere virksomheters arbeid og øke bedrifters konkurransekraft.

TELENOR; STRATEGISK OG FORRETNINGSMESSIG UTVIKLING, PR. 2003

	70-tallet	80-tallet	90-tallet	2003
Mobilkommunikasjon		NMT	GSM	SMS GPRS/UMTS
Fastnettkommunikasjon	PSTN		ISDN	ADSL/IP Bredbånd IP VPN
Internett				Canal Digital
TV-distribusjon	Kringkasting			
Satellittkommunikasjon	Thor I	Thor II	Thor III	
Driftstjenester/programvareløsninger			IT	EDB BP
IT/installasjon	Telekom			Bravida
Kataloger/media				Telenor Media
	↑ Monopoliserte markeder		↑ Deregulerte markeder	
	Televerket	Televerket	Telenor AS	Telenor ASA
	Pionér innen satellitt-kommunikasjon	Pionér innen mobil kommunikasjon	Pionér innen verdikjende tjenester på flere plattformer; utvikling av Internett	Utvikling av integrerte, mobile løsninger; posisjonert for konvergens
	Norge	Norge	Norge Norden Europa* Sørøst-Asia*	Norge Norden Europa* Sørøst-Asia* * Utvalgte land
	Nasjonal tele-operatør		Internasjonal kommunikasjonsaktør	
	Internasjonal mobiloperatør			

TELENORS RAPPORTERINGSSTRUKTUR, 2002

Derfor har Telenor som sin visjon for utviklingen av egen organisasjon og selskapets posisjon i markedet: Telenor – ideer som forenkler.

Gjennom denne visjonen skal Telenor være en drivkraft i å skape, forenkle og bringe kommunikasjons- og innholdsløsninger til markedet. Visjonen bygger på Telenors tradisjon som nyskaper, og som en av de første til å ta nye produkter ut i markedet. I visjonen ligger også en ambisjon om at bruken av tjenestene og kundens møte med selskapet skal forenkles.

I Telenor legges det stor vekt på å sette selskapets verdigrunnlag ut i livet. Tre kjerneverdier ligger til grunn for alle ansattes adferd – internt og eksternt: Handlekraftig, nyskapende, ansvarlig.

Å være *handlekraftig* innebærer å ha innsikt og aktivt engasjement koblet med evne til gjennomføring. Å være *nyskapende* innebærer kontinuerlig å lete etter nye muligheter for utvikling og vekst. Å være *ansvarlig* innebærer å skape realistiske forventninger, levere det som er lovet og ha et aktivt forhold til det samfunnet selskapet er en del av. Alle medarbeidere må ta ansvar for egne handlinger og alltid sette kundens behov først.

STYRING

Telenor legger som et ansvarlig selskap stor vekt på intern styring og kontroll – både i forhold til styringsskikk og samfunnsansvar. God selskapsstyring – corporate governance – har vært viktig for Telenors ledelse gjennom flere år, og ble i 2002 ytterligere forsterket og systematisert.

I god selskapsstyring legger Telenor særlig vekt på å etablere og iverksette interne regler, rutiner og prosesser som et samlet og systematisk grunnlag for ansvarlig styring av selskapet. Selskapsstyringen bygger på ekstern lovgiving og interne regelverk som skal følges opp i alle ledd av organisasjonen. [Mer om Telenors selskapsstyring på side 18]

Telenor har utviklet og innført en integrert styringsmodell. Gjennom denne styrkes konsernets evne og kraft til å realisere de strategiske mål.

Konsernets styringsmodell identifiserer et sett overordnede finansielle og ikke-finansielle faktorer (verdidrivere) både for konsernet totalt sett og for de ulike forretningsområdene. Denne styringsmodellen skal bidra til langsiktig verdiskaping for selskap og aksjonærer. [Mer om styringsmodellen på side 34]

STRATEGI

Telenor har som ambisjon å befeste sin ledende stilling i det norske markedet, styrke posisjonen i det nordiske markedet samt konsentrere og videreutvikle konsernets internasjonale mobiloperasjoner.

Telenors strategi er basert på konsolidering og kostnadskontroll koblet til konsekvent videreutvikling av mobile operasjoner i vekstmarkeder. Dette skjer med utgangspunkt i et bredt tjenestespekter, samt en langvarig kunde- og markedserfaring i det avanserte norske og nordiske markedet.

Den internasjonale satsingen er i alt vesentlig knyttet til mobile tjenester i markeder der Telenor har særlige forutsetninger for å skape varige verdier. Denne satsingen bygger på selskapets dokumenterte kompetanse på å etablere og videreutvikle mobile operasjoner; teknologisk, distribusjons-, ledelses- og markedsmessig.

I Telenors verdiskaping vektlegges særlig tre strategiske dimensjoner:

- fokusert kjernevirksomhet
- fokusert markedsprioritering
- fokusert mobilkommunikasjon

Kjernevirksomhet: Telenors kjernevirksomhet omfatter mobilkommunikasjon, fastnettbasert kommunikasjon og TV-distribusjon, organisert i hvert sitt forretningsområde. I tillegg er det betydelige aktiviteter som organisatorisk ligger under Øvrig virksomhet. Mobil- og fastnettsvirksomheten utgjør en bærebjelke for Telenors posisjon i det norske markedet, men inkluderer også en betydelig virksomhet internasjonalt, spesielt innenfor mobiltelefoni. Mobilkommunikasjon er hovedfundamentet for selskapets internasio-

nalisering og vekst. Fra 2003 er TV-distribusjon rendyrket som kjernevirksomhet, rettet mot et nordisk marked.

Markedsprioritering: Det norske markedet er basis for Telenors nordiske markedsplattform. I tillegg har Telenor etablert seg i flere andre markeder, geografisk konsentrert om to regioner utenom Norden: det sentrale og østlige Europa samt Sørøst-Asia.

Telenor vil befeste sin ledende stilling i det norske markedet samt styrke sin leveransedyktighet i det nordiske markedet. Internasjonalt skal Telenor i hovedsak tilby mobile kommunikasjonsløsninger, med fokus på de regioner hvor selskapet allerede er etablert. Dette er markeder med høy forventet vekst, og som Telenor har størrelse og troverdighet til å betjene.

Mobilkommunikasjon: Telenors strategiske hovedfokus, både i det norske og det internasjonale markedet, er på mobilkommunikasjon, med konsentrasjon om utvalgte land i det sentrale og østlige Europa samt Sørøst-Asia, dvs. markeder med stort vekstpotensial. Telenors internasjonalisering er i vesentlig grad tuftet på en posisjon som mobiloperatør, og selskapet har allerede et mobilt tyngdepunkt.

Porteføljestrategien innen mobilvirksomheten er å videreutvikle etablerte posisjoner med fokus på lønnsom vekst og å oppnå operativ og finansiell kontroll – som gir grunnlag for synergiuttak mellom selskapene. Der operativ kontroll ikke kan etableres over tid, vil Telenor selge seg ut. Ved inn-

gangen til 2003 hadde Telenor vesentlige operasjoner i 12 mobilselskap i 12 land.

Telenor legger vekt på at mobilporteføljen skal være balansert, dvs. at moden virksomhet i modne markeder skal balanseres mot ny virksomhet i vekstområder. De modne virksomhetene skal skape tilstrekkelige verdier for å gi eierne langsiktig avkastning, samtidig som det gir selskapet finansiell styrke.

Den finansielle basisen og forretningsmessige nyskapingen gir Telenor troverdighet som en leveransedyktig aktør, med dokumenterte resultater i vekstmarkedene.

ORGANISASJON

Organisasjonsstrukturen i 2002 omfattet de fire forretningsområdene Telenor Mobile, Telenor Networks, Telenor Plus og Telenor Business Solutions samt Øvrig virksomhet.

Ved utgangen av 2002 hadde konsernet 23.450 ansatte, hvorav ca. 14.150 i Norge. Som en del av den strategiske prosessen for operasjonell effektivisering, gjennomførte Telenor en nedbemanning i 2002. Dette berørte særlig virksomheten i Norge, der antall ansatte ble redusert med vel 1500 personer.

I samsvar med forretningsstrategien besluttet Telenor med virkning fra 2003 å forenkle sin konsernstruktur til tre forretningsområder (Telenor Mobile, Telenor Networks og Telenor Broadcast) samt Øvrig virksomhet. For bedre oppfølging og behandling av kundene i det norske markedet ble det samtidig etablert en egen markedsorganisasjon: Telenor Norge.

POSISJONERT FOR VEKST

– 2002 ble et utfordrende år for bransjen og for Telenor. Vi har måttet revurdere vårt syn på fremtiden, og gi kostnadskontroll og konsolidering førsteprioritet. Det er viktig å slå fast at Telenor er finansielt solid – og et selskap godt posisjonert for videre vekst, fastslår Telenors konsernsjef, Jon Fredrik Baksaas.

Jon Fredrik Baksaas er godt inne i sitt første fulle år som Telenors konsernsjef. Han har lang erfaring i selskapet, med fartstid fra 1989 og mange år i konsernets ledelse som bal-last. Siviløkonomen tok over lederskapet i en vanskelig tid for telekommunikasjonsbransjen, der Telenor fremstår finansielt solid og godt posisjonert for videre vekst.

Optimisme

– Mange selskap sliter med en tung gjeldsbyrde, og bransjen har måttet ta betydelige nedskrivninger, konstaterer Telenorsjefen. – Det betales nå for tunge investeringer i lisensavgifter – for ukjente tjenester på ukjente terminaler, med ukjente forretningsmodeller. Gjeldsbyrden som skattelegging av fremtiden, framholder Baksaas, krever en revurdering av bransjens fremtidsmuligheter. – Mange selskap sliter med høy eksponering mot UMTS, noe som for Telenor bare gjelder i beskjeden grad.

Oppkjøp og nedskrivninger er ikke fremmedord for Telenor heller. – Også i vår mobilportefølje finnes eksempler på at vi har handlet for dyrt, konstaterer konsernsjefen. – Derfor måtte også vi gå til nedskrivninger i 2002, men i mindre omfang enn andre. Og Telenors finansielle soliditet er god sett i forhold til bransjen som sådan.

Jon Fredrik Baksaas er optimist, og sier at Telenor fortsatt skal utvikles for vekst, på følgende grunnlag: – Telenor er finansielt sunt – og godt posisjonert for videre utvikling og ny vekst. Stikkordet fremover er konsolidering; samling om og utvikling av de områder der vi står sterkest.

Styringsgrep

– *Konsolidering og konsentrasjon* er basisen i Telenors strategi, forklarer Baksaas; fundamentet for internasjonalt vekst. – Fremtidig verdiskaping fordrer sterk styring, og på bakgrunn av Telenors forretningsmessige utfordringer, fant vi i 2002 det riktig å ta sterke styringsgrep:

– *Kostnadskontroll og investeringseffektivisering* har allerede gitt synbare resultater, og mer vil komme. Delta 4-programmet er godt i rute. Frem til 2005 skal vi redusere våre årlige driftskostnader med brutto fire milliarder kroner i for-

hold til 2001. Målene står ved lag, og er foreløpig nådd, med en samlet besparelse på 1,1 milliarder i 2002; og forventet 1,3 milliarder i 2003, og samlet 4 milliarder innen utgangen av 2004.

– *Etablering av markedsorganisasjonen Telenor Norge* ble gjort i erkjennelsen av at det norske markedet ikke vokser like raskt som før, at vi får økende konkurranse, og at bransjen ikke har satt seg regulatorisk. Andres angrep må vi besvare med å bli mer effektive og innovative – vi må leve opp til vår visjon; ideer som forenkler. Kundene skal oppleve forbedringer i produkter og tjenester, kommunikasjon og oppfølging.

– *Etablering av forretningsområdet Telenor Broadcast* ble gjort i erkjennelsen av at TV-distribusjon setter Telenor i en særstilling blant konkurrentene. Med 2,4 millioner TV-kunder er dette en betydelig virksomhet i det nordiske markedet for digitale underholdnings- og informasjonstjenester, understreker Baksaas, og peker på at Telenor i 2002 styrket denne virksomheten betydelig.

– *Det nye hovedkontoret er en styrke* – den innovative kombinasjonen av samspill mellom mennesker, miljø og teknologi er et sterkt virkemiddel for å videreutvikle vår bedriftskultur. Vi har lagt grunnlaget for kreativ samhandling og arbeidsmetoder som passer en moderne organisasjon som Telenor. Den avanserte teknologiske løsningen – Telenor Arena – tar vi nå også ut i markedet.

Strategigrep

Styringsgrepene er fundamentale for Telenors videre utvikling, hvor konsernsjefen gjerne framholder to strategiske aspekter som ble tydeliggjort i 2002 og som videreføres i 2003:

– *Den internasjonale mobiliseringen* preges av konsolidering og videreutvikling av våre selskaper. Telenors internasjonalisering er i det vesentligste basert på mobilkommunikasjon, men innenfor avgrensede geografiske områder. Vår geografiske tilnærming er blant annet knyttet til markeder med høyere økonomisk vekst, og adskillig lavere mobilpenetrasjon enn Vest-Europa. Dette gir betydelig vekstpotensial, og Tele-

nor posisjonerer seg for å ta sin del av veksten. Russland og Ukraina er i så måte særlig interessant, hvor vi har styrket vår posisjon, og har inngått avtaler om ytterligere satsing.

Telenor posisjonerer seg også på nordisk basis: – Det er viktig for Telenor å styrke leveringsdyktigheten her, hvor kunder i tiltagende grad etterspør skandinaviske og nordiske løsninger. Med kjøpet av det svenske selskapet Utfors og gjennom avtalen med Tele2 om å bli mobiloperatør i dets nett i Sverige, har vi allerede styrket vår posisjon. Jeg tror den nye konstellasjonen TeliaSonera vil drive dette markedet videre, og i denne situasjonen er det viktig for Telenor å sikre leveringsdyktighet, ikke minst i Sverige.

Internasjonalisering

Telenor er et internasjonalt konsern; like fullt en liten aktør på den globale arena. Samtidig er Telenor en stor aktør i utvalgte markeder. Hvilken vei vil konsernsjefen ta Telenor videre?

– Vekstkraften ligger i internasjonalisering. Telenors tradisjonelle hjemmemarked Norge – på 4,5 millioner mennesker, hvor vi har markedsandeler på 60–70 prosent – gir begrenset rom for ny vekst. Det nordiske markedet er modent, og preget av sterk konkurranse. Dermed finnes vårt samlede vekstpotensial særlig utenfor Norge og Norden – og spesielt innen mobilkommunikasjon, fastslår Baksaas. Men legger til:

– Internasjonaliseringen dreier seg ikke bare om geografisk ekspansjon og vekst; den handler også om en utvikling i retning av reell integrasjon mellom selskaper i konsernet – og framfor alt mellom de mobilselskapene der Telenor innehar

en kontrollerende posisjon. Å utvikle synergi fra vårt eierskap er prioritet nummer én, og vi er godt i gang.

Kundefokusering

– Om vi skal lykkes vil i første rekke avhenge av oss selv, understreker Telenor-sjefen. – Og for å lykkes, må vi styrke organisasjonskulturen. I så måte har vi et enestående utgangspunkt med et nytt hovedkontor som er mye mer enn et bygg; det er et nytt arbeidskonsept. Her opplever vi til daglig den nye digitale arbeidsplattformen – Telenor Arena – hvor mennesker, teknologi og omgivelser samspiller. Denne plattformen tar vi i bruk i hele konsernet. Vi må også styrke lederskapet, og ikke minst; vi må forstå og ta konsekvensen av kundeoppfølgingens betydning i verdiskapningen.

– Vi skal styrke kunde- og markedsorienteringen, fastslår konsernsjefen. I så måte ser han det som nyttig også selv å være kunde. Baksaas karakteriserer seg selv som en relativt avansert bruker av Telenors tjenester: – Mobiltelefonen og den bærbare PCen gir meg en tilgang og tilgjengelighet som daglig oppleves som en fordel. Men som kunde erfarer jeg også at vi har klare forbedringsmuligheter når det gjelder kundeoppfølging og -støtte.

Og kundeoppfølgingen vil Jon Fredrik Baksaas følge opp: – Verken jeg eller Telenor er fornøyd med oss selv hvis ikke kundene opplever oss som enklere og mer offensive når vi har lagt 2003 bak oss!

*Jon Fredrik Baksaas intervjuet av Dag Leraand
[Se også presentasjon, side 22]*

TELENOR I 2002

NORGE

- Telenor befestet i 2002 sin posisjon som Norges ledende leverandør av mobile kommunikasjonsløsninger til bedrifts- og privatmarkedet, og hadde i underkant av 2,4 millioner mobilkunder. I mars lanserte Telenor neste generasjons meldingstjenester på mobil (MMS). Mer enn 100.000 mobilkunder i Norge var knyttet til betalingsløsningen SmartPay™ – som gjør det mulig å benytte mobiltelefonen ved betaling.
- Telenor var fortsatt den klart ledende operatør for fastnett-tjenester i det norske markedet. Telenor var også den største tilbyder av Internettilgang i det norske privatmarkedet, både over ISDN/PSTN, ADSL og kabel.

NORDEN

- Telenor styrket i 2002 sin posisjon som Nordens største leverandør av TV-distribusjon, med totalt ca. 2,4 millioner TV-kunder. I juni undertegnet Telenor og Canal + den endelige avtalen vedrørende Telenors overtagelse av de resterende aksjene i Canal Digital AS. Sammen med fire nordiske TV-selskap hadde Telenor i 2002 de nordiske TV-rettighetene til Fotball-VM. I mai inngikk Telenor en samarbeidsavtale med Norsk Tipping om utvikling av interaktive pengespill på TV.
- Telenor styrket i november 2002 sin posisjon i det svenske bedriftsmarkedet ved å inngå avtale om overtagelse av 90 % av aksjene i Utfors-konsernet, til SEK 264 millioner. Telenor vant kontrakten om en totalløsning for fasttelefoni og mobile tjenester, som omfatter 28 kommuner, til en verdi av SEK 150 millioner. Gjennom Utfors inngikk Telenor en tre-årig avtale med Arbetsmarknadsstyrelsen om en datakommunikasjonsløsning til en verdi av SEK 120 millioner.

INTERNASJONALT

- Telenor videreutviklet i 2002 sin posisjon som en internasjonal aktør innen mobilkommunikasjon, framfor alt i det sentrale og østlige Europa gjennom et forsterket engasjement i Russland.
- Telenor sluttførte i februar overtakelsen av 74,22 % av aksjene i Pannon GSM fra KPN, Sonera og TDC, til en pris av

EUR 1002 millioner, og økte dermed sin eierandel til 100 %. I juli inngikk Telenor en avtale med Sputnik Funds om overtagelse av en eierandel på 16,5 % i ukrainske Kyivstar GSM for USD 66,5 millioner. I september solgte Telenor 7,7 % av sine interesser i Kyivstar til Storm LLC, for USD 31,0 millioner, og reduserte derved sin eierandel til 54,2 %. Pannon ble konsolidert fra februar 2002 og Kyivstar fra september samme år.

- I november ble en avtale om videre mobilutbygging i Russland undertegnet i Oslo, med Russlands president Vladimir Putin og Norges statsminister Kjell Magne Bondevik til stede. Telenor og de russiske selskapene VimpelCom og Alfa Group skyter inn en tredjedel hver av totalinvesteringen på USD 175,4 millioner. I desember solgte Telenor sin eierandel på 49 % i den regionale russiske mobiloperatøren Extel til VimpelCom, med en regnskapsmessig gevinst etter skatt på NOK 45 millioner.
- Telenors internasjonale satsing innen Internett ble i 2002 ytterligere redusert.

ORGANISATORISK

- Telenors konsernsjef, Jon Fredrik Baksaas, tiltrådte i juni, og overtok dermed etter Tormod Hermansen, konsernsjef siden 1991. Selskapets styreleder Tom Vidar Rygh fratrådte vervet i desember grunnet tiltredelse i ny stilling; styrets nestleder Åshild Bendiktsen overtok til ny leder, Thorleif Enger, ble valgt i mars 2003.
- Telenor besluttet i desember å forenkle sin konsernstruktur til tre forretningsområder – Telenor Mobile, Telenor Networks og Telenor Broadcast – samt øvrig virksomhet. Samtidig ble det besluttet etablert en markedsorganisasjon for det norske markedet, Telenor Norge. Den nye strukturen trådte i kraft fom. 2003.
- Telenor åpnet offisielt sitt nye hovedkontor på Fornebu ved Oslo i september, og tok samtidig i bruk sin nye IKT-løsning, Telenor Arena. Selskapets nybygg i Kristiansand åpnet i november, som et samlokalisert regionalt kontor og teknologisk utstillingsvindu i Agder-regionen.

Årsberetningen tegner et bilde av Telenor som en solid virksomhet, godt posisjonert for lønnsom vekst. Med driftsinntekter i 2002 på 48,8 milliarder kroner og en styrket internasjonal posisjon, fremholder styret den robuste finansielle situasjonen som en god plattform for videre verdiskapning.

INNHold	
Årsberetning 2002	10
Telenors selskapsstyring	18
Presentasjon av styret	20
Presentasjon av konsernledelsen	22

ÅRSBERETNING 2002

2002 var et utfordrende år for telekomnæringen i Europa. Dette gjenspeiles også i Telenors resultater. Telenor gjennomførte nedskrivninger og tok kostnader i forbindelse med nedbemanning m.v. på i alt 7,6 milliarder kroner. Etter dette ble årets resultat før skatt og minoritetsinteresser et underskudd på 5.136 millioner kroner.

1. HOVEDTREKK

Telenor kan ved inngangen til 2003 vise til en robust finansiell situasjon og har en god plattform for videre verdiskaping. Selskapet har i 2002 arbeidet med kostnadskontroll og bedret effektivitet gjennom konsernprogrammet Delta 4. Programmet er gjennomført etter forutsetningene og har bidratt til bedre marginer i den underliggende driften. Driftsinntektene eksklusive gevinster ble på 48,7 milliarder kroner. Dette representerer en vekst på 8,1 milliard kroner i forhold til 2001, eller om lag 20 %. Sammen med vekst i den internasjonale virksomheten skaper dette grunnlaget for en god fremtidig resultatutvikling.

Det ble i løpet av 2002 foretatt nedbemanning i den norske virksomheten med i overkant av 1500 ansatte.

Telenor tok i 2002 viktige skritt for å gjennomføre ytterligere internasjonalisering, blant annet ved å sikre majoritet i mobil-selskapene Pannon GSM (Ungarn) og Kyivstar GSM (Ukraina) samtidig som minoritetsinteressen i de russiske mobil-selskapene Extel og StavTeleSot ble solgt. Med de selskaper Telenor konsoliderer utenfor Norge, er Telenor i ferd med å bli et internasjonalt konsern. I fjerde kvartal 2002 kom 35 % av driftsinntektene fra den internasjonale del av Telenors virksomhet og 40 % av konsernets ansatte arbeidet utenfor Norge.

Telenor ASA er registrert i Norge, og åpnet i 2002 sitt nye hovedkontor på Fornebu utenfor Oslo. Den 21. juni overtok Jon Fredrik Baksaas som ny konsernsjef etter Tormod Hermansen.

For å forenkle og styrke Telenors posisjon i hjemmemarkedet ble det ved årsskiftet opprettet en egen markedsorganisasjon for Norge som samler alle salgs- og markedsaktiviteter for mobil- og fastnettområdet. Telenor har fra 1. januar 2003 tre forretningsområder som omfatter mobilaktivitetene, fastnettvirksomheten og TV-området, samt Øvrig virksomhet, og vil fra første kvartal 2003 foreta finansiell rapportering etter denne strukturen.

Telenor ASA hadde 55.840 aksjonærer pr. 31. desember

2002, med den norske stat som største enkelteier (77,6 %). De ti største eierne representerte 85,39 % av utestående aksjer. Selskapet hadde en aksjekapital på 10.820.557.032 kroner, fordelt på 1.803.426.172 aksjer. Telenor-aksjen er notert på Oslo Børs og Nasdaq.

Telenors aksjekurs ble pr. 31.12.2002 notert til 26,50 kroner på Oslo Børs, mot 38,50 kroner ett år før; en nedgang på 31 %. I samme tidsrom sank Dow Jones European Telecom Index med 38 %, og OSE Benchmark Index med 31 %. Telenor-aksjen var også i 2002 blant de 10 mest omsatte på Oslo Børs.

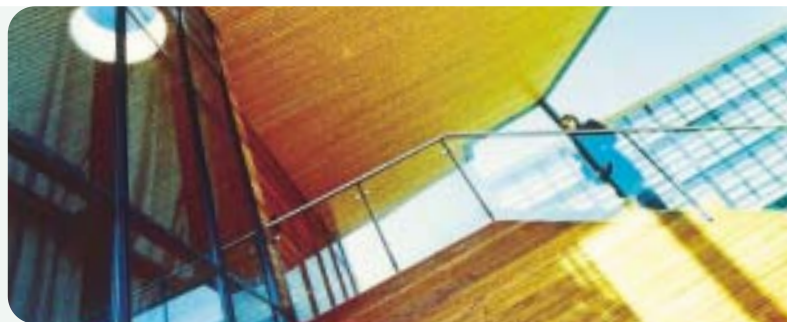
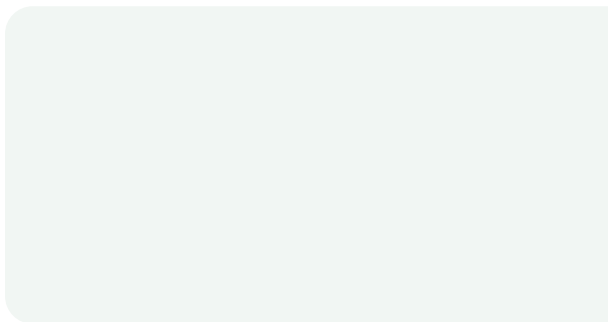
2. RESULTATER

Hovedtall Telenors resultat etter skatt og minoritetsinteresser for 2002 var et underskudd på 4.298 millioner kroner eller et underskudd på 2,42 kroner pr aksje. Tilsvarende tall for 2001 var et overskudd på 7.079 millioner kroner og 3,99 kroner pr aksje.

Resultat før skatt og minoritetsinteresser viste i 2002 et underskudd på 5.136 millioner kroner sammenlignet med et overskudd i 2001 på 10.255 millioner kroner. Resultatet i 2002 ble belastet med totalt 7,6 milliarder kroner i kostnader knyttet til nedbemanning, netto tap ved avgang og nedskrivninger, mens det i 2001 ble realisert betydelige salgsgevinster. Resultat før skatt og minoritetsinteresser økte med 2,9 milliarder kroner til 2,5 milliarder kroner for året 2002 - justert for netto effekt av gevinster, tap, nedskrivninger og kostnader for restrukturering mv. Dette relateres til underliggende vekst, kostnadsreduksjoner og nye selskaper. I løpet av året ble det gjennomført kostnadsreduksjoner på om lag 1,1 milliarder kroner knyttet til Telenors konsernprogram for operativ effektivisering, Delta 4.

Det ble i 2002 foretatt nedskrivninger av verdiene knyttet til de børsnoterte selskapene DiGi.Com i Malaysia med 2,1 milliarder kroner og DTAC/UCOM i Thailand med 0,9 milliarder kroner, samt Sonofon AS i Danmark med 1,0 milliarder kroner med bakgrunn i vedvarende verdifall på mobil-selskaper. Det ble også funnet nødvendig å foreta en rekke andre nedskrivninger som følge av verdifall. Videre ble det kostnadsført om

lag 1,0 milliarder kroner knyttet restruktureringstiltak og tapskontrakter mv., hvorav kostnader til nedbemanning utgjorde om lag 0,7 milliarder kroner for hele konsernet.

Driftsresultatet for 2002 viste et underskudd på 320 millioner kroner sammenlignet med et overskudd på 3.177 millioner kroner i 2001. Nedgangen relateres til de samme forhold som nevnt over, og driftsresultatet justert for netto effekt av salgsgvinster og -tap, nedskrivninger og kostnader for restrukturering mv. økte med 2,0 milliarder kroner til 4,3 milliarder kroner i 2002. Driftsresultatet ble positivt påvirket av utviklingen i Telenor Mobile, inkludert effekt av tidligere tilknyttede selskaper som er konsolidert som datterselskaper i løpet av 2001 og 2002. Driftsresultat ble belastet med kostnader for ADSL-satsingen i Telenor Plus samt konsolideringen av Canal Digital, mens underskuddet i Telenor Business Solutions ble redusert, i hovedsak som følge av færre underskuddsforetak innen Nextra International. Justert driftsresultat i Telenor Networks var om lag på nivå med 2001.

Resultat for tilknyttede selskaper ble negativt med 2.450 millioner kroner sammenlignet med et overskudd på 8.237 millioner kroner i 2001. Nedgangen har sammenheng med betydelige salgsgvinster i 2001. Resultatene ble også påvirket av at en rekke selskaper gikk over fra å være tilknyttede selskaper til datterselskaper i løpet av 2001 og 2002, samt nedskrivninger både i 2002 og 2001. Det var en god underliggende vekst i inntekter og resultater i en rekke av de tilknyttede selskapene, i hovedsak i mobilselskapene utenfor Norge.

Netto finanskostnader økte med 1.207 millioner kroner til 2.366 millioner kroner i 2002. Dette skyldes i hovedsak lavere gevinster ved salg av aksjeposter og økte netto rentekostnader. Både i 2002 og 2001 ble det foretatt betydelige nedskrivninger av aksjeposter. Netto rentebærende gjeld økte i løpet av 2001 og 2002 knyttet til kjøp av virksomheter, som har bidratt til høyere rentekostnader.

Sum av betalbar og utsatt skatt i resultatregnskapet var en inntekt på 480 millioner kroner i 2002. Telenor realiserte skattemessige tap ved likvidasjon og salg av selskaper. Dette

ble delvis motvirket av at skattemyndighetene ved ligningen for 2001 fravek vår selvangivelse knyttet til et skattemessig tap ved konserninternt salg av aksjene i Sonofon Holding A/S og rettsak i Hellas, som begge ble kostnadsført i 2002. Telenor har i januar 2003 tatt ut stevning mot skattemyndighetene i Sonofonsaken.

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter økte med 5,9 milliarder kroner fra 2001 til 12,9 milliarder kroner i 2002. Dette hadde i hovedsak sammenheng med økning i driftsinntekter og -marginer og tidsavgrensingsposter, som delvis ble motvirket av høyere betaling av skatter og renter. Konsolideringen av DiGi.Com i 2001 og Pannon GSM og Kyivstar GSM i 2002 bidro med 3,1 milliarder kroner.

I 2002 investerte Telenor 21,3 milliarder kroner, hvorav 12,4 milliarder kroner var kjøp av virksomheter. COMSAT Mobile Communications ble kjøpt med effekt fra 11. januar 2002, overtagelsen av Pannon GSM i Ungarn ble gjennomført 4. februar 2002 og kjøpet av resterende 50 % av Canal Digital-konsernet ble fullført 30. juni 2002.

Ved utgangen av 2002 var Telenors totalbalanse 89,5 milliarder kroner og egenkapitalandelen (inkludert minoritetsinteresser) var på 41,7 %, som er en reduksjon fra 55,3 % i 2001. Netto rentebærende gjeld var 26,9 milliarder kroner, som er en økning på 13,7 milliarder kroner i løpet av året. Etter styrets oppfatning har Telenor en tilfredsstillende finansiell stilling.

I henhold til § 3-3 i regnskapsloven bekrefter vi at regnskapet er utarbeidet på grunnlag av forutsetningen om fortsatt drift.

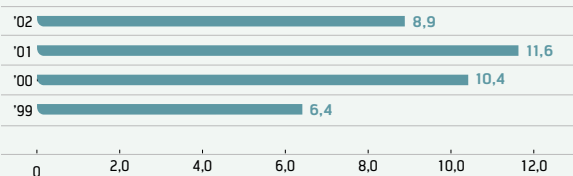
Driftsresultat, Telenor konsern; 1998–2002

Beløp i millioner kroner

2002	(320)
2001	3.177
2000	3.629
1999	4.002
1998	3.797

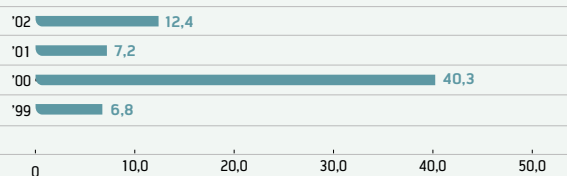
Driftsmessige investeringer; 1999–2002

(millioner kroner)

Kjøp av virksomhet; 1999–2002

(millioner kroner)

Kommentarer til forretningsområdene

Telenor Mobile Telenor Mobile leverer mobile tjenester innen tale, data, Internett, innholdstjenester og elektronisk handel i Norge og andre land. Forretningsområdet er den klart ledende leverandør av slike tjenester i det norske markedet, og en pioner på utvikling av nye tjenester innen mobil kommunikasjon. Telenor Mobile er en av de 12 største mobiloperatørene i verden.

Totale driftsinntekter i Telenor Mobile økte med 7.788 millioner kroner til 20.346 millioner kroner i 2002. Av økningen kom 7,0 milliarder kroner fra DiGi.Com, Pannon GSM og Kyivstar GSM, som ble konsolidert i løpet av 2001 og 2002. Utover dette var det en god underliggende vekst knyttet til flere abonnement i GrameenPhone i Bangladesh og i den norske virksomheten, og økt inntekt pr abonnement i Norge.

Driftsresultatet ble redusert med 1.081 millioner kroner til 1.414 millioner kroner i 2002, i hovedsak som følge av nedskrivningen av DiGi.Com i 2002. Ut over dette var det en gjennomgående økning knyttet til bedre marginer og nye selskaper.

Resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i Telenor Mobile ble redusert med 11,7 milliarder kroner til et negativt resultat i 2002 på 2,0 milliarder kroner. Nedgangen har sammenheng med de store salgsgevinstene som ble realisert i 2001. Underskuddet i 2002 relateres til av- og nedskrivninger av Telenors merverdier, mens resultat etter skatt i selskapene var positivt som følge av stor økning i kundebasen. Justert for Pannon GSM og Kyivstar, som nå konsolideres som datterselskaper og Extel som ble solgt på slutten av 2002, var det en økning i Telenors prorata andel av abonnement på 2,1 millioner i 2002 i de tilknyttede mobil-selskaper utenfor Norge til 5,1 millioner ved utgangen av 2002. Veksten var spesielt høy i DTAC i Thailand og VimpelCom i Russland.

Telenor Networks Telenor Networks leverer fastnetts telekommunikasjonstjenester i Norge. Telenor Networks tilbyr tradisjonelle analoge fasttelefoni tjenester (PSTN), digitale fasttelefonitjenester (ISDN) og verdikjøpende tjenester til

privatmarkedet og PSTN, ISDN samt leide samband til bedrifter og offentlig sektor. Videre tilbyr forretningsområdet samtrafikk og kapasitetstjenester som leide samband og operatøraksess til andre nettoperatører og tjenesteleverandører.

Totale driftsinntekter ble redusert med 80 millioner kroner til 16.488 millioner kroner i 2002.

Antall trafikkminutter i fastnettet i det norske markedet ble i 2002 redusert med 13,5 %, som følge av overgang til mobiltrafikk og økning i bruk av ADSL, hvor det ikke måles trafikk. Markedsandelen av trafikkminutter i Networks ble redusert med fem prosentpoeng til 63 % ved utgangen av 2002, som for Telenor ble kompensert ved økt markedsandel i forretningsområdene Telenor Plus og Telenor Business Solutions.

Driftsresultatet i Telenor Networks økte med 351 millioner kroner til 2.526 millioner kroner i 2002 i hovedsak som følge av reduserte nedskrivninger.

Telenor Plus Forretningsområdet Telenor Plus er ledende leverandør av TV-baserte tjenester i Norden. Virksomheten omfatter transmisjonstjenester av TV- og radiosignaler gjennom operatørene Norkring og Satellite Broadcasting. Gjennom Canal Digital, Telenor Avidi, Sweden On-Line og Telenor Vision tilbys en rekke TV-tjenester, betal-TV og digitale tjenester til kunder i Norden via parabol, kabel TV og mindre lukkede nettverk. Forretningsområdet er også ledende leverandør av Internettaksess og tjenester til privatmarkedet i Norge.

Totale driftsinntekter økte med 1.476 millioner kroner, til 4.862 millioner kroner i 2002, i hovedsak som følge av konsolideringen av nye selskaper, deriblant Canal Digital, samt økt salg av ADSL. Antall TV-abonnenter økte i 2002 med 3,5 % til 2,4 millioner. Antall ADSL-kunder økte i 2002 med 67.000, til 90.000.

Driftsresultatet viste et underskudd på 883 millioner kroner i 2002 sammenlignet med et underskudd på 841 millioner kroner i 2001. Økt underskudd har sammenheng med effekt

av nye selskaper og satsingen på ADSL, som delvis ble motvirket av lavere nedskrivninger sammenlignet med 2001.

Telenor Business Solutions Telenor Business Solutions leverer et bredt spekter av kommunikasjonsløsninger og løsninger for applikasjonsdrift (ASP) til bedriftsmarkedet i Norge. Videre tilbyr forretningsområdet IP (Internet Protocol)-baserte kommunikasjonstjenester i utvalgte europeiske land samt systemintegrasjon i Storbritannia. Til bedriftsmarkedet i Sverige leveres telefoni, IP-baserte kommunikasjonsløsninger, datakommunikasjon og avanserte nettverkstjenester. CominCom/Combellga i Russland, leverer telekommunikasjonstjenester, hovedsakelig i Moskva-regionen.

Totale driftsinntekter i Telenor Business Solutions økte med 217 millioner kroner, til 6.157 millioner kroner i 2002, som følge av helårseffekten av konsolidering av Telenordia i Sverige, økt konserninternt salg av datatjenester knyttet til salg av ADSL i Telenor Plus og økte driftsinntekter i CominCom/Combellga i Russland. Dette ble delvis motvirket av lavere salg av ASP, driftstjenester og software grunnet svake markedsf forhold, og færre enheter innen Nextra International.

Driftsresultatet var et underskudd på 1.807 millioner kroner i 2002 sammenlignet med et underskudd på 2.968 millioner kroner i 2001. Forbedringen knytter seg til kostnadsreduksjoner og færre underskuddsforetak innen Nextra International, økte marginer knyttet til konserninternt salg av aksess, bedriftsnett og kommunikasjonstjenester i Norge, samt lavere nedskrivninger og kostnader til restrukturering og tapskontrakter mv. Dette ble delvis motvirket av lavere salg av ASP, driftstjenester og programvare.

Øvrig virksomhet Øvrig virksomhet består i hovedsak av det børsnoterte datterselskapet EDB Business Partner ASA, hvor Telenor hadde 51,8 % eierandel ved utgangen av 2002, annen forretningsvirksomhet og konsern enheter og fellesfunksjoner.

Sum driftsinntekter i EDB Business Partner ble redusert med 470 millioner kroner til 4.341 millioner kroner i 2002. Nedgangen har sammenheng med lavere etterspørsel, spesielt

fra andre Telenorenheter, som følge av svake markedsf forhold. Driftsresultatet ble et underskudd på 409 millioner kroner i 2002, som er en forbedring på 799 millioner kroner fra 2001. Det ble foretatt nedskrivninger og kostnadsføringer knyttet til restrukturering mv, både i 2002 og 2001. Justert for disse forholdene viste driftsresultatet en nedgang sammenlignet med 2001, knyttet til lavere driftsinntekter.

Sum driftsinntekter i annen forretningsvirksomhet var 3.978 millioner kroner i 2002, som er en liten nedgang fra 2001. Driftsinntektene i Satellite Services økte, i hovedsak som følge av konsolideringen av COMSAT i USA og driftsinntektene i Satellite Networks økte knyttet til nye kontrakter. Itworks begjærte seg konkurs i april 2002, og bidro til reduserte driftsinntekter. Samlet viste driftsresultat et underskudd på 90 millioner kroner, men var en forbedring på nær 600 millioner kroner fra 2001, som følge av bedre resultater i Satellite Services og Satellite Networks og bortfall av underskudd i Itworks og TTYL. I 2002 ble det pådratt kostnader til restrukturering mv i Teleservice og nedskrivninger i Telenor Innovasjon som bidro negativt sammenlignet med 2001.

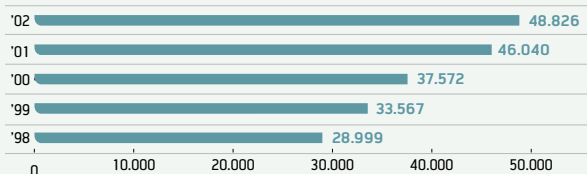
Sum driftsinntekter i konsern enheter og fellesfunksjoner ble redusert med om lag 5 milliarder kroner knyttet til gevinst ved salg av Telenor Media i 2001, og ble 2.850 millioner kroner i 2002. Driftsresultatet ble redusert med 5.324 millioner kroner til et underskudd på 1.185 millioner kroner, som har sammenheng med lavere netto salgsgevinster i 2002, kostnader til restrukturering mv i 2002 og økte avskrivninger knyttet til det nye hovedkontoret på Fornebu og nye dataløsninger.

Driftsresultat; 1999–2002

Beløp i mill. kroner	Business				
	Mobile	Networks	Plus	Solutions	Øvrige
2002	1.414	2.526	(883)	(1.807)	(1.570)
2001	2.495	2.175	(841)	(2.968)	2.316
2000	1.594	3.047	135	(1.173)	26
1999	1.106	2.884	132	(430)	310

Driftsinntekter; 1998–2002

Telenor konsern (millioner kroner)

3. IKKE-FINANSIELL INFORMASJON

I den løpende styringen av Telenor legges det vekt både på finansielle og ikke-finansielle mål- og styringsparametre. Av de ikke-finansielle forholdene legges det særlig vekt på medarbeidernes kompetanse og selskapets kunde- og markedsposisjon i ulike markeder. Kundetilfredshet og merkevareposisjon er viktig for langsiktig resultat- og verdiutvikling.

Arbeidsmiljø Telenor la også i 2002 vekt på oppfølging av sykefravær, ergonomi, brannvern, oppfølging av underleverandører og systematisk forbedring av arbeidsmiljøet på alle nivåer i konsernet. Det ble gjennomført 71 revisjoner for å følge opp disse områdene i konsernets selskaper. I 2002 var sykefraværet 5,0 %, mot 4,9 % i 2001. Målsettingen er fortsatt å redusere sykefraværet til 4,0 %. I 2002 ble det innmeldt 12 skader med fravær, ingen av disse alvorlige. Det ble i tillegg registrert 16 skader uten fravær og 5 nestenulykker.

Ytre miljø Miljøbelastningen pr. ansatt i Telenor er lav. Konsernet påvirker omgivelser og miljø først og fremst i kraft av sin størrelse, og påvirkningen er primært knyttet til energibruk, reiser og installasjoner.

Arbeidet med å redusere Telenors energibruk i Norge førte til at energibruken gikk ned med 5,6 % til 507 GWh. 87 % av denne energien er anslått å komme fra fornybare energikilder som vannkraft og fjernvarme. Når det gjelder CO₂, var samlet utslipp fra Telenors virksomhet i Norge i 2002 på 17.000 tonn, en nedgang på 13,7 % fra 2001.

Telenors nye kontorbygg – på Fornebu, Kokstad i Bergen og Elvebredden i Kristiansand – er nyskapende i sin bruk av miljøvennlige løsninger. Disse løsningene gir lavere kostnader for Telenor, og samtidig redusert belastning av natur og miljø.

Indekser Telenor ble i 2002 notert på Dow Jones Sustainability Indexes. Samtidig opprettholdt Telenor noteringen på FTSE4Good og mottok utmerkelsen «Best in Class» fra Storebrand Kapitalforvaltning for sitt arbeid med samsunnsansvar.

Kompetanse og læring Telenor ser det som viktig å tiltrekke og beholde dyktige medarbeidere med potensiale. I denne forbindelse er det åpne, interne arbeidsmarkedet videreutviklet. Det gjennomføres regelmessige målinger av medarbeidernes holdninger og opplevelse av ulike sider ved sin arbeidsplass, og som benyttes i selskapets forbedringsarbeide.

En undersøkelse gjennomført blant norske studenter plasserte Telenor som nummer to av bedriftene studentene ønsker å arbeide for.

Som en del av arbeidet for å tiltrekke og beholde gode ledere, ble det for 2002 gjennomført et opsjonsprogram som omfattet om lag 80 medarbeidere. Programmet for 2003 omfatter vel 100 medarbeidere. Ledere og nøkkelpersonell fikk ikke som normalt lønnsjustering fra nyttår 2003.

4. DISPONERINGER

Årsresultatet for morselskapet Telenor ASA var et underskudd på 2.626 millioner kroner.

Styret vil foreslå for generalforsamlingen at det utbetales et utbytte for 2002 på 0,45 kroner pr aksje.

Styret foreslår også at det avgis et konsernbidrag på 137 millioner kroner etter skatt.

Styret forslår følgende disposisjoner (millioner kroner):

Avsatt til utbytte	799
Overført fra annen egenkapital	(3.425)
Sum	(2.626)

Etter disse disponeringene utgjorde selskapets frie egenkapital 7.652 millioner kroner pr. 31. desember 2002.

5. REGULATORISKE FORHOLD

Telenors regulatoriske rammebetingelser er av vesentlig betydning for selskapets mulighet til å skape verdier for sine aksjonærer og for samfunnet. Ved inngrep i markedet kan myndighetene på en vesentlig måte endre balansen i markedet, Telenors inntekter og lønnsomheten av å investere i ny

teknologi og nye tjenester. De senere år har reguleringsmyndighetene i Norge valgt en aktiv regulerings- og tilsynspolitik som har medført betydelige regulatoriske utfordringer for virksomheten.

Styret legger stor vekt på at Telenor skal bidra til et velfungerende telemarked i Norge. Det er etter styrets oppfatning lite hensiktsmessig å underlegge enkeltaktører i Norge reguleringer som er mer detaljerte og vidtgående enn i andre europeiske land. Slike reguleringer kan også ha betydelige samfunnsøkonomiske kostnader. På lengre sikt vil dette kunne svekke insentivene for fremtidige investeringer i norsk infrastruktur og tjenesteutvikling. Norge har allerede noen av de laveste telepriser i OECD, og Norge er i dag et foregangsland innen mobilkommunikasjon, gjennom tjenester som SMS, MMS og mobile betalingsløsninger. Det kan synes som norske reguleringsmyndigheter har valgt å føre en regulerings- og tilsynspolitik som har medført betydelig regulatorisk risiko for selskapet og dets investorer ved å skape usikkerhet om lønnsomheten i Telenors tunge investeringer i nett og tjenesteutvikling.

Telenor har stort fokus på regulatoriske forhold i sin internasjonale portefølje. Utviklingen innen regulatoriske rammebetingelser i Telenors virksomhet utenfor Norge har i 2002 i stor grad vært positiv. Det legges til grunn at utviklingen mot mer stabile rammebetingelser vil fortsette også i 2003.

Samferdselsdepartementet har igangsatt en revisjon av den norske teleloven etter at EU vedtok ny regulering av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. EUs regelverk har som mål å sikre forbrukerne gode og rimelige tjenester gjennom virksom konkurranse. Dette er etter styrets vurdering et viktig prinsipp. Styret forventer at EU-regelverket implementeres og håndheves på en harmonisert måte i alle EU-/EØS-landene.

Regjeringen har våren 2003 lagt frem en melding til Stortinget om mobilvirksomheten i Norge. Styret ser positivt på at Regjeringen der gir uttrykk for at reguleringsvedtak også må ta hensyn til at det skal sikres insentiver for videre utbygging av infrastruktur og nye tjenester i det norske markedet.

6. SELSKAPSSTYRING (CORPORATE GOVERNANCE)

Telenor viet også i 2002 de formelle og prinsipielle rammer for styringen av selskapet betydelig oppmerksomhet, både i forhold til styringsskikk og samfunnsansvar, med ivaretagelse av eiernes langsiktige interesser som hovedfokus. Amerikanske myndigheter har iverksatt strengere krav til intern kontroll og uavhengighet i styrende organer for selskaper som er notert i USA gjennom vedtagelsen av Sarbanes-Oxley-loven i 2002. De nye reglene vil bidra til større bevissthet om internkontroll, rapportering og regnskapsmessige forhold, blant annet ved at det stilles større krav til dokumentasjon av arbeidsformer og vurderinger. Styret vil påse at Telenor oppfyller de nye kravene.

Telenor har gjennom mange år benyttet interne regel- og instruksverk som styringsverktøy, i tillegg til lovpålagte forordninger. Styret har nedsatt et underutvalg (Compensation Committee) som på oppdrag fra styret skal vurdere den samlede belønning for konsernsjefen samt policy for lederavlønning på flere nivå.

Telenor utøvde også i 2002 aktiv kommunikasjon med finansmarkedet og informasjon overfor aksjonærene, og sikret derved at alle vesentlige opplysninger av betydning for ekstern bedømmelse av selskapet ble offentliggjort i henhold gjeldende regler og retningslinjer.

Styret fulgte gjennom 2002 løpende opp selskapets strategiarbeid. Videre la styret særlig vekt på resultatoppfølging, arbeidet med kostnadsreduksjoner og investeringsspørsmål. Tidligere investeringer er fulgt opp gjennom egne evalueringrapporter.

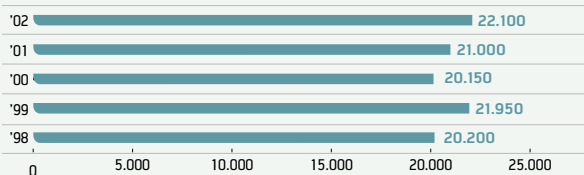
Styrets sammensetning og arbeid Selskapets bedriftsforsamling valgte 18. juni 2002 Hanne de Mora som nytt aksjonærvalgt styremedlem for Telenor ASA. Samtidig ble styrets nestleder Åshild Bendiksen gjenvalgt som aksjonærvalgt styremedlem. Begge ble valgt for ett år. Bente Neegård Halvorsen gikk samtidig ut av styret.

Samtlige aksjonærvalgte styremedlemmer vil være på valg våren/sommeren 2003.

Antall årsverk; 1998–2002

Telenor konsern

Tom Vidar Rygh trakk seg 3. desember 2002 fra sitt verv som styreleder i Telenor ASA etter å ha blitt administrerende direktør for Enskilda Securities AB. Styrets nestleder Åshild Bendiktsen fungerte som styreleder inntil Thorleif Enger ble valgt til ny styreleder 6. mars 2003.

Konsernsjef Tormod Hermansen meddelte i januar 2002 styret at han ønsket å fratre ved utgangen av første halvår 2002. Styret besluttet 26. april å ansette visekonsernsjef Jon Fredrik Baksaas som ny konsernsjef i Telenor, og han tiltrådte 21. juni 2002.

Ingen av styremedlemmene, utover medlemmene valgt av de ansatte, er ansatt i Telenor eller har oppdrag for Telenor.

Styret i Telenor arbeider i henhold til egen styreinstruks, med retningslinjer for dets arbeid og saksbehandling. Styret avholdt i 2002 15 styremøter.

7. ORGANISASJON OG PERSONELL

Telenor-konsernet hadde 23.450 ansatte (22.100 årsverk) ved utgangen av 2002. Av disse arbeidet 14.150 i Norge; 9.300 utenfor Norge. Ved utgangen av 2001 var antall ansatte 22.050. 60 prosent av medarbeiderne er menn; 40 prosent er kvinner.

Mot bakgrunn av den generelle markedsutvikling de seneste år var det behov for å redusere kostnadene og drive mer effektivt. I 2002 ble det som ledd i dette gjennomført en betydelig nedbemanning i virksomheten i Norge. For å gjøre nedbemanningen mest mulig skånsom er det tatt i bruk økonomisk støtte, rådgivning og Telenors interne arbeidsmarked. Selskapet har samtidig praktisert tilnærmet stillingsstopp og en kraftig reduksjon i bruken av konsulenter. Samarbeidet mellom ledelsen og de ansattes organisasjoner skjer innenfor rammen av hovedavtalen mellom arbeidsgiverforeningen NAVD og hovedorganisasjonene/SAN.

Telenor besluttet å foreta en organisatorisk justering fra 1. januar 2003 for å forsterke organisasjonen som et best mulig utgangspunkt for å videreutvikle virksomheten i Norge, og samtidig sikre fortsatt internasjonal vekst innen

mobilområdet. Forretningsvirksomheten er fra dette tidspunktet drevet gjennom de tre forretningsområdene Telenor Mobile, Telenor Networks og Telenor Broadcast, som fra samme tidspunkt utgjør selskapets finansielle rapporteringsstruktur i tillegg til Øvrig virksomhet. En egen markedsorganisasjon, Telenor Norge, er etablert for å forenkle og styrke Telenors markedsposisjon i det norske markedet. Det er etablert en ny konsernledelse tilpasset den organisatoriske justeringen.

8. RISIKOFORHOLD

Telenors virksomhet er gjenstand for en rekke risikoforhold, framfor alt av regulatorisk, juridisk, finansiell og politisk art. For styret er det viktig å sikre at konsernet iverksetter de nødvendige tiltak for å styre og redusere risikoforholdene, slik at det totale risikobildet kontinuerlig holdes innenfor akseptable forretningsmessige grenser.

I det norske markedet utgjør nye og endrede regler og vedtak fra regulatoriske myndigheter samt sivile søksmål med grunnlag i påstått brudd på telereguleringen, en vesentlig utfordring og usikkerhet. I det internasjonale markedet er det særlige risikoelementer i enkelte land, som politiske forhold, valutaendringer, legale spørsmål, regulatoriske forhold, partnerrisiko i fellesprosjekter, mv.

Telenor vurderer slike risikoforhold inngående ved nyinvesteringer, samt fortløpende i forhold til eksisterende investeringer. Selskapet har i sin internasjonale satsing søkt å balansere risikobildet for investeringer utenfor Norge ved å fordele porteføljen mellom modne og umodne markeder. Styret har systematisk gjennomgått og evaluert selskapets investeringer, for å vurdere utviklingen i de enkelte prosjektene i lys av et oppdatert risikobilde.

Telenor er utsatt for finansiell markedsrisiko knyttet til endringer i renter og valutakurser. Finansielle instrumenter benyttes for å redusere slik risiko. Konsernet har gjennomført nødvendige tiltak for å opprettholde tilstrekkelig finansiell fleksibilitet i etterkant av de siste års uro i kapitalmarkedene.

9. UTSIKTER FOR 2003

I 2003 fortsetter arbeidet med effektivisering av driften, med fokus på kostnadskontroll og dermed økt kontantstrøm fra driften.

Det forventes fortsatt vekst, spesielt fra våre internasjonale mobilselskaper. I tillegg kommer helårseffekten fra konsolidering av Kyivstar GSM, Pannon GSM og Canal Digital.

For konsernet som helhet ventes en fortsatt vekst i driftsinntekter.

Arbeidet med å effektivisere driften gjennom konsernprogrammet Delta 4 fortsetter i 2003 og forventes å bidra til økte marginer i den norske delen av virksomheten. I den internasjonale delen av virksomheten er flere av selskapene nå i en moden fase, og forventes å bidra positivt på marginene.

Kombinert med inntektsveksten antas dette å føre til en betydelig forbedring i underliggende EBITDA og driftsresultat.

Driftsmessige investeringer (capex) forventes å holdes på nivå med 2002, på tross av konsolidering av Kyivstar GSM, Canal Digital og Pannon GSM.

En stadig større del av driftsinntektene og resultat vil komme fra internasjonal virksomhet. Dette innebærer en større valutaeksponering enn tidligere. Samtidig økes risikoen gjennom en større eksponering mot emerging markets (raskt fremvoksende økonomier). I tillegg opplever store deler av selskapets virksomhet regulatorisk risiko, både i og utenfor Norge.

Thorleif Enger
styreleder

Åshild M. Bendiktsen
styrets nestleder

Hanne de Mora
styremedlem

Einar Førde
styremedlem

Jørgen Lindegaard
styremedlem

Bjørge Ven
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

Per Gunnar Salomonsen
styremedlem

Irma Tystad
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

TELENORS SELSKAPSSTYRING

Telenor viet også i 2002 selskapsstyring – corporate governance – betydelig oppmerksomhet. Særlig legges det vekt på etablering og iverksetting av interne regler, rutiner og prosesser. Selskapsstyringen bygger på ekstern lovgiving og interne regelverk som skal følges i alle ledd av organisasjonen.

STYRINGSGRUNNLAG

Telenors juridiske styringsstruktur er dels fastlagt av lovverk som regulerer virksomheten og dels interne strukturer, organer og instruksjoner. Telenor ASA er et norsk selskap, samtidig som Telenor er et internasjonalt konsern. Selskaper utenfor Norge har egne styringsorganer i samsvar med lokal lovgiving i det enkelte land.

STYRINGSSYSTEM

Telenors virksomhet er organisert i en formell selskapsstruktur med Telenor ASA som morselskap; et holdingselskap som inkluderer konsernledelse og konsernfunksjoner, regulert i henhold til Lov om allmennaksjeselskaper.

Telenor-konsernet er fra 2003 styringsmessig organisert i tre forretningsområder og Øvrig virksomhet, samt en markedsorganisasjon for Norge. Administrerende direktør og styret for Telenor ASA tilsvarende konsernsjef og konsernstyre i Telenor-konsernet. Styret i Telenor ASA fører tilsyn med virksomheten i underlagte datterselskaper gjennom konsernsjefen; konsernsjefen gjennom lederne for nevnte områder.

STYRINGSORGANER

Den formelle styring av Telenor ASA skjer gjennom de sentrale organene generalforsamling, bedriftsforsamling og styre.

Generalforsamlingen er organet hvor aksjeeierne utøver sin øverste myndighet, basert på én stemme pr. aksje. Generalforsamlingens myndighet innebærer blant annet å godkjenne årsregnskapet og styrets årsberetning, og å vedta utbytte – alt etter anbefaling fra styret og bedriftsforsamlingen. Videre velger generalforsamlingen de ti aksjonærvalgte medlemmene i bedriftsforsamlingen, to av de fire medlemmene i valgkomiteen, samt ekstern revisor.

Bedriftsforsamlingen velger styrets medlemmer og leder, fører tilsyn med styrets og daglig leders forvaltning av selskapet, og har avgjørelsesmyndighet i visse saker. Bedriftsforsamlingen avgir uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til resultatregnskap og balanse, samt styrets forslag til anvendelse av årets overskudd eller dek-

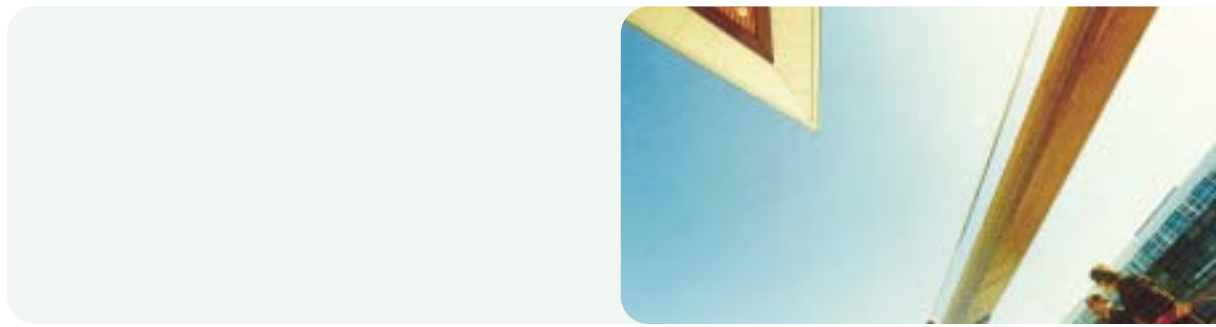
ning av tap. Bedriftsforsamlingen i Telenor ASA består av 15 medlemmer som velges for to år av gangen, hvorav ti er valgt av aksjonærene, og fem er valgt av og blant de ansatte.

Valgkomiteen avgir innstilling til generalforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til bedriftsforsamlingen, samt om valg av aksjonærvalgte medlemmer til styret. Valgkomiteen i Telenor ASA består av fire medlemmer som representerer aksjeeierne. Medlemmene velges for to år av gangen. To medlemmer velges av generalforsamlingen og to medlemmer av og blant bedriftsforsamlingens aksjonærvalgte medlemmer, hvorav bedriftsforsamlingens leder skal være den ene.

Styret har ansvar for selskapets forvaltning og at selskapet er forsvarlig organisert. Styret har videre ansvar for tilsyn og kontroll av virksomheten. Styret avgir årsberetning og – regnskap overfor generalforsamlingen, samt forslag til anvendelse av eventuelt overskudd eller dekning av eventuelt tap. Styret i Telenor ASA består av ti medlemmer, hvorav sju er valgt av bedriftsforsamlingen, og tre av og blant de ansatte, alle for to år av gangen. Styrets leder og nestleder velges av bedriftsforsamlingen.

Kompensasjonskomiteen er et arbeidsutvalg i styret som skal drøfte de samlede avlønningsforhold for konsernsjef og ledere som rapporterer direkte til konsernsjef, samt anbefale forslag til policy og ordninger som berører selskapers lederlønnspolisi, herunder bonusprogrammer, aksjebaserte ordninger, mv.

Konsernsjefen forestår den daglige ledelse av virksomheten i Telenor ASA og Telenor-konsernet, med ansvar for at selskapet og konsernet blir organisert, drevet og videreutviklet i samsvar med gjeldende lov, vedtekter og vedtak truffet av styre, bedriftsforsamling og generalforsamling. Konsernsjefen i Telenor ASA tilsettes av styret, og har rapporteringsplikt til dette. Konsernsjefen og –ledelsen har konsernstaber og –funksjoner til å støtte sitt arbeid. Konsernsjefen leder også *Etisk Råd* som skal sikre at selskapets egne etiske retningslinjer blir etterlevd. Rådet vurderer løpende konkrete etiske problemstillinger; daglige utfordringer så vel som forretningsmessige vurderinger.

TELENORS STYRINGSSYSTEM, 2002–2003

Konsernledelsen består av sju medlemmer: Konsernsjef, CFO, CTO samt leder for hvert av de tre forretningsområdene og leder av den norske markedsorganisasjonen.

Compliance officer skal bidra til at selskapet opptrer i overensstemmelse med lover, regler og rettslig bindende pålegg gitt av offentlige myndigheter, og at opptreden internt i organisasjonen ikke bryter med egen policy, regler og retningslinjer. Compliance officer rapporterer til konsernsjefen og påser at konsernet iverksetter nødvendige tiltak for å sikre etterlevelse.

Konsernrevisjonen (internrevisjonen) gjennomfører stikkprøvepregede revisjoner i hele konsernet, basert på risikoanalyser. Revisjonen gir vurdering og rådgiving innen styring,

kontroll og operasjonell effektivitet. Arbeidet skjer i henhold til internasjonale standarder. Internrevisor rapporterer til konsernsjefen, samt i enkelte tilfelle til styret.

Disclosure committee skal understøtte arbeidet å tilfredsstille kravene i den amerikanske «Sarbanes-Oxley Act», som stiller økte krav med hensyn til formalia knyttet til regnskapsføring, internkontroll og corporate governance. Komiteen vil gi direktiver internt, følge opp, og bidra til å sikre etterlevelse av kravene. Komiteen ledes av CFO, og er for øvrig sammensatt med relevant kompetanse.

Investeringskomiteen rådgir konsernsjefen og -ledelsen i investeringssaker over et visst nivå. Komiteen ledes av CFO, og er sammensatt med relevant kompetanse forøvrig.

TELENORS STYRE

Thorleif Enger (1943)
STYRELEDER

Enger ble valgt inn i Telenors styre 01.10.2001, og er styreleder fra 06.03.2003. Enger er konserndirektør og medlem av konsernledelsen i Norsk Hydro med ansvar for forretningsområdet Agri; begynte i Norsk Hydro i 1973 og har innehatt en rekke stillinger i selskapet. Enger er styreformann i det danske, børsnoterte Treka A/S, styremedlem i Kverneland og PGS samt medlem av bedriftsforsamlingen i ABB. Enger har doktorgrad i bygningsfag fra universitetet i Colorado, USA.

Åshild M. Bendiktsen (1945)
NESTLEDER

Bendiktsen ble valgt inn i styret første gang i juni 1994 og var medlem inntil november 1999; innvalgt på ny mai 2000; styrets nestleder fra juli 2000; sist gjenvalgt 18.06.02; har fungert som leder for Telenors styre fra 03.12.2002 til 06.03.2003. Bendiktsen er leder av styret i NHO i Troms og medlem av NHOs hovedstyre; nestleder i styret for Norut-GRUPPEN AS; statssekretær i Samferdselsdepartementet 1986–88 og 1990–91. Bendiktsen har økonomisk utdanning, og er økonomidirektør hos Bendiktsen & Aasen AS.

Hanne de Mora (1960)
STYREMEDLEM

de Mora ble valgt inn i Telenors styre 18.06.2002. de Mora har yrkesbakgrunn fra Den norske Creditbank, Luxembourg og fra Procter & Gamble, Genève og Stockholm; deretter i McKinsey, Stockholm fra 1996, partner 1996–2002 da hun startet konsulentsvirksomhet med base i Sveits – hvor hun også er styreleder. Hun er også styremedlem i Tomra Systems ASA. de Mora har magistergrad i Business Administration fra Barcelona.

Bjørg Ven (1946)
STYREMEDLEM

Ven ble valgt inn i Telenors styre 01.10.2001. Ven er fra 1980 partner i advokatfirmaet Haavind Vislie, Oslo. Hun er leder for Børsklagenemda og klagenemda for offentlige anskaffelser, oppnevnt settedommer ved EFTA-domstolen i Luxembourg samt styremedlem i bl.a. Gjensidige NOR spareforsikring ASA, Cermaq ASA og Dagbladet AS. Ven er advokat med møterett for Høyesterett.

Einar Førde (1943)
STYREMEDLEM

Førde ble valgt inn i Telenors styre 01.10.2001. Førde er frittstående rådgiver; kringkastingssjef i NRK 1989–2001. Styreleder i Norsk Telegrambyrå og styremedlem i Digital Vision as. Førde har bakgrunn som politiker; stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet 1969–89, kirke- og undervisningsminister fra 1979–81, parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet 1986–89, dets nestleder 1981–89.

Irma Tystad (1943)
STYREMEDLEM

Tystad ble valgt inn i Telenors styre 20.06.2000; valgt av de ansatte. Tystad begynte i Telenor i 1962, hvor hun har innehatt ulike stillinger. Hun har vært styremedlem i Telenor Plus siden 1995 og i Telenor Pensjonskasse siden 1997. Tystad er konserntillitsvalgt i Telenor for Kommunikasjonsforbundet og er utdannet ved etatskolen i Televerket og har senere etablert skole og ledelsesopplæring.

Harald Stavn (1954)
STYREMEDLEM

Stavn ble valgt inn i Telenors styre 20.06.2000; valgt av de ansatte. Stavn begynte i Telenor i 1974, hvor han har innehatt flere teknisk relaterte stillinger. Han er styremedlem i Telenor Pensjonskasse og er medlem av hovedstyret i NITO. Stavn er konserntillitsvalgt i Telenor for NITO og bedriftsøkonom fra Handelshøyskolen BI, Oslo.

Per Gunnar Salomonsen (1954)
STYREMEDLEM

Salomonsen ble valgt inn i Telenors styre 01.11.2000; valgt av de ansatte. Salomonsen begynte i Telenor i 1973, hvor han har innehatt ulike stillinger; nå som driftsingeniør. Fra 1995 til 2000 var han medlem av styret i Telenor Nett. Salomonsen er konserntillitsvalgt i Telenor for EI&IT-forbundet og utdannet ingeniør.

Jørgen Lindegaard (1948)
STYREMEDLEM

Lindegaard ble valgt inn i Telenors styre 01.10.2001. Lindegaard er konsernsjef i SAS; bakgrunn fra telekommunikasjon, siden 1975 med ledende stillinger i Fyns Telefon A/S, København Telefon A/S og TeleDanmark A/S. Lindegaard er styreleder i Sonofon Holding A/S og styremedlem i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S. Lindegaard er silvilingeniør med telekommunikasjon som spesialitet, og er medlem av Akademiet for Tekniske Videnskaber i Danmark og Norge.

TELENORS KONSERNLEDELSE

Arve Johansen, Jan Edvard Thygesen, Torstein Moland, Jon Fredrik Baksaas, Berit Svendsen, Morten Karlsen Sørby. Stig Eide Sivertsen var ikke tilstede da bildet ble tatt.

JON FREDRIK BAKSAAS (1954)

Konsernsjef (CEO)

Baksaas begynte i Telenor i 1989 og har innehatt stillinger som finansdirektør, viseadministrerende direktør og administrerende direktør i TBK AS; visekonsernsjef fra 1997 til han overtok som Telenors konsernsjef 21.06.2002. Før han begynte i Telenor, arbeidet Baksaas innen finans i Aker AS, Stolt-Nielsen Seaway og Det norske Veritas. Baksaas er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole, Bergen og har tilleggsutdannelse fra IMD, Lausanne.

ARVE JOHANSEN (1949)

Visekonsernsjef, adm.dir. Telenor Mobile

Johansen begynte i Telenor i 1989 og har innehatt flere stillinger, bl.a. som administrerende direktør og CEO i Telenor International AS; visekonsernsjef siden 1999 og administrerende direktør i Telenor Mobile fra 2000. Før han begynte i Telenor arbeidet Johansen som viseadministrerende direktør i EB Telecom, som forskningsingeniør ved Norges Tekniske Høyskole samt hos ELAB. Johansen er utdannet sivilingeniør innen elektronikk (telekommunikasjon) fra NTH, Trondheim, og har deltatt i Program for Management Development ved Harvard Business School, Harvard.

TORSTEIN MOLAND (1945)

Visekonsernsjef for økonomi/finans (CEO)

Moland begynte i Telenor som visekonsernsjef med ansvar for finans og økonomi i 1997. Forut for sin tiltredelse var han sentralbanksjef, og før det bl.a. konserndirektør i Norske Skog, og tjenestegjort i Finansdepartementet hvor han arbeidet med økonomisk politikk. Moland har i tillegg vært statssekretær ved Statsministerens kontor. Moland er utdannet sosialøkonom med tilleggsutdannelse fra Massachusetts Institute of Technology.

JAN EDVARD THYGESEN (1951)

Konserndirektør: adm.dir. Telenor Networks

Thygesen begynte i Telenor i 1979, og har innehatt forskjellige stillinger,

bl.a. som viseadm. dir. i Telenor Mobil, adm. dir. i Telenor Invest AS, viseadm. dir. i Telenor Bedrift AS og adm. dir. i Telenor Nett AS; adm. dir. i Telenor Networks siden 1998. Thygesen er utdannet sivilingeniør innen elektronikk og telekommunikasjon fra Norges Tekniske Høyskole, Trondheim.

STIG EIDE SIVERTSEN (1959)

Konserndirektør: adm.dir. Telenor Broadcast

Sivertsen begynte i Telenor i 1997 som økonomi- og finansdirektør i Telenor Link AS; konserndirektør og administrerende direktør i Telenor Plus 2001–02; fra 2003 tilsvarende stilling i Telenor Broadcast. Han har tidligere vært adm.dir. i Nettavisen, finansdirektør i Petroleum Geo-Services ASA og Schibsted ASA. Sivertsen har studert jus ved Universitetet i Bergen og har en MBA-grad fra Durham University.

MORTEN KARLSEN SØRBY (1959)

Konserndirektør: adm.dir. Telenor Norge

Sørby begynte i Telenor i 1993, og har innehatt en rekke ulike stillinger i konsernet, bl.a. som økonomidirektør og administrerende direktør i Telenor International; viseadministrerende direktør i Telenor Mobile 2000–02; adm.dir. i Telenor Norge fra 2003. Han har tidligere arbeidet innen IT, telekom og media i Arthur Andersen & Co, Oslo. Sørby er utdannet siviløkonom og statsautorisert revisor, med tilleggsutdannelse fra IMD, Lausanne.

BERIT SVENDSEN (1963)

Konserndirektør for teknologi (CTO)

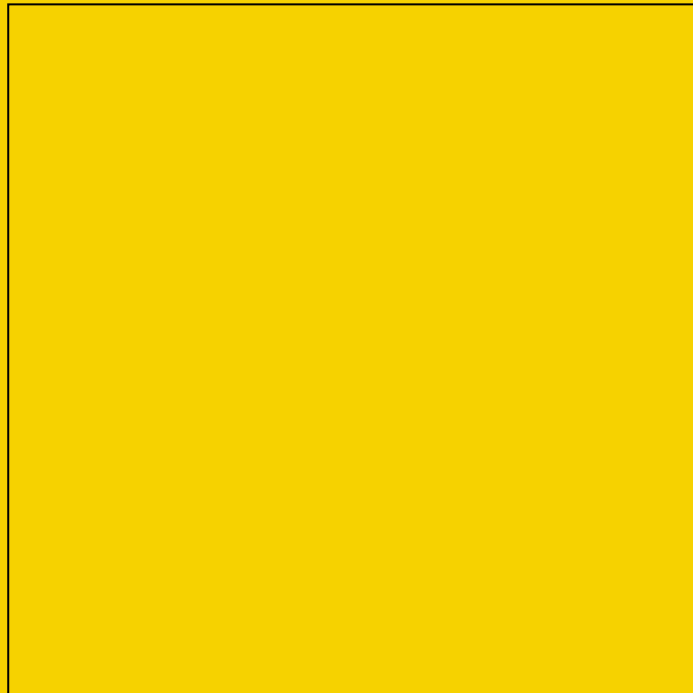
Svendsen begynte i Telenor i 1998, og har innehatt forskjellige stillinger, senest som prosjektdirektør for FMC (fast-mobil-konvergens) og som administrerende direktør for datatjenester, til hun ble utnevnt til konserndirektør og CTO i 2000. Svendsen har en MSEE fra Norges Naturvitenskapelige Universitet og en Master of Technology Management fra Norges Handelshøyskole, Bergen og Massachusetts Institute of Technology.

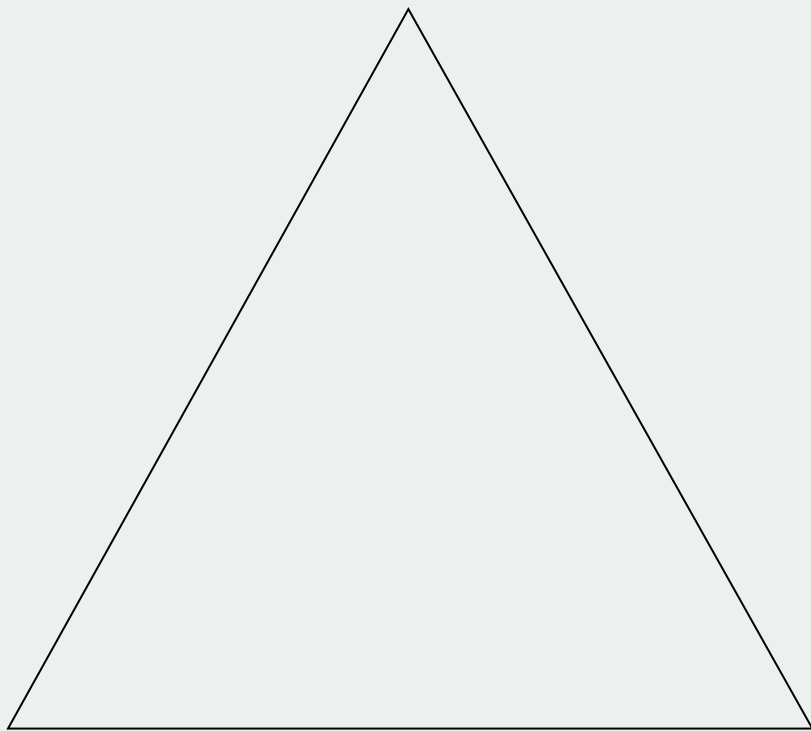
Visjonen til Telenor skal inspirere til et systematisk arbeid for å forenkle og forbedre våre kunders møte med selskapet og bruk av kommunikasjonstjenester. Fornyelse og forenkling er selve grunnlaget for å skape verdier. Det enkle er ofte det beste, men forenkling er ikke alltid enkelt!

Simplicity ...

... is the ultimate ...

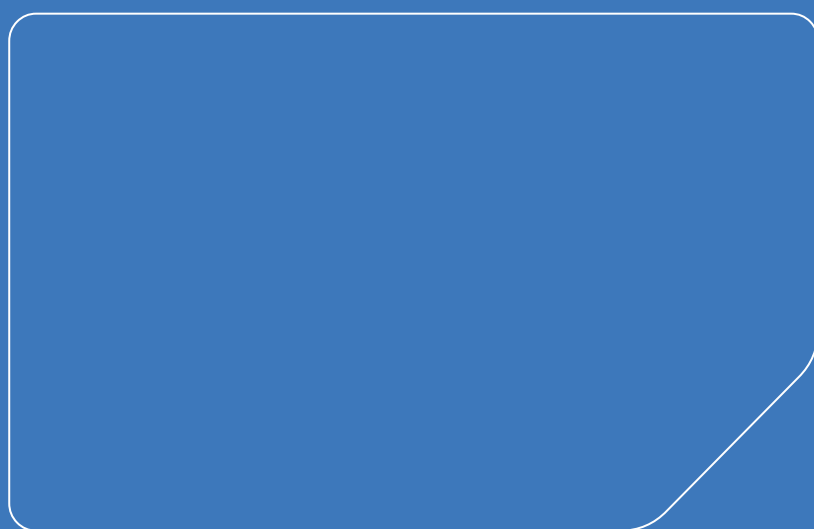

... sophistication

Leonardo da Vinci

ideer som forenkler
Telenor

PIONÉR OG PÅDRIVER

Telenor har vært en pionér innen utvikling av moderne telekommunikasjon. Med bakgrunn i et krevende hjemmemarked har Telenor utviklet avanserte løsninger blant annet innen satellitt- og mobilkommunikasjon, og tatt disse til et internasjonalt marked. Telenor vil fortsatt være en pådriver for utvikling av nye løsninger, fremfor alt innen mobilkommunikasjon.

FORNYER OG FORENKLER

Telenor har en forpliktende – og inspirerende – visjon: Telenor – ideer som forenkler. Telenor skal være en drivkraft i å fornye, utvikle og lansere nye løsninger som forenkler kundens hverdag.

Telenors visjon er krevende og et ambisiøst mål for organisasjonen og den enkelte medarbeider. Fornyelse og forenkling av egne strukturer og rutiner er en forutsetning for konkurransekraft og verdiskaping.

Virksomheten i Telenors fire forretningsområder var i 2002 preget av konsolidering og kostnadskontroll. Den internasjonale satsingen på mobiloperasjoner ble forsterket.

INNHold	
Virksomhet og verdiskaping	34
Telenor Mobile	38
Telenor Networks	42
Telenor Plus	44
Telenor Business Solutions	46
Øvrig virksomhet	48

VIRKSOMHET OG VERDISKAPING

Telenor avspeiler i årsrapporten for 2002 et økt omfang av selskapets ikke-finansielle rapportering. Denne informasjonen kan gi tidlige indikasjoner på områder hvor tiltak må settes inn for å styrke konsernets langsiktige verdiskaping.

Den ikke-finansielle informasjonen er viktig i arbeidet for å styrke konsernets effektivitet og innovasjon, og for å bedre kunde- og markedsorienteringen. Den gir større innsikt i sentrale faktorer for konsernets verdiskaping, slik at markedet og omverden får et bedre grunnlag for å vurdere selskapet. Slik informasjon er også trukket inn i omtalen av hvert forretningsområde, i rapportens regnskapsdel.

STYRINGSMODELL

Telenor har innarbeidet i en styringsmodell som omfatter både finansielle og ikke-finansielle parametere. Styringsmodellen er rammeverket for å følge opp og planlegge forretningsområdenes virksomhet. Hensikten med modellen er å bidra til aksjonærverdier, styrke konsernets gjennomføringskraft i forhold til valgt strategi, og å sikre overordnet styring og kontroll av virksomheten.

I tillegg til finansiell informasjon bygger Telenors styringsmodell på fire hovedområder for styringsinformasjon:

Kunde, marked, samfunn *Adferd og holdninger hos kunder og leverandører i forhold til kundebetjening og markedsposisjon, samt virksomhetens samfunnsansvar.*

Interne prosesser *Konsernets kvalitet på og effektivitet i interne forretnings- og støtteprosesser, samt systemer.*

Innovasjon *Konsernets innovasjon og nyskaping knyttet til teknologi, produkter, tjenester og marked.*

Kompetanse og læring *Konsernets evne til å tiltrekke, utvikle og beholde riktig kompetanse, herunder arbeidsgiveromdømme, kompetanseutvikling, motivasjon, engasjement og lederskap.*

Knyttet til hvert av områdene er det definert et sett måleparametere – verdidrivere. Disse er basert på viktige suksessfaktorer for å gjennomføre Telenors strategi og inngår i styringsystemet; fra strategikutvikling, utforming av forretningsplaner og budsjett, til rapportering, resultatoppfølging og incentiver.

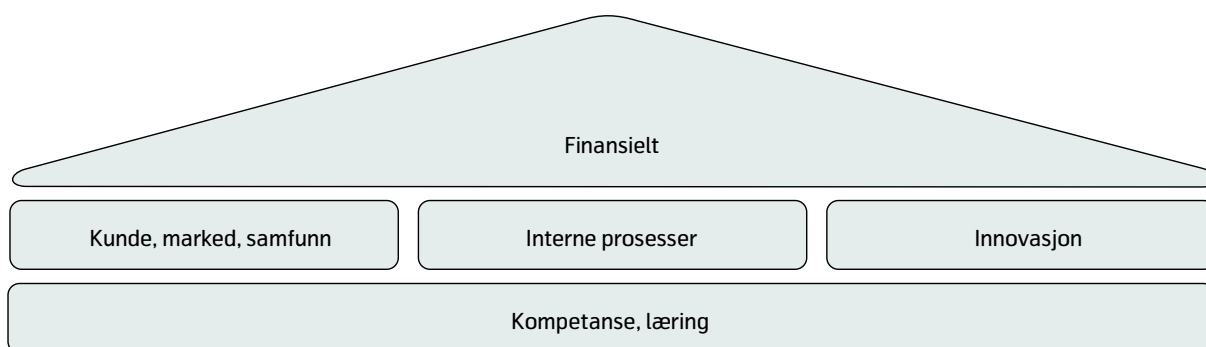
KUNDE, MARKED, SAMFUNN

Hensikt Hensikten med Telenors arbeid innen styringsområdet kunde, marked og samfunn er:

Høy kvalitet på kundeorientering og -betjening Gjennom detaljert overvåking av kundebetjening og markedsposisjon skal tiltak iverksettes for å sikre høy kvalitet og fornøydhetsgrad med kundekontakt og kundebetjening fra Telenor.

Sterk posisjon og merkevarebygging Et godt omdømme og en unik posisjon i markedet er avgjørende for å sikre kunde-lojalitet og høy attraktivitet. Telenor skal i de markedene

HOVEDDIMENSJONER I TELENORS INTEGRERTE STYRINGSMODELL

man er virksomme fremstå som handlekraftig, ansvarlig og nyskapende. Selskapet skal oppfattes som en bedrift som fornyer produkter og tjenester og systematisk forenkler hverdagen for sine kunder. Tilsvarende vil man også følge opp merkevareposisjonen til heleide Telenorselskaper.

Ivareta samfunnsansvar Telenor skal være blant de beste når samfunnsansvar skal ivaretas i de markedene selskapet er til stede. Hensyn til samfunnsansvar skal være en integrert del av konsernets forretningsutvikling og drift knyttet til produkter og tjenester, ansatte, partnere og leverandører og andre interessenter.

Året 2002 Telenor-konsernet opererer med ulike merkevarenavn på tvers av våre forskjellige virksomheter i inn- og utland. I Norge er merkevaren Telenor grunnleggende for vår fremtidige forretningsmessige markedsorientering. I januar 2002 ble det iverksatt et prosjekt for å videreutvikle Telenors merkevarestrategi og å underbygge selskapets visjon om å forenkle og forbedre produkter og tjenester samt å forbedre betjeningen av selskapets kunder. Målet med dette arbeidet er å forsterke Telenors omdømme i markedet som en nyskaper og forenkler.

Telenor har foretatt forbedringer i kunde- og markedsmålingene for å lettere kunne overvåke kundeopplevelsen og vårt omdømme. Det er et viktig mål for Telenor i inneværende år å øke kundetilfredsheten i det norske markedet. Dette vil også kunne bidra til en forbedret markedsposisjon. Målingene har så langt gitt grunnlag for å sette inn tiltak på områder hvor vi ikke finner kundeopplevelsen tilfredstillende.

Telenor arbeider systematisk med spørsmål knyttet til forretningsetikk og samfunnsansvar. Det er arbeidet med oppdatering og modernisering av retningslinjer for etisk atferd blant ledere og ansatte i hele konsernet.

Telenor ble i 2002 notert på Dow Jones Sustainability Indexes. Samtidig opprettholdt konsernet noteringen på FTSE4Good. Telenor mottok Storebrand Kapitalforvaltnings utmerkelse «Best in class» for sine prestasjoner innen miljø og sosialt ansvar.

Telenors miljøprestasjoner viste en positiv utvikling fra 2001 til 2002. Særlig har Telenors nye kontorbygg på Fornebu, i Bergen og i Kristiansand ført til en sterk reduksjon i konsernets energiforbruk i Norge.

Tiltak Samordning av virksomheten i Norge er et viktig tiltak for å styrke konsernets kunde-håndtering. Den nye markedsorganisasjonen i Norge innebærer at en samler alle salgs- og markedsaktiviteter innen mobil-, internett- og fastnettområdet i Norge, på tvers av privat- og bedrift-markedet. Både samordning av kundeservice og intern forenkling av arbeidsprosessene skal bidra til bedre oppfølging og behandling av kundene.

INTERNE PROSESSER

Hensikt Telenor arbeider systematisk med forbedring av forretnings- og støtteprosesser som kan bidra til sterkere kundeorientering og kostnadseffektivitet. Arbeidet konsentreres mot bedre samordning langs verdikjeder og mellom ulike enheter i konsernet slik at oppgavene utføres på en enklere og mer effektiv måte. Denne type arbeid vil bli forsterket.

Delta 4 er et konsernprogram med målsetning om å redusere Telenors kostnadsbase i 2004 med fire milliarder kroner i forhold til 2001. Delta 4 skal bidra til mer effektiv drift og til at Telenor samspiller bedre som konsern. Dette skal skje gjennom økt standardisering, forenkling og gjenbruk; kraftig reduksjon av kostnader; mer integrert virksomhet når det gjelder drift, systemer, rutiner og investeringer, og i forhold til markedet.

Året 2002 Arbeid i prosjekt er sentralt for å gjennomføre mange av Telenors oppgaver. For å styrke gjennomføringen av prosjekter, er det etablert en konsernfelles prosjektmodell og opplæringsprogram som gir rammer for hvordan denne type arbeid skal gjennomføres.

Delta 4 ble påbegynt i 2002 og fortsatte for fullt i 2002, med analyser av mulige forbedringsområder, forslag til nye løsninger, konsernovergripende beslutninger og gjennomføring av tiltak. I 2002 ble det gjennom Delta 4-programmet realisert kostnadsreduksjoner på til sammen 1,1 milliarder kroner

hvor de største besparelsene knytter seg til konsulentkostnader og reiseutgifter. Bemanningsreduksjoner på 1500 medarbeidere gjennomført i 2002 vil gi ytterligere besparelser i 2003. Forøvrig skjer kostnadsreduksjon bl.a ved å effektivisere driften av konsernets IT-systemer, valg av felles driftsplattformer og felles innkjøpsavtaler.

Tiltak Fra 2003 vil det konsernfelles opplæringsprogrammet for prosjektledere danne grunnlag for intern sertifisering av prosjektledere. Opplevd effektivitet i prosjektarbeidet måles i den årlige interne verdiskapningsmålingen.

Delta 4 skal både hente ut gevinster på tvers av forretningsområdene i Telenor, og realisere kostnadsreduksjoner i det enkelte forretningsområde. Disse kostnadsgevinster vil bli løpende rapportert sammen med konsernets kvartalsresultater. I Delta 4 programmet gjennomføres prosjekter knyttet til innkjøp, IT-systemer, kundefront, nettstruktur og -drift, stabs- og støttefunksjoner samt økonomifunksjonen.

INNOVASJON

Hensikt Telenors nyskappingsaktiviteter skaper nye tjenester og omfatter alt fra endring av prisstrukturer og nye abonnement for telefoni- og mobiltelefonitjenester til utvikling av bredbåndstjenester og mobile datatjenester, samt nye forretningsmuligheter.

Telenors innovasjonsaktiviteter skal primært øke konsernets omsetning gjennom utvikling av nye produkter, tjenester og forretningskonsepter. Utover dette er det et mål å gjøre innovasjonsaktivitetene mer målrettede og effektive gjennom konkrete vurderinger og tiltak.

Året 2002 Telenor styrer nå sine innovasjonsaktiviteter med utgangspunkt i en mer helhetlig strategi og en mer milepælsorientert ressursallokering til de største initiativene. Videre er en del mindre innovasjonsmiljøer samlet til en enhet.

Telenor har satset tidlig på aktiviteter som mobilt Internett og interaktive tjenester på TV, og har tilpasset satsingen i forhold til hvordan disse tjenestene foreløpig har lyktes i markedet.

Telenors styringssystem er i løpet av 2002 blitt forsterket med tydeligere verdidrivere for innovasjon og konsernet har fått en mer presis rapportering av innovasjonsaktivitetene ved de kvartalsvise resultatgjennomganger.

Tiltak De viktigste innsatsområdene i tiden framover er:

Mobile datatjenester og anvendelser Telenor har opparbeidet spisskompetanse både innenfor tredje generasjons mobiltelefoni (UMTS) og nye mobile nettstrukturer som Wireless LAN (WLAN). For å sette fart i utviklingen av nye datatjenester på mobiltelefonen, tilrettelegges det med åpne grensesnitt for at nye tjenester kan utvikles sammen med andre aktører (f. eks. benytte mobilen som lommebok).

Bredbåndsløsninger og -anvendelser I Canal, der det tilrettelegges for attraktivt innhold (f.eks. spill), skal bidra til kundevekst. Telenor arbeider med konsepter som gjør at attraktivt innhold kan vises og endres både på TV- og PC.

IKT-løsninger for næringsliv og offentlig forvaltning Telenor Arena er Telenors konsept for samhandling mellom mennesker, teknologi og arbeidsomgivelser og markedsføres overfor virksomheter i næringslivet og offentlig forvaltning. Konseptet er utviklet med utgangspunkt i Telenors egen IKT-løsning på Fornebu og omfatter full outsourcing av IKT-tjenestene.

Muligheter for ny virksomhet Kartlegging av utviklings-trekk som kan få stor forretningsmessig effekt for Telenor. Eksempelvis:

- Spontane nett som opprettes direkte mellom brukerne, f.eks i en WirelessLAN-sone eller ved hjelp av Bluetooth. Nettene karakteriseres ved å være uavhengig av en sentral nettverksoperatør, og at trafikken unndrar seg fakturering. Mulighet for å kommunisere mellom PC og mobiltelefon og mellom mobiltelefoner ved hjelp av Bluetooth er allerede implementert som standard i PC-er og mobiltelefoner.

- Såkalt allestedsnærværende «computing» innebærer at datautviklingen har nådd et punkt der vi ikke lenger bare har hver vår PC, men der det bygges inn «usynlig» datakraft

i stadig flere deler av våre omgivelser med ting som «tenker». Dette vil få store konsekvenser for fremtidig kommunikasjonsbehov.

KOMPETANSE OG LÆRING

Hensikt Telenors skal tiltrekke seg, utvikle og beholde egen kompetanse for å forbli en ledende kunnskapsbedrift. For å realisere dette legges det vekt på å knytte kompetanse og læring sterkere opp til den forretningsmessige driften; utvikle nye arbeidsformer og forbedrede IKT-verktøy; opprettholde og videreutvikle et solid omdømme som arbeidsgiver; og å lære raskere og mer effektivt enn konkurrentene.

Året 2002 Telenor gjennomfører systematisk og regelmessig medarbeiderundersøkelser, for å måle ulike sider ved medarbeiderens opplevelse av sin arbeidssituasjon.

Undersøkelser i 2002 viser at mer enn 70 % prosent av medarbeiderne er fornøyd med hvordan nybygget på Fornebu

lever opp til visjonen om Nordens fremste arbeidsplass for nyskapende virksomhet. Dette inkluderer bruk av nye elektroniske verktøy. Eksterne undersøkelser i 2002 (The University Graduate Survey) viste at Telenor er nummer to blant de bedrifter norske studenter ønsker å arbeide for.

Tiltak Et hovedtiltak i 2003 vil være å tydeliggjøre selskaps lederprinsipper. Lederutviklingen styrkes gjennom virkemidler som coaching, jobbrotasjon, lederprogrammer og e-læring.

Incentivsystemet i 2003 for ledere og nøkkelpersoner vil i tillegg til mål for egen enhet, også inneholde konsernfelles mål knyttet til finansielle og kunderelaterte parametere, og til ivaretagelsen av den interne Telenors samfunnsansvar. Det vil også bli lagt stor vekt på styrking av Telenor-kulturen og videreutvikling av Telenor arena som verktøy for effektiv samhandling mellom mennesker, teknologi og omgivelser.

TELENOR MOBILE

Telenor Mobile utgjør Telenors hovedsatsing for videre vekst. Den internasjonale mobilporteføljen sto i 2002 for 39 prosent av driftsinntektene i Telenor-konsernet. Videre utvikling av mobilporteføljen er sentralt i konsernets posisjonering som internasjonal aktør i telekombransjen.

INTRODUKSJON

Telenor Mobile er Telenors forretningsområde for utvikling og drift av mobile tjenester innen tale, data, Internett, innholdstjenester og elektronisk handel for et norsk, nordisk og internasjonalt marked. Telenor Mobile har eierinteresser i 12 mobilselskaper i 12 land. Seks av selskapene blir konsolidert i Telenors regnskaper og seks selskaper blir behandlet som tilknyttede selskaper. Den internasjonale satsingen er geografisk konsentrert i utvalgte land i Europa og Sørøst-Asia.

Telenor Mobiles internasjonale satsing har tatt utgangspunkt i Telenors erfaring og kompetanse, produkter og løsninger utviklet i det norske markedet. Telenor Mobile gjennomførte i 2002 en reorganisering av virksomheten for å legge større vekt på synergiuttak mellom mobilselskapene.

Konsoliderte datterselskap:

Telenor Mobil AS, Norge ble etablert i 1993, og er Norges ledende leverandør av mobiltelefoni og datakommunikasjon. Selskapet leverer tjenester innenfor tre mobilnett og ett personsøkernett. Selskapet er den eneste aktør som leverer analoge mobiltelefoner i det norske markedet. Lisensen på NMT 450 gjelder ut 2004. Selskapets GSM 900-lisens gjelder til 2005, GSM 1800-lisensen til 2010; begge kan forlenges. Personsøkerettet, etablert i 1984, fases ut i september 2003. Det landsdekkende GSM-nettet ble oppgradert med GPRS i 2001. Telenor Mobil er en av to gjenværende lisensholderne for UMTS i Norge; første del av nettet var driftsklart i desember 2001.

Telenor Mobil leverer en rekke digitale mobiltelefonitjenester, med alternative abonnement og en omfattende portefølje tilleggstjenester. Telenor Mobil fortsetter å utvikle nye, avanserte tilleggstjenester, med særlig fokus på mobil Internett og mobile datatjenester. Telenor Mobil introduserte MMS i mars 2002, og tilbyr også tjenester innen m-Commerce, gjennom Content Provider Access (CPA), og Public Key Infrastructure- (PKI-) teknologi.

Pannon GSM, Ungarn ble etablert i 1993, og er den nest største av tre mobiloperatører i Ungarn. Telenor var med på

å etablere selskapet, og Pannon er heleid av Telenor, etter at en eierpost på 74,22 % ble overtatt i februar 2002. Pannon begynte kommersiell drift av sitt GSM 900-nett i 1994, og åpnet et GSM 1800-nett tidlig i 2001; GPRS ble lansert i 2001, som den første i landet med nasjonal dekning. Selskapet planlegger å delta i auksjonering av UMTS-lisens hvis forholdene ligger til rette, og har ambisjon om å bli den ledende leverandør av mobile tjenester i Ungarn.

DiGi.com Berhad, Malaysia ble etablert i 1995, og er den tredje største av fem mobiloperatører i Malaysia. Telenor gikk inn på eiersiden i 1999, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 61,00 %. DiGi.Com er fra 1997 notert på børsen i Kuala Lumpur. Selskapet opererer et GSM 1800-nett, og lanserte i 2002 GPRS. DiGi.Com retter seg særlig mot ungdomssegmentet, og lanserte djuice™ i Malaysia i 2000. DiGi.Com tok i 2002 en strategisk beslutning om å ikke søke UMTS lisens og tar sikte på å tilby kundene 3G-aksess gjennom samarbeid med andre nettoperatører.

Kyivstar GSM, Ukraina ble etablert i 1997, og ble i 2002 den ledende mobiloperatøren i Ukraina. Telenor gikk inn på eiersiden i 1998, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 54,21 %. Selskapet driver GSM 900-nett, og etablerte i 2001 seg som markedsleder; en posisjon selskapet har som mål å beholde.

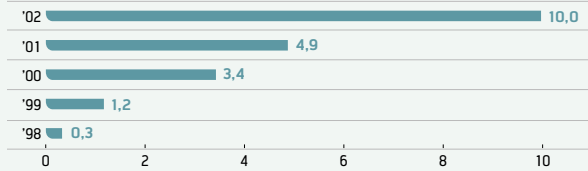
GrameenPhone Ltd., Bangladesh ble etablert i 1997, og er den største av fire mobiloperatører i Bangladesh. Telenor gikk inn i selskapet i 1997, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 46,41 %, med 51,00 % av stemmene. GrameenPhone lanserte sitt GSM 900-nett i 1997, og selskapet er det eneste i Bangladesh med landsdekkende tjenester. GrameenPhone har bygd ut et nettverk på landsbygda, bl.a. gjennom et eget Village Phone Program; i 2002 med ca. 23.000 terminaler i over 21.500 landsbyer.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter:
Sonofon Holding A/S, Danmark ble etablert i 1991, og er den nest største av fire mobiloperatører i Danmark. Telenor gikk inn på eiersiden i 2000, med en eierandel på 53,50 %. Sonofon driver GSM 900- og 1800-nett; GPRS ble lansert i

Mobilabonnement utenfor Norge; 1998–2002
(basert på Telenors eierandel)

(millioner)

Telenor er en ledende aktør innen internasjonal mobilkommunikasjon. Telenor utvikler avanserte løsninger som har vakt internasjonal oppsikt. Utviklingen på feltet går i retning av større bruk av mobile løsninger; dels på bekostning av fastnett-tjenester, dels gjennom økt tjenestespekter. Tredje generasjons mobilnett, UMTS, åpner for ytterligere funksjonalitet.

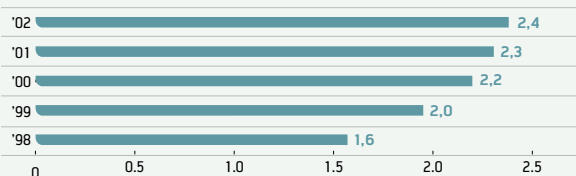
2000, bredbånd via Fixed Wireless Access i 2001 – og introduserte MMS i 2002.

VimpelCom, Russland ble etablert i 1992, og er en av Russlands ledende mobil-operatører, og markedsleder i Moskva-regionen. Telenor gikk inn på eiersiden i 1999, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 28,98 %. Selskapet er notert på New York Stock Exchange. VimpelCom opererer et D-AMPS-nett i tillegg til GSM-900- og 1800-nett; GPRS ble lansert i 2001.

Total Access Communication Company PCL (DTAC), Thailand ble etablert i 1989, og er Thailands nest største mobiloperatør. Telenor gikk inn på eiersiden i 2000, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 40,30 %, fordelt på 29,90 % i DTAC og en indirekte eierandel gjennom 24,90 % i dets tidligere morselskap, United Communication Industry PCL (UCOM). DTAC er notert på Singapore-børsen, UCOM på Bangkok-børsen. DTAC opererer en AMPS 800- og GSM 1800-tjeneste; GPRS ble lansert i 2002.

Mobilabonnement i Norge; 1998–2002

(millioner)

SELSKAPSPORTEFØLJE PR. 31.12.2002, TELENOR MOBILE

Selskap	Eier- andel (%)	Abonnement (1.000) ¹⁾			Marked	Innbyggere (millioner)
		2002	2001	2000		
Telenor Mobil AS	100,00	2.382	2.307	2.199	Norge	4,5
Pannon GSM ²⁾	100,00	2.450	1.953	1.217	Ungarn	10,2
DiGi.Com Berhad	61,00	1.616	1.039	824	Malaysia	23,8
Kyivstar G.S.M. JSC	54,21	1.856	1.095	302	Ukraina	49,8
GrameenPhone Ltd.	46,41	769	464	191	Bangladesh	131
Sonofon Holding A/S ²⁾	53,50	1.103	941	875	Danmark	5,4
VimpelCom ³⁾	28,98	5.158	2.112	834	Moskva-regionen	15,3
Total Access Comm. Co. PCL (DTAC) ⁴⁾	40,30	5.455	2.738	1.403	Thailand	61,2
Connect Austria GmbH ²⁾	17,45	1.337	1.301	1.133	Østerrike	8,1
Cosmote ²⁾	18,00	3.506	2.943	2.061	Hellas	10,9
ProMonte GSM ³⁾	44,10	267	159	109	Montenegro	0,7
StavTeleSot	49,00	175	70	28	Stavropol	2,7

¹⁾ Abonnenter er 100 % i selskapene og beregnet etter tre måneders kundeavgang for kontantabonnement hvis ikke annet er opplyst.

²⁾ Abonnenter er beregnet etter tolv måneders kundeavgang for kontantabonnement.

³⁾ Abonnenter er beregnet etter seks måneders kundeavgang for kontantabonnement.

⁴⁾ Abonnenter er beregnet etter to måneders kundeavgang for kontantabonnement.

Connect Austria GmbH, Østerrike ble etablert i 1997, og er den tredje største av fire mobiloperatører i Østerrike. Telenor gikk inn på eiersiden i 1997, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 17,45 %. Connect Austria har et landsdekkende GSM 1800-nett, og tilbyr Internett og fastlinjeløsninger. GPRS ble lansert i 2002. Selskapet ble i 2000 tildelt UMTS-lisens etter auksjon.

Cosmote, Hellas ble etablert i 1998, og er den største operatøren i det greske mobilmarkedet. Telenor gikk inn på eiersiden i 1998, og hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 18,00 %. Cosmote er notert på børsene i Athen og London, og driver et landsdekkende GSM 1800-nett og EGSM 900-system; GPRS ble lansert i 2001 – og selskapet ble tildelt UMTS-lisens i 2001.

ProMonte GSM, Montenegro ble etablert i 1996, og er Montenegros første mobiloperatør. Telenor kom inn på eiersiden i 1996, og hadde pr. 31.12.2002 en indirekte eierandel på 44,10 % – gjennom selskapet ETL Luxembourg.

StavTeleSot, Russland ble etablert i 1997, og er en av to mobiloperatører i Stavropol fylke i Nord-Kaukasus. Telenor hadde pr. 31.12.2002 en eierandel på 49,00 % i selskapet, som i januar 2003 ble solgt til VimpelCom.

ÅRET 2002

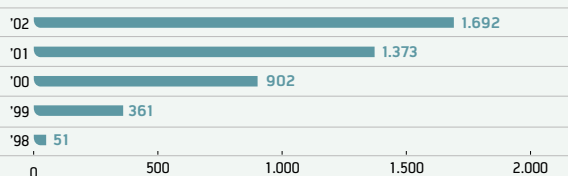
Telenor tok majoritetsposisjon i to nye mobilselskap i 2002, da ungarske Pannon GSM og ukrainske Kyivstar GSM ble konsolidert. Overtakelsen av Pannon GSM fra KPN, Sonera og TDC ble sluttført i februar – til en kostnad av EUR 1002,0 millioner. Telenor ble dermed eneeier av den ungarske mobiloperatøren. Telenor inngikk i juli 2002 en avtale om å kjøpe en andel på 16,50 % i Kyivstar GSM i fra Sputnik Funds. Prisen for eierandelen var USD 66,5 millioner. I september inngikk Telenor en avtale med Storm LLC som innebar at Storm kjøpte 7,7 % av Kyivstar GSM for USD 31,0 millioner, hvilket reduserte Telenors eierandel til 54,21 %.

Telenor Mobile styrket i 2002 sin satsing i Russland, gjennom

SMS og innholdsmeldinger i Norge; 1998–2002

(millioner)

sin posisjon i VimpelCom. Selskapet har ambisjon om å bli en landsdekkende tilbyder gjennom VimpelCom–Region, som Telenor i 2002 gikk inn på eiersiden i. En avtale om videre mobilutbygging i Russland ble undertegnet i Oslo i november, med Russlands president Vladimir Putin og Norges statsminister Kjell Magne Bondevik til stede. Telenor solgte i desember sin eierandel på 49,00 % i den regionale russiske operatøren Extel til VimpelCom.

Telenor Mobile inngikk i september to avtaler med Tele2, som gir selskapene MVNO-tilgang i hverandres GSM- og framtidige UMTS-nettverk i Norge og Sverige. Dette vil bli de første operasjonene innen virtuell mobiloperatør (MVNO) i de to land. Avtalene har en varighet på fem år, og åpner for kommersiell lansering i 2003.

Fire av selskapene i Telenors mobilportefølje har UMTS-lisenser, men på grunn av den generelle situasjon i forhold til utvikling av terminaler, har ingen lansert kommersielle 3G-operasjoner. I Norge gjorde Telenor Mobil første del av nettet driftsklart i desember 2001. Cosmote i Hellas og Connect Austria i Østerrike testet sine nett i 2002, med mulighet for lansering i 2003. Telenor Mobil i Norge, Cosmote i Hellas og Sonofon i Danmark, lanserte Multimedia Messaging Service (MMS) i løpet av 2002. Telenor Mobile, ved djuice™, og Walt Disney Internet Group undertegnet i mars en avtale om distribusjon av mobilt innhold for det nordiske markedet.

VERDISKAPING

Telenor styrket gjennom 2002 sin posisjon som mobiloperatør, særlig gjennom fortsatt vekst i det internasjonale markedet. Samlet abonnementtall i Telenors portefølje av mobil-selskap var ved utgangen av 2002 på 26,07 millioner; mot 17,12 millioner året før. Størst abonnementsstall hadde DTAC, Thailand (5,46 millioner) og VimpelCom, Russland (5,16 millioner) – hvor Telenor har eierandeler på henholdsvis 40,30 % og 28,98 %. Telenors seks konsoliderte mobil-selskap hadde i 2002 til sammen 9,07 millioner abonnement. Kyivstar har som målsetting å nå tre millioner abonnement innen utgangen av 2003. GrameenPhone passerte trekvart million abonnement i 2002, og ble identifisert som prosentmessig er det raskest voksende telekom-selskap i Sør-Asia. Samme år

passerte antall mobilabonnement antall fastlinjeabonnement i Bangladesh. Pannon passerte allerede i februar 2002 milepælen to millioner abonnement – og dekker ca. 96 % av den ungarske befolkning. Også VimpelCom og Sonofon passerte milepæler; henholdsvis fem og én million abonnement i 2002.

I 2002 utviklet Telenor Mobile den internasjonale mobilporteføljen gjennom systematisk læringsoverføring og sammenligning av beste praksis mellom selskapene. Videre søkte Telenor Mobile på å realisere skalafordeler, bl.a. i forhandlinger om anskaffelskontrakter, samt å harmonisere teknisk infrastruktur, produkter og merkevarer mellom selskapene.

Telenor Mobil AS befestet posisjonen som markedsleder innen mobile telefonitjenester i det norske markedet, en kundebase i sterk vekst i mange år, dog med en utflating av veksten de to siste. Ved utgangen av 2002 var abonnenttallet 2,38 millioner – som tilsvarte en markedsandel på ca. 61 %, som er på nivå med utgangen av 2001. I 2002 var om lag 100.000 mennesker knyttet til betalingsløsningen SmartPay™, som gjør det mulig å benytte mobiltelefonen som lommebok. Telenor Mobil lanserte i tillegg tjenesten MMS. En rekke tiltak ble i 2002 iverksatt for å styrke konkurransekraften, bl.a. nye kontraktsabonnement og bedring av kundeservice.

[Se også finansiell analyse; s. 54–58]

Nøkkeltall, Telenor Mobile; 2000–2002

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Driftsinntekter	20.346	12.558	9.779
EBITDA	7.482	4.067	2.720
Driftsresultat	1.414	2.495	1.594
Tilknyttede selskaper	(2.030)	9.677	(460)
Investeringer	12.625	7.211	32.843
Årsverk	6.551	4.217	2.481

TELENOR NETWORKS

Telenor Networks håndterer konsernets fastnettoperasjoner. I de internasjonale satsingene fokuseres det på markedsnisjer innenfor bedriftskommunikasjon. Det er stigende etterspørsel etter kapasitet og bredbåndstjenester i alle markeder.

INTRODUKSJON

Telenor Networks er Telenors forretningsområde for utvikling, drift og leveranse av kommunikasjonsløsninger basert på fastnettet. Leveransene skjer til privat-, bedriftsmarkedet og grossistmarkedet i Norge, og til bedriftsmarkedet og grossistmarkedet internasjonalt.

Telenor Networks har kunder både i sluttkunde- og grossistmarkedet. I privatmarkedet leveres telefoni/ISDN direkte til sluttbrukere. I bedriftsmarkedet leveres tjenestene i stor grad via agenter og partnere. I grossistmarkedet, som består av operatører og ulike tjenesteleverandører, leverer Telenor Networks et bredt spekter av tjenester; fra tilgang til basisinfrastruktur til fullverdige netjtjenester, som selges videre via andre selskaper. Telenor Networks' hovedmarked er Norge; forretningsområdet har i tillegg en begrenset virksomhet i utvalgte europeiske markeder.

Telenor Networks besto pr. 31. desember 2002 av fire enheter:

- *Salg, Marked og Produkt*, som har resultatansvaret for Telenor Networks' produktportefølje. Porteføljen består av Telefoni, samt produktgruppene BOT (utbygging, drift og samlokalisering av teknisk utstyr), Bredbåndsaksess, Beredskapstjenester, Kapasitet, Verdiøkende tjenester, Samtrafikk og Operatøraksess.
- *Drift og leveranse*, som håndterer prosessene for drift og leveranse av kommunikasjonsløsninger, samt operativ planlegging og utbygging. Enheten omfatter godt over halvparten av medarbeiderne i forretningsområdet.
- *Nettløsninger*, som har ansvaret for produksjonsplattformene, infrastruktur, teletjenester, avanserte netjtjenester, maritim radio og funksjoner for innkjøp.
- *IT og Fokus*, som koordinerer og styrer videreutviklingen av IT-systemer, samt forestår et strategisk program for forbedringstiltak og kostnadsreduksjoner i forretningsområdet.

I det internasjonale markedet tilbys løsninger som direkte oppringing og kapasitet gjennom Telenor Global Services AS. Telenor Networks har etablert egen virksomhet i Slovakia (Telenor Telecom Slovakia s.r.o) og Tsjekkia (Telenor Networks Czech s.r.o) – samt på Svalbard gjennom Telenor Svalbard AS. Etter en restrukturering av konsernet, har

Telenor Networks fra 2003 ansvaret for fastnettselskapet Comincom/Combella i Russland og de fusjonerte selskapene Utfors AB og Telenor Business Solutions AB, som retter seg mot det svenske grossist- og bedriftsmarkedet.

ÅRET 2002

På slutten av 2001 påla Post- og teletilsynet Telenor å tilby abonnement ubundet fra trafikk. Gjennom 2002 ble det arbeidet med å utvikle og tilrettelegge IT-systemer for en slik tjeneste, som er tilbudt som ordinær tjeneste fra 1. januar 2003.

I oktober ble Nord-Europas største og mest avanserte drifts-senter åpnet i Telenors nye hovedkontor på Fornebu utenfor Oslo. I tillegg til å overvåke eget Telenors nett, ivaretar senteret også drift av nettene til en rekke eksterne kunder. Etableringen av driftssenteret inngår i Telenor Networks' arbeid med å effektivisere og automatisere prosesser for drift og leveranse.

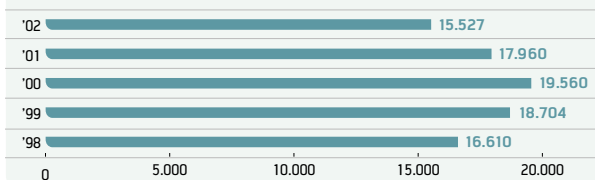
VERDISKAPING

Telenor er den klart ledende operatør for fastnettjenester i det norske markedet. Antallet trafikkminutter generert av Telenor Networks kunder var totalt 15.527 millioner; en nedgang på 14,50 % i privatmarkedet og 11,90 % i bedriftsmarkedet fra 2001. Nedgangen skyldes hovedsakelig at bruken av ADSL måles i kapasitet og ikke i registrerte trafikkminutter. Økt trafikk over mobile nett bidrar også til denne utviklingen.

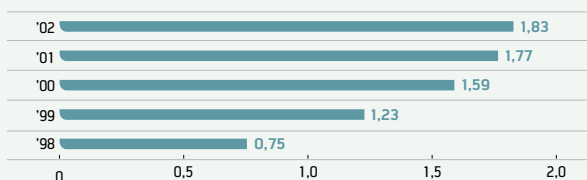
Ved utgangen av 2002 hadde Telenor en markedsandel i sluttbrukermarkedet for fasttelefoni på 72 %, inklusive Telenor Internett. Det var samme andel som ved utgangen av 2001. I privatmarkedet var markedsandelen 71 %, og i bedriftsmarkedet 76 %. Telenor hadde ca. 1.210.000 PSTN-abonnement og ca. 500.000 ISDN-abonnement i privatmarkedet ved utgangen av 2002. I bedriftsmarkedet var det registrert ca. 257.000 PSTN-abonnement og ca. 280.000 ISDN-abonnement. Dette tilsvarer en ISDN-penetrasjon på 35 %, som er den høyeste i verden.

Gjennom en tidlig satsing på ISDN og digitalisering av telenettet, kan Telenor i dag håndtere et fastnett med høy kva-

Fastnett-telefoni-trafikk i Norge; 1998–2002 (millioner minutter)

ISDN-abonnentlinjer i Norge; 1998–2002 (millioner linjer)

Telenor er den ledende tilbyder av fastnett-tjenester i det norske markedet. Fastnettet har fortsatt stor betydning, med stadig større datatrafikk. Økt kapasitet i nettet og større tilgang på høyere båndbredde, åpner muligheter for nye tjenester, fremfor alt overføring av innholdstjenester – mot både PC og TV.

litet og synkende feilrater. Dette har åpnet for å kunne tilby ADSL med høy kvalitet. Ved utgangen av 2002 var antall tilkoblede ADSL-abonnement ca. 109.000. Ca. 1,3 millioner aksesser var klarlagt for ADSL. Det innebærer en dekningsgrad på 58 % på landsbasis; mer enn 90 % i de største byene. Tilsvarende er dekningsgraden for ISDN ca. 99 %.

Det var også i 2002 en sterk økning i antallet operatøraksesser, fra ca. 12.000 i 2001 til ca. 49.000 ved utgangen av 2002. Om lag 70 % av disse aksessene benyttes til ADSL. Antall leide samband var ca. 78.000. For å forsterke kundeorientering og forenkle handel med Telenor Networks, er alle produkter rettet mot operatører og tjenesteleverandører

samlet under merkenavnet Jara. Forespørsler og bestillinger skjer i økende grad elektronisk via Jara Netbusiness. [Se også finansiell analyse; s. 59–60]

Nøkkeltall, Telenor Networks; 2000–2002

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Driftsinntekter	16.488	16.568	16.685
EBITDA	5.717	5.666	5.672
Driftsresultat	2.526	2.175	3.047
Investeringer	1.853	3.719	3.603
Årsverk	3.820	3.964	4.094

TELENOR PLUS

Telenor Plus var i 2002 forretningsområdet for utvikling, salg og distribusjon av kommunikasjons- og innholdstjenester til det nordiske privatmarkedet. Virksomheten innen TV-distribusjon til privatmarkedet i Norden ble ytterligere styrket gjennom overtakelsen av Canal Digital AS.

INTRODUKSJON

Telenor Plus tok i 2002 en posisjon som ledende aktør innen TV-distribusjon i det norske og nordiske markedet, med utvikling av flere nye tjenester, blant annet i form av betalingsløsninger knyttet til TV-programmer og overtakelsen av Canal Digital AS.

Telenor Plus besto pr. 31. desember 2002 av fire enheter:

- *Broadcast*, som tilbyder av TV-tjenester til nordiske husholdninger og distribusjonstjenester til kringkastere og andre innholds- og tjenesteleverandører.
- *Content & Interactive*, som utvikler og tilbyder av interaktive tjenester, inkl. håndtering av innhold og rettigheter samt forvalter av Telenor Plus' eierskap i norske mediebedrifter.
- *Internett*, som tilbyder av internettaksess og -tjenester til det norske og svenske privatmarkedet.
- *Kundeservice*, som betjener Telenors fasttelefoni- og internettkunder.

ÅRET 2002

Telenor inngikk i juli 2001 en avtale med franske Canal+ om kjøp av de resterende 50,00 % av Canal Digital AS. Oppkjøpet ble gjennomført i juni 2002 til en pris på 2,1 milliarder kroner. Det er også inngått enavtale om eksklusiv satellittdistribusjon av Canal +-gruppens kanaler i Norden. Det ble gjort enkelte strukturelle endringer i Canal Digital, bl.a. ved sammenslåing av virksomheter i Danmark, Norge og Sverige.

I oktober undertegnet Telenor Plus en avtale om salg av kundebasen i Telenordia Privat AB til det svenske selskapet Glocalnet AB – i bytte mot en eierandel på 37,20 %. Selskapet er derved den tredje største operatør innen telefoni- og Internett-tjenester i det svenske markedet. Avtalen forutsetter godkjenning fra svenske myndigheter.

VERDISKAPING

Telenor befestet i 2002 sin posisjon som den største leverandør av TV-tjenester til det nordiske privatmarkedet, både hva gjelder antall betalende abonnenter og dekningsområde. Selskapet er samtidig Nordens største leverandør av overføringstjenester til kringkastere. Ved utgangen av 2002 distribuerte Telenor, direkte eller indirekte, TV til vel tre millioner nordiske husholdninger.

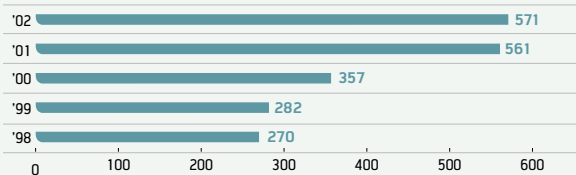

I 2002 hadde Telenor Plus, sammen med fire nordiske TV-selskaper, de nordiske TV-rettighetene til Fotball-VM. Telenor synliggjorde derved markedet for betal-TV og interaktive tjenester, og økte kjennskapen til Canal Digital som distributør. Telenor Plus kjøpte også betal-TV-rettighetene til den norske Tippeligaen, og Canal Digital sikret seg rettighetene til å direkteoverføre kamper fra den svenske Elitserien i ishockey.

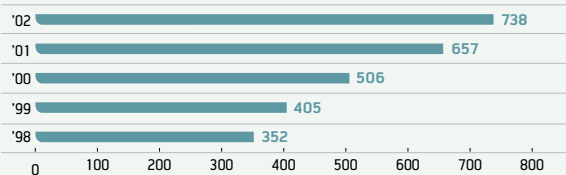
I 2002 distribuerte Telenor Plus i tillegg de norske Big Brother-sendingene, både på Internett, via iCanal og på TV. Tilbudet var primært en test av betalingsvilje på Internett og førte til rundt 50.000 transaksjoner via Telenor Mobils MobilHandel™. Zonavi inngikk i mai en omfattende samarbeidsavtale med Norsk Tipping om utvikling av interaktive pengespill på TV, og bisto DnB med lansering av de første interaktive banktjenester via TV i Norge.

Telenor var også i 2002 den største tilbyder av Internettaksess

Kabel-TV-abonnenter i Norden; 1998–2002 (1.000)

DTH-abonnenter (satellittoverføring) til private abonnenter i Norden; 1998–2002 (millioner kroner)

Telenor er markedsleder innen TV-distribusjon i det nordiske markedet. Telenor har posisjonert seg som den fremste tilbyder av betal-TV til nordiske husholdninger. Økt båndbredde åpner for et bredere tjenestespekter, særlig knyttet til underholdning og annet innhold, deriblant interaktiv TV.

i det norske privatmarkedet, både over ISDN/PSTN, ADSL samt kabel. Høy etterspørsel og et leveranseapparat som ikke var tilstrekkelig utbygd og harmonisert, medførte noe misnøye med kundebehandling i markedet. Forbedringspunktene i verdikjeden er identifisert og vil bli fulgt opp systematisk i 2003.

Det barnesikre abonnementet KidSurf, og gratistjenesten SurfeFilter, som sperrer telefon og PC for ufrivillige oppringninger til utenlandske telefonnumre, ble begge lansert i 2002. Utvikling av konvergens mellom bredbånds Internett og andre medier har gått saktere enn tidligere antatt. Derfor ble virksomheten i Content & Interactive nedskalert i 2002. Fortsatt aktivitet på området skjer særlig gjennom Canal

Digital og Telenors bredbåndsportaler iCanal.
[Se også finansiell analyse s. 61–62]

Nøkkeltall, Telenor Plus; 2000–2002

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Driftsinntekter	4.862	3.386	2.875
EBITDA	139	248	611
Driftsresultat	(883)	(841)	135
Tilknyttede selskaper	(270)	(547)	20
Investeringer	2.925	1.741	2.113
Årsverk	1.332	1.344	1.148

TELENOR BUSINESS SOLUTIONS

Telenor Business Solutions var i 2002 forretningsområdet for kommunikasjons- og IT-løsninger rettet mot et norsk, nordisk og europeisk bedriftsmarked. Telenor styrket sin posisjon i det svenske bedriftsmarkedet, blant annet gjennom overtakelse av Utfors AB.

INTRODUKSJON

Telenor Business Solutions tok en posisjon som Norges fremste leverandør av kommunikasjons- og IT-løsninger til bedriftsmarkedet, med Norden som hovedmarked, særlig rettet mot mellomstore og store virksomheter. Forretningsområdet utviklet og tilbød et bredt spekter tjenester innen tele- og datakommunikasjon, med vekt på å kombinere applikasjons- og kommunikasjonssiden, IT og IP.

Telenor Business Solutions besto pr. 31. desember 2002 av fem divisjoner:

- *Communications*, som leverandør av aksess, bedriftsnett og kommunikasjonstjenester basert på tjenester innen avanserte nettverk, IP-basert kommunikasjon (inklusive virtuelle private nettverk, VPN), datakommunikasjon og telefonitjenester til det norske bedriftsmarkedet, derunder kundekontakt- og støttetjenester.
- *Driftstjenester*, som tilbyder av lokalnettdrift, applikasjoner, tjenesteintegrasjon, e-businessløsninger og konsulentvirksomhet.
- *Business Solutions Sverige*, som tilbyder av telefoni, samt avanserte nettverk, IP-basert kommunikasjon, datakommunikasjon og applikasjonsdrift i det svenske bedriftsmarkedet.
- *Nextra International*, som tilbyder av IP-baserte tjenester i utvalgte land i Europa (Storbritannia, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Østerrike og Italia) under varemerket Nextra.
- *Comincom/Combellga*, som tilbyder av telekommunikasjonstjenester til det russiske markedet, primært i Moskva- og St. Petersburg-regionene.

Som følge av restruktureringen av Telenor, er ansvaret for virksomheten i *Sverige* samt *Comincom/Combellga* i *Russland* fra 1. januar 2003 overført til forretningsområdet Telenor Networks og *Nextra International* til øvrig virksomhet. Virksomheten i alle enhetene videreføres.

ÅRET 2002

Med virkning fra 1. januar 2002 samlet Telenor Business Solutions virksomheten i Sverige i Telenor Business Solutions AB. Stillingen i det svenske markedet ble ytterligere styrket gjennom oppkjøp: I november inngikk Telenor Business

Solutions en avtale om å bli hovedaksjonær i det svenske datakommunikasjonsselskapet Utfors AB, til en samlet pris av SEK 264,0 millioner for en eierandel på 90,00 % samt 2,00 % i konvertible obligasjoner. Telenor Business Solutions AB ble samtidig solgt til Utfors AB mot ytterligere 4,10 % eierskap i form av konvertible obligasjoner. Det nye selskapet, Telenor Business Solutions AB, er blitt en betydelig utfordrer på markedet for bedriftskommunikasjon i Sverige.

Innen Nextra International ble operasjonene i Tsjekkia og Slovakia slått sammen. Virksomheten i Storbritannia skiftet navn fra Nextra til Telenor Business Solutions. 30. desember 2002 ble det inngått avtale om salg av ungarske Nextra til selskapets ledelse. Transaksjonen ble gjennomført i januar 2003.

Den største veksten fant i 2002 sted i Russland, hvor Comincom/Combellga tok en sterkere posisjon i eksisterende markeder og posisjonerte seg for en regional ekspansjon.

VERDISKAPING

I april inngikk Telenor Business Solutions avtaler med Orkla ASA og Carlsberg Breweries A/S om leveranse av faste og mobile telefonitjenester til konsernets selskaper i Skandinavia, til en verdi på om lag 300 millioner kroner. I juli ble to store avtaler inngått i Norge; med Nordea Bank Norge ASA om leveranse av tjenester innen telefoni og kundekontakt, på 60,0 millioner kroner; med Statens vegvesen om leveranse av nettverk for datakommunikasjon og drift av IT-tjenester, på 134,0 millioner kroner.

I Sverige ble det inngått en avtale om totalløsning for fast-telefoni og mobile tjenester som omfatter 28 av Skåneregionens 33 kommuner, til en verdi av SEK 150,0 millioner. I desember ble det gjennom Utfors inngått en treårig avtale, med muligheter for to års forlengelse, med Arbetsmarknadsstyrelsen om en datakommunikasjonsløsning som omfatter ca. 600 IP-porter. Avtalen har en omsetningsverdi på ca. SEK 120 millioner i avtaleperioden.

I tråd med den internasjonale utviklingen var året 2002 preget av et relativt vanskelig marked med lav investeringsvilje

Telenor utvikler avanserte kommunikasjonsløsninger for bedriftsmarkedet. Telenor har spesialisert seg på løsninger for større bedrifter, med vekt på å knytte flere komponenter sammen i sømløse nettverk. Slike, som Telenor Arena er et eksempel på, åpner for stor fleksibilitet og mobilitet, bl.a. basert på mobil nettverksteknologi.

og lange beslutningsprosesser. Innen produkter som ADSL, datakommunikasjon og IP VPN var markedet derimot preget av stabilt god etterspørsel. Dette farget også resultatene til Telenor Business Solutions; drifts- og outsourcingvirksomheten fikk et betydelig underskudd samtidig som Communications opplevde et relativt positivt og stabilt marked.

Telenor Business Solutions lanserte i 2002 IT-plattformen eRAF for Telenorsenteret på Fornebu, og den er siden tatt i bruk i øvrige deler av Telenors organisasjon. Løsningen – Telenor Arena – markedsføres i 2003 som en komplett, modulær bedriftsløsning. Produktet Trådløs Sone, som er en sikker trådløst nettverkløsning (WLAN), ble lansert for bedriftsmarkedet. Løsningen gir bedriftens ansatte, besøkende, kunder og partnere trådløs tilgang til Internett- og e-posttjenester, gjennom en sikker, kryptert innlogging.

Resultatet for Telenor Business Solutions bedret seg betydelig fra 2001 til 2002.

[Se også finansiell analyse; s. 62–64]

Nøkkeltall, Telenor Business Solutions; 2000–2002

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Driftsinntekter	6.157	5.940	4.316
EBITDA	26	(828)	(600)
Driftsresultat	(1.807)	(2.968)	(1.173)
Tilknyttede selskaper	1	(874)	(69)
Investeringer	1.104	1.572	4.664
Årsverk	3.886	4.225	3.992

ØVRIG VIRKSOMHET

Telenor har en betydelig virksomhet utenom de fire forretningsområdene og omfatter i tillegg ulike stabs- og støttefunksjoner: EDB Business Partner, Telenor Satellite Networks, Telenor Satellite Services, Teleservice, Telenor FoU, Telenor Venture, Telenor Key Partner og Telenor Eiendom.

EDB BUSINESS PARTNER ASA

EDB Business Partner ASA er et av Nordens ledende IT-konsern med driftsinntekter i 2002 på 4,3 milliarder kroner og nærmere 2800 ansatte. EDB Business Partner leverer programvareløsninger og tilbyr konsulent- og driftstjenester med spisskompetanse innen telekom og bank/finans. Konsernet er godt representert i Norge, samt i USA, Sverige, Storbritannia, Benelux, Sveits, Frankrike, Spania, Polen og Ungarn. Telenors eierandel i EDB Business Partner ASA var ved utgangen av 2002 på 51,80 %.

TELENOR SATELLITE NETWORKS AS

Telenor Satellite Networks AS er 100 % eid av Telenor og leverer satellittbaserte kommunikasjonsløsninger og VSAT-teknologi til bedriftsmarkedet samt nasjonale og internasjonale organisasjoner i Europa, Midtøsten og Afrika. Selskapets komplette kommunikasjonsløsninger omfatter nettverksdesign, implementering, drift og service. Tjenestene tilbys gjennom datterselskaper i Norge, Nederland, Polen, Slovakia og Tsjekkia.

TELENOR SATELLITE SERVICES AS

Telenor Satellite Services AS er 100 % eid av Telenor og tilbyr satellittbaserte tale- og datatjenester til bruk på land, i sjøfart og offshorevirksomhet, og i luftfartsvirksomhet. Selskapet er, etter akkvisisjonen av Telenor Satellite Services Inc. (tidligere COMSAT Mobile Communications) i januar 2002 og Marlink (tidligere Sait Communications) i mars 2001 en av verdens ledende leverandører av globale, mobile kommunikasjonsløsninger via satellitt. Tjenestene selges via et bredt internasjonalt forhandlernettverk og egne kontorer i en rekke land verden over.

TELESERVICE AS

Teleservice AS er 100 % eid av Telenor og er ansvarlig for Opplysningen 1881, Opplysningen 1882 Utlandet, MeetAt 119 (telefon- og datamøter) og andre Contact Center-tjenester. Selskapet arbeider for å gjøre informasjons- og kommunikasjonstjenester lett tilgjengelig for brukerne. I februar 2002 ble opplysningsvirksomheten konkurransettsatt, men Opplysningen 1881 har fortsatt en sterk posisjon med ca. 75 % av det norske markedet.

TELENOR FORSKNING OG UTVIKLING

Telenor Forskning og Utvikling (FoU) er Norges største forskningsmiljø innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Virksomheten er knyttet til både teknologi, tjenester og marked. FoU bidrar med ideer og produktkonsepter til Telenors forretningsvirksomhet. I 2002 deltok FoU i 33 internasjonale prosjekter, hovedsakelig i regi av EU og EURESCOM. FoU-innsatsen i Telenor er særlig rettet mot to hovedområder: fremtidens bredbåndnett og mobilsystemer.

TELENOR VENTURE AS

Telenor Venture AS søker å skape verdier ved aktivt eierskap gjennom investeringer i selskaper innenfor områdene telekommunikasjon og informasjonsteknologi. Telenor Venture II ASA ble opprettet i år 2000 for å fortsette og utvide investeringsvirksomheten. Telenor Venture III AS ble opprettet i desember 2002 og bygger på aktiviteter som tidligere lå i Telenor Innovasjon AS og andre deler av Telenor-konsernet. Telenors eierandel i Telenor Venture AS utgjør 63,7 %, i Telenor Venture II ASA 50,1 % og i Telenor Venture III AS 100 %. Telenor Venture-selskapene er driftet og administrert av TeleVenture Management AS hvor Telenor har en eierandel på 23,9 %.

TELENOR KEY PARTNER AS

Telenor Key Partner AS er 100 % eid av Telenor og leverer administrative tjenester som er teknologibaserte, til konsernets forretningsområder og datterselskaper. Telenor Key Partner er pådriver for standardisering og kvalitetsforbedring av den administrative driften av hele konsernet. Alle selskapets tjenester skal baseres på et forretningsmessig forhold til kundene og med markedsorienterte priser.

TELENOR EIENDOM HOLDING AS

Telenor Eiendom Holding AS er 100 % eid av Telenor og ble i 2002 etablert som eget aksjeselskap – en videreføring av Telenor Communication AS. Selskapet disponerte ved utgangen av 2002 rundt 1,1 millioner kvadratmeter eid og leid bygningsareal, fordelt på rundt 4500 bygg. Selskapets hovedoppgave er å sørge for at Telenor-konsernet disponerer lokaler som gjør at primærvirksomheten kan utføres på en kostnadseffektiv måte.

Regnskapet viser en vekst i Telenor konsernets driftsinntekter eksklusiv gevinster på 20 % til 48,7 milliarder kroner i 2002. Årsresultatet for konsernet ble negativt som følge av restruktureringskostnader og nedskrivninger, mens det i 2001 ble realisert store salgsgevinster. Det var i 2002 en underliggende vekst, og det ble oppnådd betydelige kostnadsreduksjoner.

INNHold	
Finansiell analyse	50
Årsregnskap	
Resultatregnskap – Telenor konsern	72
Balanse – Telenor konsern	73
Kontantstrømoppstilling – Telenor konsern	74
Egenkapital – Telenor konsern	75
Regnskapsprinsipper – Telenor konsern	76
Noter til regnskapet – Telenor konsern	80
Årsregnskap – Telenor ASA	121
Revisjonsberetning	131
Uttalelse fra Telenors bedriftsforsamling	131

FINANSIELL ANALYSE

Den følgende diskusjonen bør leses i sammenheng med Telenors konsernregnskap. Dette er utarbeidet i samsvar med norske regnskapsprinsipper som på visse områder skiller seg fra amerikanske regnskapsprinsipper. Se note 31 til konsernregnskapet for en avstemming av de viktigste forskjellene mellom norske og amerikanske regnskapsprinsipper.

Telenor gjennomførte endringer i forretningsområdestrukturen med virkning fra 1. januar 2003. Disse er beskrevet i note 3 til konsernregnskapet. Diskusjonen nedenfor gjenspeiler forretningsstrukturen i 2002, og diskuterer i hovedsak 2002 sammenlignet med 2001. For en full diskusjon av 2001 i forhold til 2000 vises det til årsrapporten for 2001 eller Telenors årsrapport på Form 20-F.

RESULTAT AV VIRKSOMHETEN FOR KONSERNET

Driftsinntekter

Driftsinntektene eksklusiv gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet økte med 19,9 % i 2002 sammenlignet med 2001. I 2002 bidro Mobile med 39 % av de eksterne driftsinntektene eksklusiv gevinster, sammenlignet med 27 % i 2001. De tidligere tilknyttede selskapene DiGi.Com, som ble konsolidert fra 1. september 2001, Pannon GSM, som ble konsolidert fra 4. februar 2002, og Kyivstar, som ble konsolidert fra 1. september 2002, sto for 87 % av økningen i Mobiles eksterne driftsinntekter. Mobilvirksomhetene både i og utenfor Norge hadde god vekst. Networks' eksterne driftsinntekter viste en nedgang sammenlignet med 2001 på grunn av lavere trafikk, som følge av overgang til ADSL, overgang fra fastnettrafikk til mobiltrafikk og intern prefiks trafikk (fast forvalg) hvor de eksterne driftsinntektene rapporteres i Plus og Business Solutions. Økte eksterne driftsinntekter i Plus skyldes i hovedsak konsolideringen av Canal Digital fra 30. juni 2002, økt salg av ADSL og inntekter fra prefiks trafikk (Internett). Nedgangen i eksterne driftsinntekter i Business Solutions skyldes i første rekke det svake markedet for driftstjenester og programvare. Eksterne driftsinntekter i EDB Business Partner viste en marginal økning som følge av kjøpt virksomhet innen driftsområdet, mens den underliggende utviklingen var negativ på grunn av svake markedsforhold. Økningen i eksterne driftsinntekter i annen forretningsvirksomhet skyldes oppkjøp av virksomheter i Satellite Services og økt salg i Satellite Networks, delvis oppveid av lavere driftsinntekter fra det tidligere datterselskapet Itworks.

Tabellen nedenfor viser driftsinntektene fordelt på virksomheter i og utenfor Norge. Pro rata andel av driftsinntektene fra tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er ikke inkludert i de konsoliderte driftsinntektene. En betydelig del av Telenors internasjonale virksomheter finnes i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter, spesielt mobiloperasjoner. Driftsinntektene i tabellen for konsoliderte selskaper er basert på selskapets beliggenhet og omfatter ikke gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet.

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Konsernets driftsinntekter ¹⁾			
Norge	33.085	34.032	33.197
Utenfor Norge	15.583	6.572	3.333
Sum driftsinntekter	48.668	40.604	36.530

¹⁾ Eksklusiv gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter.

Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet i 2002 skriver seg i hovedsak fra salg av eiendommer og virksomheter i konsernene og fellesfunksjoner. Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet i 2001 var i hovedsak knyttet til salget av Telenor Media,

som ga en gevinst på 5.000 millioner kroner, salget av datterselskapet Norcom Network Communication Inc. med en gevinst på 259 millioner kroner, i tillegg til salg av eiendommer.

Driftskostnader

Se notene til konsernregnskapet for ytterligere spesifikasjon av driftskostnadene.

Vare- og trafikkostnader (se note 4) Trafikkostnader – leie av nett-kapasitet består i hovedsak av trafikkostnader for fastnett- og mobil-tjenester, hovedsakelig innenfor forretningsområdene Mobile, Networks og Business Solutions. Økte kostnader for leie av nettkapasitet i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes hovedsakelig konsolideringen av tidligere tilknyttede selskaper i Mobile og Business Solutions i 2001 og 2002. Trafikkostnader – leie av satellittkapasitet er relatert til salg av mobile satellitt-tjenester, som er en del av Satellite Services og satellittbasert TV-distribusjon som er en del av Plus. Kostnader for leie av satellittkapasitet økte i 2002 på grunn av overtakelsen av COMSAT Mobile Communications (inkludert i Telenor Satellite Services Inc.). Varekostnader mv. relatert til alle forretningsområdene Mobile og Plus genererte to tredjedeler av de totale varekostnader mv. i 2002, primært knyttet til salg av kundeutstyr i Mobile og programavgifter i Plus. Økte varekostnader mv. var i hovedsak en følge av konsolidering av Pannon GSM og Canal Digital i 2002. Dette mer enn oppveide reduksjonen som følge av salget av det tidligere datterselskapet Telenor Media i 2001 og konkursen i Itworks i 2002. Justert for kjøp og salg av virksomheter hadde alle forretningsområdene reduserte varekostnader mv. i 2002, i hovedsak på grunn av en nedgang i salg av utstyr.

Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler (se note 5)

Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler er presentert som egen linje og er ikke nettoført med de tilhørende kostnadene i resultatregnskapet. Konsernselskapene utfører arbeid på egne varige driftsmidler som balanseføres. Konsernselskapene kostnadsfører de tilhørende materialkostnader, lønn og personalkostnader eller andre driftskostnader. Utgiftene som balanseføres tilbakeføres deretter som beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler. Flere selskaper i konsernet utfører arbeid på og leverer varige driftsmidler til andre konsernselskaper. Disse varige driftsmidler balanseføres av selskapet som kjøper dem. For konsernet som helhet regnskapsføres dette som beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler og utgiftene som kostnadsføres i det selgende selskapet reverseres som beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler for konsernet. Reduksjonen i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes det lavere investeringsnivået.

Lønn og personalkostnader (se note 6 og 7) Reduksjonen i lønn og personalkostnader i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes i første rekke avgang av virksomheter, spesielt Telenor Media, Itworks og selskaper i Nextra International. Dette ble oppveid av konsolideringen av tidligere tilknyttede selskaper, så vel som oppkjøpet av COMSAT. Justert for kjøp og salg av virksomheter, var totale lønn og personalkostnader på nivå med 2001. Det var en reduksjon i aktiviteter, spesielt i EDB Business Partner, Business Solutions og Teleservice på grunn av svake markedsforhold. Denne reduksjonen ble delvis oppveid av generell lønnsøkning. I 2002 iverksatte Telenor et program for operativ effektivisering, Delta 4. I 2002, spesielt mot slutten av året, ble enkelte ansatte tilbudt sluttpakker. Mange av disse var fortsatt ansatt pr. 31. desember 2002. Som følge av dette ble effekten på lønn- og personalkostnader liten i 2002, mens effekten forventes å bli mer markant i 2003. Kostnader forbundet med nedbemanninger er ført som del av «andre driftskostnader» og er ikke inkludert i lønn og personalkostnader.

Antall ansatte regnet om til årsverk pr. 31. desember 2002 økte med om lag 1.100 sammenlignet med 31. desember 2001, som følge av konsolidering av selskaper. Gjennomsnittlig antall årsverk var høyere i 2002 enn i 2001. Konsolideringen av Pannon GSM 4. februar 2002, Canal Digital 30. juni 2002 og Kyivstar 1. september 2002 økte antall årsverk med totalt 2.700.

Pensjonskostnader inklusive arbeidsgiveravgift økte i 2002 sammenlignet med 2001, primært som følge av virkningen av kostnadsføring av 82 millioner kroner for tidligere avtalte pensjonsordninger i Tele-service og Networks, høyere lønnsøkning enn forutsatt for beregning av pensjonskostnadene, økte rentekostnader og økt kostnadsføring av estimatavvik. Estimatavvik har økt i løpet av den siste treårsperioden, i hovedsak på grunn av redusert diskonteringsgrad pr. 31. desember 1999, så vel som en lavere faktisk avkastning på pensjonsmidlene enn forutsatt på grunn av reduserte aksjeverdier i løpet av de siste tre årene. Dessuten bidro lønnsøkning og pensjonsjustering, som var høyere enn forutsatt, til økt estimatavvik. Pensjonskostnader inklusive arbeidsgiveravgift kan fortsette å øke i fremtiden på grunn av høye estimatavvik som ikke gjenspeiles i balansen eller i resultatregnskapet. Det vises til note 7 i konsernregnskapet for ytterligere informasjon om pensjonskostnader.

Andre driftskostnader (se note 8 – 11) Andre driftskostnader økte med om lag 0,8 milliarder kroner, eller 6,4 % i 2002 sammenlignet med 2001. Justert for økte kostnader til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter tilsvarende 0,4 milliarder kroner, og nettoøkningen på om lag 1,4 milliarder kroner relatert til kjøpte og solgte selskaper (eksklusiv kostnader til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter), ble driftskostnadene redusert med om lag 1 milliard kroner. I 2002 startet Telenor et program for operativ effektivisering, Delta 4, som bidro til å redusere andre driftskostnader, spesielt kostnader til konsulenter, innleid personell og reiser. I 2002 påløp kostnader til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter med 982 millioner kroner, en økning på 357 millioner kroner sammenlignet med 2001. Av det kostnadsførte beløpet i 2002, var omlag 0,7 milliarder kroner tilknyttet nedbemanning og 0,2 milliarder kroner gjaldt tapskontrakter, spesielt husleiekontrakter. Note 11 i konsernregnskapet inneholder ytterligere informasjon om kostnader knyttet til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter.

Reduserte kostnader til lokaler, biler og kontorutstyr med videre i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes at leide bygg ble erstattet med bruk av egne bygg, spesielt vårt nye hovedkontor på Fornebu utenfor Oslo, og et lavere aktivitetsnivå i enkelte områder. Dette ble delvis motvirket av effekten av konsolideringen av nye selskaper i Mobile.

Økte drift- og vedlikeholdskostnader i 2002 sammenlignet med 2001 var relatert til nye selskaper i Mobile og ny virksomhet i EDB Business Partner.

De samlede kostnader til markedsføring, salgsprovisjoner og reklame økte med 0,6 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av effekten av kjøpte og solgte selskaper, spesielt Pannon GSM, DiGi.Com, Kyivstar og Canal Digital. Justert for disse selskapene var det en reduksjon i disse kostnadene, hovedsakelig i Mobile i Norge på grunn av lavere salg av nye abonnement og et lavere nivå på salgsprovisjoner pr. abonnement. Lavere markedsføringsaktivitet og redusert aktivitet i Nextra International i Business Solution bidro også til lavere kostnader. Kostnader til markedsføring, salgsprovisjoner og reklame relatert til ADSL økte. Om lag 0,2 milliarder kroner av økningen i konsesjonsavgifter i 2002 sammenlignet med 2001 gjelder DiGi.Com og Pannon GSM.

Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet var i 2001 hovedsakelig relatert til utrangering av utstyr og salg av eiendommer, og i 2002 også tap relatert til salg av virksomheter i Business Solutions og konkursen i det tidligere datterselskapet Itworks AS.

Av- og nedskrivninger

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Avskrivning av varige driftsmidler	8.272	6.266	5.201
Avskrivning av goodwill	1.002	668	496
Avskrivning av andre immaterielle eiendeler	962	317	124
Sum avskrivninger	10.236	7.251	5.821
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	921	1.556	113
Nedskrivning av goodwill	2.632	2.266	–
Sum nedskrivninger	3.553	3.822	113
Sum av- og nedskrivninger	13.789	11.073	5.934

Spesifikasjon avskrivning av goodwill og andre immaterielle eiendeler

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
DiGi.Com	304	115	–
Pannon GSM	765	–	–
Kyivstar	87	–	–
Øvrig Mobile	58	38	72
Sum Mobile	1.214	153	72
Programvarelisenser	134	155	72
Øvrig Business Solutions	186	274	174
Sum Business Solutions	320	429	246
Canal Digital	108	–	–
Øvrig Plus	91	70	37
Sum Plus	199	70	37
EDB Business Partner	169	196	152
Andre	62	137	113
Sum	1.964	985	620

Spesifikasjon av nedskrivninger

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Mobile	2.289	22	34
Networks	18	570	14
Plus	135	494	12
Business Solutions	734	1.110	5
EDB Business Partner	364	1.262	1
Andre	13	364	47
Sum	3.553	3.822	113

Avskrivning av varige driftsmidler økte med om lag 2 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001. Mobile bidro med omkring 1,2 milliarder kroner av økningen, primært på grunn av konsolideringen av tidligere tilknyttede selskaper. Canal Digital bidro med 147 millioner kroner. Reduserte avskrivningstider fra 1. april 2001 for enkelte varige driftsmidler i fast- og mobilnettene i Norge økte avskrivningene med om lag 90 millioner kroner i 2002 for eiendeler som var anskaffet før 1. april 2001. Avskrivningene økte også i Business Solutions med 177 millioner kroner, Networks med 255 millioner kroner, så vel som i Konsernheter og fellesfunksjoner med 215 millioner kroner, hvor økningen kan henføres til det nye hovedkontoret på Fornebu og nye IT-løsninger.

Det ble gjennomført store nedskrivninger i 2002 og 2001, i hovedsak på grunn av reduserte markedsverdier og svake markedsforhold i enkelte av Telenors virksomheter. I 2002 og 2001 ble det foretatt vurderinger av regnskapsførte verdier av eiendeler, og det ble foretatt

nødvendige nedskrivninger ut fra markedsforhold og eiendelspesifikke omstendigheter som gjaldt de respektive perioder. Dersom markedsverdiene og markedsforholdene fortsetter nedgangen, kan det bli nødvendig å foreta nedskrivningsvurderinger også i etterfølgende perioder, i tillegg til den årlig nedskrivningsvurdering av goodwill i henhold til US GAAP. Dette er nærmere omtalt i «sentrale regnskapsprinsipper».

Av de totale nedskrivningene i 2002, var 2.138 millioner kroner goodwill relatert til DiGi.Com som følge av vedvarende lave aksjekurser. Nedskrivningen var basert på børskurs pr. 31. desember 2002, tillagt en kontrollpremie.

I forbindelse med sammenlåingen av driftstjenestevirksomheten i Business Solutions med Telenors interne IT-driftsmiljø, ble antall driftsplattformer redusert og virksomheten fokusert. Salgspotensialet for CA-programvare ble også vurdert og verdien av servicekontrakter, plattformer og utstyr gjennomgått. I tillegg ble goodwill relatert til gjenværende Nextra International selskaper vurdert. På grunnlag av disse vurderingene ble driftsmidler, goodwill og andre immaterielle eiendeler i Business Solutions nedskrevet med til sammen 734 millioner kroner i 2002.

I EDB Business Partner ble goodwill relatert til områdene Bank & Finans og Konsulent nedskrevet med 356 millioner kroner i 2002 basert på diskonterte kontantstrømmer.

Nedskrivningene i Plus i 2002 var primært relatert til redusert etter-spørsel i SMATV-markedet i Danmark og Sverige, forsinket kommersialisering av nye kringkastingsstandarder i tillegg til reduserte forventninger om bruk av interaktivt betalingssystem for TV.

Driftsresultat

Driftsresultatet i 2002 viste et underskudd på 320 millioner kroner sammenlignet med et overskudd på 3.177 millioner kroner i 2001. Underskuddet i 2002 skyldes hovedsakelig nedskrivninger på 3.553 millioner kroner, sammenlignet med 3.822 millioner kroner i 2001, og kostnader til nedbemanninger, tapskontrakter, avvikling av aktiviteter og tidligere avtalte pensjonsordninger i Teleservice på til sammen 1.048 millioner kroner, sammenlignet med 625 millioner kroner i 2001. Videre var det i 2001 netto gevinster fra avgang av varige driftsmidler og virksomheter på 5.373 millioner kroner, hvorav 5.000 millioner kroner i konsernheter og fellesfunksjoner relatert til salg av Telenor Media og 259 millioner kroner i Mobile for salg av Norcom Networks, sammenlignet med 11 millioner kroner i 2002. Nedenstående tabell viser hvordan de ovennevnte kostnader til nedbemanninger osv. berørte de ulike forretningsområdene, og ovenfor er det vist en tilsvarende tabell for nedskrivninger, som et ledd i forklaringen på utviklingen i driftsresultatet for hvert forretningsområde.

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Kostnader til nedbemanninger, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter			
Mobile	120	–	–
Networks	161	–	–
Plus	92	49	(40)
Business Solutions	88	229	–
EDB Business Partner	111	170	–
Andre	476	177	30
Sum	1.048	625	(10)

¹⁾ Disse kostnadene er inkludert i «andre driftskostnader», bortsett fra 2002, hvor 66 millioner kroner relatert til tidligere avtalte pensjonsordninger i Teleservice er inkludert i «lønn og personalkostnader».

Nedenfor beskrives effekten på driftsresultatet eksklusive effekten av nedskrivningene og kostnader for nedbemanninger, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter, og netto gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet. Justert for disse effektene økte justert driftsresultatet med 2.019 millioner kroner, eller 90 %, til 4.270 millioner kroner i 2002. En stor del av denne økningen kom i forretningsområdet Mobile, både som følge av god underliggende vekst og positiv effekt av konsolideringen av tidligere tilknyttede selskaper i løpet av 2001 og 2002. Justert driftsresultat i forretningsområdet Networks hadde en marginal nedgang sammenlignet med 2001 på grunn av høyere avskrivninger, som oppveide effekten av andre kostnadsreduksjoner. Justert driftsresultat i forretningsområdet Plus ble redusert på grunn av kostnader relatert til salg av ADSL og negativt driftsresultat som følge av konsolideringen av Canal Digital (om lag 185 millioner kroner, inkludert avskrivning av merverdier). Justert driftsresultat i Business Solutions økte i hovedsak på grunn av salg eller nedlegging av tapsbringende selskaper i Nextra International. EDB Business Partners justerte driftsresultat ble redusert på grunn av svakere markedsforhold. Justert driftsresultat fra annen forretningsvirksomhet økte hovedsakelig på grunn av virksomheter som ble kjøpt eller avhendet. I 2001 ble Telenor Media solgt. Driftsresultatet i Telenor Media fram til salget i 2001 var 262 millioner kroner.

Tilknyttede selskaper

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Telenors andel av ¹⁾			
Resultat etter skatt	341	(318)	(1.086)
Avskrivning av Telenors mer-/mindreverdi	(862)	(1.427)	(776)
Nedskrivning av Telenors merverdier	(1.965)	(11.597)	–
Gevinst ved avgang av eierandeler	36	21.579	1.170
Resultat tilknyttede selskaper	(2.450)	8.237	(692)

¹⁾ Tallene er delvis basert på ledelsens estimater i forbindelse med utarbeidelsen av konsernregnskapet. Resultatregnskapet for konsernet inkluderer bare linjen «resultat tilknyttede selskaper». Telenors andel av de andre postene som er vist i tabellen er ikke inkludert i konsernregnskapet, men er vist i note 16 i konsernregnskapet. Telenors mer-/mindreverdi på oppkjøpstidspunktet er forskjellen mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i tilknyttede selskaper.

Resultat tilknyttede selskaper ble påvirket av kjøp og salg av tilknyttede selskaper og konsolidering av tidligere tilknyttede selskaper som datterselskaper i 2000, 2001 og 2002, samt nedskrivningene i 2001 og 2002. Bravida ble et tilknyttet selskap fra og med 1. november 2000. DiGi.Com ble konsolidert som et datterselskap fra 1. september 2001, Telenordia ble konsolidert som et datterselskap fra 1. oktober 2001, Pannon ble konsolidert som et datterselskap fra 4. februar 2002,

Canal Digital ble konsolidert som et datterselskap fra 30. juni 2002 og Kyivstar ble konsolidert som datterselskap fra 1. september 2002. VIAG Interkom og Esat Digifone ble solgt i begynnelsen av 2001. Extel ble solgt i slutten av 2002 og StavTeleSot tidlig i 2003 til VimpelCom-Region.

Inkludert i resultat etter skatt i 2002 er en nedskrivning av OniWay på 316 millioner kroner som ble gjennomført på slutten av 2002. Netto effekt av selskaper som ble konsolidert i 2001 og 2002 påvirket resultat etter skatt for tilknyttede selskaper positivt i 2002 sammenlignet med 2001. Justert for disse selskapene, var det en underliggende positiv resultatvekst i de fleste tilknyttede mobil-selskapene, spesielt i Vimpelcom, Cosmote og Connect Austria.

Redusert avskrivning av merverdier i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes selskaper som er konsolidert i 2001 og 2002, så vel som virkningen av nedskrivninger i 2001. Nedskrivningen av merverdier i 2002 var i hovedsak relatert til Sonofon med 1.000 millioner kroner og DTAC/UCOM med 881 millioner kroner. I 2002 fortsatte nedgangen i markedsverdiene av mobil-selskaper, og nedskrivningene i 2002 og 2001 ble foretatt på grunnlag av diskonterte kontantstrømmer og sammenligning mot andre selskaper for Sonofon og børsverdier av DTAC/UCOM. Ytterligere informasjon er gitt i Telenors sentrale regnskapsprinsipper. Salgsgevinster i 2002 var relatert til salget av Extel.

Nedskrivninger i 2001 var primært knyttet til Sonofon og Telenordia pr. 30. juni (henholdsvis 7.500 millioner kroner og 665 millioner kroner) og DTAC/UCOM pr. 31. desember (3.400 millioner kroner).

Telenors eierinteresser i VIAG Interkom og Esat Digifone ble solgt i 2001, med en samlet gevinst før skatt på 21,4 milliarder kroner. EDB Business Partners salg av Ephorma AS og European Medical Solutions Group AS bidro med en samlet gevinst på 141 millioner kroner i 2001.

Finansinntekter og kostnader (se note 12)

Reduserte finansinntekter i 2002 sammenlignet med 2001 var i hovedsak relatert til reduserte renteinntekter fra likvide midler. I 2001 ble deler av provenyet fra de store salgstransaksjonene beholdt som likvide midler i påvente av betaling av investeringer og nedbetaling av gjeld. I 2000 og 2001 ble satellittorganisasjonene omdannet til aksjeselskaper, og det ble ikke delt ut utbytte i 2002.

Økte totale finanskostnader i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes økt rentebærende gjeld og høyere gjennomsnittlige rentesatser. I begynnelsen av 2002 økte rentebærende gjeld betydelig, primært på grunn av oppkjøpet av Pannon GSM. Mot slutten av 2002 økte rentebærende gjeld med 2,4 milliarder kroner på grunn av et skattekrav vedrørende salget av Sonofon Holding A/S og med 0,5 milliarder kroner på grunn av et søksmål i Hellas, se Skatter. Det ble kostnadsført renter på ca. 160 millioner kroner på disse kravene i 2002. Telenor har avgitt en garanti for skattekravet på 2,4 milliarder kroner, og som følge av beslutningen om å kostnadsføre skattekravet på slutten av 2002, avsettes det 12 % morarente så lenge garantien løper. Økte gjennomsnittlige rentesatser sammenlignet med 2001 relateres til opplåning i enkelte datterselskaper, som har egen ekstern finansiering, mens gjennomsnittlige rentesatser for finansiering gjennom morselskapet ble noe redusert. Balanseførte renter ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av det lavere investeringsnivået i fastnettet i Norge og ferdigstillelsen av det nye hovedkontoret på Fornebu utenfor Oslo.

Netto valutatap var primært relatert til sikring av kostprisen for aksjene i Pannon GSM i Euro, fordringer i utenlandsk valuta og rente-

bærende gjeld i datterselskaper i utlandet. Sikringføring kan ikke benyttes ved valutasikring av fremtidige egenkapitalinvesteringer, som i Pannon GSM. Verdien av Euro i forhold til norske kroner ble redusert mellom gjennomføringen av transaksjonen og betaling for aksjene, og et valutatap ble regnskapsført i forbindelse med sikrings-transaksjonen. Det rapporterte investeringsbeløpet for Pannon GSM i norske kroner ble redusert tilsvarende.

Tap og nedskrivninger av finansielle eiendeler var i hovedsak relatert til nedskrivningen av aksjene i Inmarsat, New Skies, Sponsor Service ASA og Venture selskaper i tillegg til nedskrivning av kapitalinnskuddet i Telenor Pensjonskasse med 78 millioner kroner til bokført verdi av egenkapitalen i pensjonskassen. Inmarsat-aksjene er verdsatt i amerikanske dollar og nedskrivningen på 422 millioner kroner var et resultat av svekkelsen av amerikanske dollar mot norske kroner i 2002. Aksjene i New Skies ble nedskrevet med 94 millioner kroner på grunn av en betydelig reduksjon i børskursen pr. 31. desember 2002. Sponsor Service ASA gikk konkurs i begynnelsen av 2003 og det ble regnskapsført et tap på 66 millioner kroner i 2002. I 2002 ble det realisert lite gevinster og tap på aksjer sammenlignet med tidligere år.

Skatter (se note 13)

Skattesatsen for aksjeselskaper i Norge er på 28 %. I 2002 regnskapsførte Telenor et underskudd før skatt og minoritetsinteresser og en skatteinntekt. Telenors effektive skattesats (skattekostnad i prosent av resultat før skatt og minoritetsinteresser) var 38 % i 2001 og 43 % i 2000. De vesentlige faktorene som har påvirket skatter i Telenor er omtalt i note 13 i konsernregnskapet.

Før børsintroduksjonen av Telenor i desember 2000 ble det stiftet et nytt morselskap for konsernet (Telenor ASA) og alle aksjene i Telenor AS ble overført til Telenor ASA som tingsinnskudd. Samtidig endret Telenor AS navn til Telenor Communications AS, og i 2002 til Telenor Eiendom Holding AS. Skattemessig inngangsverdi for aksjene i Telenor Eiendom Holding AS tilsvarte estimert virkelige verdi på det tidspunktet tingsinnskuddet fant sted. Som et nødvendig ledd i den omfattende restruktureringen av Telenor-konsernet, har det i 2001 og 2002 blitt utfisjonert eller solgt virksomheter fra Telenor Eiendom Holding AS til holdingselskaper for de ulike forretningsområdene. Dersom Telenor ASA selger aksjer i Telenor Eiendom Holding AS, eller aksjer fisjonert fra Telenor Eiendom Holding AS, vil eventuell skatt beregnes på forskjellen mellom vederlaget som mottas og det høye skattegrunnlaget som ble etablert gjennom tingsinnskuddet.

Minoritetsinteresser

Se konsernregnskapet om konsernets egenkapital. Minoritetens andel av årsresultat etter skatt for EDB Business Partner for 2001 og 2002 ble belastet med av- og nedskrivninger av merverdier på henholdsvis 328 millioner kroner og 295 millioner kroner. Merverdiene oppsto hovedsakelig i 1999 og 2000 i forbindelse med Telenors oppkjøp av EDB ASA og reduksjon av eierandelen i EDB Business Partner. Minoritetsinteressene ble regnskapsført til virkelig verdi, som var høyere enn regnskapsført verdi av minoritetenes andel av egenkapitalen i EDB Business Partner.

FORRETNINGSOMRÅDENES RESULTATER

Følgende tabeller viser utvalgte finansielle data for forretningsområdene i perioden 2000–2002.

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Driftsinntekter eksklusiv gevinster ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet			
Mobile	20.346	12.299	9.776
Networks	16.487	16.562	16.365
Plus	4.851	3.374	2.862
Business Solutions	6.157	5.940	4.316
EDB Business Partner	4.338	4.770	3.944
Annen forretningsvirksomhet	3.978	4.033	4.029
Konsernheter og fellesfunksjoner	2.707	2.774	3.152
Media ¹⁾	-	1.338	1.655
Bravida ²⁾	-	-	4.222
Elimineringer	(10.196)	(10.486)	(13.791)
Driftsinntekter eksklusiv gevinster	48.668	40.604	36.530
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	158	5.436	1.042
Sum driftsinntekter	48.826	46.040	37.572

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Driftsresultat			
Mobile	1.414	2.495	1.594
Networks	2.526	2.175	3.047
Plus	(883)	(841)	135
Business Solutions	(1.807)	(2.968)	(1.173)
EDB Business Partner	(409)	(1.208)	201
Annen forretningsvirksomhet	(90)	(686)	(181)
Konsernheter og fellesfunksjoner	(1.185)	4.139	16
Media ¹⁾	-	262	301
Bravida ²⁾	-	-	(9)
Elimineringer	114	(191)	(302)
Sum driftsresultat	(320)	3.177	3.629

¹⁾ 9 måneder i 2001.

²⁾ 10 måneder i 2000.

TELENOR MOBILE

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter			
mNorway	9.441	8.746	8.244
Pannon GSM	4.502	-	-
DiGi.Com	2.702	901	-
GrameenPhone	1.589	1.185	537
Kyivstar	708	-	-
Andre enheter i Mobile	137	169	143
Sum eksterne driftsinntekter	19.079	11.001	8.244
Interne driftsinntekter	1.267	1.298	1.532
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	259	23
Sum driftsinntekter	20.346	12.558	9.799
Sum driftskostnader	18.932	10.063	8.205
Driftsresultat	1.414	2.495	1.594
Resultat tilknyttede selskaper	(2.030)	9.677	(460)
Netto finansposter	(2.050)	(496)	(821)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	(2.666)	11.676	313
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	7.482	4.067	2.720
Av- og nedskrivninger	6.068	1.572	1.126
Driftsresultat	1.414	2.495	1.594
EBITDA / sum driftsinntekter	37%	32 %	28 %
Driftsresultat / sum driftsinntekter	7%	20 %	16 %
Investeringer:			
– Capex	3.731	2.716	1.978
– Investeringer i virksomheter	8.894	4.495	30.865
Årsverk (ved utløp av perioden)	6.551	4.217	2.481
– Herav utenfor Norge	4.673	2.084	531

Resultatene i forretningsområdet Mobile i 2002 og 2001 ble påvirket av konsolideringen av:

- Kyivstar som et datterselskap fra 1. september 2002 etter at Telenor økte eierandelen i den ukrainske operatøren fra 45,4 % til 54,2 %.
- Pannon GSM som et datterselskap fra 4. februar 2002 etter at Telenor økte eierandelen i den ungarske operatøren fra 25,8 % til 100 %.
- DiGi.Com som et datterselskap fra 1. september 2001 etter at Telenor økte eierandelen i den malaysiske operatøren fra 32,9 % til 61,0 %.

I tillegg til effektene av konsolideringen av Kyivstar, Pannon GSM og DiGi.Com var det en underliggende inntektsvekst uten en tilsvarende kostnadsvekst i alle selskapene. Dette bidro til økt driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA) i 2002 sammenlignet med 2001, mens avskrivningene økte, i hovedsak på grunn av konsolideringen av disse selskapene. Redusert driftsresultatet sammenlignet med 2001 var et resultat av nedskrivningen av goodwill med 2,1 milliarder kroner relatert til DiGi.Com.

En økende andel av driftsinntektene og resultater kommer fra internasjonale mobiloperasjoner. Endringer i valutakurser mellom norske kroner og funksjonell valuta til utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper kan påvirke resultatene og verdiene av disse målt i norske kroner. For eksempel styrket den norske kronen seg i 2002, som ga en negativ effekt på resultatene og regnskapsført verdi av datterselskapene DiGi.Com (Malaysia), Kyivstar (Ukraina) og GrameenPhone (Bangladesh).

Telenor Mobile – mNorway

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter			
Mobil utgående trafikk	3.880	3.500	3.104
Mobil inngående trafikk	389	392	289
Roaming	1.220	1.209	1.084
Sum trafikkinntekter	5.489	5.101	4.478
SMS/MobilInfo/CPA	1.530	1.187	792
Abonnementsinntekter og tilknytningsavgift	1.350	1.328	1.318
Kundeutstyr	616	620	720
Tjenesteleverandører og øvrig	456	510	257
Sum eksterne driftsinntekter	9.441	8.746	7.564
Interne driftsinntekter	1.254	1.310	1.532
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftsinntekter	10.695	10.056	9.096
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	4.330	3.731	3.181
Av- og nedskrivninger	1.322	1.105	965
Driftsresultat	3.008	2.626	2.216
EBITDA / sum driftsinntekter	40 %	37 %	35 %
Driftsresultat / sum driftsinntekter	28 %	26 %	24 %
Capex	750	1.674	1.485
Årsverk (ved utløp av perioden)	1.713	1.825	1.754
Antall abonnement (i tusen)	2.382	2.307	2.199

Driftsresultat og EBITDA – mNorway

Driftsresultatet i 2002 var på 3.008 millioner kroner, en økning på 14,6 % sammenlignet med 2001. Dette inkluderer økte av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som følge av høye investeringer i 2001, reduserte avskrivningstider fra 1. april 2001, i tillegg til nedskrivninger relatert til IT-system porteføljen i 2002. Driftsresultatet før av- og nedskrivninger (EBITDA) økte i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av endring i sammensetning av driftsinntektene, med en høyere andel av inntektene generert fra produkter med en høyere margin. Justert for kostnader på 104 millioner kroner for nedbemanning i 2002, ble andre driftskostnader redusert som følge av kostnadsreducerende tiltak i 2002.

Driftsinntekter – mNorway

Telenors markedsandel for GSM abonnement pr. 31. desember 2002 var 61 %, samme nivå som pr. 31. desember 2001.

I samme periode økte den beregnede mobil-tettheten i Norge fra 80 % til 84 %.

I 2002 skyldtes økningen i de eksterne driftsinntekter fra utgående mobiltrafikk i Norge primært økt antall abonnement og økt gjennomsnittlig trafikk som hvert abonnement genererte (AMPU).

Økt trafikk pr. abonnement og økt antall tekstmeldinger har mer enn oppveid for prisreduksjonen på inngående trafikk. Dette førte til en økning i månedlig gjennomsnittsinntekt pr. abonnement (ARPU) i 2002.

Eksterne driftsinntekter fra inngående mobiltrafikk i 2002 var på nivå med 2001. Økt volum har oppveid prisreduksjonen som ble gjennomført 5. mai 2001.

Eksterne driftsinntekter fra roaming holdt seg stabile til tross for økt

volum generert av nordmenn i utlandet, på grunn av styrkingen av den norske kronekursen.

Økte eksterne driftsinntekter fra SMS/MobilInfo/CPA har sammenheng med økt antall meldinger og abonnement. Antall SMS-meldinger økte med 322 millioner til 1.692 millioner i 2002. Driftsinntektene økte mer enn volumet som følge av høyere gjennomsnittspris i 2002 sammenlignet med 2001.

Eksterne driftsinntekter fra abonnement og tilknytningsavgift holdt seg relativt stabile på grunn av endring i sammensetningen av abonnement til rimeligere abonnement, som ble oppveid av virkningen av et høyere antall abonnement.

Eksterne driftsinntekter fra salg av kundeutstyr var hovedsakelig relatert til salg av mobiltelefoner og datautstyr gjennom heleide forhandlere.

Eksterne driftsinntekter fra Telenors tjenesteleverandører holdt seg stabile i 2002 sammenlignet med 2001. Prisreduksjon ble oppveid av et høyere antall abonnement og svak trafikkøkning.

Andre eksterne driftsinntekter ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 som følge av lavere salg av SIM-kort til tjenesteleverandører og utenlandske operatører.

Reduserte interne driftsinntekter skyldes lavere priser i 2002 sammenlignet med 2001.

Driftskostnader – mNorway

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne vare- og trafikkostnader	1.872	1.793	1.740
Interne vare- og trafikkostnader	722	814	743
Sum vare- og trafikkostnader	2.594	2.607	2.483
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	(52)	(55)	(14)
Lønn og personalkostnader	1.064	976	888
Andre eksterne driftskostnader	1.970	2.021	1.854
Andre interne driftskostnader	789	776	704
Avskrivninger	1.207	1.083	931
Nedskrivninger	115	22	34
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter	-	-	-
Sum driftskostnader	7.687	7.430	6.880

Økte driftskostnader i 2002 sammenlignet med 2001 har i hovedsak sammenheng med økte av- og nedskrivninger, samt kostnader i forbindelse med nedbemanninger.

Vare- og trafikkostnader i 2002 var noe lavere enn i 2001 hovedsakelig på grunn av reduserte kostnader for utenlandstrafikk som følge av styrkingen av den norske kronekursen og lavere salg av SIM-kort. Dette ble delvis motvirket av høyere trafikkostnader på grunn av økt generert trafikk (tale og SMS) til abonnenter i andre teleoperatørers nett.

Lønn og personalkostnader økte i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av økt lønnsnivå og antall ansatte.

Andre driftskostnader ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 på tross av kostnader til nedbemanning på 104 millioner kroner som ble regnskapsført mot slutten av 2002. Kostnadsreduksjonen har sammenheng med kostnadsreducerende tiltak, spesielt mindre bruk av eksterne konsulenter og reduserte markedsføringskostnader og salgsprovisjoner.

Avskrivningene økte i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av det relativt høye investeringsnivået i 2001, og reduksjon i avskrivningstider fra 1. april 2001. Økte nedskrivninger i 2002 var i hovedsak knyttet til anleggsmidler i IT-system porteføljen som ikke lenger er i bruk.

Driftsmessige investeringer (Capex) – mNorway

Driftsmessige investeringer var betraktelig lavere i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av avtagende kapasitets- og dekningsinvesteringer som følge av redusert trafikkvekst.

Pannon GSM – Ungarn

(Beløp i millioner kroner)	2002 ¹⁾	2001	2000
Mobilrelaterte driftsinntekter	4.187	-	-
Andre driftsinntekter	318	-	-
Sum driftsinntekter	4.505	-	-
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	1.586	-	-
Av- og nedskrivninger	715	-	-
Driftsresultat	871	-	-
EBITDA / sum driftsinntekter	35 %	-	-
Driftsresultat / sum driftsinntekter	19 %	-	-
Capex	825	-	-
Årsverk (ved utløp av perioden)	1.523	-	-
Antall abonnement (i tusen)	2.450	-	-

¹⁾ Tabellen viser tall som er inkludert i Telenors regnskaper fra og med oppkjøpsdato.

Pannon GSM ble konsolidert som datterselskap fra 4. februar 2002, da Telenor økte eierandelen fra 25,8 % til 100 %. Nedenstående diskusjon og analyse av Pannon GSMs resultater er basert på Pannon GSMs regnskaper for 2001 og 2002, justert i henhold til norske regnskapsprinsipper. Telenor mener at denne informasjonen gir en mer meningsfull sammenligning av den økonomiske utviklingen for perioder hvor Telenor ikke konsoliderte Pannon GSM. Imidlertid er ikke denne informasjonen ment å fremstille hva de faktiske resultatene ville vært dersom Pannon GSM hadde vært konsolidert fra 1. januar 2001, og er ikke nødvendigvis indikative for fremtidige resultater.

Driftsresultat og EBITDA – Pannon GSM

Driftsresultatet økte i 2002 sammenlignet med 2001 inklusive av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som økte på grunn av nedskrivninger av utrangert nettverksutstyr. Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA) økte i 2002 med 0,3 milliarder kroner sammenlignet med 2001. Dette har sammenheng med økt trafikk som følge av en økning i antall abonnement og økt bruk av tekstmeldinger (SMS), noe som mer enn oppveide økte driftskostnader. Avsetninger på 56 millioner kroner ble foretatt i 2002 for beregnet effekt av avgift relatert til innføring av «Universal Service Obligations» med effekt fra 1. februar 2002. Driftsresultat-marginen økte i 2002 sammenlignet med 2001, og EBITDA-marginen økte fra 35 % til 36 % i 2002.

Driftsinntekter – Pannon GSM

I 2002 oppnådde Pannon GSM en inntektsøkning på 18 % til 4,9 milliarder kroner sammenlignet med 2001. Denne veksten skyldtes spesielt økt trafikk som følge av en økning i antall abonnement på 575.000 i 2002. Imidlertid genererte hvert abonnement i gjennomsnitt mindre driftsinntekter, fordi nye kunder og kunder med forhåndsbetalte abon-

nement reduserte gjennomsnittlig antall samtaleminutter og driftsinntekter pr. abonnement.

Markedsandelen av GSM abonnement pr. 31. desember 2002 ble beregnet til 38 % sammenlignet med 40 % ved utgangen av 2001. Reduksjonen skyldtes økt konkurranse. I samme periode økte beregnet mobiltetthet i Ungarn fra 49 % til 68 %.

Driftskostnader – Pannon GSM

Driftskostnadene økte med 0,6 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001, hovedsakelig på grunn av økte vare- og trafikkkostnader samt økte avskrivninger forårsaket av høyere investeringer. Andre driftskostnader økte også i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av en avsetning på 56 millioner kroner til dekning av beregnet effekt av avgift relatert til innføringen av «Universal Service Obligations» med virkning fra 1. februar 2002.

Driftsmessige investeringer (Capex) – Pannon GSM

Driftsmessige investeringer ble redusert med 0,3 milliarder kroner fra 2001 til 2002 på grunn av reduserte GSM- og IT- investeringer.

DiGi.Com – Malaysia (eierandel pr. 31. desember 2002 på 61,0%)

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Mobilrelaterte driftsinntekter	2.273	691	-
Andre driftsinntekter	442	215	-
Sum driftsinntekter	2.715	906	-
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	1.022	306	-
Av- og nedskrivninger	591	125	-
Driftsresultat	431	181	-
EBITDA / sum driftsinntekter	38 %	34 %	-
Driftsresultat / sum driftsinntekter	16 %	20 %	-
Capex	1.457	459	-
Årsverk (ved utløp av perioden)	1.443	1.477	-
Antall abonnement (i tusen)	1.616	1.039	-

¹⁾ Tabellen viser tall som er inkludert i regnskapet for Telenor fra og med oppkjøpsdato.

DiGi.Com ble konsolidert som datterselskap fra 1. september 2001, da Telenor økte eierandelen fra 32,9 % til 61,0 %. Nedenstående diskusjon og analyse av DiGi.Coms resultater er basert på DiGi.Coms regnskaper for 2001 og 2002, justert i henhold til norske regnskapsprinsipper. Telenor mener at denne informasjonen gir en mer meningsfull sammenligning av den økonomiske utviklingen for perioder hvor Telenor ikke konsoliderte DiGi.Com. Imidlertid er ikke denne informasjonen ment å fremstille hva de faktiske resultatene ville vært dersom DiGi.Com hadde vært konsolidert fra 1. januar 2001, og er ikke nødvendigvis indikative for fremtidige resultater.

Driftsresultat og EBITDA – DiGi.Com

Målt i norske kroner ble driftsresultatet redusert i 2002 sammenlignet med 2001, på grunn av den sterke norske kronekursen. Driftsresultatet økte målt i lokal valuta. Driftsresultatet inkluderer av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som økte på grunn av redusert avskrivningsperiode for nettverksbasert utstyr med virkning fra 1. juli 2002. Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA) hadde en økning på 0,15 milliarder kroner i 2002 sammen-

lignet med 2001, som følge av økt trafikk. Dette har sammenheng med flere abonnement og økt bruk av tekstmeldinger (SMS), som mer enn oppveide økte driftskostnader. EBITDA-marginen økte fra 34 % til 38 % i 2002, mens driftsresultat-marginen ble redusert.

Driftsinntekter – DiGi.Com

I 2002 hadde selskapet en inntektsøkning på 18 % målt i lokal valuta sammenlignet med 2001. Omregnet til norske kroner var økningen 5 % på grunn av den sterke norske kronekursen. Inntektsveksten skyldes primært økt trafikk som følge av en økning i antall abonnement på 577.000 og økt bruk av tekstmeldinger (SMS) i 2002. Imidlertid genererte hvert abonnement i gjennomsnitt mindre driftsinntekter, fordi nye kunder og kunder med forhåndsbetalte abonnement reduserte gjennomsnittlig antall samtaleminutter og driftsinntekter pr. abonnement.

Markedsandelen av GSM abonnement pr. 31. desember 2002 var beregnet til 19 % sammenlignet med 17 % pr. 31. desember 2001. I samme periode økte den estimerte mobiltettheten i Malaysia fra 31 % til 37 %.

Driftskostnader – DiGi.Com

Driftskostnadene økte med 0,1 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001, i hovedsak på grunn av økte avskrivninger. Med virkning fra 1. juli 2002 reduserte DiGi.Com avskrivningstiden for nettverkbasert utstyr, noe som økte avskrivningene med 0,2 milliarder kroner i 2002.

Driftsmessige investeringer (Capex) – DiGi.Com

Driftsmessige investeringer ble redusert med 0,2 milliarder kroner fra 2001 til 2002, hovedsakelig på grunn av valutaeffekter.

Kyivstar – Ukraina (eierandel pr. 31. desember 2002 på 54,2 %)

(Beløp i millioner kroner)	2002 ¹⁾	2001	2000
Mobilrelaterte driftsinntekter	681	-	-
Andre driftsinntekter	27	-	-
Sum driftsinntekter	708	-	-
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	403	-	-
Av- og nedskrivninger	98	-	-
Driftsresultat	305	-	-
EBITDA / sum driftsinntekter	57 %	-	-
Driftsresultat / sum driftsinntekter	43 %	-	-
Capex	329	-	-
Årsverk (ved utløp av perioden)	994	-	-
Antall abonnement (i tusen)	1.856	-	-

¹⁾ Tabellen viser tall som er inkludert i Telenors regnskaper fra og med oppkjøpsdato.

I 2002 økte Telenor eierandelen fra 45,4 % til 54,2 % og Kyivstar ble konsolidert som datterselskap fra 1. september 2002. Nedenstående diskusjon og analyse av Kyivstars resultater er basert på Kyivstars regnskaper for 2001 og 2002, justert i henhold til norske regnskapsprinsipper. Telenor mener at denne informasjonen gir en mer meningsfull sammenligning av den økonomiske utviklingen for perioder hvor Telenor ikke konsoliderte Kyivstar. Imidlertid er ikke denne informasjonen ment å fremstille hva de faktiske resultatene ville vært dersom Kyivstar hadde vært konsolidert fra 1. januar 2001, og er ikke nødvendigvis indikative for fremtidige resultater.

Driftsresultat og EBITDA – Kyivstar

Driftsresultatet i 2002 økte sammenlignet med 2001, inklusive av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som økte på grunn av høyere investeringer. Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA) viste en økning på 0,8 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001. Dette på grunn av økt trafikk som følge av økt antall abonnement, noe som mer enn oppveide økte driftskostnader. Driftsresultat-marginen økte fra 2001 to 2002, og EBITDA-marginen økte fra 29 % i 2001 til 58 % i 2002.

Driftsinntekter – Kyivstar

I 2002 hadde selskapet en inntektsøkning på 84 % målt i lokal valuta sammenlignet med 2001. Omregnet til norske kroner var økningen på 57 % på grunn av den sterke kronekursen. Inntektsveksten skyldes i første rekke økt trafikk på grunn av en økning i antall abonnement på 761.000 i 2002. Imidlertid genererte hvert abonnement i gjennomsnitt mindre driftsinntekter, fordi nye kunder og kunder med forhåndsbetalte abonnement reduserte gjennomsnittlig antall samtaleminutter og driftsinntekter pr. abonnement.

Markedsandelen for GSM abonnenter pr. 31 desember 2002 var estimert til 50 % sammenlignet med 48 % pr. 31. desember 2001. I samme periode økte den estimerte mobiltettheten i Ukraina fra 4,6 % til 7,8 %.

Driftskostnader – Kyivstar

Driftskostnadene økte med 0,1 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001, i hovedsak på grunn av økte vare- og trafikkostnader som følge av et høyere trafikkvolum. Økte driftskostnader målt i norske kroner ble delvis oppveid av styrkingen av den norske kronekursen. Driftskostnadene var generelt lave i 2002 på grunn av lave kostnader til markedsføring og selskapets fokusering på kostnadseffektivitet i 2002.

Driftsmessige investeringer (Capex) – Kyivstar

I lokal valuta økte driftsmessige investeringer i 2002, i første rekke på grunn av økte investeringer i kapasitet og dekning i GSM-nettet.

GrameenPhone – Bangladesh

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Mobilrelaterte driftsinntekter	1,203	759	348
Andre driftsinntekter	386	426	189
Sum driftsinntekter	1,589	1,185	537
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	757	457	124
Av- og nedskrivninger	126	129	83
Driftsresultat	631	328	41
EBITDA / sum driftsinntekter	48 %	39 %	23 %
Driftsresultat / sum driftsinntekter	40 %	28 %	8 %
Capex	342	425	266
Årsverk (ved utløp av perioden)	692	589	531
Antall abonnement (i tusen)	769	464	191

Driftsresultat og EBITDA – GrameenPhone

Driftsresultatet i 2002 var på 631 millioner kroner, en økning på 92,4 % sammenlignet med 2001. Dette inkluderer av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som var på samme nivå målt i norske kroner, men som økte i selskapets lokale valuta på grunn av høyere driftsmessige investeringer de senere år. Driftsresultat før

av- og nedskrivninger (EBITDA) hadde en økning på 66 % i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av økt trafikk som følge av flere abonnement, som mer enn oppveide økte driftskostnader.

Driftsinntekter – GrameenPhone

I 2002 hadde selskapet en økning på 55 % i driftsinntektene målt i lokal valuta sammenlignet med 2001. Omregnet til norske kroner utgjorde veksten 34 % på grunn av styrkingen av den norske kronekursen. Veksten i driftsinntektene skyldes i første rekke økt trafikk som følge av en økning i antall abonnement på 305.000 i 2002. Avgifter som GrameenPhone krever inn på vegne av myndighetene er fratrukket inntektene med virkning fra 1. juli 2002 og utgjorde totalt 52 millioner kroner for andre halvdel av 2002. Dette forklarer reduksjonen i andre driftsinntekter, som delvis ble oppveid av økte driftsinntekter fra salg av kundeutstyr.

Markedsandelen av GSM abonnement pr. 31. desember 2002 ble estimert til 69 % sammenlignet med 70 % pr. 31. desember 2001. I samme periode økte estimert mobiltetthet i Bangladesh fra 0,5 % til 0,9 %.

ARPU var 172 kroner i 2002, en reduksjon fra 190 kroner i 2001. Denne reduksjonen skyldtes nye kunder og kunder med forhåndsbetalte abonnement som har lavere gjennomsnittlig antall samtaleminutter og driftsinntekter pr abonnement, i tillegg til styrkingen av den norske kronekursen.

Driftskostnader – GrameenPhone

Driftskostnadene økte i 2002 sammenlignet med 2001, hovedsakelig på grunn av økte drifts- og vedlikeholdskostnader, provisjoner og økte lisensavgifter. Målt i norske kroner ble de økte driftskostnadene i lokal valuta delvis oppveid av styrkingen av den norske kronekursen.

Driftsmessige investeringer (Capex) – GrameenPhone

Driftsmessige investeringer målt i norske kroner ble redusert fra 2001 til 2002, hovedsakelig på grunn av valutasvingninger mellom norske kroner og lokal valuta. I lokal valuta var driftsmessige investeringer i 2002 om lag på nivå med 2001.

Andre enheter i Mobile (herunder avskrivning av merverdier og eliminering av kjøp og salg mellom enhetene i Mobile)¹⁾

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	(616)	(427)	(591)
Av- og nedskrivninger ²⁾	3.216	213	72
Driftsresultat	(3.832)	(640)	(663)
²⁾ Inkluderer av- og nedskrivninger av mer-/mindreverdier ¹⁾	3.073	115	47
Capex	28	158	227

¹⁾ Mer-/mindreverdier på oppkjøpstidspunktet er forskjellen mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i datterselskaper.

Andre enheter omfatter djuice.com, Telenors mobiloperasjoner i Sverige (djuice.se), og kostnader forbundet med ledelse og administrasjon av Telenors internasjonale mobilportefølje.

Økt negativt driftsresultat i 2002 sammenlignet med 2001 har sammenheng med økte avskrivninger av merverdier, herunder goodwill, i forbindelse med oppkjøp og konsolidering av DiGi.Com, Pannon GSM og Kyivstar i tillegg til en nedskrivning av goodwill tilknyttet DiGi.Com. Det ble foretatt en vurdering av regnskapsførte verdier i samsvar med

god regnskapsskikk, som medførte en nedskrivning av goodwill i DiGi.Com på 2,1 milliarder kroner. Nedskrivningen var basert på børskurs pr. 31. desember 2002, tillagt en kontrollpremie. Økt negativt driftsresultat før av- og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (EBITDA) i 2002 sammenlignet med 2001 har sammenheng med gevinst på 259 millioner kroner knyttet til salg av datterselskapet Norcom Network Communications Inc. i 2001. Eksklusive gevinster i 2001 var EBITDA-underskuddet i 2002 lavere, og har sammenheng med reduserte kostnader som følge av et lavere aktivitetsnivå i djuice.com og reduserte kostnader knyttet til ledelse og administrasjon.

Nedgangen i driftsmessige investeringer i 2002 sammenlignet med 2001 var en følge av reduserte investeringer i djuice.com.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i Mobile

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Telenors andel av¹⁾			
Resultat etter skatt	612	421	(686)
Avskrivning av Telenors mer-/mindreverdier	798	1.276	693
Nedskrivning av Telenors mer-/mindreverdier	1.884	10.900	-
Gevinst ved avgang av eierandeler	40	21.432	918
Resultat tilknyttede selskaper	(2.030)	9.677	(461)

¹⁾ Tallene er delvis basert på ledelsens estimater i forbindelse med utarbeidelsen av konsernregnskapet. Resultatregnskapet for konsernet inneholder bare linjen «Resultat tilknyttede selskaper». Telenors andel av de andre postene som fremgår av tabellen er ikke inkludert i konsernregnskapet, men vises i note 16 i konsernregnskapet. Telenors mer-/mindreverdier på oppkjøpstidspunktet er forskjellen mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i de tilknyttede selskapene.

Disse resultatene ble påvirket av:

- Oppkjøpet av Sonofon og DTAC/UCOM høsten 2000.
- Salget av VIAG Interkom og Esat Digifone i 2001 og av Extel i 2002.
- DiGi.Com, Pannon GSM og Kyivstar ble konsolidert som datterselskaper med virkning henholdsvis fra 1. september 2001, 4. februar 2002 og 1. september 2002.

De tilknyttede mobil-selskaper utenfor Norge opplevde en betydelig økning i sin kundebase i 2002. Spesielt stor var veksten i DTAC i Thailand og VimpelCom i Russland.

Resultat etter skatt i 2002 inneholder en nedskrivning av investeringen i OniWay på 316 millioner kroner. Telenor nedskrev denne investeringen fordi det ikke ble ansett som forretningsmessig fornuftig å fortsette driften som planlagt.

Som følge av reduksjonen i markedsverdiene ble investeringen i Sonofon nedskrevet med 7,5 milliarder kroner i 2001 for å gjenspeile estimert virkelig verdi, og den 31. desember 2002 ble Sonofon ytterligere nedskrevet med 1,0 milliard kroner til estimert virkelig verdi, basert på diskonterte kontantstrømmer og sammenligning med andre selskaper. DTAC/UCOM ble nedskrevet med 3,4 milliarder kroner til børskurs pr. 31. desember 2001, og med ytterligere 0,9 milliarder kroner til børskurs pr. 31. desember 2002. Telenor antar at nedskrivningene i 2002 og konsolideringen av Pannon GSM og Kyivstar kan bidra til å redusere avskrivninger av merverdier inkludert i tilknyttede selskaper i 2003 sammenlignet med 2002.

Gevinst ved avgang i 2002 var relatert til salget av Extel i desember 2002. Gevinster i 2001 var relatert henholdsvis til salget av VIAG Interkom og Esat Digifone i januar og april 2001.

TELENOR NETWORKS			
(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	13.760	14.106	13.998
Interne driftsinntekter	2.727	2.456	2.367
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	1	6	320
Sum driftsinntekter	16.488	16.568	16.685
Sum driftskostnader	13.962	14.393	13.638
Driftsresultat	2.526	2.175	3.047
Resultat tilknyttede selskaper	-	-	-
Netto finansposter	(329)	(149)	(72)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	2.197	2.026	2.975
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	5.717	5.666	5.672
Av- og nedskrivninger	3.191	3.491	2.625
Driftsresultat	2.526	2.175	3.047
EBITDA / sum driftsinntekter	35 %	34 %	34 %
Driftsresultat / sum driftsinntekter	15 %	13 %	18 %
Investeringer:			
– Capex	1.853	3.694	3.597
– Investeringer i virksomheter	-	25	6
Årsverk (ved utløp av perioden)	3.820	3.964	4.094
– Herav utenfor Norge	42	38	12

Driftsresultat

Det økte driftsresultatet i 2002 sammenlignet med 2001 skyldtes reduserte driftskostnader, inkludert nedskrivninger, som mer enn oppveide reduserte inntekter.

Driftsinntekter

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Bedriftsmarkedet – fastnettjenester			
Analog (PSTN)/digital (ISDN) abonnement og tilknytning	1.335	1.313	1.362
Trafikk fast-til-fast innenlands eksklusiv trafikk til ISP (Internet service providers)	776	838	886
Trafikk til ISP	170	230	240
Trafikk til mobilnett	666	694	667
Utenlandstrafikk	180	196	218
Øvrig trafikk	320	320	316
Sum bedriftsmarkedet – fastnettjenester	3.447	3.591	3.689
Privatmarkedet – fastnettjenester			
Analog (PSTN)/digital (ISDN) abonnement og tilknytning	3.026	2.916	2.991
Trafikk fast-til-fast innenlands eksklusiv trafikk til ISP	1.190	1.288	1.384
Trafikk til ISP	334	485	522
Trafikk til mobilnett	1.144	1.111	1.106
Utenlandstrafikk	279	287	288
Øvrig trafikk	660	725	774
Sum privatmarkedet – fastnettjenester	6.633	6.812	7.065
Grossistmarkedet – fastnettjenester			
Nasjonal samtrafikk	736	722	497
Internasjonal samtrafikk	340	418	558
Transittrafikk	1.027	953	736
Sum grossistmarkedet – fastnettjenester	2.103	2.093	1.791
Sum fastnettjenester	12.183	12.496	12.545
Leide samband	988	1.040	884
Annet	589	570	569
Sum eksterne driftsinntekter	13.760	14.106	13.998
Interne driftsinntekter	2.727	2.456	2.367
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	1	6	320
Sum driftsinntekter	16.488	16.568	16.685

På grunn av migrering av trafikk fra fastnettet til mobilnettet og overgang av internettrafikk (ISP) som måles i minutter til ADSL som ikke måles i minutter, ble total fastnettrafikk målt i minutter redusert med 8,5 % i det norske markedet i 2002.

Telenors markedsandel målt i trafikkminutter, inklusive intern prefiks-trafikk som rapporteres i forretningsområdene Plus og Business Solutions, var 72 % pr. 31. desember 2002, hvorav Networks hadde en markedsandel på 63 % og forretningsområdene Plus og Business Solutions delte den resterende andel på 9 %. Nedgangen i Networks' markedsandel fra 68 % ved utgangen av 2001 ble oppveid av en økte markedsandeler i Plus og Business Solutions. Telenors markedsandel i 2002 var på nivå med 2001.

Eksterne driftsinntekter

Bedriftsmarkedet. Antall trafikkminutter ble redusert med 13 % i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av migrering av fastnettrafikk til mobil, overgang til ADSL og forvalgsttrafikk. Telenors markedsandel målt i minutter var på nivå med markedsandelen i 2001. Dette medførte en nedgang i trafikkinntekter i 2002. Økte abonnementspriser fra 1. mai 2002 oppveide virkningen av nedgangen i antall PSTN- og ISDN-abonnenter og et lavere antall konverteringer fra PSTN til ISDN, sammenlignet med 2001.

Privatmarkedet. Eksterne driftsinntekter i privatmarkedet ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 som følge av en nedgang på 14 % i

trafikkminutter på grunn av migrering av fastnettrafikk til mobil, overgang til ADSL og trafikk med fast forvalg. Nedgangen i eksterne driftsinntekter for forvalgsttrafikk ble delvis oppveid av økte interne driftsinntekter fra Plus. Markedsandelen for trafikk hadde en nedgang fra 66 % pr. 31. desember 2001 til 60 % pr. 31. desember 2002. Spesielt hadde fast-til-fast-trafikken i Norge og Internettrafikken en nedgang, mens fast-til-mobiltrafikk og utenlandstrafikk hadde en økning. Denne endringen i trafikksammensetningen til trafikk med høyere priser oppveide delvis det reduserte volumet.

Økte abonnementspriser fra 1. mai 2002 oppveide delvis den negative virkningen av nedgangen i antall PSTN- og ISDN-abonnement og færre konverteringer fra PSTN til ISDN.

Grossistmarkedet. Eksterne driftsinntekter fra nasjonal samtrafikk inkluderer driftsinntekter fra andre norske fasttelefonoperatører og mobiloperatører for samtrafikk med Telenors fastnett, så vel som salg av ADSL. Eksterne driftsinntekter fra nasjonal samtrafikk økte i 2002, i første rekke på grunn av økte driftsinntekter fra ADSL.

Eksterne driftsinntekter fra internasjonal samtrafikk består av driftsinntekter Telenor belaster internasjonale operatører for samtrafikk. Reduserte eksterne driftsinntekter fra internasjonal samtrafikk i 2002 sammenlignet med 2001 var primært forårsaket av økt konkurranse i markedet, som førte til lavere markedsandel.

Transittrafikk er trafikk fra andre nasjonale og internasjonale operatører som sendes via Telenors fastnett til tredjeparts operatører. Økte eksterne driftsinntekter i 2002 sammenlignet med 2001 var på grunn av økt nasjonal transittrafikk, hovedsakelig fra mobiloperatører. Dette oppveide delvis nedgangen i driftsinntekter fra internasjonal transittrafikk på grunn av en prisnedsettelse. Transittrafikk har lav margin.

Leide samband og annet. Nedgangen i driftsinntekter fra leide samband i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes lanseringen av nye produkter med lavere priser, primært til sluttbrukere fra 1. juli 2002, og virkningen av en fallende etterspørsel etter nettverkskapasitet. I sluttbrukermarkedet byttet mange brukere fra leide samband til ADSL, som er rimeligere.

Andre driftsinntekter er driftsinntekter fra andre nettbaserte og ikke-nettbaserte virksomheter og fra maritime tjenester.

Interne driftsinntekter

Økte interne driftsinntekter i både 2001 og 2002 har sammenheng med økte interne inntekter fra det økte ADSL-salget og økt nasjonal samtrafikk relatert til trafikk med fast forvalg til forretningsområdene Plus og Business Solutions. Økt internt salg av leide samband og tele-losji bidro også til økte interne driftsinntekter.

Driftskostnader

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne vare- og trafikkostnader	2.112	2.148	2.011
Interne vare- og trafikkostnader	2.180	2.246	2.575
Sum vare- og trafikkostnader	4.292	4.394	4.586
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	(71)	(145)	(188)
Lønn og personalkostnader	1.957	1.920	1.868
Andre eksterne driftskostnader	2.751	2.829	1.577
Andre interne driftskostnader	1.831	1.904	3.168
Avskrivninger	3.173	2.921	2.611
Nedskrivninger	18	570	14
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter	11	-	2
Sum driftskostnader	13.962	14.393	13.638

Sum vare- og trafikkostnader ble redusert i 2002, hovedsakelig på grunn av nedgangen i trafikk til ISP som følge av overgangen til ADSL og intern fast forvalg trafikk, så vel som prisreduksjoner på internasjonal trafikk. I tillegg, bidro helårseffekten av reduserte termineringspriser i mobilnettet som ble gjennomført 1. mai 2001 til reduserte interne vare- og trafikkostnadene i 2002 sammenlignet med 2001.

Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler hadde en nedgang i 2002 som følge av redusert investeringsaktivitet.

Lønn og personalkostnader økte i 2002 sammenlignet med 2001 hovedsakelig på grunn av økte pensjonskostnader. Generelle lønnsøkninger, så vel som en overføring av 120 årsverk fra andre forretningsområder fra 1. oktober 2002, ble oppveid av en reduksjon i antall årsverk i 2002. I 2002 ble det bestemt å redusere arbeidsstyrken med mer enn 300 årsverk, og en del av denne reduksjonen fant sted i 2002.

Nedbemanningen og reduserte andre eksterne og interne driftskostnader, i hovedsak konsulentonorarer, reisekostnader og IT-kostnader, har sammenheng med forbedret driftseffektivitet i 2002. I tillegg ble vedlikeholdskostnadene redusert på grunn av redusert feilhyppighet i nettet som følge av investeringer tidligere år. Kostnader til nedbemanning var 161 millioner kroner i 2002.

Betydelige investeringer i årene forut for 2002 og reduserte avskrivningstider for kabler og sentraler fra 1. april 2001, medførte økte avskrivninger både i 2002 og 2001. Økt ferdigstillelse av anlegg under utførelse i 2002 bidro også til høyere avskrivninger i 2002.

Driftsmessige investeringer (Capex)

I 2002 ble driftsmessige investeringer redusert med tilnærmet 50 % sammenlignet med 2001. Dette skyldtes en reduksjon i etterspørselen etter fastnettjenester og økt bruk av tidligere investeringer knyttet til ISDN, ADSL og kapasitet. I 2001 investerte Telenor 360 millioner kroner i en transatlantisk fiberkabel, TAT 14. Telenor hadde høye investeringer i fastnettet i 2001.

TELENOR PLUS			
(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	4.367	2.942	2.487
Interne driftsinntekter	484	432	375
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	11	12	13
Sum driftsinntekter	4.862	3.386	2.875
Sum driftskostnader	5.745	4.227	2.740
Driftsresultat	(883)	(841)	135
Resultat tilknyttede selskaper	(270)	(547)	20
Netto finansposter	(815)	(410)	(8)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	(1.968)	(1.798)	147
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	139	248	611
Av- og nedskrivninger	1.022	1.089	476
Driftsresultat	(883)	(841)	135
Investeringer:			
– Capex	435	835	573
– Investeringer i virksomheter	2.490	906	1.540
Årsverk (ved utløp av perioden)	1.332	1.344	1.148
– Herav utenfor Norge	243	198	98

Driftsresultat

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Broadcast	(161)	(527)	227
Content & Interactive	(275)	(140)	(57)
Internett	(371)	(92)	54
Øvrig	(76)	(82)	(89)
Sum driftsresultat²⁾	(883)	(841)	135
²⁾ Inkluderer av- og nedskrivninger av mer-/mindreverdi ¹⁾	156	71	45

¹⁾ Mer-/mindreverdi på oppkjøpstidspunktet er forskjellen mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i datterselskaper.

Driftsresultat

Det negative driftsresultatet økte i 2002 sammenlignet med 2001, i hovedsak på grunn av økte salgs- og markedsføringsaktiviteter vedrørende ADSL-produktet og konsolidering av nye datterselskaper. Kostnader for nedbemanning og oppsigelser av kontrakter beløp seg til 92 millioner kroner, en økning på 43 millioner kroner sammenlignet med 2001. Nedskrivningene i 2002 ble på 135 millioner kroner sammenlignet med 494 millioner kroner i 2001. I Broadcast ble det negative driftsresultatet redusert med 366 millioner kroner, hovedsakelig grunnet lavere nedskrivninger i 2002 sammenlignet med 2001. Konsolideringen av Canal Digital fra 30. juni 2002 hadde en negativ virkning på driftsresultatet på om lag 185 millioner kroner, inkludert avskrivning av goodwill og andre merverdier. Økt negativt driftsresultat i Content & Interactive har sammenheng med utviklingen av interaktive TV og bredbåndtjenester, som førte til økte driftskostnader, inklusive av- og nedskrivninger. I Internett førte økte driftskostnader relatert til økt opptak av ADSL-kunder i det norske og svenske privatmarkedet til et økt negativt driftsresultat i 2002 sammenlignet med 2001. Det negative driftsresultatet i Telenordia Privat AB (Sverige) var på 65 millioner kroner. «Øvrig» består av prosjekter og støttefunksjoner.

Driftsinntekter

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter			
Broadcast	3.221	2.231	2.072
Content & Interactive	160	188	72
Internett	976	508	306
Øvrig	10	15	37
Sum eksterne driftsinntekter	4.367	2.942	2.487
Interne driftsinntekter	484	432	375
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	11	12	13
Sum driftsinntekter	4.862	3.386	2.875

Eksterne driftsinntekter i Broadcast økte med 990 millioner kroner i 2002. De eksterne driftsinntektene i Canal Digital var 1.139 millioner kroner og helårseffekten av konsolidering av Sweden On Line beløp seg til 126 millioner kroner. Eksterne driftsinntekter i Satellite Broadcasting viste en nedgang på 346 millioner kroner som følge av utfasing av analog kringkasting og fordi driftsinntekter fra salg til Canal Digital, som tidligere ble rapportert som eksterne driftsinntekter, nå er eliminert etter konsolideringen av Canal Digital. Disse inntektene var 206 millioner kroner for perioden fra 30. juni 2002, noe som førte til en nettovirkning på eksterne driftsinntekter i Broadcast fra konsolideringen av Canal Digital på 933 millioner kroner. Eksterne driftsinntekter i Avidi (kabel-TV) økte med 77 millioner kroner sammenlignet med 2001 til 657 millioner kroner, som følge av prisøkninger og abonnenter som kjøpte nye tjenester. Eksterne driftsinntekter i Telenor Vision, Sverige, økte med 106 millioner kroner til 330 millioner kroner i 2002 på grunn av helårseffekt av konsolidering av Sweden On Line.

Pr. 31. desember 2002 hadde Broadcast 2.405.000 abonnenter, som representerer en økning på 3,5 % sammenlignet med 31. desember 2001, og Canal Digital hadde 738.000 abonnenter, en økning på 12,3 % sammenlignet med 31. desember 2001. Avidi økte antall abonnenter med 11.000 til 371.000 i 2002. Telenor Vision hadde 1.296.000 abonnenter pr. 31. desember 2002, som er en økning på 1 % sammenlignet med 31. desember 2001.

Reduserte eksterne driftsinntekter i Content & Interactive skyldtes i hovedsak redusert salg av CA moduler og smartkort i Conax i 2002 sammenlignet med 2001, ettersom det var en større etterspørsel etter disse produktene på grunn av en større vekst i antall digital-TV abonnenter i 2001.

Internett i Norge økte eksterne driftsinntekter med 293 millioner kroner i 2002 sammenlignet med 2001, og av disse utgjorde salg av ADSL 212 millioner kroner. I tillegg økte de eksterne driftsinntekter fra pre-fikstrafikk (Internett) med 81 millioner kroner. Før 2002 ble disse driftsinntektene ført som eksterne driftsinntekter i Networks. Telenordia Privat AB ble konsolidert fra og med 1. oktober 2001, og bidro med 175 millioner kroner til økningen i de eksterne driftsinntektene.

Antall abonnent i Telenor Internett i det norske markedet økte med 15,5% til 960.000 pr. 31. desember 2002, og av disse var 533.000 FriSurf abonnenter og 90.000 ADSL-abonnenter. Internett i Norge økte antall ADSL-abonnement med 67.000 til 90.000 i løpet av 2002. Kundebasen i Telenordia Privat AB (Sverige) ble solgt til det børsnoterte selskapet Glocalnet AB i slutten av desember 2002 i bytte for 37,2 % av aksjene i Glocalnet AB.

Interne driftsinntekter bestod i hovedsak av trafikkinntekter fra Internett og Telenordia Privat AB, så vel som satellittinntekter i Broadcast, primært

salg til Satellite Services og Satellite Networks. Økningen i 2002 sammenlignet med 2001 gjaldt samtrafikk i Sverige og salg av satellittkapasitet.

Driftskostnader

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne vare- og trafikkostnader	1.577	1.098	889
Interne vare- og trafikkostnader	900	344	237
Sum vare- og trafikkostnader	2.477	1.442	1.126
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	(31)	(18)	(32)
Lønn og personalkostnader	787	655	465
Andre eksterne driftskostnader	981	780	433
Andre interne driftskostnader	503	261	256
Avskrivninger	887	595	464
Nedskrivninger	135	494	12
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	6	18	16
Sum driftskostnader	5.745	4.227	2.740

Sum vare- og trafikkostnader økte i 2002, hovedsakelig på grunn av økt salg av ADSL, konsolidering av Canal Digital og helårseffekten av konsolidering av Telenordia Privat AB og Sweden On Line. Bruttomarginen (driftsinntekter minus vare- og trafikkostnader som en prosentandel av driftsinntektene) hadde en nedgang på 8,6 prosentpoeng til 48,9 %. Nedgangen skyldtes i hovedsak veksten i ADSL og konsolideringen av Canal Digital.

Lønn og personalkostnader økte i 2002, delvis på grunn av konsolideringen av Canal Digital og delvis på grunn av flere ansatte på grunn av aktivitetsøkningen. På slutten av 2002 og i begynnelsen av 2003 ble det foretatt nedbemanning, hvor reduksjon i kostnader først vil vises i 2003.

Økte andre driftskostnader fra 2001 til 2002 skyldtes konsolideringen av Canal Digital, som beløp seg til 313 millioner kroner, og helårseffekten av konsolideringen av Telenordia Privat AB som beløp seg til 120 millioner kroner. I 2002 ble det regnskapsført 92 millioner kroner i kostnader relatert til nedbemanning og oppsigelser av kontrakter sammenlignet med 49 millioner kroner i 2001. I Internett økte andre driftskostnader fra 2001 til 2002, delvis som følge av en økning i kostnader til reklame, markedsføring og salgsprovisjoner relatert til ADSL. På andre områder ble driftskostnadene redusert som følge av kostnadsbesparende tiltak, i hovedsak knyttet til konsulent- og reisekostnader i Broadcast. Tap på fordringer ble redusert på grunn av tilbakeføring av tidligere tapsavsetninger.

Avskrivningene økte i 2002 sammenlignet med 2001, i hovedsak som følge av oppkjøpet av Canal Digital og Telenordia Privat AB. Økningen skyldtes også avskrivninger av investeringer knyttet til innhold og interaktive tjenester i det digitale kabel TV-nettverket. Dette ble delvis oppveid av reduserte avskrivninger som følge av nedskrivningene som ble regnskapsført i slutten av 2001.

I 2002 ble det foretatt nedskrivninger på 135 millioner kroner, i hovedsak på dekodere for SMATV-markedet, på plattformer relatert til nye kringkastingstandarder og på sikkerhetsteknologi (digitale sertifikater) knyttet til interaktivt betalingssystem for TV.

Driftsmessige investeringer (Capex)

Driftsmessige investeringer ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001, i første rekke på grunn av de omfattende oppgraderingene av kabel-TV-nettet som ble foretatt i 2001. Dessuten var det en nedgang i driftsmessige investeringer i bakkebasert kringkasting i 2002.

Tilknyttede selskaper

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Telenors andel av ¹⁾			
Resultat etter skatt	(145)	(464)	(191)
Av- og nedskrivning av Telenors mer-/mindreverdi	125	80	18
Gevinst ved avgang av eierandeler	-	(3)	229
Resultat tilknyttede selskaper	(270)	(547)	20

¹⁾ Tallene er delvis basert på ledelsens estimater i forbindelse med utarbeidelsen av konsernregnskapet. Resultatregnskapet for konsernet inneholder bare linjen «Resultat tilknyttede selskaper». Telenors andel av de andre postene som fremgår av tabellen er ikke inkludert i konsernregnskapet. Mer-/mindreverdi på oppkjøpstidspunktet er forskjellen mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i de tilknyttede selskapene.

Canal Digital ble konsolidert som et datterselskap 30. juni 2002, og følgelig er tallene ikke sammenlignbare med 2001. På grunn av Canal Digital er det redusert negativt resultat fra tilknyttede selskaper sammenlignet med 2001. På slutten av 2001 avhendet Otrum virksomheter som genererte underskudd. Dette bidro til at underskuddet i Otrum i 2002 ble lavere enn i 2001. Virkelig verdi av Otrum ble anslått til å være lavere enn bokført verdi og det ble foretatt en nedskrivning av merverdiene knyttet til Otrum i 2002.

TELENOR BUSINESS SOLUTIONS

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	4.444	4.616	3.358
Interne driftsinntekter	1.713	1.324	958
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftsinntekter	6.157	5.940	4.316
Sum driftskostnader	7.964	8.908	5.489
Driftsresultat	(1.807)	(2.968)	(1.173)
Resultat tilknyttede selskaper	1	(874)	(69)
Netto finansposter	(54)	(316)	(161)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	(1.860)	(4.158)	(1.403)
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	26	(828)	(600)
Av- og nedskrivninger	1.833	2.140	573
Driftsresultat	(1.807)	(2.968)	(1.173)
Investeringer:			
– Capex	929	1.041	1.806
– Investeringer i virksomheter	175	531	2.858
Årsverk (ved utløp av perioden)	3.886	4.225	3.992
– Herav utenfor Norge	2.606	2.824	2.632

Driftsresultat

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Business Solutions Norge	(1.251)	(609)	(248)
Business Solutions International	(556)	(2.359)	(925)
Sum driftsresultat¹⁾	(1.807)	(2.968)	(1.173)
¹⁾ Inkluderer av- og nedskrivninger av mer-/mindreverdi ²⁾	335	1.129	174

²⁾ Mer-/mindreverdi er forskjellen på oppkjøpstidspunktet av datterselskaper mellom Telenors kostpris og andel av egenkapitalen i datterselskaper.

Avstemming av EBITDA til driftsresultat

Business Solutions Norge			
(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
EBITDA	(13)	54	44
Av- og nedskrivninger	1.238	663	292
Driftsresultat³⁾	(1.251)	(609)	(248)
³⁾ Inkluderer av- og nedskrivninger av mer-/mindreverdi	107	180	12
Business Solutions International			
(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
EBITDA	38	(882)	(644)
Av- og nedskrivninger	594	1.477	281
Driftsresultat⁴⁾	(556)	(2.359)	(925)
⁴⁾ Inkluderer av- og nedskrivninger av mer-/mindreverdi	228	949	162

Redusert negativt driftsresultat i 2002 sammenlignet med 2001 har sammenheng med at Nextra Tyskland og CSP-aktivitetene i Nextra Sveits, som i 2001 hadde negative driftsresultater, ikke lenger er konsolidert og restruktureringen av det gjenværende Nextra International ved utgangen av 2001. Videre har aksess, bedriftsnett og kommunikasjonstjenester i Norge i 2002 høyere bruttomargin (driftsinntekter minus vare- og trafikkostnader som en prosentandel av driftsinntekter) enn i 2001. Det negative driftsresultatet for Business Solutions Norge økte i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av lavere driftsinntekter fra ASP, driftstjenester, programvare og konsulent og kostnader knyttet til restrukturering og nedskrivninger.

Nextra Internationals aktiviteter ble ytterligere redusert i andre halvdel av 2002 og begynnelsen av 2003 ved salg av de gjenværende operasjoner i Sveits (Aspectra), Nextra Hungary Kft (Ungarn) og Nextra Telecom GmbH (Østerrike) og Nextra Italia. Ved utgangen av 2002 ble Telenor Business Solutions majoritetsaksjonær i det svenske børsnoterte selskapet Utfors AB.

Driftsinntekter

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter			
ASP, driftstjenester, programvare, konsulent	803	1.077	917
Aksess, bedriftsnett og kommunikasjonstjenester	1.374	1.378	1.402
Sum Business Solutions Norge	2.177	2.455	2.319
Nextra international	851	1.271	818
Business Solutions Sverige	739	310	4
Comincom/Combella	677	580	217
Sum Business Solutions International	2.267	2.161	1.039
Sum eksterne driftsinntekter	4.444	4.616	3.358
Interne driftsinntekter	1.713	1.324	958
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftsinntekter	6.157	5.940	4.316

Sum driftsinntekter (interne og eksterne) økte med 4 % i 2002 sammenlignet med 2001. Eksterne driftsinntekter fra salg av ASP, driftstjenester, programvare og konsulent ble redusert med 25 % fra 2001 til 2002. Dette skyldtes det svake markedet for salg av driftstjenester og programvare til bruk i store PC-miljøer (Computer Associates programvare) i 2002. Eksterne driftsinntekter fra aksess, bedriftsnett- og kommunikasjonstjenester i Norge holdt seg på samme nivå som i 2001.

Reduserte driftsinntekter fra Business Solutions International skyldtes i hovedsak salget av virksomhetene i Nextra International i fjerde kvartal 2001 og i løpet av 2002. Økningen i driftsinntekter fra Business Solutions Sverige var i hovedsak en følge av helårseffekten av konsolideringen av Telenordia. Driftsinntektene i US Dollar i Comincom/Combella økte fra 2001 til 2002 med om lag 32 % som følge av en betydelig vekst i det russiske markedet, kombinert med høy organisk vekst. Styrkingen av den norske kronkursen sammenlignet med US Dollar motvirket delvis denne veksten og begrenset den til 17 % målt i norske kroner.

Økte interne driftsinntekter på 29 % i 2002 sammenlignet med 2001 var i hovedsak helårseffekten av konsolideringen av Telenordia. I Norge var det et betydelig økt salg av datatjenester til Telenor Plus relatert til salg av ADSL i privatmarkedet. Dette ble delvis oppveid av lavere salg av driftstjenester på grunn av høyt internt salg i fjerde kvartal 2001 til EDB Business Partner i forbindelse med kontrakten med Den norske Bank.

Driftskostnader

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne vare- og trafikkostnader	1.672	1.832	1.137
Interne vare- og trafikkostnader	1.393	1.190	1.057
Sum vare- og trafikkostnader	3.065	3.022	2.194
Beholdningsendring egentilvirkede driftsmidler	(19)	(12)	(21)
Lønn og personalkostnader	1.753	1.891	1.382
Andre eksterne driftskostnader	1.013	1.557	1.069
Andre interne driftskostnader	273	304	287
Avskrivninger	1.099	1.030	568
Nedskrivninger	734	1.110	5
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	46	6	5
Sum driftskostnader	7.964	8.908	5.489

Reduserte driftskostnader i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes salg av virksomhetene i Nextra International i fjerde kvartal 2001 og i løpet av 2002, virkningen av kostnadsreducerende tiltak som ble gjennomført i hele konsernet i 2002, så vel som reduksjon i driftskostnader og nedskrivninger i forbindelse med restrukturingsaktiviteter. Reklassifiseringen av enkelte leieavtaler fra operasjonelle til finansielle leieavtaler i tredje kvartal 2002 bidro til en reklassifisering på 76 millioner kroner fra andre driftskostnader og varekostnader til avskrivninger i 2002.

Vare- og trafikkostnader økte med 1 % i 2002 sammenlignet med 2001, mens de totale driftsinntekter økte med 4 %. Den økte bruttomarginen skyldtes hovedsakelig avgang av virksomheter i Nextra International med lav bruttomargin 2001.

Lønn og personalkostnader ble redusert fra 2001 til 2002 på grunn av avgang av virksomheter i Nextra International. Dette ble delvis oppveid av generelt økt lønnsnivå og konsolideringen av Telenordia. På grunn av svake markedsforhold og integrasjonen med det interne IT-driftsmiljøet i Telenor, ble det gjennomført nedbemanning innen driftstjenester i 2002.

Andre driftskostnader ble redusert med 575 millioner kroner i 2002 sammenlignet med 2001. I 2002 ble det kostnadsført 88 millioner kroner for nedbemanning og tapskontrakter, i hovedsak innenfor ASP, driftstjenester, programvare og konsulent i Norge. I 2001 ble det kostnadsført 229 millioner kroner til nedbemanning og tapskontrakter. 482 millioner kroner av reduksjonen i andre driftskostnader gjaldt

Nextra International, som følge av avgang av virksomheter og reduserte kostnader til nedbemanning med 167 millioner kroner sammenlignet med 2001, så vel som redusert aktivitet i den gjenværende driften av Nextra International. Andre driftskostnader i Sverige økte med 47 millioner kroner fra 2001 til 2002 på grunn av helårseffekt av konsolideringen av Telenordia i 2002. Andre driftskostnader i Business Solutions Norge ble redusert med 90 millioner kroner fra 2001 til 2002, hvorav kjøp av eksterne konsulenttjenester ble redusert med 95 millioner kroner fra 2001 til 2002. Det ble kostnadsført 79 millioner kroner for nedbemanning og tapskontrakter i Business Solutions Norge, sammenlignet med 53 millioner kroner i 2001.

Avskrivningene i den norske virksomheten økte i 2002 sammenlignet med 2001, hovedsakelig i forbindelse med investeringer i utviklingen av IP-nettverket og reklassifiseringen i tredje kvartal av enkelte leieavtaler tilknyttet drifts- og kundeutstyr fra operasjonelle til finansielle leieavtaler. Avskrivninger i Business Solutions International ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av nedskrivningene som ble foretatt i 2001 og avgangen av virksomheter i 2001. Dette ble delvis oppveid av helårseffekt av konsolideringen av Telenordia.

Prosessen med å integrere driftstjenestevirksomheten i Business Solutions med det interne IT-driftsmiljøet i Telenor startet i tredje kvartal 2002. I forbindelse med denne integrasjonen ble det vedtatt å redusere antall plattformer og fokusere virksomheten. Salgspotensialet for CA-programvare og verdien av servicekontrakter, plattformer og utstyr ble også vurdert. På grunnlag av disse evalueringene ble varige driftsmidler og immaterielle eiendeler nedskrevet med 646 millioner kroner i 2002. For Nextra International førte ytterlig reduserte forventninger knyttet til fremtidig vekst i inntjeningen, kombinert med en vurdering av lønnsomheten av de enkelte selskapene i 2002, til nedskrivninger av goodwill i Nextra International på 73 millioner kroner. I tillegg ble det gjennomført nedskrivninger på 15 millioner kroner i Business Solutions Sverige i 2002. Dette gjaldt i hovedsak IT-utviklingsprosjekter som ble terminert.

Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomheter i 2002 var i hovedsak knyttet til tap ved salg av gjenværende virksomheter i Sveits (Aspectra) og Nextra Hungary Kft.

Driftsmessige investeringer (Capex)

Driftsmessige investeringer i 2002 ble redusert med 112 millioner kroner sammenlignet med 2001. Driftsmessige investeringer i Business Solutions Norge økte med 73 millioner kroner på grunn av den akkumulerte effekten på 326 millioner kroner i forbindelse med reklassifisering fra operasjonelle til finansielle leieavtaler, som delvis ble oppveid av lavere investeringer i fastnett/IP-nettet. Redusert driftsmessige investeringer i Business Solutions International har sammenheng med færre selskaper og lavere aktivitet.

Tilknyttede selskaper

Frem til 1. oktober 2001 besto de tilknyttede selskapene i Business Solutions hovedsakelig av Telenordia AB. Telenordia ble konsolidert som datterselskap fra og med 1. oktober 2001. Som følge av reduserte forventninger om fremtidig resultatvekst, ble det gjennomført en nedskrivning av goodwill relatert til Telenordia AB med 665 millioner kroner i andre kvartal 2001.

EDB BUSINESS PARTNER

(eierandel pr. 31. desember 2002 var på 51,8 %)

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	3.383	3.312	2.440
Interne driftsinntekter	955	1.458	1.505
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	3	41	21
Sum driftsinntekter	4.341	4.811	3.966
Sum driftskostnader	4.750	6.019	3.765
Driftsresultat	(409)	(1.208)	201
Resultat tilknyttede selskaper	(5)	130	(21)
Netto finansposter	(86)	(94)	(19)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	(500)	(1.172)	161
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	348	447	554
Av- og nedskrivninger	757	1.655	353
Driftsresultat	(409)	(1.208)	201
Investeringer:			
– Capex	167	174	335
– Investeringer i virksomheter	88	749	2.935
Årsverk (ved utløp av perioden)	2.760	3.172	2.745
– Herav utenfor Norge	308	344	148

EDB Business Partner omfatter tidligere Telenor Programvare og EDB ASA, som ble konsolidert fra 1. mai 1999. Effektiv dato for oppkjøp er som følger: Telesciences, Inc. (7. desember 1999); Fellesdata (1. april 2000); BDC (1. juli 2000); PDS AS (1. april 2001); DnB IT Drift (1. juli 2001); Unigridd AB and AcceptData AS (1. august 2001) og Infovention AB (1. september 2001).

Driftsresultat og EBITDA

Det negative driftsresultatet i 2002 ble redusert sammenlignet med 2001, hovedsakelig på grunn av lavere nedskrivninger i 2002, mens avskrivningene var på samme nivå som i 2001. Driftsresultatet før av- og nedskrivninger (EBITDA) ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av reduserte resultater i alle virksomhetsområdene med unntak av Driftsområdet. Videre var det lavere gevinster ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet som følge av salg av eiendommer i 2001. I første halvdel av 2002 ble det iverksatt en restruktureringsprosess i områdene Bank & Finans, Telekom og Konsulent, og det ble kostnadsført 105 millioner kroner i kostnader for nedbemanning for 2002 sammenlignet med 179 millioner kroner for 2001. Driftsområdet viste bedret lønnsomhet sammenlignet med 2001 på grunn av restrukturering av virksomheten i 2001 og nye virksomheter. Telekom-området viste kraftig reduserte driftsinntekter i det innenlandske markedet, men en bedring av underliggende marginer mot slutten av 2002 som følge av kostnadsreduksjoner. Driftsinntekter fra Bank & Finans ble redusert i 2002 på grunn av redusert salg til finansinstitusjoner, både i Norge og Sverige. Kostnadsreduksjoner oppveide bare delvis reduserte driftsinntekter, som bidro til redusert EBITDA-margin i 2002 sammenlignet med 2001.

Avskrivninger var på samme nivå som året før. Individuelle goodwillposter ble vurdert på grunnlag av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Dette førte til nedskrivninger av goodwill på i alt 356 millioner kroner i 2002, hvorav 263 millioner kroner i Bank & Finans-området og 93 millioner kroner i Konsulentområdet.

Driftsinntekter

Driftsinntektene i 2002 var 10 % lavere enn i 2001. Driftsområdet hadde en økning som i hovedsak kan tilskrives helårseffekten av outsourcingkontrakten med Den norske Bank og oppkjøpet av det svenske datterselskapet Unigrad i 2001. Driftsinntektene i områdene Bank & Finans, Telekom og Konsulent ble redusert som følge av svake markedsforhold. Nedgangen i Telekom var spesielt stor i det norske markedet.

Driftskostnader

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Vare- og trafikkostnader	393	283	252
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	-	-	-
Lønn og personalkostnader	1.862	1.904	1.599
Andre driftskostnader	1.738	2.177	1.561
Avskrivninger	393	393	352
Nedskrivninger	364	1.262	1
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftskostnader	4.750	6.019	3.765

Reduserte driftskostnader med 21 % fra 2001 til 2002 var i første rekke relatert til restruktureringstiltak og lavere av- og nedskrivninger av goodwill sammenlignet med 2001.

Varekostnadene økte som følge av nye virksomheter i Driftsområdet.

Antall årsverk ble redusert i 2002, som i tillegg til andre kostnadsbesparende tiltak reduserte lønn og personalkostnader og andre driftskostnader

Nedskrivning av goodwill beløp seg til 356 millioner kroner i 2002 som er en reduksjon på 906 millioner kroner sammenlignet med 2001. Av nedskrivningene i 2002 relaterer 263 millioner kroner seg til Bank & Finansområdet og 93 millioner kroner til Konsulentområdet og var basert på en gjennomgåelse av samtlige goodwill-poster basert på neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer.

Driftsmessige investeringer (Capex)

Driftsmessige investeringer er i hovedsak relatert til investeringer i maskinvare og programvare, primært innenfor Driftsområdet og dets stormaskinplattform. I 2002 var deler av driftsmessige investeringer relatert til utskiftninger av utstyr i ny virksomhet.

ANNEN FORRETNINGSVIRKSOMHET

Driftsinntekter

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter			
Satellite Services	2.100	1.210	777
Satellite Networks	544	354	327
Itworks (konkurs i april 2002)	155	957	883
Inkasso AS (solgt i 2000)	-	-	45
Finans AS (solgt i 2000)	-	-	176
Øvrig	521	473	330
Sum eksterne driftsinntekter	3.320	2.994	2.538
Interne driftsinntekter	658	1.038	1.491
Gevinst ved salg av varige driftsmidler og virksomhet	-	1	4
Sum driftsinntekter	3.978	4.033	4.033

Driftsresultat

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Satellite Services	100	27	76
Satellite Networks	39	(118)	(120)
Itworks (konkurs i april 2002)	(23)	(265)	(128)
Inkasso AS (solgt i 2000)	-	-	17
Finans AS (solgt i 2000)	-	-	35
Øvrig	(206)	(330)	(61)
Sum driftsresultat	(90)	(686)	(181)

Investeringer:

— Capex	267	476	599
— Investeringer i virksomheter	762	252	1.677

Satellite Services (tidligere Satellite Mobile)

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	2.100	1.210	777
Interne driftsinntekter	53	61	76
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftsinntekter	2.153	1.271	853
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	303	152	147
Av- og nedskrivninger	203	125	71
Driftsresultat	100	27	76

Driftsinntekter – Satellite Services

Økte eksterne driftsinntekter i Satellite Services skyldes konsolideringen fra 11. januar 2002 av tidligere COMSAT Mobile Communications, som nå er inkludert i Telenor Satellite Services Inc. (TSSI). Styrkingen av den norske kronekursen hadde en negativ virkning på driftsinntektene målt i norske kroner i alle de landene hvor Satellite Services driver sin virksomhet. Dessuten ble de eksterne driftsinntektene i datterselskapet Marlink negativt påvirket av generelle prisreduksjoner på Inmarsat-tjenester. I de norske aktivitetene økte driftsinntektene grunnet høyere salg av Inmarsat trafikkvolum, og endringer i avtalene som gjelder det tidligere Eik samarbeidet, som økte både driftsinntektene og driftskostnadene.

Driftsresultat og EBITDA – Satellite Services

Driftsresultatet i 2002 økte betydelig sammenlignet med 2001. Dette inkluderer av- og nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, som økte grunnet konsolideringen av TSSI (71 millioner kroner). Driftsresultatet før av- og nedskrivninger (EBITDA) økte i 2002 sammenlignet med 2001 på grunn av konsolideringen av TSSI (110 millioner kroner) samt økt salgsvolum. Dette ble delvis motvirket av styrkingen av den norske kronekursen.

Driftsmessige investeringer (Capex) og investeringer i virksomheter – Satellite Services

I 2002 var Satellite Services' driftsmessige investeringer primært knyttet til Sealink utstyr og til oppgraderingen av Eik jordstasjon (126 millioner kroner). Oppkjøpet av COMSAT beløp seg til 743 millioner kroner.

Satellite Networks

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	544	354	327
Interne driftsinntekter	67	89	57
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-	-
Sum driftsinntekter	611	443	385
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	109	36	(26)
Av- og nedskrivninger	70	154	94
Driftsresultat	39	(118)	(120)

Driftsinntekter – Satellite Networks

Eksterne driftsinntekter økte i 2002 sammenlignet med 2001 grunnet nye kontrakter med internasjonale organisasjoner som ble inngått i 2002, som også førte til økte salg i form av tilleggssytelser

Driftsresultat og EBITDA – Satellite Networks

Driftsresultatet i 2002 var positivt sammenlignet med et negativt driftsresultat i 2001. Dette var en følge av reduserte nedskrivninger og reduserte tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet i 2002, samt at en større andel av driftsinntektene ble generert fra produkter med høyere marginer.

Driftsmessige investeringer (Capex) – Satellite Networks

Driftsmessige investeringer i 2002 (82 millioner kroner) og 2001 (178 millioner kroner) var i hovedsak knyttet til kundekontrakter, og i 2001 også til Totolotek prosjektet i Polen.

Itworks

Itworks begjærte oppbud den 24. april 2002. Som følge av store tap som var påløpt i 2001 og i begynnelsen av 2002, og med ytterligere forventede tap på grunn av svake markedsforhold, ble det konkludert med at det ikke var økonomisk grunnlag for å fortsette finansieringen av selskapet.

Øvrig

Øvrig omfatter primært Telenor Teleservice, Telenor Venture og Telenor Innovasjon. Selskapet TTYL var også inkludert i 2000 og 2001, og ved utgangen av 2001 ble det vedtatt å nedlegge denne virksomheten. Det reduserte negative driftsresultatet i «Øvrig» i 2002 sammenlignet med 2001 skyldes tap og nedskrivninger i TTYL i 2001, delvis oppveid av negativt driftsresultat i Teleservice i 2002.

Teleservice hadde lavere eksterne driftsinntekter sammenlignet med 2001 som følge av lavere etterspørsel etter opplysningstjenester, og call center funksjoner. På grunn av denne utviklingen la Teleservice ned seks enheter i 2002. Det ble kostnadsført 75 millioner kroner i 2002 i forbindelse med disse nedleggelsene, i hovedsak nedbemanningskostnader, i tillegg til 66 millioner kroner relatert til tidligere avtalte pensjonsordninger i Teleservice.

Eksterne driftsinntekter i Innovasjon økte sammenlignet med 2001 grunnet økt salg, hovedsakelig i datterselskapene OilCamp og Connect. Dette ble delvis oppveid av negativ utvikling i datterselskapet Fiber. Innovasjon nedskrev 30 millioner kroner i goodwill i 2002.

Driftsmessige investeringer (Capex) – Øvrig

Driftsmessige investeringer i 2002 i «Øvrig» var i hovedsak relatert til datasystemer i Teleservice.

KONSERNENHETER OG FELLESEKSTENSJONER

Driftsinntekter

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	315	375	195
Interne driftsinntekter	2.392	2.399	2.957
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	143	5.116	657
Sum driftsinntekter	2.850	7.890	3.809
Avstemming av EBITDA til driftsresultat			
EBITDA	(477)	4.593	445
Av- og nedskrivninger	708	454	429
Driftsresultat	(1.185)	4.139	16

Investeringer:

– Capex	1.531	2.642	1.372
– Investeringer i virksomheter	57	127	271

Dette området inkluderer aktiviteter som Eiendom, Forskning og Utvikling, strategiske konsernprosjekter, intern IT-drift, Telenor Finans, Internasjonale tjenester og sentrale staber og støttefunksjoner.

Driftsinntekter

De eksterne driftsinntekter ble redusert i 2002 på grunn av lavere salg til tidligere Telenor selskaper for IT-drift og utleie av eiendommer. Gevinster i 2001 var i hovedsak relatert til salg av Telenor Media. Øvrige gevinster i 2001 og 2002 var i stor grad relatert til salg av eiendommer.

Driftsresultat og EBITDA

Driftsresultatet i 2002 viste et underskudd sammenlignet med et overskudd i 2001. Dette hadde sammenheng med gevinsten fra salget av Telenor Media i 2001 og høyere av- og nedskrivninger i 2002. Det høye driftsresultatet før av- og nedskrivninger (EBITDA) i 2001 sammenlignet med et EBITDA-underskudd i 2002 var relatert til gevinsten fra salget av Telenor Media i 2001. Nedbemanninger og tapskontrakter ble kostnadsført med 327 millioner kroner i 2002, sammenlignet med 74 millioner kroner i 2001 som hadde sammenheng med etableringen av Telemuseet som en stiftelse. I tillegg ble det kostnadsført 48 millioner kroner i 2002 relatert til IT-løsninger som ikke lenger er i bruk. Av de 327 millioner kroner som ble kostnadsført i 2002, var 137 millioner kroner relatert til nedbemanninger og 190 millioner kroner var estimert tap på husleiekontrakter.

Husleiekostnader og konsulentonorarer ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001. Reduserte husleiekostnader har sammenheng med investeringer i egne eiendommer som har erstattet leide lokaler og avsetning for tap på leiekontrakter pr. 30. juni 2002. Konsulentonorarer ble redusert som følge av lavere aktivitet innen prosjekter og oppkjøpsaktiviteter. 82 millioner kroner ble kostnadsført som tap ved avgang, hovedsakelig relatert til konkursen i det tidligere datterselskapet Itworks AS.

Av- og nedskrivninger økte i 2002 på grunn av investeringer i eiendommer og IT-løsninger. I 2002 ble det foretatt nedskrivninger på 42 millioner kroner på datautstyr og IT-løsninger som ikke lenger er i bruk, sammenlignet med nedskrivninger på 23 millioner kroner i 2001.

Driftsmessige investeringer (Capex)

Driftsmessige investeringer i 2002 og 2001 var i hovedsak relatert til Telenors nye hovedkontor på Fornebu utenfor Oslo og konsernets nye IT-løsninger. Investeringene ble redusert i 2002 sammenlignet med 2001 ettersom disse prosjektene ble ferdigstilt i løpet av 2002.

TELENOR MEDIA

Telenor solgte det tidligere datterselskapet Telenor Media med virkning fra 1. oktober 2001, og følgelig ble Media konsolidert kun for de første ni månedene av 2001. Tabellene nedenfor er inkludert for å illustrere virkningen av Telenor Media på resultatene i periodene da Telenor Media var konsolidert som datterselskap.

(Beløp i millioner kroner)	9 måneder	
	2001	2000
Eksterne driftsinntekter	1.258	1.557
Interne driftsinntekter	80	98
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	5	-
Sum driftsinntekter	1.343	1.655
Sum driftskostnader	1.081	1.354
Driftsresultat	262	301
Resultat tilknyttede selskaper	(12)	6
Netto finansposter	21	33
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	271	340
Investeringer:		
– Capex	56	35
– Investeringer i virksomheter	127	35
Årsverk (ved utløp av perioden)	-	1.908
– Herav utenfor Norge	-	990

Driftskostnader

(Beløp i millioner kroner)	9 måneder	
	2001	2000
Eksterne vare- og trafikkostnader	159	250
Interne vare- og trafikkostnader	4	5
Sum vare- og trafikkostnader	163	255
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	-	-
Lønn og personalkostnader	406	512
Andre eksterne driftskostnader	344	389
Andre interne driftskostnader	117	140
Avskrivninger	51	58
Nedskrivninger	-	-
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	-	-
Sum driftskostnader	1.081	1.354

ARBEIDSKAPITAL

Arbeidskapital (omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld) var negativ med 6,4 milliarder kroner pr. 31. desember 2002, negativ med 0,8 milliarder kroner pr. 31. desember 2001 og positiv med 0,2 milliarder kroner pr. 31. desember 2000. Telenor er av den oppfatning at Telenor har tilstrekkelig likviditet og arbeidskapital til å oppfylle nåværende og fremtidige forpliktelser når det tas i betraktning etablerte trekkfasiliteter, kapitalressurser (inkludert kommitterte trekkfasiliteter), kredittvurdering og tilgang til kapitalmarkedene. Telenors kapitalressurser er beskrevet nedenfor.

LIKVIDITET

Det vises til kontantstrømpoppstillingen i konsernregnskapet for detaljer vedrørende konsernets kontantstrøm.

Sammenlignet med 2001 økte netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter med 5,9 milliarder kroner til 12,9 milliarder kroner i 2002. Økningen skyldes primært økte driftsinntekter og driftsmarginer samt tidsavgrensningsposter, inkludert kundefordringer og forskudd, som delvis ble motvirket av økte utbetalinger av skatter og renter. Effekten

av konsolideringen av DiGi.Com i 2001 og Pannon GSM og Kyivstar i 2002 utgjorde 3,1 milliarder kroner av økningen.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var en netto utbetaling på om lag 21,7 milliarder kroner, i motsetning til en netto innbetaling i 2001 på om lag 20,9 milliarder kroner, hovedsakelig grunnet salg av varige driftsmidler og virksomheter, inkludert tilknyttede selskaper, i 2001. Utbetalinger relatert til driftsmessige investeringer ble redusert med om lag 2,5 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001, mens betaling for oppkjøp av virksomheter (fratrukket kontanter kjøpt) økte med om lag 6,1 milliarder kroner i 2002 sammenlignet med 2001, i hovedsak som følge av kjøpet av resterende aksjer i Pannon GSM og Canal Digital.

For å finansiere deler av investeringene i virksomheter i 2002 ble rentebærende gjeld økt. Som følge av dette ble netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter en innbetaling på om lag 8,6 milliarder kroner i 2002. Utbytte på om lag 0,6 milliarder kroner ble betalt i 2002. Valutakursendringer reduserte verdien av betalingsmidler i utenlandsk valuta målt i norske kroner med om lag 0,3 milliarder kroner i 2002.

Pr. 31. desember 2002 hadde Telenor kontanter og kontantekvivalenter på 5,3 milliarder kroner, som representerte en nedgang på om lag 0,6 milliarder kroner sammenlignet med 31. desember 2001.

INVESTERINGER

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Driftsmessige investeringer (Capex)			
Fastnett	3.001	4.456	3.550
Mobilnett	2.205	1.610	1.054
Satellittnett	15	9	15
Eiendom	2.840	1.102	680
Støttesystemer (kontor- og datautstyr, programvare, biler osv.)	3.042	2.891	2.083
Andre immaterielle eiendeler	455	316	1.381
Anlegg under utførelse (netto tilgang) og annet	(2.669)	1.250	1.658
Sum driftsmessige investeringer (Capex)¹⁾	8.889	11.634	10.421
Investeringer i virksomheter²⁾	12.411	7.212	40.251
Sum investeringer	21.300	18.846	50.672

¹⁾ Driftsmessige investeringer (Capex) er investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

²⁾ Kjøp av virksomheter er investeringer i aksjer og andeler inkludert kjøp av datterselskaper og virksomheter som ikke er organisert i egne selskaper.

Driftsmessige investeringer i 2003 forventes å være på samme nivå som 2002 på tross av konsolideringen av Pannon GSM, Kyivstar og Canal Digital. De faktiske beløpene og tidspunkter for investeringene kan avvike betydelig fra estimatene.

Investeringer i Norge beløp seg til 7,9 milliarder kroner i 2002. Av dette var 2,5 milliarder kroner kjøp av virksomheter, inkludert Canal Digital. Det ble investert 1,1 milliarder kroner i eiendommer (inkludert anlegg under utførelse), i hovedsak det nye hovedkontoret på Fornebu utenfor Oslo. Andre investeringer i Norge utgjorde totalt 4,3 milliarder kroner, inkludert investeringer i fast- og mobilnett, utstyr brukt i kundekontrakter og i driftssystemer og administrative støttesystemer, hvorav 0,5 milliarder kroner ble investert i forbindelse med strategiske konsernprosjekter, inkludert støttesystemer og IT-infrastruktur i det nye hovedkontoret. Reduksjonen i anlegg under utførelse i 2002 var delvis relatert til ferdigstilling av eiendommer og fastnett. Investeringer utenfor Norge beløp seg til 13,4 milliarder kroner i 2002. Av dette var 9,9 milliarder kroner kjøp av virksomheter. Driftsmessige

investeringer utenfor Norge var 3,5 milliarder kroner i 2002, hvorav driftsmessige investeringer i DiGi.Com, Pannon GSM og Kyivstar samlet utgjorde 2,6 milliarder kroner.

Tabellen nedenfor viser de viktigste investeringer i virksomheter med kostpriser, inkludert kapitalinnskudd i tilknyttede selskaper, for hvert av de tre siste årene.

(Beløp i millioner kroner)	2002	2001	2000
Pannon GSM RT.	7.906	-	-
COMSAT Mobile Communication	743	-	-
Utfors AB	153	-	-
Glocalnet AB	102	-	-
VIAG Interkom	-	-	8.103
DiGi.Com bhd	-	3.223	599
VimpelCom (inkl. VimpelCom-Region)	432	255	445
DTAC/UCOM	-	-	6.548
Telenordia AB	-	191	1.313
Connect Austria	44	264	869
Canal Digital	2.166	378	324
Kyivstar G.S.M. JSC	294	254	64
INMARSAT	-	-	1.546
A-pressen ASA	-	-	547
Sonofon	-	-	14.201
Wireless Matrix Corporation	-	317	-
Otrum Electronics ASA	-	273	-
Sweden On-Line AB	-	165	-
Marlink (SAIT Communications S.A)	-	189	-
OniWay	217	324	-
Unigridd AB	-	122	-
DnB & Nordea IT Drift	20	597	287
Fellesdata AS	-	-	2.528
Nextra Czech — kjøp av virksomhet	-	-	142
XTML/CIX Ltd	-	-	299
alfaNETT AS	-	-	499
Andre	334	660	1.937
Sum investeringer i virksomheter	12.411	7.212	40.251

KAPITALRESSURSER

For å finansiere fremtidige investeringer vil Telenor benytte netto kontantstrøm fra drift, gjeld, egenkapital samt eventuelt salg av eiendeler. Det vises til note 20 og 21 i konsernregnskapet for mer informasjon om rentebærende gjeld, note 30 for egenkapitalfinansiering og note 28 og 29 for informasjon om opsjonsordninger og aksjeprogram for ansatte.

Telenor benytter norske og internasjonale kapitalmarkeder for utstedelse av kortsiktig og langsiktig gjeld i form av sertifikater og obligasjoner. Det er etablert to rammer for sertifikatutstedelser (Euro Commercial Paper Program og U.S. Commercial Paper Program) og fire rammer for obligasjonsutstedelser (Euro Medium Term Note Program og tre norske åpne obligasjonslån med ulik forfallsdato). Konsernet er avhengig av å opprettholde en tilfredsstillende kredittrating for å ha tilstrekkelig tilgang til disse finansieringskildene, både med hensyn til volum og pris. Telenors langsiktige og kortsiktige rating er for tiden A2/P-1 fra Moody's og A-/A-2 fra Standard & Poor's med «stable outlook».

For å sikre konsernet tilstrekkelig finansiell fleksibilitet etablerte Telenor i 2000 en kommitert syndikert kredittfasilitet med endelig forfall i 2005, og i 2002 etablerte Telenor en kommitert syndikert kredittfasilitet på EUR 1.000 millioner med endelig forfall i 2003. Euro fasiliteten kan forlenges for ett år for utestående beløp pr. november 2003. I henhold til konsernet finanspolicy skal alle utestående sertifikater til enhver tid kunne refinansieres med de to nevnte kredittfasilitetene.

På Telenors generalforsamling 8. mai 2002 ble det besluttet å gi styret fullmakt til å forhøye selskapets aksjekapital med inntil 1.064.776.488 kroner gjennom utstedelse av inntil 177.462.748 aksjer, hver pålydende 6 kroner. Denne fullmakten gjelder til 1. juli 2003.

Pr. 31. desember 2002 hadde selskapet 28.103.172 egne aksjer, se note 30. Skattegrunnlaget for disse egne aksjene er noe usikkert, og Telenors oppfatning er at dette er null. Hvis aksjene selges for kontanter, vil det kunne bli en skattbar gevinst avhengig av vederlaget. Hvis aksjene byttes mot andre aksjer kan gevinsten utsettes ved søknad til Finansdepartementet. Det burde ikke oppstå noen skattemessig gevinst hvis aksjene slettes.

ANNEN INFORMASJON OM KONTRAKTSFESTEDE BETALINGSFORPLIKTELSE OG GARANTIER

Tabellen nedenfor viser kontraktsfestede betalingsforpliktelser og garantier pr. 31. desember 2002

(Beløp i millioner kroner)	Totalt	Forfallstider			
		Innen 1 år (2003)	2–3 år	4–5 år	Over 5 år
Rentebærende gjeld					
Kortsiktig rentebærende gjeld	3.591	3.591	-	-	-
Langsiktig rentebærende gjeld	26.877	3.240	7.002	9.114	7.521
Finansielle leieavtaler	1.928	442	647	364	475
Kjøpsforpliktelser					
Leie av lokaler	3.352	746	971	704	931
Leie av biler, kontorutstyr mv.	216	107	85	15	9
Leie av satellittkapasitet mv.	1.845	945	778	85	37
IT- relaterte avtaler	768	420	332	16	-
Andre kontraktsfestede forpliktelser	1.034	679	346	9	-
Komitterte investeringer¹⁾					
Tilknyttede selskaper	23	4	19	-	-
Eiendommer og utstyr	356	348	4	4	-
Andre kontraktsfestede investeringer	1.325	269	1.056	-	-
Sum kontraktsfestede betalingsforpliktelser	41.315	10.791	11.240	10.311	8.973
Garantier (utløper)	2.515	82	1.572	-	861

¹⁾ Tabellen inkluderer ikke avtaler som ikke medfører et forpliktet minimumskjøp eller fremtidige investeringer som følge av UMTS-konsesjonen i Norge

Det vises til note 20 og 21 i konsernregnskapet for ytterligere informasjon om rentebærende gjeld. Se også note 25 for mer informasjon om kontraktsforpliktelser og note 23 for garantiansvar.

FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Det vises til note 20 og 21 i konsernregnskapet for en beskrivelse av finansiering og styring av finansiell risiko i Telenor.

Sensitivitetsanalyse

Telenor bruker sensitivitetsanalyse som tilnærming til kvantifisering av markedsrisiko. Estimerer på virkelig verdi er beregnet i samsvar med prinsippene det er redegjort for i note 21.

Renterisiko er kvantifisert ved endring i virkelig verdi som følge av et 10 % parallelt skift i markedsrentene. Valutarisiko er kvantifisert ved endring i virkelig verdi som følge av en 10 % endring i spotkurs mot norske kroner. Endring i markedsvolatiliteter vil påvirke virkelig verdi

av opsjonsinstrumenter. Volatilitetsrisiko er kvantifisert ved endring i virkelig verdi ved en 10 % endring i implisitte volatiliteter.

Modellen som ligger til grunn for sensitivitetsanalysen omfatter derivater, kortsiktige bankinnskudd, investeringer i rentebærende instrumenter med kort løpetid, kortsiktige banklån, sertifikatlån og obligasjonslån. Virkelig verdi av konsernets egenkapitalinvesteringer eller kontantstrømmer fra disse er ikke hensyntatt. Analysen gir følgelig ikke et fullstendig bilde av Telenors eksponering overfor finansiell markedsrisiko.

De forutsetningene som er tatt i modellen om partielle endringer i risikofaktorer er ikke basert på empiriske observasjoner. Korrelasjoner mellom ulike valutakurser, mellom korte og lange renter eller mellom renter i ulike valutaer er ikke hensyntatt. Den totale effekten av modellens svakheter kan derfor være vesentlig. Følgelig er det ikke slik at de hypotetiske tap og gevinster som er beregnet uttrykker Telenors forventninger om framtidige endringer i virkelig verdi.

2002	Virkelig verdi pr. 31.12.02	Renter		Valutakurser		Volatilitet	
		-10 %	10 %	-10 %	10 %	-10 %	10 %
Valutaderivater	699	52	(51)	(84)	84	-	-
Rentederivater	(12)	48	(44)	2	(2)	(1)	1
Netto rentebærende forpliktelser	(27.880)	(344)	321	3.194	(3.194)	-	-
Sum netto rentebærende gjeld	(27.193)	(244)	226	3.112	(3.112)	(1)	1

2001	Virkelig verdi pr. 31.12.01	Renter		Valutakurser		Volatilitet	
		-10 %	10 %	-10 %	10 %	-10 %	10 %
Valutaderivater	905	68	(65)	(96)	96	-	-
Rentederivater	(28)	(30)	35	10	(10)	-	-
Netto rentebærende forpliktelser	(14.383)	(153)	141	1.968	(1.968)	-	-
Sum netto rentebærende gjeld	(13.506)	(115)	111	1.882	(1.882)	-	-

Økningen i virkelig verdi av netto rentebærende gjeld pr. 31. desember 2002 sammenlignet med 31. desember 2001, skyldes primært oppkjøp foretatt i løpet av 2002. Mot slutten av 2002 økte Telenor kortsiktig rentebærende gjeld med 2,4 milliarder kroner relatert til skattekravet i forbindelse med salget av Sonofon Holding A/S, og 0,5 milliarder kroner relatert til en rettssak i Hellas.

Økningen i rentesensitivitet skyldes i hovedsak to forhold. Den absolute verdien av netto rentebærende gjeld har økt, hvilket øker den beregnede rentesensitiviteten så lenge gjennomsnittlig rentebinding er konstant. Gjennomsnittlig rentebinding er dessuten økt fra 1,3 til 1,7 år, noe som også øker porteføljens rentesensitivitet.

Den beregnede valutarisikoen har økt. Omfanget av sikring av nettoinvesteringer har økt som en konsekvens av de oppkjøpene som har blitt foretatt i løpet av året. Pr. 31. desember 2002 konsoliderer Telenor også flere datterselskaper som har rentebærende gjeld i andre valutaer enn norske kroner.

Risikoen relatert til markedsvolatiliteter er uvesentlig, som følge av at opsjoner brukes i svært begrenset omfang.

ANDRE FORHOLD

Sentrale regnskapsprinsipper

Enkelte beløp som er inkludert i, eller som påvirker Telenors konsernregnskap må estimeres, noe som krever at Telenor må gjøre forutsetninger med hensyn til verdier eller usikre forhold på tidspunktet for utarbeidelse av årsregnskapet. Sentrale regnskapsprinsipper er prinsipper som er viktige for presentasjon av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens subjektive og komplekse vurderinger, som oftest som følge av behovet for å foreta estimater. av forhold som er beheftet med usikkerhet. Telenor vurderer slike prinsipper på løpende basis ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjon med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som Telenor anser som rimelige i de enkelte tilfeller.

Nedskrivninger. Telenor har foretatt betydelige investeringer i varige driftsmidler, goodwill og andre immaterielle eiendeler, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet i tillegg til andre investeringer. Disse eiendelene verdivurderes når det foreligger indikasjoner på verdi-fall. Faktorer som utløser en verdivurdering av eiendelene er blant annet:

- Vesentlig reduksjon av markedsverdier.
- Dårlige resultater i forhold til historiske resultater eller i forhold forventede resultater.
- Vesentlige endringer i bruken av eiendelene eller endringer i strategi.
- En vesentlig negativ industriell eller økonomisk utvikling.

Prinsippene for nedskrivning er beskrevet under regnskapsprinsippene. Når det gjelder varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, foretas evalueringen på grunnlag av gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av forventede fremtidige kontantstrømmer og salgssum minus salgskostnader. Dersom beregningen viser lavere verdi enn regnskapsmessig verdi nedskrives eiendelen til gjenvinnbart beløp.

Telenor benytter i utgangspunkt børskurs for vurdering av virkelig verdi for de enheter som er børsnotert. Forventete diskonterte kontantstrømmer for vurdering av virkelig verdi benyttes for de enheter som ikke er børsnotert eller dersom børskurs ikke kan anses som virkelig verdi på grunn av lav likviditet i den børsnoterte aksje. Beregning av virkelig verdier av eiendeler og selskaper må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder beregning av fremtidige resultater, estimater ved-

rørende fremtidige markedsførhold og hvor godt Telenor lykkes med markedsføringen av nye produkter og tjenester. Endringer i omstendighetene og i ledelsens forutsetninger kan føre til nedskrivninger.

Goodwill er fordelt og verdivurderes på rapporteringsenheter. Rapporteringensenhetsens virkelige verdi fastsettes basert på børskurser (tillagt en kontrollpremie for datterselskapene hvor Telenor har effektiv kontroll) eller diskonterte kontantstrøm for de rapporteringsenheter som ikke er børsnotert. Under US GAAP kreves det en to trinns prosess for verdivurdering av goodwill. I det første trinnet identifiseres rapporteringsenheter hvor goodwill må verdivurderes ved å sammenligne netto eiendeler med estimert virkelig verdi og i trinn to (hvis nødvendig) fastsettes verdien på goodwill og dermed nedskrivningen av goodwill.

I henhold til US GAAP, testes eiendeler for nedskrivning basert på ikke-neddiskonterte kontantstrøm, bortsett fra goodwill. Dette medførte ingen vesentlige forskjeller fra resultatene fra verdivurderingen sammenlignet med norske regnskapsprinsipper pr. 31 desember 2002.

I 2001 og 2002 falt markedsprisene for teleselskaper og eiendeler betraktelig. I 2001 og 2002 foretok Telenor store nedskrivninger av varige driftsmidler, goodwill og andre immaterielle eiendeler, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet samt andre investeringer.

Avskrivninger. Avskrivninger er basert på ledelsens vurdering av økonomisk levetid for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i teknologisk utvikling, konkurranse, endringer i markedsførholdene og andre forhold. Dette kan medføre endringer i den estimerte økonomiske levetiden og dermed avskrivningene. Telenor reduserte avskrivningstiden for enkelte varige driftsmidler i mobilnettet i Malaysia i 2002 og i det norske fast- og mobilnettet i 2001.

Oppkjøp. Telenor må fordele kjøpesummen for ervervede virksomheter på varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og gjeld basert på virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Telenor har engasjert uavhengige verdivurderingsekspert til å bistå med å fastsette virkelig verdi av ervervede eiendeler og overtatt gjeld for de største oppkjøpene. Verdier vurderingene forutsetter bruk av estimater og forutsetninger. Vesentlige oppkjøpte immaterielle eiendeler som Telenor har regnskapsført omfatter kunder, merkenavn og lisenser. Vesentlige varige driftsmidler omfatter i hovedsak nettverk.

Forutsetninger som legges til grunn for verdifastsettelse av eiendeler omfatter, men er ikke begrenset til: fremtidige beregnede kontantstrømmer fra kundekontrakter og lisenser, gjenskaffelseskost for varemerker og for varige driftsmidler. Ledelsens beregninger av virkelig verdi er basert på forutsetninger som antas å være rimelige, men som har en iboende usikkerhet og som følge av dette kan de faktiske resultatene avvike fra beregningene.

Utsatte skattefordeler, nedvurdering av utsatte skattefordeler og skattemessige tap. Telenor nedvurderer utsatte skattefordeler til det beløp som sannsynlig kan realiseres. Telenors skattekostnad har økt på grunnlag av nedvurderingene, i hovedsak relatert til våre utenlandske virksomheter. Selv om Telenor har tatt i betraktning fremtidig skattbar inntekt og sannsynlige skatteplanleggingsstrategier for å fastsette beløpet på nedvurderingene, vil mulige avvik i forhold til beløpene Telenor får realisert bli resultatført i perioden beløpene endres.

Telenor har ikke regnskapsført utsatte skattefordeler som kan bli realisert ved mulige fremtidige salg av aksjer i datterselskaper eller tilknyttede selskaper.

Dersom Telenor ASA skulle selge aksjer i Telenor Eiendom Holding AS, eller selge aksjer i enheter som er utfisjonert fra Telenor Eiendom Holding AS, vil skatt beregnes på forskjellen mellom mottatt vederlag og den høye skattemessige verdien, som ble fastsatt gjennom tingsinnskuddet når Telenor ASA ble etablert. En nærmere beskrivelse av dette er gitt i note 13 i konsernregnskapet.

Telenor har realisert betydelige tap på aksjer, både gjennom avvikling og gjennom salg av aksjer til tredjeparter eller til selskaper i konsernet. Telenor har vurdert at disse tap har vært skattemessig fradragberettigede. Norske skattemyndigheter har delvis fraveket Telenors krav om skattemessig fradragrett i 2002 i forbindelse med én av Telenors transaksjoner. En nærmere beskrivelse av dette er gitt i note 13 i konsernregnskapet.

Pensjonskostnader, pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Beregning av pensjonskostnader og netto pensjonsforpliktelser (forskjellen mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler) foretas på grunnlag av en rekke estimater og forutsetninger. Endringer i og avvik fra estimater og forutsetninger påvirker virkelig verdi av netto pensjonsforpliktelser. Akkumulert virkning av estimatendringer, endringer i forutsetninger og avvik mot de aktuarmessige forutsetningene (estimatavvik) resultatføres ikke før det akkumulerte estimatavvik overstiger 10 % av det høyeste av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene ved begynnelsen av regnskapsåret. Når den akkumulerte virkningen er mellom 10 % til 15 % resultatføres overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode. Estimataavvik over 15 % resultatføres over 5 år. Estimataavvikene har økt over de siste tre årene (fra og med 31. desember 1999) og ble estimert til om lag 0,9 milliarder kroner pr. 31. desember 2002. Estimataavvikene relateres i hovedsak til de norske ytelsesplanene og utgjorde 22 % av pensjonsforpliktelsene pr. 31. desember 2002. Telenor forventer å resultatføre om lag 70 millioner kroner av dette estimataavviket i 2003.

Økningen i estimataavviket skyldtes i hovedsak reduksjonen i diskontingsrenten pr. 31. desember 1999, lavere faktisk avkastning på pensjonsmidlene enn estimert på grunn av fall i aksjekursene over den siste treårsperioden og høyere lønnsvekst og pensjonsreguleringer enn forutsatt de senere årene. De viktigste forutsetninger for de norske pensjonsordninger, som utgjør størsteparten av Telenors pensjonsforpliktelser evalueres hvert år. Siste gang Telenor endret forutsetningene var ved utgangen av 1999. Pr. 31. desember 2002 var Tele-

nors forutsetninger som følger: diskonteringsrente 6,5 %, forventet avkastning på pensjonsmidlene 7,5 %, forventet lønnsvekst 3,5 %, forventet økning i folketrygdens grunnbeløp 3,0 %, årlig justering av pensjoner 3,0 % og 12 års estimert gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode. Endringer i disse forutsetningene, så vel som avvik fra disse forutsetningene og aktuarmessige forutsetninger vil påvirke den estimerte nåverdi av netto pensjonsforpliktelser og kan gi effekt på fremtidige pensjonskostnader.

Rettsaker. Telenor er involvert i en rekke søksmål relatert til Telenors virksomhet, og utfallet av disse er usikkert. Telenor vurderer blant annet sannsynligheten for et ugunstig utfall og muligheten til å foreta et rimelig sikkert estimat av mulige tap. Uforutsette hendelser eller endringer i disse faktorene kan medføre at Telenor må øke beløpet som er avsatt for et forventet utfall eller medføre at Telenor må gjøre avsetninger for saker det ikke tidligere er avsatt for. Det vises til note 24 i konsernregnskapet om tvister.

Inflasjon

Telenors resultater de siste årene har ikke blitt vesentlig påvirket av inflasjon. Inflasjonen i Norge, som målt av konsumprisindeksen for årene 2000, 2001 og 2002 var henholdsvis 3,1 %, 3,0 % og 1,3 %.

Norske regnskapsprinsipper sammenlignet med amerikanske regnskapsprinsipper.

Telenors konsernregnskap er utarbeidet i henhold til norske regnskapsprinsipper som skiller seg fra amerikanske regnskapsprinsipper (US GAAP) på enkelte områder. Det er utarbeidet en avstemming av resultat etter minoritetsinteresser for regnskapsårene 2000, 2001 og 2002 og av egenkapitalen pr. 31. desember 2001 og 2002.

Forskjellene mellom norske og amerikanske regnskapsprinsipper som påvirker resultat etter minoritetsinteresser og egenkapital er beskrevet i note 31 i konsernregnskapet.

I henhold til US GAAP ville resultat etter minoritetsinteresser for regnskapsårene 2000, 2001 og 2002 ha vært henholdsvis 1.082 millioner kroner, 7.004 millioner kroner og et underskudd på 3.658 millioner kroner, sammenlignet med henholdsvis 1.076 millioner kroner, 7.079 millioner kroner og et underskudd på 4.298 millioner kroner i henhold til norske regnskapsprinsipper.

RESULTATREGNSKAP

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001	2000
Driftsinntekter	2	48.668	40.604	36.530
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	2	158	5.436	1.042
Sum driftsinntekter		48.826	46.040	37.572
Driftskostnader				
Vare- og trafikkostnader	4	12.485	10.204	9.606
Beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	5	(567)	(1.002)	(1.544)
Lønn og personalkostnader	6, 7	10.104	10.128	10.513
Andre driftskostnader	8, 9	13.188	12.397	9.376
Tap ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet		147	63	58
Avskrivninger	14, 15	10.236	7.251	5.821
Nedskrivninger	14, 15	3.553	3.822	113
Sum driftskostnader		49.146	42.863	33.943
Driftsresultat		(320)	3.177	3.629
Tilknyttede selskaper	16	(2.450)	8.237	(692)
Finansinntekter og kostnader				
Finansinntekter		567	897	828
Finanskostnader		(1.833)	(1.396)	(1.921)
Netto valutagevinst (tap)		(311)	(402)	(64)
Netto gevinst (tap) av finansielle eiendeler		(789)	(258)	223
Sum finansposter	12	(2.366)	(1.159)	(934)
Resultat før skatt og minoritetsinteresser		(5.136)	10.255	2.003
Skatter	13	480	(3.897)	(861)
Årsresultat		(4.656)	6.358	1.142
Minoritetsinteresser		358	721	(66)
Resultat etter minoritetsinteresser		(4.298)	7.079	1.076
Resultat pr. aksje i hele kroner (ordinært) eksklusiv egne aksjer		(2,422)	3,994	0,754
Resultat pr. aksje i hele kroner (utvannet) eksklusiv egne aksjer		(2,422)	3,990	0,754

BALANSE

Telenor konsern pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	13, 14	4.866	600
Goodwill	14	10.100	7.439
Andre immaterielle eiendeler	14	4.945	2.161
Varige driftsmidler	15	41.002	37.608
Finansielle anleggsmidler	16	13.249	18.287
Sum anleggsmidler		74.162	66.095
Varelager		632	513
Fordringer	17	8.868	9.701
Investeringer	18	532	475
Betalingsmidler	27	5.264	5.839
Sum omløpsmidler		15.296	16.528
Sum eiendeler		89.458	82.623
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital		33.685	42.144
Minoritetsinteresser		3.603	3.539
Sum egenkapital		37.288	45.683
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser	19	1.176	761
Langsiktig rentebærende gjeld	20, 21	28.805	18.497
Langsiktig rentefri gjeld	22	473	388
Sum langsiktig gjeld		29.278	18.885
Kortsiktig rentebærende gjeld	20	3.591	672
Kortsiktig rentefri gjeld	22	18.125	16.622
Sum kortsiktig gjeld		21.716	17.294
Sum egenkapital og gjeld		89.458	82.623
Pantstillelser	23	9.892	5.000
Garantiansvar	23	2.515	2.719
Betingende forpliktelser	24		

Oslo, 19. mars 2003

Thorleif Enger
styreleder

Åshild M. Bendiktsen
styrets nestleder

Hanne de Mora
styremedlem

Einar Førde
styremedlem

Jørgen Lindegaard
styremedlem

Bjørg Ven
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

Per Gunnar Salomonsen
styremedlem

Irma Tystad
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Innbetalinger for salg av varer og tjenester	50.480	39.771	35.684
Utbetalinger til vare- og trafikkleverandører og for andre driftsutgifter	(25.056)	(22.234)	(16.781)
Utbetalinger til ansatte, pensjoner, arbeidsgiveravgift, skattetrekk	(9.643)	(9.186)	(9.919)
Innbetalinger av renter med videre	796	739	658
Utbetalinger av renter med videre	(1.629)	(1.405)	(1.950)
Andre inn- (utbetalinger) knyttet til operasjonelle aktiviteter	(142)	366	439
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	(1.948)	(1.058)	(2.216)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter¹⁾	12.858	6.993	5.915
Innbetalinger ved avgang av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	210	1.413	435
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(9.098)	(11.558)	(8.566)
Innbetalinger ved avgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper (fratrukket kontanter solgt)	191	37.919	3.032
Utbetalinger ved tilgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper (fratrukket kontanter kjøpt)	(12.232)	(6.125)	(39.289)
Innbetalinger ved avgang av andre investeringer	271	314	759
Utbetalinger ved tilgang av andre investeringer	(1.069)	(1.072)	(3.679)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(21.727)	20.891	(47.308)
Innbetalinger langsiktig gjeld	19.567	4.199	43.948
Innbetalinger kortsiktig gjeld	184	442	14.974
Utbetalinger langsiktig gjeld	(10.140)	(28.103)	(18.512)
Utbetalinger kortsiktig gjeld	(549)	(482)	(15.027)
Innbetaling av egenkapital fra minoritet i datterselskap	181	89	1.589
Innbetaling fra utstedelser av aksjer	19	21	15.168
Kjøp av egne aksjer fra, og utbytte til, minoritet i datterselskap	-	-	(82)
Utbetaling av utbytte	(621)	(532)	(500)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	8.641	(24.366)	41.558
Effekt av valutakursendring på betalingsmidler	(347)	15	17
Netto endring i betalingsmidler	(575)	3.533	182
Betalingsmidler pr. 01.01.	5.839	2.306	2.124
Betalingsmidler pr. 31.12.	5.264	5.839	2.306
^{1)Avstemming}			
Resultat etter minoritetsinteresser	(4.298)	7.079	1.076
Minoritetsinteresser	(358)	(721)	66
Skattekostnad	(480)	3.897	861
Resultat før skatt og minoritetsinteresser	(5.136)	10.255	2.003
Betalt skatt	(2.050)	(1.173)	(1.643)
Netto (gevinst) tap inkludert nedskrivninger på finansposter	778	(5.115)	(1.207)
Av- og nedskrivninger	13.789	11.073	5.934
Resultat tilknyttede selskap	2.450	(8.237)	692
Endring varelager	(39)	32	(38)
Endring kundefordringer og forskudd	1.593	(368)	(207)
Endring leverandørgjeld og forskuddsbetalte kostnader	126	(436)	529
Forskjell resultatført og betalt vedrørende pensjoner	359	(106)	(111)
Valutatap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter	391	367	48
Endring i andre tidsavgrensingsposter med videre	597	701	(85)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	12.858	6.993	5.915

KONSERNETS EGENKAPITAL

Telenor konsern

	Antall aksjer	Pålydende (kroner)	Aksjekapital (mill. kroner)	Overkursfond (mill. kroner)	Annen egenkapital (mill. kroner)	Akkumulerte omregningsdifferanser (mill. kroner)	Egne aksjer (mill. kroner)	Totalt (mill. kroner)
Egenkapital pr.								
31. desember 1999	1.400.000.000	6	8.400	5.600	6.021	12		20.033
Årets resultat 2000					1.076			1.076
Utbytte					(532)			(532)
Omregningsdifferanser						(349)		(349)
Fondsemisjon	30.000.000	6	180	(180)				-
Emisjon	372.151.899	6	2.233	13.013				15.246
Egne aksjer				180			(180)	-
Egenkapital pr.								
31. desember 2000	1.802.151.899	6	10.813	18.613	6.565	(337)	(180)	35.474
Årets resultat 2001					7.079			7.079
Utbytte					(621)			(621)
Omregningsdifferanser						192		192
Ansatte emisjon	578.753	6	3	17				20
Utdeling av bonusaksjer		6		(11)			11	-
Egenkapital pr.								
31. desember 2001	1.802.730.652	6	10.816	18.619	13.023	(145)	(169)	42.144
Årets resultat 2002					(4.298)			(4.298)
Utbytte					(799)			(799)
Omregningsdifferanser						(2.723)		(2.723)
Ansatte emisjon	695.520	6	4	15				19
Konsolidering Canal Digital					(658)			(658)
Egenkapital pr.								
31. desember 2002	1.803.426.172	6	10.820	18.634	7.268	(2.868)	(169)	33.685
					2002	2001	2000	
Gjennomsnittlig antall aksjer ordinært (eksklusiv egne aksjer)					1.774.637.008	1.772.330.267	1.426.509.450	
Gjennomsnittlig antall aksjer utvannet (eksklusiv egne aksjer)					1.774.637.008	1.774.086.782	1.426.649.837	
Utbytte pr. aksje i kroner					0,45	0,35	0,30	

Utvanningseffekt på gjennomsnittlig antall aksjer er knyttet til bonusaksjer i 2001. Se note 30 for ytterligere informasjon.

Egenkapitalen er i 2002 belastet med 658 millioner kroner knyttet til konsolideringen av Canal Digital. Canal Digital ble konsolidert fra 30. juni 2002, som følge av at Telenor gjennomførte kjøpet fra 50 % til 100 % og fikk bestemmende innflytelse i selskapet. Fra avtaleinngåelsen i juni 2001 hadde Telenor risiko for Canal Digital's resultater. Som følge av dette er 50 % av resultatet i selskapet, avskrivning av merverdier og kalkuleerte finansieringskostnader i perioden mellom avtaleinngåelse og konsolidering regnskapsført direkte mot konsernets egenkapital.

Fri egenkapital i Telenor ASA pr. 31. desember 2002 var 7.652 millioner kroner.

Minoritetsinteresser

Beløp i millioner kroner	Minoritetsandel i % 31.12.02	Resultat 2002	Resultat 2001	Resultat 2000	Regnskapsført verdi 31.12.02	Regnskapsført verdi 31.12.01
Telenor Venture AS	36,3	(6)	(83)	22	65	71
Telenor Venture II ASA	49,0	(67)	(7)	-	143	136
Kyivstar G.S.M. JSC	45,8	51	-	-	787	-
OJSC Comincom/Combellga	25,0	15	6	3	160	192
DiGi.Com bhd	39,0	47	44	-	1.113	1.386
GrameenPhone Ltd ¹⁾	53,6	162	126	53	328	247
EDB Business Partner ASA	48,2	(555)	(764)	13	914	1.469
Øvrige		(5)	(43)	(25)	93	38
Sum		(358)	(721)	66	3.603	3.539

¹⁾ Telenor har 51 % av stemmeberettigede aksjer i GrameenPhone Ltd.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Telenor konsern

Generelt

Ved etableringen av Telenor AS som et aksjeselskap 31. oktober 1994 ble eiendeler og gjeld hovedsakelig videreført til de regnskapsførte verdier fra den statlige forvaltningsbedriften Televerket, med unntak av tilpasninger til god regnskapskikk.

Telenor ASA ble stiftet av Den norske stat i juli 2000 som et holdingselskap for Telenor konsernet. Staten foretok i oktober 2000 et tingsinnskudd hvor alle aksjene i Telenor AS, det tidligere holdingselskapet i Telenor konsernet, som umiddelbart skiftet navn til Telenor Communications AS, ble overført til Telenor ASA i bytte mot alle de utstedte aksjer i Telenor ASA. Telenor ASA fikk gjennom denne transaksjonen samme aksjekapital som Telenor AS, og selskapet hadde i forkant av overdragelsen ingen eiendeler, egenkapital og gjeld eller virksomhet utover det som fulgte naturlig av dets stiftelse. For konsernregnskapet er Telenor ASA behandlet som om det var morselskapet i Telenor konsernet i alle oppgitte perioder.

Konsernregnskapet for Telenor ASA med datterselskaper er utarbeidet i henhold til norske regnskapsprinsipper. Konsernets anvendte regnskapsprinsipper avviker på enkelte områder fra amerikanske regnskapsprinsipper (US GAAP). I note 31 er det redegjort for forskjellene mellom konsernets regnskapsprinsipper og US GAAP, samt beregnet effekt på konsernets resultat, egenkapital, driftsinntekter og totale eiendeler.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Telenor ASA og datterselskaper hvor Telenor ASA har bestemmende innflytelse. Datterselskaper konsolideres fra det tidspunkt det oppnås bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse vil normalt foreligge når Telenor har en eierandel på mer enn 50 %.

Ved trinnvis kjøp av eierandeler betraktes hvert kjøp for seg i de tilfeller hvor den sist kjøpte eierandelen er liten, det har vært stor verdistigning i perioden fra tidligere kjøp eller det har gått lang tid fra første kjøp.

Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert.

Investeringer i felleskontrollert virksomhet og i selskaper hvor konsernet har en eierandel på normalt mellom 20 % og 50 % og utøver betydelig innflytelse regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Investeringer som er vurdert å være midlertidige regnskapsføres til anskaffelseskost.

Økning i minoritetsinteresser gjennom kapitalinnskudd i datterselskaper eller ved kjøp av eierandeler fra majoritet regnskapsføres til virkelig verdi som minoritetsinteresse. Merverdi/mindreverdi tilordnes minoritet og av- og nedskrives gjennom tilordning av resultatandel til minoritet.

Goodwill

Goodwill er anskaffelseskost ut over virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld ervervet ved kjøp av virksomhet. Goodwill avskrives lineært over antatt økonomisk levetid, basert på en individuell vurdering.

Inntektsføringsprinsipper

Driftsinntekter består primært av trafikkinntekter, abonnements- og tilknytningsinntekter, samtrafikkinntekter, inntekter fra

leide samband og leide nett, inntekter fra datanettjenester, inntekter fra TV-distribusjon og satellitt, inntekter fra IT-service og installasjon og salg av kundeutstyr. Frem til 1. oktober 2001 var også annonseinntekter gjennom vårt solgte datterselskap Telenor Media inkludert.

Trafikkinntekter og samtrafikkinntekter fra PSTN/ISDN, mobiltelefoni, leide linjer, TV-distribusjon, satellittjenester og andre nettbaserte tjenester inntektsføres i henhold til faktisk trafikk. Abonnementsinntekter, inkludert ADSL, inntektsføres over abonnementsperioden. Salg av forskuddsbetalte telefonkort balanseføres og inntektsføres ved bruk av kortet.

Tilknytningsinntekter som mottas ved salg av nye abonnement inntektsføres ved salget, dersom driftsinntektene ikke overstiger de direkte utgiftene. Direkte utgifter i forbindelse med tilknytning av mobilabonnenter består primært av provisjoner til distributører, utgifter til kredittkontroll, utgifter til SIM-kort og utgifter til å trykke informasjonspakker til nye kunder. Direkte utgifter for tilknytning av fastlinjeabonnement består primært av installasjonsarbeider og utgifter til kundebehandling. Frem til i dag har direkte utgifter relatert til tilknytning oversteget driftsinntektene.

Driftsinntekter fra kundeutstyr og IT-service og installasjon inntektsføres når tjenester er utført eller produkter er levert til kunder. Utstyr som leveres sammen med andre tjenester inntektsføres normalt på tidspunktet for levering av utstyret i den grad utstyrsleveransen kan skilles fra leveransen av tjenester. I de tilfeller utstyrsleveransen ikke kan skilles fra leveransen av tjenesten, inntektsføres utstyret når tjenesten inntektsføres. Driftskontrakter inntektsføres i henhold til kundens faktiske uttak for volumbaserte avtaler og lineært over avtaleperioden for periodebaserte avtaler. Salg av programvare inntektsføres ved levering. Programvare som utvikles for kunder inntektsføres over utviklingsperioden i samsvar med ferdigstillelsesgrad.

Annonseinntekter knyttet til utgivelse av kataloger ble inntektsført når katalogene ble utgitt.

Driftsinntekter rapporteres normalt brutto med separat rapportering av kostnader til leverandører av produkter og tjenester. I de tilfeller Telenor bare opptrer som agent eller kommisjonær på vegne av leverandørene for produkter eller tjenester, rapporteres driftsinntektene netto.

Pensjoner

Pensjonsordninger som er ytelsesplaner, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Endring i pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsordninger, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid (12 år). Akkumulert virkning av estimatendringer, endring i forutsetninger og avvik mot de aktuarmessige forutsetningene (estimatavvik) under 10 % av det største av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler ved begynnelsen av året resultatføres ikke. Når den akkumulerte virkningen er mellom 10 % til 15 % resultatføres overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Estimatavvik over 15 % resultatføres over 5 år. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønn og personalkostnader.

Utgifter til forskning og utvikling

Utgifter til forskning og utvikling resultatføres løpende.

Utgifter til programvare

Direkte utgifter knyttet til utvikling av programvare for internt bruk balanseføres og avskrives. Dette omfatter direkte utgifter til materialer og tjenester og utgifter til egne ansatte som er involvert i utviklingsarbeidet.

Utgifter som påløper i forprosjekter, vedlikeholdsutgifter og opplæringsutgifter resultatføres når de påløper.

Leasing

Finansiell leasing, der det vesentligste av rettigheter og forpliktelser er overført til konsernet, er balanseført som anleggsmidler. Den tilhørende gjeldsforpliktelsen er verdsatt til nåverdien av minimum leasingforpliktelser.

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner basert på valutakursen på transaksjonstidspunktet. Finansielle instrumenter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Valutagevinster og tap resultatføres som finanspost, dersom ikke sikringsføring benyttes.

Omregning av utenlandske enheter og sikringsregnskapsføring av nettoinvesteringer

Utenlandske enheter fører sitt regnskap i den valutaenheten primært har sin virksomhet. Ved omregning av regnskap for utenlandske enheter (datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter) fra lokal valuta til norske kroner blir eiendeler og gjeld omregnet til balansedagens valutakurs og resultatregnskapet omregnes basert på gjennomsnittskurs i perioden. Omregningsdifferanser og valutagevinst og -tap på finansielle instrumenter, som er utpekt og påvist effektiv som sikring av nettoinvesteringen i utenlandske enheter, er regnskapsført som en del av egenkapitalen.

For enheter lokalisert i land som er definert å ha høy inflasjon og som rapporterer i lokal valuta, omregnes varige driftsmidler og

tilhørende avskrivninger til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Andre eiendeler og gjeld omregnes til valutakursen på balansedagen. Øvrige resultatposter omregnes til gjennomsnittskurs i perioden. Valutagevinst og -tap ved omregningen er resultatført.

Derivater og sikringsføring av rentebærende gjeld og kontraktsfestede transaksjoner

Verdiendringer på rentebærende gjeld som følge av renteendringer regnskapsføres ikke.

Telenor anvender ulike derivater til å styre sin risikoeksponering knyttet til endringer i valuta og rente. Instrumenter som benyttes er rente og valutabytteavtaler, terminer, fremtidige renteavtaler og renteopsjoner.

For å kvalifisere som en sikring, må instrumentene møte definerte korrelasjonskriterier. Dette innebærer at forventninger om at en sikring vil være effektiv må dokumenteres i forkant av sikringstransaksjonen, i tillegg til løpende dokumentasjon av sikringens faktiske effektivitet. Det er et krav at sikringsinstrumentet skal gi regnskapsmessige effekter som i høy grad oppveier de regnskapsmessige effektene av den posisjon som sikres.

For rentederivater som kvalifiserer for sikringsføring regnskapsføres ikke urealiserte verdiendringer som følge av renteendringer. Beløp som mottas eller betales i rentebytteavtaler og rente- og valutabytteavtaler, som er utpekt som sikring av en rentebærende eiendel eller gjeld, resultatføres som renteinntekt eller -kostnad.

Gevinst og tap på valutaderivater som er utpekt som sikring av rentebærende eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta, inkluderes i regnskapsført verdi av sikringsobjektet. Terminkontrakter verdivurderes løpende til virkelig verdi og verdiendringene resultatføres som valutagevinst eller -tap.

Gevinster og tap på valutakontrakter som er utpekt som sikring av fremtidige kontraktsfestede transaksjoner, blir resultatført sammen med transaksjonene i den grad sikringsobjektet kan sikringsføres.

Gevinster og tap på sikringsinstrumenter som termineres før kontraktsutløp, resultatføres når også sikringsobjektet termineres. Dersom sikringsobjektet ikke termineres, blir gevinst eller tap balanseført og resultatføres over opprinnelig sikringsperiode.

Derivater som ikke møter sikringskriteriene regnskapsføres til markedsverdi. Gevinst og tap på disse er inkludert i finanspostene.

Skatt

Utsatt skatt/skattefordel er beregnet ved å foreta full avsetning for alle midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier av eiendeler og gjeld inklusive underskudd til fremføring. Balansedagens skattesatser og udiskonterte størrelser er benyttet. Utsatt skattefordel er oppført i balansen i den grad det er sannsynlig at den vil bli utnyttet. Utsatt skattefordel som vil bli realisert ved salg eller likvidasjon av selskaper regnskapsføres ikke før realisasjon eller likvidasjon er vedtatt.

Betalingsmidler

Betalingsmidler omfatter kasse, bank, fastrenteobligasjoner og sertifikater som ved anskaffelse hadde mindre enn tre måneder til forfall.

Investeringer

Aksjer klassifisert som omløpsmidler og som styres samlet, nedskrives dersom den samlede porteføljen har lavere estimert virkelig verdi enn anskaffelseskost. Øvrige aksjer klassifisert som omløpsmidler, verdsettes til laveste av anskaffelseskost og estimert virkelig verdi.

Langsiktige aksjer og investeringer, med unntak av aksjer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet, er verdsatt til anskaffelseskost, eller estimert virkelig verdi hvis verdifallet ikke er vurdert som midlertidig.

For investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter foretas nedskrivninger i den grad verdifall anses som varig.

Nedskrivning av investeringer vurderes når det foreligger indikasjoner på verdifall på investeringene. Dette kan utløses ved fall i markedsverdier eller endrede anslag på inntjening for de enkelte selskapene. I vurderingen av om det foreligger et verdifall og om verdifallet er varig, hensyntas en rekke faktorer, inkludert diskonterte kontantstrømmer, børskurser (hvis tilgjengelig), markedsverdier av tilsvarende selskaper og vurderinger fra tredjeparter hvor dette er aktuelt.

Varelager

Varelager er vurdert til den laveste av kostpris og virkelig verdi etter FIFO-prinsippet.

Reklameutgifter, markedsstøtte og salgsprovisjoner

Reklameutgifter, markedsstøtte og salgsprovisjoner resultatføres løpende.

Varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og avskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes til anskaffelseskost etter fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Renter balanseføres på anlegg under utførelse.

Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes når det foreligger indikasjoner på verdifall for eiendelene. Det foretas da en beregning av gjenvinnbart beløp som er det høyeste av diskonterte fremtidige kontantstrømmer og estimert salgspris fratrukket salgskostnader. Dersom beregningen viser en lavere verdi enn regnskapsført verdi nedskrives eiendelen til gjenvinnbart beløp.

Varige driftsmidler avskrives i hovedsak lineært over antatt økonomisk levetid etter følgende satser:

Kontormaskiner og –utstyr, programvare	20–33 %
Satellitter, datautstyr, programvare i sentraler og øvrig utstyr	10–20 %
Transmisjons- og sentralutstyr	10–33 %
Kabler og strømforsyningsanlegg	6–8 %
Bygninger	3–4 %

Immaterielle eiendeler avskrives over forventet økonomisk levetid, hovedsakelig lineært.

Opsjoner og aksjeprogram for ansatte

For opsjoner som har egenverdi på tildelingstidspunktet resultatføres differansen mellom utøvelsespris og aksjekurs på tildelingstidspunktet over forventet opsjonsperiode. Opsjoner som ikke har egenverdi på tildelingstidspunktet resultatføres ikke. Arbeidsgiveravgift på opsjoner resultatføres over forventet opsjonsperiode. Rabatt i forbindelse med aksjeprogram til ansatte kostnadsføres som lønn og personalkostnader når rabatten gis. Betaling fra ansatte for aksjer som utstedes av Telenor ASA under opsjonsprogrammet eller aksjeprogrammet regnskapsføres som økning i egenkapital. Betaling fra ansatte for aksjer som utstedes under opsjonsprogrammer i datterselskaper regnskapsføres som økning i minoritetsinteresser.

Bruk av estimater

Utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk forutsetter at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt opplysninger om usikre eiendeler og forpliktelser på balansedatoen.

Faktiske resultater kan avvike fra estimatene.

Endring i klassifisering

I 2001 ble det foretatt visse justeringer knyttet til brutto/nettorapportering av driftsinntekter og driftskostnader. Endringer hadde ikke vesentlig effekt på regnskapet. Justeringene var i hovedsak relatert til regnskapsføring av betaling til forhandlere av RingKontant kort og visse innholdstjenester. Betaling til forhandlere av RingKontant kort regnskapsføres nå som driftskostnad i stedet for reduksjon av driftsinntekt. Forhandlerprovisjoner resultatføres løpende. Driftsinntekter og tilhørende driftskostnader ble som følge av dette økt med henholdsvis 204 millioner kroner og 169 millioner kroner for 2001 og 2000. I tillegg ble periodiserte kostnader på 42 millioner kroner kostnadsført i 2001 knyttet til denne endringen. Endringen påvirket forretningsområdet Mobile.

Driftsinntekter fra innholdstjenester solgt på vegne av eksterne leverandører rapporteres som inntektsreduksjon fra 2001. Tidligere ble dette rapportert brutto som henholdsvis driftsinntekter og driftskostnader. Driftsinntekter og tilhørende vare- og trafikkostnader ble redusert med henholdsvis 332 millioner kroner og 241 millioner kroner for 2001 og 2000. Endringen påvirket forretningsområdene Mobile og Networks.

I 2000 ble det foretatt justeringer av driftsinntekter og varekostnader for bruttoføring av programinntekter og –kostnader innen vår kabel-TV virksomhet. Dette økte driftsinntektene og varekostnader i 2000 med 104 millioner kroner. Endringen påvirket forretningsområdet Plus.

NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

1. TILGANG OG AVGANG AV VIRKSOMHET

Følgende vesentlige tilganger og avganger av virksomheter har funnet sted de tre siste år. Alle tilganger er regnskapsmessig behandlet etter oppkjøpsmetoden. Oversikten inkluderer ikke kapitalutvidelser eller annen finansiering fra Telenor.

Vesentlige tilganger i 2002

Beløp i millioner kroner		Endring			Mer-	Avskriv-
Selskap	Land	i eier- andel %	Virksomhet	Kostpris	/mindre verdi	nings- periode
Pannon GSM RT.	Ungarn	74,2	Mobil telekommunikasjon	7.906	7.741	5–20 år
Canal Digital	Norge ²⁾	50,0	TV-distribusjon	2.166	2.244	5–15 år
Kyivstar G.S.M. JSC ⁶⁾	Ukraina	8,8	Mobil telekommunikasjon	294	1.005 ⁷⁾	5–20 år
COMSAT Mobile Communications ²⁾	USA	100,0	Satellitt mobil telekommunikasjon	743	22	10 år
Utfors AB ¹⁾	Sverige	90,0	Telekommunikasjon	153	(351)	18 år
Glocalnet AB ⁴⁾	Sverige	37,2	Telekommunikasjon	102	50 ³⁾	10 år
VimpelCom-Region	Rusland	17,5	Mobil telekommunikasjon	432	-	-

¹⁾ Telenor har konvertible lån som kan øke eierandelen til 96 %. Mindreverdi er foreløpig oppført som negativ goodwill.

²⁾ Kjøp av innmat.

³⁾ Merverdier er inkludert i regnskapsført verdi for tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

⁴⁾ Foreløpig allokering av mer-/mindreverdi og avskrivningsperiode

⁵⁾ Morselskapet er norsk. Canal Digital konsernet driver virksomhet i Norden via datterselskaper.

⁶⁾ Telenor har opsjon på å øke eierandelen med 2,3 % av aksjekapitalen.

⁷⁾ Inklusiv minoritetsandel på 533 millioner kroner.

Erverv av Pannon GSM, Canal Digital og Kyivstar i 2002

Telenor ervervet ytterligere 74,2 % av aksjene i Pannon GSM 4. februar 2002. Etter ervervet har Telenor 100 % av aksjene i Pannon GSM og selskapet er konsolidert i konsernregnskapet til Telenor fra dette tidspunktet. Pannon GSM er ett av de ledende mobilkommunikasjonsselskaper i Ungarn og tilbyr GSM tale- og datatjenester av høy kvalitet basert på 900 og 1800 frekvensene. Oppkjøpet er ledd i Telenors strategi om å få kontroll i selskaper for å utnytte synergier fra koordinering av aktiviteter i en rekke markeder. Det totale vederlaget var om lag 8 milliarder kroner og ble betalt kontant. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandling mellom partene. Vederlaget er allokert til eiendeler og gjeld basert på verdsettelse av eiendeler og gjeld foretatt av uavhengige finansielle eksperter.

Telenor gjennomførte kjøp av ytterligere 50 % av de utestående aksjene i Canal Digital 30. juni 2002. Etter ervervet har Telenor 100 % av de stemmeberettigede aksjene i Canal Digital, og Canal Digital er konsolidert i konsernregnskapet for Telenor fra dette tidspunktet. Som følge av at risiko for selskapets resultater ble overført ved avtaleinngåelsen i juni 2001, er 50 % av resultatet i selskapet, avskrivning av merverdier og kalkulerte finansieringskostnader i perioden mellom avtaleinngåelsen og konsolidering regnskapsført direkte mot konsernets egenkapital i 2002. Canal Digital distribuerer abonnementsbasert TV via satellitt-kringkasting til husholdninger basert på smartkort og til kabel-TV operatører. Videre selger selskapet distribusjonsløsninger og managementløsninger. Kjøpet er ledd i Telenors strategi om å få kontroll i selskaper for å utnytte synergier fra koordinering av aktiviteter i en rekke markeder. Den totale vederlaget var om lag 2,2 milliarder kroner, som ble betalt kontant. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandling mellom partene. Vederlaget er allokert til eiendeler og gjeld basert på verdsettelse av eiendeler og gjeld foretatt av uavhengige finansielle eksperter.

Telenor ervervet i 2002 ytterligere 8,8 % av aksjene i Kyivstar. Etter ervervet har Telenor 54,2 % av aksjene i Kyivstar og selskapet er konsolidert i konsernregnskapet til Telenor fra 1. september 2002. Telenor har opsjon på å øke eierandelen med 2,3 % av aksjekapitalen. Kyivstar er det ledende mobilkommunikasjonsselskapet i Ukraina og tilbyr GSM tale- og datatjenester av høy kvalitet basert på 900 og 1800 frekvensene. Oppkjøpet er ledd i Telenors strategi om å få kontroll i selskaper for å utnytte synergier fra koordinering av aktiviteter i en rekke markeder. Det totale vederlaget var om lag 0,3 milliarder kroner og ble betalt kontant. Vederlaget ble fastsatt på basis av forhandling mellom partene. Vederlaget er allokert til eiendeler og gjeld basert på verdsettelse av eiendeler og gjeld foretatt av uavhengige finansielle eksperter.

Den nedenforstående tabell oppsummerer de estimerte virkelige verdier på eiendeler og gjeld på tidspunktet for konsolidering¹⁾:

	Pannon GSM 4. februar 2002	Canal Digital 30. juni 2002	Kyivstar 1. september 2002
Utsatt skattefordel	-	128	31
Goodwill	5.613	1.988	371
Andre immaterielle eiendeler	2.626	298	956
Varige driftsmidler og finansielle anleggsmidler	2.517	636	1.644
Omløpsmidler	1.102	520	271
Sum eiendeler	11.858	3.570	3.273
Utsatt skatt	308	63	153
Langsiktig gjeld	1.793	653	740
Kortsiktig gjeld	1.121	981	840
Sum gjeld	3.222	1.697	1.733
Minoritetsinteresser	-	-	671
Netto eiendeler på konsolideringstidspunktet	8.636	1.873	869
Regnskapsført verdi som tilknyttet selskap på konsolideringstidspunktet	(730)	(365)	(575)
Regnskapsført direkte mot egenkapitalen	-	658	-
Kostpris siste oppkjøp	7.906	2.166	294

¹⁾ Tallene inkluderer både vederlaget for de siste erverv og regnskapsført verdi for tidligere investeringer, da selskapene var regnskapsført som tilknyttede selskaper.

Andre immaterielle eiendeler i Pannon GSM var 2.626 millioner kroner på tidspunktet for konsolidering. Av dette relaterer 2.128 millioner kroner seg til immaterielle eiendeler identifisert i Telenors siste oppkjøp. Av dette beløpet er 1.727 millioner kroner allokert til kunder (5 års økonomisk levetid) og 275 millioner kroner til merkenavn (10 års økonomisk levetid) og 126 millioner til lisenser (6–12 års økonomisk levetid).

Goodwill på 5.613 millioner kroner relateres til forretningsområdet Mobile med en estimert økonomisk levetid på 20 år. Goodwill på tidligere oppkjøp avskrives etter opprinnelig plan.

Andre immaterielle eiendeler i Canal Digital var 298 millioner kroner på tidspunktet for konsolidering. Av dette relaterer 227 millioner kroner seg til immaterielle eiendeler identifisert i Telenors siste oppkjøp, hvorav 111 millioner kroner er allokert til kunder (5 års økonomisk levetid), og 116 millioner kroner til merkenavn (15 års økonomisk levetid).

Goodwill på 1.988 millioner kroner relateres til forretningsområdet Plus med en antatt økonomisk levetid på 15 år. Goodwill fra tidligere oppkjøp avskrives etter opprinnelig plan.

Andre immaterielle eiendeler i Kyivstar var 956 millioner kroner på tidspunktet for konsolidering. Av dette relaterer 635 millioner kroner seg til immaterielle eiendeler identifisert i Telenors siste oppkjøp, hvorav 522 millioner kroner er allokert til kunder (5 års økonomisk levetid), 48 millioner kroner til lisenser (9 års økonomisk levetid) og 65 millioner kroner til merkenavn (10 års økonomisk levetid).

Goodwill på 371 millioner kroner relateres til forretningsområdet Mobile med en antatt økonomisk levetid på 20 år. Goodwill fra tidligere oppkjøp avskrives etter opprinnelig plan.

Proforma informasjon (ikke revidert)

De følgende ureviderte proforma regnskapstallene er utarbeidet som om Pannon GSM, Kyivstar, Canal Digital, COMSAT og Utfors ble kjøpt i begynnelsen av hver periode:

Beløp i millioner kroner unntatt resultat pr. aksje	2002	2001
Proforma driftsinntekter	52.023	53.999
Proforma resultat før skatt og minoritetsinteresser	(5.693)	8.322
Proforma årsresultat etter minoritetsinteresser	(4.854)	5.487
Proforma resultat pr. aksje i kroner	(2,735)	3,096

Proforma resultat er justert med Telenors rentekostnader og avskrivninger av merverdi og resultat i selskapene i perioden forut for oppkjøpene. Disse proforma regnskapstallene er bare utarbeidet for å kunne vise sammenlignbare tall og er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpet av selskapene hadde funnet sted på ovennevnte tidspunkter og er heller ikke indikative for fremtidige resultater.

Vesentlige avganger i 2002

Det var ingen vesentlige avganger i 2002.

Vesentlige tilganger i 2001

Beløp i millioner kroner		Endring			Mer-	Avskriv-
Selskap	Land	i eier- andel %	Virksomhet	Kostpris	/mindre verdi	nings- periode
DiGi.Com bhd	Malaysia	28,1	Mobil telekommunikasjon	3.223	3.003	3–20 år
VimpelCom	Russland	¹⁾	Mobil telekommunikasjon	255	-	-
Otrum Electronics ASA	Norge	33,1	TV-distribusjon	266	91 ²⁾	10 år
Sweden On-Line AB	Sverige	100,0	TV-distribusjon	165	130	10 år
Telenordia AB	Sverige	50,0	Telekommunikasjon	130	115	0,5–1 år
SAIT Communications S.A	Belgia	100,0	Satellitt mobil telekommunikasjon	189	180	10 år
DnB IT-drift	Norge	100,0	Driftstjenester	597	390	7 år
Unigrd AB	Sverige	100,0	Driftstjenester	122	97	10 år
Accept Data AS	Norge	100,0	Informasjonsteknologi	65	56	10 år
Wireless Matrix Corporation	Canada	30,8	Mobil telekommunikasjon	317	225 ²⁾	3 år

¹⁾ Telenor reduserte sin eierandel i VimpelCom gjennom en aksjeutvidelse, og kjøpte opp aksjer for å opprettholde stemmeandelen på 25 %.

²⁾ Merverdier er inkludert i regnskapsført verdi for tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

Telenor ervervet ytterligere 28,1 % av de utestående aksjene i DiGi.Com 1. september 2001. Etter ervervet har Telenor 61 % av de stemmeberettigede aksjene i DiGi.Com, og DiGi.Com er konsolidert i konsernregnskapet for Telenor fra dette tidspunktet. Under nåværende Malaysisk lov er Telenor pålagt å redusere eierandelen i DiGi.Com til under 50 % innen 2006. DiGi.Com er et ledende mobilselskap i Malaysia med en full bredde av telekommunikasjonstjenester. DiGi.Com er Malaysias markedsleder på forskuddsbetalte tjenester. DiGi.Com er notert på Kuala Lumpur Stock Exchange. Oppkjøpet er ledd i Telenors strategi om å få kontroll i selskaper for å utnytte synergier fra koordinering av aktiviteter i en rekke markeder. Det totale vederlaget var 3,2 milliarder kroner, som ble betalt kontant. Vederlaget ble fastsatt på bakgrunn av aksjekursen gjennom et tilbud til aksjonærene. Vederlaget er allokert til eiendeler og gjeld basert på estimater av virkelig verdi.

Den nedenforstående tabell oppsummerer den estimerte virkelig verdi på eiendeler og gjeld på tidspunktet for konsolidering¹⁾:

Beløp i millioner kroner	DiGi.Com 1. september 2001
Goodwill	3.835
Andre immaterielle eiendeler	773
Varige driftsmidler og finansielle anleggsmidler	4.271
Omløpsmidler	794
Sum eiendeler	9.673
Langsiktig gjeld	1.727
Kortsiktig gjeld	968
Sum gjeld	2.695
Minoritetsinteresser	1.316
Netto eiendeler på tidspunktet for konsolidering	5.662

¹⁾ Tallene inkluderer både vederlaget for det siste ervervet og regnskapsført verdi for den tidligere investeringen, da selskapet var regnskapsført som tilknyttet selskap.

Andre immaterielle eiendeler i DiGi.Com var 773 millioner kroner på tidspunktet for konsolidering. Av dette relaterer 668 millioner kroner seg til immaterielle eiendeler identifisert i Telenors siste oppkjøp, hvorav 302 millioner kroner er allokert til kunder (3–5 års økonomisk levetid), 199 millioner kroner til lisenser (15 års økonomisk levetid) og 167 millioner kroner til merkenavn (10–20 års økonomisk levetid).

Goodwill på 3.835 millioner kroner relateres til forretningsområdet Mobile med en estimert økonomisk levetid på 20 år.

Proforma informasjon (ikke revidert)

De følgende ureviderte proforma regnskapstallene er utarbeidet som om DiGi.Com ble kjøpt i begynnelsen av hver periode:

Beløp i millioner kroner unntatt resultat pr. aksje	2001	2000
Proforma driftsinntekter	47.678	39.403
Proforma resultat før skatt og minoritetsinteresser	10.122	1.809
Proforma resultat etter minoritetsinteresser	6.922	830
Proforma resultat pr. aksje i kroner	3,905	0,582

Proforma resultat er justert med Telenors rentekostnader og avskrivninger av merverdi og resultat i DiGi.Com i perioden forut for oppkjøpet. Disse proforma regnskapstallene er bare utarbeidet for å kunne vise sammenlignbare tall og er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpet av DiGi.Com hadde funnet sted på ovennevnte tidspunkter.

Vesentlige avganger i 2001

Telenor solgte i januar 2001 Norcom Networks i bytte mot aksjer i det børsnoterte selskapet Wireless Matrix Corporation. En gevinst på 259 millioner kroner før skatt ble regnskapsført.

I januar 2001 solgte Telenor sin eierandel på 10 % i VIAG Interkom med en gevinst før skatt på 10,7 milliarder kroner. Telenor mottok kontantvederlag på 20,7 milliarder kroner.

Telenor solgte i april 2001 sin 49,5 % eierandel i Esat Digifone med en gevinst før skatt på 10,7 milliarder kroner. Telenor mottok kontantvederlag på 11,4 milliarder kroner.

Telenor solgte forretningsområdet Telenor Media i oktober 2001, hvor samlet gevinst før skatt var 5,0 milliarder kroner. Telenor mottok kontantvederlag på 5,8 milliarder kroner. Avhendelsen var i tråd med selskapets strategi om å avhende virksomheter som ikke er en del av kjernevirksomheten.

Nedenfor følger en oversikt som viser splitt mellom den virksomhet som fortsetter og virksomheten i Telenor Media som er avhendet:

Beløp i millioner kroner unntatt pr. aksje	2001	2000
Resultat etter skatt for Telenor Media	187	228
Gevinst på salg av Telenor Media	5.000	-
Skatt på gevinst fra Telenor Media	(72)	-
Netto effekt på resultat etter skatt og minoritet for avhendet virksomhet	5.115	228
Resultat etter skatt og minoritet Telenor konsern	7.079	1.076
Resultat etter skatt for virksomhet som fortsetter (eksklusiv Telenor Media)	1.964	848
Resultat pr. aksje i kroner for avhendet virksomhet (Telenor Media)	2,886	0,160
Resultat pr. aksje i kroner for virksomhet som fortsetter (eksklusiv Telenor Media)	1,108	0,594

Vesentlige tilganger i 2000

Beløp i millioner kroner		Endring i eier- andel %	Virksomhet	Kostpris	Mer- /mindre verdi	Avskriv- nings- periode
Selskap	Land					
OJSC Comincom/Combella	Russland	67,5	Fastnett	806	721	5–20 år
Telenordia AB	Sverige	16,7	Fastnett, Internett	1.239	1.070 ¹⁾	10 år
DiGi.Com bhd	Malaysia	2,9	Mobil telekommunikasjon	393	329 ¹⁾	15 år
Fellesdata AS	Norge	100,0	Informasjonsteknologi	2.528	2.421	20 år
Sonofon Holding A/S	Danmark	53,5	Mobil telekommunikasjon	14.201	14.570	5–20 år
Total Access Communication PCL	Thailand	29,9	Mobil telekommunikasjon	4.828	3.350	5–20 år
United Communication Industry PCL	Thailand	24,9	Mobil telekommunikasjon	1.720	1.382 ¹⁾	5–20 år
Canal Digital Norge AS	Norge	16,0	TV-distribusjon	170	172 ¹⁾	10 år
BDC AS	Norge	62,0	Informasjonsteknologi	67	62	10 år
XHTML Ltd	Storbritannia	80,9	Internett	229	337	5 år
CIX Ltd	Storbritannia	100,0	Internett	70	78	5 år
alfaNETT AS	Norge	100,0	TV-distribusjon	499	415	10 år
EuroCom Holding Aps	Danmark	75,0	Informasjonsteknologi	83	83	5 år

¹⁾ Mer-/mindreverdier er inkludert i regnskapsført verdi for tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

Vesentlige avganger i 2000

Telenor solgte Storm Communications Ltd i begynnelsen av 2000. En gevinst på 309 millioner kroner før skatt ble regnskapsført. Videre ble Telenor Inkasso AS og Telenor Finans AS solgt med samlet gevinst på 138 millioner kroner før skatt.

Telenor reduserte eierandelen i det tilknyttede selskapet Cosmote S.A. til 18 %, og regnskapsførte en gevinst på 913 millioner kroner før skatt. I tilknytning til denne transaksjonen økte Telenor sin eierandel til 100 % i Telenor B-Invest AS, som eier Telenors aksjer i Cosmote.

Eierandelen i Scandinavia Online AB ble redusert i 2000, og det ble regnskapsført en gevinst på 205 millioner kroner før skatt.

Bravida AS ble slått sammen med et holdingselskap til BPA AB og er fra 1. november 2000 et tilknyttet selskap og Telenors eierandel var 49,71 % pr. 31. desember 2000. Det ble ikke regnskapsført gevinst i forbindelse med reduksjonen i eierandel.

Proforma informasjon (ikke revidert)

De følgende ureviderte proforma regnskapstallene er utarbeidet som om kjøpet av datterselskaper i tabellen for 2000 ble gjennomført i begynnelsen av 2000:

Beløp i millioner kroner unntatt resultat pr. aksje	2000
Proforma driftsinntekter	38.277
Proforma resultat etter minoritetsinteresser	788
Proforma resultat pr. aksje i kroner	0,553

Proforma resultat er justert med Telenors rentekostnader og avskrivninger av merverdi og resultat i selskapene i perioden forut for oppkjøpene. Disse proforma regnskapstallene er bare utarbeidet for å kunne vise sammenlignbare tall og er ikke uttrykk for hva resultatet ville vært dersom oppkjøpene hadde funnet sted på ovennevnte tidspunkt.

2. DRIFTSINTEKTER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Analog (PSTN)/digital (ISDN og ADSL)	14.189	13.668	12.802
Mobiltelefoni	17.199	9.531	7.197
Leide samband	1.008	1.065	902
Satellitt og TV-distribusjon	5.903	3.879	3.245
Øvrig nettbasert virksomhet	2.784	2.633	2.215
Kundeutstyr	1.528	2.165	2.836
IT-service og installasjon	4.626	5.009	4.738
Annonseinntekter med videre	-	1.266	1.555
Annet	1.431	1.388	1.040
Driftsinntekter	48.668	40.604	36.530
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet	158	5.436	1.042
Sum driftsinntekter	48.826	46.040	37.572

Analog (PSTN)/digital (ISDN og ADSL) er trafikk-, abonnements-, etablerings- og tilknytningsinntekter for analog (PSTN) og digital (ISDN og ADSL). Videre er det inkludert inntekter for inngående trafikk fra andre teleoperatører.

Mobiltelefoni er trafikk-, abonnements-, etablerings- og tilknytningsinntekter for mobiltelefoni og personsøking. Videre er det inkludert inntekter for inngående trafikk fra andre teleoperatører, tekstmeldinger og innholdstjenester.

Leide samband er etablerings- og abonnementsinntekter for tjenestene digitale og analoge samband.

Satellitt er inntekter fra satellittkringkasting, distribusjon av TV-kanaler til det nordiske marked, satellittbaserte nett, samt inntekter fra maritim satellittkommunikasjon. *TV-distribusjon* er etablerings-, abonnements- og programinntekter for distribusjon av TV-kanaler over kabel og satellitt og salg av programkort.

Øvrig nettbasert virksomhet inkluderer inntekter fra leide nett, datanettjenester, Internett-abonnementsinntekter med videre.

Kundeutstyr er inntekter fra salg av kundeutstyr (telefonapparater, mobiltelefoner, datamaskiner, hussentraler med videre).

IT-service og installasjon er inntekter fra installasjon, salg og drift av IT-systemer samt konsulent tjenester, servicetjenester og programvaresalg.

Annonseinntekter med videre er inntekter fra annonsesalg i tilknytning til katalogvirksomhet, katalogsalg med videre, i hovedsak i det tidligere datterselskapet Telenor Media, som ble solgt pr. 1. oktober 2001.

Annet inkluderer entrepris-, husleieinntekter med videre.

3. HOVEDTALL FORRETNINGSOMRÅDER

Mobile omfatter konsernets virksomhet innen mobilkommunikasjon med tale, data, Internett, innholdstjenester og elektronisk handel til det norske og internasjonale markedene. *Networks* omfatter konsernets fastnett, og leverer tjenester som PSTN, ISDN, bredbånd og leide samband til privat- og bedriftsmarkedet og andre teleoperatører, samt ADSL til tjenesteleverandører. *Plus* omfatter TV-baserte tjenester, hovedsakelig innen Norden, og Internett tilgang og tjenester inklusive ADSL til privatmarkedet i Norge, samt telefoni og Internettjenester i Sverige frem til 31.12. 2002. *Business Solutions* omfatter en rekke kommunikasjonsløsninger og løsninger for applikasjonsdrift til bedriftsmarkedet i Norge og utvalgte land i Europa. *EDB Business Partner* er et børsnotert IT-konsern som leverer løsninger, konsulenttjenester og driftstjenester. *Annen forretningsvirksomhet* omfatter øvrige selskaper som *Satellite Services*, *Satellite Networks*, *Teleservice* og *Venture*, samt *Itworks* som gikk konkurs i 2002. *Konsernenheter og fellesfunksjoner* omfatter aktiviteter som Eiendom, Forskning og Utvikling, strategiske konsernprosjekter, intern IT-drift, Telenor Finans, Internasjonale tjenester og sentrale staber og støttefunksjoner. *Bravida* leverte installasjons-, service-, og netjtjenester til nettoperatører og andre kunder. Fra og med 1. november 2000 ble *Bravida* et tilknyttet selskap av Telenor. *Media* leverte katalogtjenester i Norge og internasjonalt. *Media* ble solgt med effekt fra 1. oktober 2001.

Forretningsområdeinformasjon for 2002, 2001 og 2000 er konsistent med slik rapporteringen var til konsernledelsen i disse periodene, hensyntatt endringer i forretningsområdestrukturen i 2001, og ble brukt av konsernledelsen for å vurdere utviklingen og allokere ressurser.

Telenor har foretatt endringer i forretningsområdestrukturen fra 1. januar 2003. For ekstern rapportering vil *Networks* bestå av nåværende *Networks* og deler av virksomheten i *Business Solutions* og IT-drift fra konsernenheter og Internett delen av *Plus*. Den gjenværende kringkastingsdelen i *Plus* vil rapporteres som et eget forretningsområde. *Nextra International* og programvarevirksomheten i *Business Solutions* vil rapporteres under annen forretningsvirksomhet. *Mobile* er uforandret.

Konserninterne leveranser av nettbaserte regulerte produkter er priset ut fra forhandlinger mellom enhetene med utgangspunkt i kostnadsorienterte priser. For entreprisbaserte tjenester, produktutvikling og lignende er prisene forhandlet mellom partene med utgangspunkt i markedsbaserte priser. Andre leveranser mellom forretningsområdene skal være basert på markedsbaserte priser.

Gevinst og tap fra konsernintern overføring av virksomhet, konsernbidrag og utbytte er ikke inkludert i resultatene for forretningsområdene. Elimineringer i resultatet består i hovedsak av internt kjøp og salg. Elimineringer i balansen omfatter i hovedsak interne fordringer og gjeld.

Resultat 2002

Beløp i millioner kroner	Drifts- inntekter ¹⁾	Herav eksterne ¹⁾	EBITDA ²⁾	Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat	Til- knyttede selskaper	Resultat før	
							Netto finans- poster	skatt og minoritets- interesser
Mobile	20.346	19.079	7.482	6.068	1.414	(2.030)	(2.050)	(2.666)
Networks	16.488	13.761	5.717	3.191	2.526	-	(329)	2.197
Plus	4.862	4.378	139	1.022	(883)	(270)	(815)	(1.968)
Business Solutions	6.157	4.444	26	1.833	(1.807)	1	(54)	(1.860)
EDB Business Partner	4.341	3.386	348	757	(409)	(5)	(86)	(500)
Annen forretningsvirksomhet	3.978	3.320	274	364	(90)	(132)	(866)	(1.088)
Konsernenheter og fellesfunksjoner	2.850	458	(477)	708	(1.185)	(1)	1.929	743
Eliminering	(10.196)	-	(40)	(154)	114	(13)	(95)	6
Sum	48.826	48.826	13.469	13.789	(320)	(2.450)	(2.366)	(5.136)

¹⁾ Driftsinntekter inkluderer gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet.

²⁾ EBITDA er driftsresultat før av- og nedskrivninger.

Balanse og investeringer 2002

Beløp i millioner kroner	Anleggs- midler	Tilknyttede selskaper	Omløps- midler	Sum eiendeler	Langsiktig	Kort- siktig gjeld	Investe- ringer
					gjeld inkl. avsetning for for- pliktelser		
Mobile	36.644	8.532	8.833	54.009	36.846	23.377	12.625
Networks	12.824	-	4.318	17.142	7.564	7.479	1.853
Plus	7.465	711	3.971	12.147	11.803	2.887	2.925
Business Solutions	3.945	9	4.543	8.497	5.475	2.999	1.104
EDB Business Partner	2.433	17	1.495	3.945	921	1.358	255
Annen forretningsvirksomhet	3.234	210	2.715	6.159	4.281	1.475	1.029
Konsernenheter og fellesfunksjoner	70.987	1	19.135	90.123	22.507	25.245	1.588
Eliminering	(72.859)	9	(29.714)	(102.564)	(58.943)	(43.104)	(79)
Sum	64.673	9.489	15.296	89.458	30.454	21.716	21.300

Resultat 2001

Beløp i millioner kroner	Drifts- inntekter ¹⁾	Herav eksterne ¹⁾	EBITDA ²⁾	Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat	Til- knyttede selskaper	Netto	Resultat før
							finans- poster	skatt og minoritets- interesser
Mobile	12.558	11.260	4.067	1.572	2.495	9.677	(496)	11.676
Networks	16.568	14.112	5.666	3.491	2.175	-	(149)	2.026
Plus	3.386	2.954	248	1.089	(841)	(547)	(410)	(1.798)
Business Solutions	5.940	4.616	(828)	2.140	(2.968)	(874)	(316)	(4.158)
EDB Business Partner	4.811	3.353	447	1.655	(1.208)	130	(94)	(1.172)
Media	1.343	1.263	313	51	262	(12)	21	271
Annen forretningsvirksomhet	4.033	2.995	(37)	649	(686)	(80)	(402)	(1.168)
Konsernenheter og fellesfunksjoner	7.890	5.491	4.593	454	4.139	(30)	686	4.795
Eliminering	(10.489)	(4)	(219)	(28)	(191)	(27)	1	(217)
Sum	46.040	46.040	14.250	11.073	3.177	8.237	(1.159)	10.255

¹⁾ Driftsinntekter inkluderer gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet.

²⁾ EBITDA er driftsresultat før av- og nedskrivninger.

Balanse og investeringer 2001

Beløp i millioner kroner	Anleggs- midler	Tilknyttede selskaper	Omløps- midler	Sum eiendeler	Langsiktig	Kort- siktig gjeld	Investe- ringer
					gjeld inkl. avsetning for for- pliktelser		
Mobile	29.281	13.078	15.485	57.844	19.418	34.899	7.211
Networks	14.246	-	4.441	18.687	4.520	6.658	3.719
Plus	4.996	850	2.456	8.302	5.324	2.997	1.741
Business Solutions	4.257	7	4.572	8.836	2.052	8.723	1.572
EDB Business Partner	2.957	29	1.684	4.670	1.081	1.431	923
Media	-	-	-	-	-	-	183
Annen forretningsvirksomhet	3.424	247	2.378	6.049	3.480	1.324	728
Konsernenheter og fellesfunksjoner	40.545	-	20.772	61.317	13.118	30.997	2.769
Eliminering	(47.857)	35	(35.260)	(83.082)	(29.347)	(69.735)	-
Sum	51.849	14.246	16.528	82.623	19.646	17.294	18.846

Resultat 2000

Beløp i millioner kroner	Drifts- inntekter ¹⁾	Herav eksterne ¹⁾	EBITDA ²⁾	Av- og nedskriv- ninger	Drifts- resultat	Til- knyttede selskaper	Netto finans- poster	Resultat før
								skatt og minoritets- interesser
Mobile	9.799	8.267	2.720	1.126	1.594	(460)	(821)	313
Networks	16.685	14.318	5.672	2.625	3.047	-	(72)	2.975
Plus	2.875	2.500	611	476	135	20	(8)	147
Business Solutions	4.316	3.358	(600)	573	(1.173)	(69)	(161)	(1.403)
EDB Business Partner	3.966	2.461	554	353	201	(21)	(19)	161
Media	1.655	1.557	359	58	301	6	33	340
Bravida	4.225	1.799	80	89	(9)	-	(11)	(20)
Annen forretningsvirksomhet	4.033	2.542	261	442	(181)	(167)	142	(206)
Konsernheter og fellesfunksjoner	3.809	852	445	429	16	(1)	(34)	(19)
Eliminering	(13.791)	(82)	(539)	(237)	(302)	-	17	(285)
Sum	37.572	37.572	9.563	5.934	3.629	(692)	(934)	2.003

¹⁾ Driftsinntekter inkluderer gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet.

²⁾ EBITDA er driftsresultat før av- og nedskrivninger.

Geografisk fordeling av driftsinntektene, kundens lokalisering¹⁾

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Norge	31.044	36.555	31.466
Øvrig Norden	3.298	2.235	2.018
Vest-Europa	1.588	2.061	1.579
Mellom-Europa	5.348	800	841
Øst-Europa	1.619	828	160
Asia	4.409	2.346	594
Øvrige land	1.520	1.215	914
Sum driftsinntekter	48.826	46.040	37.572

Geografisk fordeling av driftsinntektene, selskapets lokalisering¹⁾

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Norge	33.224	39.453	34.235
Øvrig Norden	2.492	878	641
Vest-Europa	1.580	2.144	1.246
Mellom-Europa	4.966	505	337
Øst-Europa	1.427	705	286
Asia	4.295	2.088	537
Øvrige land	842	267	290
Sum driftsinntekter	48.826	46.040	37.572

¹⁾ Driftsinntekter inkluderer gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet. Gevinst ved avgang av utenlandske datterselskaper er henført til det land datterselskapet var lokalisert.

Eiendeler fordelt etter selskapets lokalisering

Beløp i millioner kroner	Varige driftsmidler		Sum eiendeler	
	2002	2001	2002	2001
Norge	28.102	30.004	33.290	31.788
Øvrig Norden	1.495	562	7.509	8.126
Vest-Europa	164	225	13.997	15.572
Mellom-Europa	2.881	319	13.827	3.569
Øst-Europa	2.363	758	6.646	3.914
Asia	5.584	5.717	13.184	19.145
Øvrige land	413	23	1.005	509
Sum	41.002	37.608	89.458	82.623

4. VARE- OG TRAFIKKOSTNADER			
Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Leie av nettkapasitet	6.463	4.853	3.688
Leie av satellittkapasitet	1.527	1.190	805
Varekostnader med videre	4.495	4.161	5.113
Sum vare- og trafikkostnader	12.485	10.204	9.606

5. BEHOLDNINGSENDRING EGENTILVIRKEDE ANLEGGSMIDLER			
Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Varekostnader med videre	29	220	367
Lønn og personalkostnader	303	396	667
Andre driftskostnader	235	386	510
Sum beholdningsendring egentilvirkede anleggsmidler	567	1.002	1.544

6. LØNN OG PERSONALKOSTNADER			
Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Lønn og feriepenger	7.659	7.897	8.109
Arbeidsgiveravgift	1.168	1.132	1.212
Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift	789	591	538
Andre personalkostnader	488	508	654
Sum lønn og personalkostnader	10.104	10.128	10.513

Gjennomsnittlig antall ansatte var 23.000 i 2002, 22.400 i 2001 og 24.950 i 2000.

7. PENSJONSKOSTNADER, PENSJONSFORPLIKTELSE OG MIDLER

Telenor har ytelsesplaner for stort sett alle ansatte i Norge. I tillegg betaler den norske staten pensjon til alle pensjonister i Norge. Slike utbetalinger beregnes i henhold til et grunnbeløp som årlig godkjennes av Stortinget. Pensjonsytelsen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår.

13.298 ansatte i konsernet var dekket gjennom Telenor Pensjonskasse pr. 31. desember 2002. Utover dette har konsernet enkelte mindre kollektive pensjonsordninger i frittstående forsikringsselskaper og egen pensjonsordning for toppledere. Disse pensjonsplanene er finansiert gjennom pensjonsmidler bestående av obligasjoner og aksjer med videre. For ansatte utenfor Norge er det stort sett tilskuddsordninger.

Telenor har to ordninger for førtidspensjonering. Den avtalefestede AFP-ordningen ble etablert i 1997. Gjennom denne ordningen kan de ansatte gå av med pensjon etter fylte 62 år eller senere. I tillegg ble førtidspensjonering tilbudt de ansatte innenfor etablerte rammer frem til slutten av 1996. Nåverdien av estimert pensjonsforpliktelse knyttet til førtidspensjoner er inkludert i beregningen av pensjonsforpliktelsen. Det er ingen pensjonsmidler knyttet til denne ordningen.

Estimatendringer skyldes i hovedsak redusert diskonteringsatts som ble implementert pr. 31. desember 1999, lavere faktisk avkastning på pensjonsmidlene enn forventet som følge av reduserte aksjekurser de senere år, samt høyere lønns- og pensjonsreguleringer enn estimert.

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Endring pensjonsforpliktelse		
Brutto pensjonsforpliktelser 01.01.	3.335	2.945
Nåverdi av årets opptjening	543	435
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	218	186
Forskjell mellom estimert og faktisk forpliktelse	40	106
Tilgang og avgang	5	(108)
Utbetaling av pensjoner/fripolisiser	(212)	(229)
Brutto pensjonsforpliktelser 31.12.	3.929	3.335

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Endring i pensjonsmidler		
Virkelig verdi på pensjonsmidler 01.01.	2.400	2.052
Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	(38)	7
Tilgang og avgang	8	(88)
Premieinnbetaling	531	549
Utbetaling av pensjoner/fripoliser	(142)	(120)
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	2.759	2.400
Netto pensjonsforpliktelse	1.170	935
Ikke resultatførte planendringer	(154)	(233)
Ikke resultatførte estimatendringer	(852)	(644)
Påløpt arbeidsgiveravgift	27	6
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser 31.12.	191	64

Forutsetninger pr. 31.12.	2002	2001	2000
Diskonteringsrente i %	6,5	6,5	6,5
Avkastning på pensjonsmidler i %	7,5	7,5	7,5
Årlig lønnsvekst i %	3,5	3,5	3,5
Økning i grunnbeløp (G) i %	3,0	3,0	3,0
Årlig regulering av pensjoner i %	3,0	3,0	3,0

Pensjonskostnader	2002	2001	2000
Nåverdien av årets opptjening	543	435	375
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	218	186	189
Estimert avkastning på pensjonsmidlene	(185)	(164)	(148)
Resultatførte planendringer	14	23	23
Resultatførte estimatendringer og avkastningsavvik	57	16	25
Arbeidsgiveravgift	90	68	59
Netto pensjonskostnad inklusive arbeidsgiveravgift	737	564	523

Tilskuddsplaner	52	27	15
Totale pensjonskostnader belastet årets resultat	789	591	538

8. ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr med videre	2.196	2.267	1.939
Drift og vedlikehold	3.418	2.673	954
Reise og diett	560	750	772
Porto, frakt, distribusjon og telekommunikasjon	327	343	365
Konsesjonsavgifter	425	130	91
Markedsføring og salgsprovisjoner	2.069	1.787	1.582
Reklame	916	598	596
Tap på fordringer ¹⁾	337	362	191
Konsulentonorar og innleie av personell ²⁾	1.394	2.246	2.222
Kostnader til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter ¹⁾	982	625	(10)
Øvrig	564	616	674
Sum andre driftskostnader	13.188	12.397	9.376

¹⁾ Se henholdsvis note 9 og note 11.

²⁾ Inkluderer honorarer til konsulenter og innleid arbeidskraft, som utfører tjenester som selges til eksterne kunder eller utfører arbeid på varige driftsmidler.

9. TAP PÅ FORDRINGER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Avsetninger pr. 01.01.	543	462	538
Avsetninger pr. 31.12.	643	543	462
Endring avsetning for tap på fordringer	100	81	(76)
Annen endring avsetning tap på fordringer ¹⁾	(119)	60	6
Årets konstaterte tap	418	264	312
Innkomet på tidligere avskrevne fordringer	(62)	(43)	(51)
Sum tap på fordringer	337	362	191

¹⁾ Posten inkluderer effekt av kjøp og salg av virksomhet og omregningsdifferanser.

10. UTGIFTER TIL FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til forskning og utvikling beløper seg til 531 millioner kroner i 2002, 916 millioner kroner i 2001 og 524 millioner kroner i 2000. Forskning og utviklingsarbeid i konsernet relaterer seg til utvikling av nye teknologier, produktsikkerhet og ny anvendelse av eksisterende nett. Det forventes at forsknings- og utviklingskostnader vil gi fremtidig lønnsomhet.

11. NEDBEMANNING, TAPSKONTRAKTER OG AVVIKLING AV AKTIVITETER

I 2002, 2001 og 2000 ble det gjort avsetninger til nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter.

Tapskontrakter relaterer seg hovedsakelig til kontraktsforpliktelse som ikke lenger er en del av den løpende virksomhet, tap på løpende driftskontrakter og tap på husleiekontrakter.

I tabellene nedenfor vises endringene i avsetningene fra 31. desember 1999:

Beløp i millioner kroner	31.12.1999	2000	2000	31.12.2000	2001	2001	31.12.2001
	Balanse	Tillegg	Benyttet	Balanse	Tillegg	Benyttet	Balanse
Nedbemanning etc. ¹⁾	74	9	25	58	667	209	489

¹⁾ Inkluderer kostnader for nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter.

Beløp i millioner kroner	31.12.2001	2002		31.12.2002		
		Tillegg	Tillegg ført			
	Balanse	resultatført	direkte i balansen	Benyttet ført mot avsetning	Oppløst via resultat	Balanse
Nedbemanning	112	713	22	183	1	663
Tapskontrakter og avvikling av aktiviteter	377	309	39	250	39	436
Sum	489	1.022	61	433	40	1.099

Tillegg resultatført i 2002 fordeler seg som følger: Mobile kostnadsførte 117 millioner kroner og Networks 161 millioner kroner for nedbemanninger. EDB Business Partner kostnadsførte 106 millioner kroner for nedbemanninger og 5 millioner kroner knyttet til nedleggelse av virksomhet. Plus kostnadsførte 55 millioner kroner for nedbemanninger og 19 millioner kroner som knytter seg til terminering av husleiekontrakter. Business Solutions kostnadsførte 58 millioner kroner for nedbemanninger og 95 millioner kroner knyttet til tapskontrakter og avvikling av virksomheter. I Annen forretningsvirksomhet ble det kostnadsført 79 millioner kroner for nedbemanninger, hvorav 75 millioner kroner knyttet til nedleggelse av avdelinger i Teleservice. I konsernheter og fellesfunksjoner ble det kostnadsført 137 millioner kroner for nedbemanninger og 190 millioner kroner for tap på husleiekontrakter. Tillegg ført direkte i balansen i 2002 relateres til Utfors AB, som ble konsolidert pr. 31. desember 2002, og gjelder forhold og beslutninger som forelå i selskapet på tidspunktet for konsolidering. Oppløst via resultatet i 2002 relateres til TTYL og virksomheter i Business Solutions International, hvor utfallet av tapskontrakter og nedleggesaktiviteter ble bedre enn estimert.

Avsetningen for nedbemanning pr. 31. desember 2001 omfattet i overkant av 250 ansatte. I 2002 ble det kostnadsført nedbemanningskostnader for i underkant av 1.700 ansatte. Avsetningen pr. 31. desember 2002 omfattet i underkant av 1.600 ansatte.

Tillegg i 2001 fordeler seg som følger: Plus har kostnadsført 49 millioner kroner som knytter seg til tapskontrakter. Business Solutions har kostnadsført 229 millioner kroner for nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av aktiviteter som hovedsakelig knytter seg til Internettvirksomheten. EDB Business Partner har kostnadsført 170 millioner kroner for nedbemanning, tapskontrakter og avvikling av virksomhet. I tillegg er det ved oppkjøp regnskapsført forpliktelse i balansen på 42 millioner kroner. Annen forretningsvirksomhet og konsernheter har kostnadsført 177 millioner kroner, hvorav 74 millioner kroner gjelder opprettelse av Telemuseet som egen stiftelse. Videre er det kostnadsført 42 millioner kroner til restrukturering og nedbemanning i Itworks, samt 47 millioner kroner i forbindelse med nedleggelse av TTYL. Av avsetningen pr. 31. desember 2000 ble 27 millioner kroner vedrørende avvikling av NMT 900 reversert i 2001.

12. FINANSINTEKTER OG KOSTNADER			
Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Avkastning fra satellittorganisasjoner	-	97	196
Renteinntekter	476	740	573
Andre finansinntekter	91	60	59
Sum finansinntekter	567	897	828
Rentekostnader	(1.901)	(1.638)	(1.965)
Andre finanskostnader	(96)	(53)	(96)
Balanseføring av renter	164	295	140
Sum finanskostnader	(1.833)	(1.396)	(1.921)
Valuta (tap)	(311)	(402)	(64)
Gevinst finansielle eiendeler	59	491	376
Tap og nedskrivninger av finansielle eiendeler	(848)	(749)	(153)
Netto gevinst (tap) finansielle eiendeler	(789)	(258)	223
Sum finansposter	(2.366)	(1.159)	(934)

I løpet av 2002 og 2001 ble det foretatt nedskrivning av aksjer og andre finansielle eiendeler med henholdsvis 817 millioner kroner og 599 millioner kroner for verdifall som ikke ble ansett å være forbigående. Nedskrivningene ble utløst av fall i markedsverdier. Børsnoterte aksjer ble nedskrevet til børskurs. For ikke børsnoterte aksjer er verdien estimert på individuelle estimater på virkelig verdi. I 2002 ble det også foretatt nedskrivning av egenkapitalinnskudd i Telenors pensjonskasse med 78 millioner kroner, til bokført egenkapital i pensjonskassen pr. 31. desember 2002.

13. SKATTER			
Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Resultat før skatt og minoritetsinteresser			
Norge	(1.150)	2.683	3.300
Utenfor Norge ¹⁾	(3.986)	7.572	(1.297)
Sum resultat før skatt og minoritetsinteresser	(5.136)	10.255	2.003
Betalbar skatt			
Norge	2.769	1.826	1.184
Utenfor Norge	1.478	1.758	12
Sum betalbar skatt	4.247	3.584	1.196
Utsatt skatt			
Norge	(4.005)	(555)	81
Utenfor Norge	(722)	868	(416)
Sum utsatt skatt	(4.727)	313	(335)
Sum skattekostnad (inntekt)	(480)	3.897	861

¹⁾Inkluderer tilknyttede selskaper og datterselskaper utenfor Norge. Gevinst og tap ved avgang av selskaper er henført til de land de solgte selskapene var lokalisert i. Gevinstene og tapene er imidlertid i stor grad skattepliktig til Norge, unntatt salg av VIAG Interkom i 2001.

Effektiv skattesats

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Forventet skattekostnad basert på norsk skattesats (28 %) ¹⁾	(1.438)	2.871	561
Netto underskudd tilknyttede selskaper og utenlandske datterselskaper ²⁾	1.012	1.778	674
Netto ikke fradragsberettigede kostnader (ikke skattepliktige inntekter)	85	(1.404)	(79)
Av- og nedskrivning av goodwill	850	399	100
Tidligere ikke hensyntatte utsatte skattefordeler	(725)	(205)	(410)
Ikke hensyntatte utsatte skattefordeler dette år	73	470	-
Fravik av ligning for 2001 vedrørende Sonofon	2.409	-	-
Retts sak i Hellas	414	-	-
Likvidasjon av Telenor Digifone Holding AS	(3.227)	-	-
Annet	67	(12)	15
Skattekostnad³⁾	(480)³⁾	3.897	861
Effektiv skattesats i %	ia³⁾	38,0	43,0

¹⁾ Nominell skattesats i Norge er 28 %.

²⁾ For tilknyttede selskaper er det inkludert av- og nedskrivning av Telenors merverdier.

³⁾ Resultat før skatt og minoritetsinteresser i 2002 var negativt og det ble regnskapsført en skatteinntekt

Skatteinntekten for 2002 var lavere og skattekostnaden for 2001 og 2000 var høyere enn den nominelle skattesatsen skulle tilsi. Dette skyldes nedvurdering av utsatte skattefordeler, i hovedsak relatert til resultater fra tilknyttede selskaper og datterselskaper i utlandet og deler av av- og nedskrivninger av merverdier, i hovedsak goodwill. Store deler av av- og nedskrivningene av goodwill i EDB Business Partner har gitt skattereduserende effekt i 2002 og tidligere år.

I 2002 realiserte Telenor skattemessige tap ved den simultane likvidasjon av Telenor Digifone Holding AS og Nye Telenor Communications I AS. Telenor Digifone Holding AS var det selskapet som realiserte salget av aksjene i Esat Digifone i 2001. Det skattemessige tapet er knyttet til skattemessig kostpris på aksjene hos Telenor ASA. I 2002 er det også foretatt salg, eller inngått avtale om salg, av enkelte selskaper hvor utsatt skattefordel i tidligere år har vært nedvurdert eller ikke oppført, i hovedsak selskaper i Business Solutions International, som dermed har gitt en skattereduserende effekt i linjen for «tidligere ikke hensyntatte utsatte skattefordeler». I den grad datterselskapene fremdeles er konsolidert er utsatt skattefordel i datterselskapene fremdeles oppført i noten nedenfor og nedvurdert.

Skattemyndighetene i Norge fravek i 2002 den ordinære ligningen av Telenor Communications AS' (nå Telenor Eiendom Holding AS) selvangivelse for inntektsåret 2001. Dette innebærer at Telenors betalbare skatt for 2001 (kostnadsført i 2002) initielt øker med 2,4 milliarder kroner. Fravikelsen knytter seg til det skattemessige tapet som ble realisert ved salg av aksjene i Sonofon Holding A/S til Dansk Mobil Holding AS, et søsterselskap av Telenor Eiendom Holding AS. Salget fant sted som en del av den overordnede restruktureringen av Telenor konsernet. Telenor tok i januar 2003 ut stevning mot skattemyndighetene i denne saken. Endringen av ligningen har økt RISK beløpet pr. 1. januar 2002 for Telenor ASA med 3,44 kroner pr. aksje. Hvis ligningen senere endres som følge av en endelig rettsavgjørelse i favør av Telenor, vil RISK-beløpet reduseres med effekt pr. 1. januar i endringsåret.

I 2002 ble det kostnadsført 0,4 milliarder kroner knyttet til en retts sak i Hellas, hvor det omtvistede beløp reduserte betalbar skatt i 2000. Telenor vil anke avgjørelsen.

I 2001 ble utsatt skattefordel knyttet til deler av nedskrivningene av goodwill i EDB Business Partner, samt noen andre virksomheter i utlandet hvor det var inngått avtale om avhendelse, ikke nedvurdert. Sonofon ble i 2001 realisert skattemessig. Dette medførte reduksjon i betalbar skatt i Norge på 2,4 milliarder kroner i 2001. Ligningen for 2001 ble fraveket av skattemyndighetene, som omtalt ovenfor. I 2001 ble det regnskapsført betalbar skatt på gevinstene ved salg av VIAG Interkom og Esat Digifone på 4,6 milliarder kroner. I tillegg kom en utsatt skatt på disse salgene på 1,5 milliarder kroner. Det var en lav skattepliktig gevinst på salget av Telenor Media som følge av høy skattemessig kostpris på aksjene. Den høye skattemessige kostprisen var et resultat av etableringen av Telenor ASA i 2000 hvor den skattemessige inngangsverdien ble satt til estimert markedsverdi på det tidspunktet.

I 2000 ble det oppført utsatt skattefordel knyttet til akkumulerte underskudd i VIAG Interkom og Esat Digifone, da disse selskapene ble solgt i 2001. Videre var gevinsten ved salg av Storm Communication Ltd ikke skattepliktig.

Skattemessig fremførbare underskudd er i stor grad relatert til utlandet, men i 2002 oppstod det et stort skattemessig fremførbart underskudd i Norge, i hovedsak knyttet til likvidasjonen av Telenor Digifone Holding AS. Skattemessig fremførbart underskudd i Norge utgjorde pr. 31. desember 2002 omlag 11,8 milliarder kroner. Fremføringstiden for underskuddene utløper i henhold til nedenstående tabell:

Fremførbare underskudd

Beløp i millioner kroner

2003	79
2004	33
2005	114
2006	989
2007	198
Etter 2007	12.324
Ikke tidsbegrenset	3.656
Sum fremførbare underskudd	17.393

Utsatt skatt pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Fordel	Forpliktelse	Fordel	Forpliktelse
	2002	2002	2001	2001
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	2.669	(1.342)	1.716	(1.113)
Tilknyttede selskaper	3.368	(704)	1.819	(9)
Tilbakeholdte overskudd i utenlandske datterselskaper	-	(76)	-	(923)
Andre langsiktige poster	534	(868)	210	(170)
Sum anleggsmidler og langsiktig gjeld	6.571	(2.990)	3.745	(2.215)
Omløpsmidler	195	(51)	290	(136)
Kortsiktig gjeld	508	(147)	315	(86)
Sum omløpsmidler og kortsiktig gjeld	703	(198)	605	(222)
Fremførbare underskudd	4.943	-	1.380	
Utsatt skatt/utsatt skattefordel	12.217	(3.188)	5.730	(2.437)
Nedvurdering av utsatt skattefordel	(4.679)		(3.188)	
Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	4.350		105	
Hvorav utsatt skattefordel (note 14)	4.866		600	
Hvorav utsatt skatt (note 19)	(516)		(495)	

Det er ikke beregnet utsatt skatt av tilbakeholdt overskudd i norske selskaper som kan utdeles skattefritt som utbytte eller fra utenlandske datterselskaper hvor investeringen er vurdert å være av permanent karakter.

Foreløpig gjennomgående RISK for Telenor ASA for 2002 er beregnet å være negativ med 0,56 kroner pr. aksje.

14. IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i millioner kroner	An- skaffelses kost	Tilgang	Valuta- kurs- endring	Av- gang	Av- og ned- skrivninger	Akk. av- og ned- skrivninger	Regn- skapsført verdi	Regn- skapsført verdi
	01.01.02	2002	2002	2002	2002	31.12.02	31.12.02	31.12.01
Goodwill	10.970	7.456	(1.039)	(305)	(3.634)	(6.982)	10.100	7.439
Andre immaterielle eiendeler								
Kundebase	420	2.383	(57)	(17)	(448)	(492)	2.237	383
Lisenser	1.581	306	(46)	(74)	(492)	(737)	1.030	1.339
Varemerke	167	446	(35)	-	(43)	(48)	530	162
Annet	512	1.219	(12)	(153)	(375)	(418)	1.148	277
Sum andre immaterielle eiendeler	2.680	4.354	(150)	(244)	(1.358)	(1.695)	4.945	2.161
Sum	13.650	11.810	(1.189)	(549)	(4.992)	(8.677)	15.045	9.600
Utsatt skattefordel	-	-	-	-	-	-	4.866	600
Sum immaterielle eiendeler	13.650	11.810	(1.189)	(549)	(4.992)	(8.677)	19.911	10.200

Tilgang av andre immaterielle eiendeler i 2002 relaterte seg i hovedsak til Pannon GSM, Kyivstar og Canal Digital.

Spesifikasjon av av- og nedskrivninger:

Beløp i millioner kroner	Goodwill			Andre immaterielle eiendeler		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Avskrivninger	1.002	668	496	962	317	124
Nedskrivninger	2.632	2.266	-	396	126	13
Sum	3.634	2.934	496	1.358	443	137

Endringen i regnskapsført verdi av goodwill for 2002:

Beløp i millioner kroner			Business	EDB Business		
	Mobile	Plus	Solutions	Partner	Øvrige	Sum
Balanse pr. 1. januar 2002	3.849	512	739	1.979	360	7.439
Tilgang i året	5.749	1.999	(307) ¹⁾	83	(68)	7.789
Valutakursendring	(840)	(12)	(146)	(27)	(14)	(1.039)
Avskrivninger	(509)	(135)	(150)	(166)	(42)	(1.002)
Nedskrivninger	(2.138)	-	(162)	(356)	24	(2.632)
Avgang av virksomhet i året	-	(48)	-	(15)	(59)	(455)
Balanse pr. 31. desember 2002	6.111	2.316	(26)	1.498	201	10.100

¹⁾ Inkluderer negativ goodwill relatert til Utfors AB, se tabellen nedenfor.

Nedskrivning av goodwill i Mobile var knyttet til DiGi.Com som følge av vedvarende lave børsкурser. Nedskrivningen ble basert på børsverdier ved utgangen av 2002, tillagt en kontrollpremie. I EDB Business Partner var nedskrivningen av goodwill basert på neddiskontering av forventede kontantstrømmer. Nedskrivningene i Business Solutions var delvis relatert til Nextra International, basert på vurdering av inntjeningen i enkelte selskaper.

Goodwill relaterer seg til følgende datterselskaper og virksomheter

Beløp i millioner kroner	Regnskapsført	Avskrivnings-	Kjøpsår
	verdi 31.12.02	periode	
Pannon GSM	5.124	10–20 år	2002
Canal Digital konsern	1.929	10–15 år	2002
Kyivstar	325	12–20 år	2002
Utfors AB ¹⁾	(351)	18 år	2002
DiGi.Com bhd	641	15–20 år	2001
Sweden On Line AB	109	10 år	2001
Unigridd AB	105	10 år	2001
Marlink (tidl. SAIT Communications S.A)	60	10 år	2001
DnB IT-Drift	334	7 år	2001
Fellesdata AS	915	20 år	2000
OJSC Comincom/Combellga	306	10 år	2000
Telenor Avidi AS (alfaNETT)	189	10 år	2000
Andre	414	3–20 år	
Sum	10.100		

¹⁾ Allokeringen mellom goodwill og andre mer-/mindreverdi samt avskrivningstid er foreløpig.

15. VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i millioner kroner	An-	Til-	Valuta-	Av-	Av- og	Akk. av	Regn-	Regn-
	skaffelses-	gang	kurs-	gang	nedskriv-	og ned-	skapsført	skapsført
	kost	2002	endring	2002	ninger	skrivninger	verdi	verdi
	01.01.02	2002	2002	2002	2002	31.12.02	31.12.02	31.12.01
Lokal-, nær- og fjernnett	34.968	3.094	(256)	(17)	(2.005)	(26.940)	10.849	10.000
Mobiltelefonnett og sentraler	11.632	5.452	(838)	(12)	(1.753)	(6.609)	9.625	6.759
Abonentutstyr	315	28	(8)	(9)	(33)	(244)	82	104
Sentraler og utstyr	15.073	589	(63)	(1.168)	(1.166)	(11.096)	3.335	3.993
Radioinstallasjoner	1.669	17	(7)	(1)	(15)	(644)	1.034	1.040
Kabel-TV-anlegg	1.695	99	(2)	(50)	(192)	(746)	996	1.140
Grunnarealer	710	143	(17)	(7)	(2)	(7)	822	704
Bygninger	7.750	2.804	(11)	(274)	(368)	(3.852)	6.417	4.182
Adm. fellesinvesteringer	8.696	4.326	(105)	(1.501)	(3.140)	(7.101)	4.315	3.696
Satellitter	2.176	14	(3)	(1)	(123)	(1.397)	789	901
Sum¹⁾	84.684	16.566	(1.310)	(3.040)	(8.797)	(58.636)	38.264	32.519
Anlegg under utførelse ²⁾	5.089	(2.207)	(144)	-	-	-	2.738	5.089
Sum	89.773	14.359	(1.454)	(3.040)	(8.797)	(58.636)	41.002	37.608

¹⁾ Inkluderer leasede driftsmidler med regnskapsført verdi 1.870 millioner kroner pr. 31. desember 2002, hovedsakelig sentraler, GSM mobiltelefonnett og satellitter.

²⁾ Netto tilgang.

Akkumulerte balanseførte renter var 1.116 millioner kroner pr. 31. desember 2002.

Spesifikasjon av av- og nedskrivninger:

Beløp i millioner kroner	Varige driftsmidler		
	2002	2001	2000
Avskrivninger	8.272	6.266	5.201
Nedskrivninger	525	1.430	100
Sum	8.797	7.696	5.301

I 2002 ble det foretatt nedskrivning av varige driftsmidler i Business Solutions på 276 millioner kroner knyttet til driftsplattformer og utstyr, både for egen drift og i tilknytning til driftskontrakter. For utstyr knyttet til driftskontrakter er det foretatt beregning av forventede kontantstrømmer knyttet til de enkelte kontraktene og vurdert eventuell restverdi ved kontraktsperiodens slutt. Plattformer og utstyr som benyttes i egen drift er nedskrevet i den grad utstyret og plattformene ikke lenger er i bruk. Tilsvarende vurderinger har gitt nedskrivning på 42 millioner kroner i Telenors interne IT-driftsmiljø i konsern-enheter og fellesfunksjoner. I Mobile ble det foretatt nedskrivninger av varige driftsmidler på 133 millioner kroner i 2002, i stor grad knyttet til utstyr mv. som ikke lenger er i bruk, deriblant knyttet til systemporteføljen i mNorway basert på tilsvarende vurderinger som ovenfor. I Plus ble det nedskrevet 52 millioner kroner, hovedsakelig utstyr for TV-distribusjon med bakgrunn i lav etterspørsel i SMATV-markedet i Danmark og Sverige.

Konsernet har gjennomført «Cross Border Tax Benefit Lease»-avtaler for digitale sentraler og GSM mobiltelefonnett. Driftsmidler som omfattes av avtalene, har en regnskapsført verdi på 699 millioner kroner pr. 31. desember 2002. Vederlaget er plassert hos finansielle institusjoner som forskudd-betaling for leasing-utbetalingene. De finansielle institusjonene foretar betaling av leien over kontraktsperioden. Telenor har beholdt eiendomsretten til utstyret. Telenor har oppnådd samlede gevinster på 320 millioner kroner knyttet til at partene oppnår skattemessige avskrivninger for utstyret. Gevinstene resultatføres over forventet leieperiode.

16. FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Langsiktige fordringer ¹⁾	1.299	965
Aksjer og andre investeringer ²⁾	2.461	3.076
Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ³⁾	9.489	14.246
Sum finansielle anleggsmidler	13.249	18.287

*) Langsiktige fordringer

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Rentebærende		
Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ¹⁾	1.169	783
Lån til ansatte	31	27
Andre langsiktige fordringer	63	49
Avsetning til tap på fordringer	(4)	-
Ikke rentebærende		
Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	4	21
Andre langsiktige fordringer	36	95
Avsetning til tap på fordringer	-	(10)
Sum langsiktige fordringer	1.299	965

¹⁾ I 2002 består rentebærende fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet i hovedsak av lån til Bravida og Sonofon.

**) Aksjer og andre investeringer

Spesifikasjon av andre aksjer 2002:

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer eid av Telenor	Telenors eierandel i %	Regnskapsført verdi
Inmarsat Ventures Plc	15.000.000	15,0	1.435.000
Intelsat Ltd.	6.855.530	4,1	441.544
New Skies Satellites N.V.	4.709.400	3,7	130.901
Expert ASA	3.190.000	10,0	116.435
Eutelsat S.A.	4.127.130	0,4	35.458
Cosmo Holding Albania Societet Anonyme	48.000	3,0	23.283
Carrot Communication AS	1.162.791	5,3	10.000
GolfaXess ASA	486.500	12,0	6.405
Energivekst AS	45.000	4,3	4.750
RKS AB	194.401	2,0	3.840
Bank VPB	7.600	19,0	3.086
Bank Rosprombank	10.000	2,0	2.877
Norsk Helse Informatikk AS	140.000	17,3	2.300
Extend AS	319.400	42,6	2.000
Industream AS	488.047	12,4	1.906
IT Fornebu AS	76.200	16,3	1.657
Sørlandske Teknologisenter AS	1.300	18,0	1.300
Smart Club ASA	2.500.000	2,1	1.200
TÆL AS	1.000	10,8	1.030
Sponsor Service ASA	900.000	11,7	-
Innskudd i Telenor Pensjonskasse			219.755
Øvrige			16.084
Sum andre aksjer og investeringer			2.460.811

New Skies Satellites N.V., Expert ASA og RKS AB er børsnoterte selskaper og Telenors aksjer hadde en markedsverdi på henholdsvis 131 millioner kroner, 105 millioner kroner og 1 million kroner pr. 31. desember 2002. Øvrige inkluderer aksjer eid mer enn 10 % av Telenor med uvesentlig regnskapsført verdi.

***) Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Regnskapsført verdi 01.01.	14.186	39.088
Investering	883	2.319
Overført til/fra andre investeringer og avgang	(1.420)	(34.626)
Andel resultat	341	(318)
Gevinst og tap ved avgang ¹⁾	36	21.579
Avskrivning av Telenors mer-/mindreverdi	(862)	(1.427)
Nedskrivning av Telenors mer-/mindreverdi	(1.965)	(11.597)
Egenkapitaljustering/omregningsdifferanser	(1.760)	(832)
Regnskapsført verdi 31.12.	9.439	14.186
Hvorav investeringer med en negativ verdi (avsetning for forpliktelser)	50	60
Sum tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	9.489	14.246

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet oppføres til negativ verdi når Telenor har minst tilsvarende ansvar utover innskutt kapital.

¹⁾ Spesifikasjon av gevinst og tap ved avgang:

Beløp i millioner kroner	2002	2001
VIAG Interkom	-	10.705
Esat Digifone	-	10.740
Ephorma AS	-	100
European Medical Solutions Group AS	-	41
Extel	40	-
Andre	(4)	(7)
Sum	36	21.579

Spesifikasjoner av investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Beløp i millioner kroner Selskap	Eier- andel i %	Regn- skapsført		Av- og ned- skrivning av			Regn- skapsført verdi 31.12.02	Mer-/ mindre- verdi 31.12.02
		verdi 31.12.01	Tilgang (avgang) 2002	Andel resul- tat ¹⁾²⁾⁶⁾	Telenors mer-/mindre verdi ⁶⁾	EK-just./ omreg. differanser		
Sonofon Holding A/S ³⁾⁶⁾	53,5	5.555.930	-	139.177	(1.489.189)	(458.627)	3.747.290	3.828.304
VimpelCom ^{6) 13)}	29,0	1.806.770	-	313.714	(41.673)	(445.365)	1.633.447	209.232
VimpelCom-Region ⁹⁾	17,5	-	432.442	-	-	(41.368)	391.074	-
COSMOTE S.A. ^{12) 13)}	18,0	803.179	(2.115)	358.115	(4.959)	(143.371)	1.010.847	94.892
DTAC ^{6)10) 13)}	40,3	1.849.365	-	34.862	(950.172)	(380.058)	553.998	338.052
UCOM ^{6) 13)}	24,9	385.761	-	(709)	(89.432)	(76.621)	218.999	255.007
Connect Austria GmbH & Co ¹²⁾	17,5	821.910	-	(6.636)	-	(70.145)	745.128	-
European Telecom S.A (ProMonte) ⁵⁾	44,1	144.831	406	57.520	-	(31.008)	171.749	-
StavTeleSot J.S.C ¹¹⁾	49,0	(894)	-	38.336	-	(5.346)	32.095	-
OniWay ⁶⁾	20,0	267.423	217.231	(459.984)	-	(24.670)	-	-
Kyivstar G.S.M. JSC	-	554.131	(645.796)	171.994	(31.672)	(48.657)	-	-
Extel Kaliningrad J.S.C ¹¹⁾	-	(7.017)	(44.376)	36.509	(712)	(4.404)	-	-
Pannon GSM ⁷⁾	-	729.137	(740.284)	14.934	(3.787)	-	-	-
ZebSign	50,0	26.900	-	(7.392)	-	-	19.509	-
Wireless Matrix Corporation	25,3	173.188	-	(64.835)	(66.283)	(20.682)	21.388	67.030
Nordialog Oslo AS	48,0	8.427	-	1.693	-	-	10.120	-
Triggerduck	33,5	7.777	-	(445)	(4.122)	-	3.210	1.050
Oslo Lufthavn Tele & Data	50,0	6.779	-	2.475	-	-	9.254	-
Glocalnet AB ¹³⁾	37,2	-	104.064	-	-	-	104.064	50.284
Canal Digital konsern ⁴⁾	-	144.721	7.734	(143.778)	(8.677)	-	-	-
A-pressen ASA ¹³⁾	29,1	497.844	-	16.591	(30.828)	-	483.607	238.950
Otrum Electronics ASA ¹³⁾	33,1	184.481	-	(4.836)	(83.831)	-	95.814	-
BitCom AB	49,0	4.322	3.974	395	(335)	306	8.051	2.781
AXON AS	-	7.733	(6.700)	(557)	(476)	-	-	-
TIBE Reklame Holding AS	34,0	12.346	-	-	(2.856)	-	9.490	7.120
Logan-Orviss Int Inc.	44,0	8.793	-	(908)	(306)	-	7.579	322
World Wide Mobile Communications AS	40,0	61.474	-	6.318	-	(25.102)	42.690	-
Bravida ASA	46,4	135.693	90.825	(76.711)	-	-	149.808	-
TeleVenture Management AS	23,9	12.638	-	884	-	(2.016)	11.505	-
Doorstep AS	50,0	7.537	-	(2.395)	-	-	5.143	-
TN Renhold & Kantine AS	50,0	538	-	2.650	-	-	3.188	-
Ajourit AS	-	9.423	19.236	(28.659)	-	-	-	-
Øvrige	-	(34.753)	25.987	(41.339)	(18.148)	18.206	(50.047)	5.990
Total		14.186.387	(537.373)	376.983	(2.827.457)	(1.759.541)	9.438.999	5.099.014

¹⁾ Inkluderer gevinster ved avgang før skatt og Telenors andel av selskapenes resultater etter skatt.

²⁾ For enkelte av selskapene er resultatene basert på foreløpig rapporterte tall fra selskapene. De endelige resultatene kan avvike fra de foreløpige.

³⁾ Felleskontrollert virksomhet ut fra aksjonærvtale.

⁴⁾ Canal Digital konsern ble konsolidert som et heleid datterselskap av Telenor med virkning fra 30. juni 2002.

⁵⁾ European Telecom S.A. har en eierandel på 91,1 % i ProMonte GSM og Telenor eier 44 % av European Telecom.

⁶⁾ Følgende vesentlige nedskrivninger ble regnskapsført i 2002: Sonofon 1.000 millioner kroner, DTAC 829 millioner kroner, UCOM 52 millioner kroner. Videre ble verdier i OniWay nedskrevet med 316 millioner kroner til null basert på en vurdering av verdien av selskapet og at Telenor ikke lenger har betydelig innflytelse i selskapet. Nedskrivningene er utløst av det betydelige fallet i markedsverdier av telekommunikasjonsselskaper. For DTAC og UCOM er det foretatt nedskrivning til børskurser pr. 31. desember 2002. Virkelig verdi av Sonofon er estimert på basis av forventet fremtidig inntjening og verdi av sammenlignbare selskaper.

⁷⁾ Pannon GSM ble et heleid datterselskap med virkning fra 4. februar 2002.

⁸⁾ Telenors andel av stemmer i VimpelCom utgjør 25 % pluss 13 aksjer.

⁹⁾ I tillegg til Telenors direkte eierskap på 17,5 %, eier VimpelCom ca. 65 % av VimpelCom-Region.

¹⁰⁾ Investeringen inkluderer Telenors direkte eierskap på 29,9 % i DTAC og Telenors indirekte eierskap via Telenors 24,9 % eierskap i UCOM.

¹¹⁾ Extel ble solgt i desember 2002 og StavTeleSot ble solgt i januar 2003 til VimpelCom-Region.

¹²⁾ Regnskapsført som tilknyttede selskaper på grunn av at Telenor har betydelig innflytelse i selskapene som følge av aksjonærvtaler og styrerepresentasjon.

¹³⁾ Markedsverdier pr. 31. desember 2002 for børnoterte tilknyttede selskaper: VimpelCom: 3.475 millioner kroner, Cosmote: 4.063 millioner kroner, DTAC: 554 millioner kroner, UCOM: 219 millioner kroner, A-pressen ASA: 298 millioner kroner, Otrum Electronics ASA: 44 millioner kroner, Glocalnet AB: 131 millioner kroner.

¹⁴⁾ Mer-/mindreverdi ved kjøp er forskjellen mellom Telenors kostpris og Telenors andel av egenkapital i de tilknyttede selskapene.

17. FORDRINGER		
Beløp i millioner kroner	2002	2001
Kundefordringer	6.481	6.579
Avsetning for tap på kundefordringer	(585)	(501)
Sum kundefordringer	5.896	6.078
Andre kortsiktige fordringer		
Rentebærende		
Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	16	170
Fordringer på ansatte	3	-
Andre fordringer	17	115
Ikke rentebærende		
Fordringer på tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	182	85
Fordringer på ansatte	27	36
Andre kortsiktige fordringer	330	1.300
Avsetning for tap på fordringer	(54)	(32)
Sum andre kortsiktige fordringer	521	1.674
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente driftsinntekter		
Forskuddsbetalte kostnader	772	539
Opptjente driftsinntekter	1.679	1.410
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente driftsinntekter	2.451	1.949
Sum fordringer	8.868	9.701

Konsernet har begrenset kreditrisiko knyttet til kundefordringer på grunn av store volum og mange kunder.

18. KORTSIKTIGE INVESTERINGER		
Beløp i millioner kroner	2002	2001
Obligasjoner/sertifikater	260	159
Aksjer ¹⁾	272	316
Sum kortsiktige investeringer	532	475

¹⁾ Spesifikasjon av kortsiktige aksjer pr. 31. desember 2002.

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer eid av Telenor	Eierandel i %	Regnskapsført verdi
Incatel AS	144.082	77,5	54.769
Telenostra AS	91.157	35,5	34.721
Blue Chip Communication AS	3.926.466	53,6	25.718
Data Respons ASA	2.000.000	7,5	16.679
North Node AB	586.984	44,7	16.168
Locus Holding ASA	15.212.119	60,4	13.246
Viva Technologies AS	33.266.009	25,2	12.367
Q-Free ASA	2.500.850	5,5	11.890
Virtual Garden AS	2.009.820	16,9	10.535
Maritech AS	4.652.481	9,4	8.625
Nordisk Språkteknologi AS	3.221.793	25,8	7.650
Roxen AB	2.224.420	22,6	6.649
Voice Provider AB	45.217	25,9	5.972
Sonat AB	52.063	27,6	5.682
Travel Intelligence Group AS	3.933.270	43,6	5.033
Melody Interactive Solutions AB	283.408	4,1	3.854
Seven Mountains Solutions AS	37.500	12,7	3.000
Trøndelag Vekst AS	19.355	2,9	3.000
MRT Micro ASA	723.511.597	50,9	2.275
Proseq AS	240.333	70,0	2.000
Direct Distribution Center AB	15.000	93,8	1.205
Crest Computer Sweden AB	8.624.486	93,0	1.085
Andre aksjer etc. ¹⁾			19.727
Sum kortsiktige aksjer			271.850

¹⁾ Inkludert i andre aksjer er selskaper eid mer enn 10% av Telenor med uvesentlig regnskapsført verdi.

Ovenstående aksjer er i hovedsak eid av Telenor Venture AS og Telenor Venture II ASA. Q-Free ASA og Data Respons ASA er børsnoterte selskaper, og markedsverdien av Telenors eierandeler pr. 31. desember 2002 var henholdsvis 12 millioner kroner og 10 millioner kroner. Inkludert i andre aksjer pr. 31. desember 2002 er aksjefond med markedsverdi på 16 millioner kroner.

19. AVSETNING FOR FORPLIKTELSE		
Beløp i millioner kroner	2002	2001
Pensjonsforpliktelser	191	64
Utsatt skatt	516	495
Nedbemanninger med videre ¹⁾	264	85
Negativ verdi av tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	50	60
Andre avsetninger for forpliktelser	155	57
Sum avsetninger for forpliktelser	1.176	761

¹⁾ Avsetninger for nedbemanninger, tapskontrakter, avviking av aktiviteter og rettsvister.

20. RENTEBÆRENDE GJELD			
Beløp i millioner kroner	Ramme	2002	2001
Euro Commercial paper program (ECP)	USD 500	-	-
U.S. Commercial paper program (USCP)	USD 1.000	-	-
Norske sertifikater	-	1.105	1.930
EMTN program	USD 6.000	17.563	10.891
Obligasjonslån fra japanske investorer	-	-	412
Norskse obligasjonslån	-	3.142	700
Underkurs ved utstedelse av obligasjonslån	-	(40)	(30)
Valutaderivater knyttet til langsiktig rentebærene gjeld ¹⁾	-	(300)	(722)
Syndikert trekkfasilitet USD	USD 1.000	-	-
Syndikert trekkfasilitet EUR	EUR 1.000	-	-
Sum langsiktig rentebærende gjeld Telenor ASA		21.470	13.181
Langsiktig gjeld i datterselskaper²⁾		7.335	5.316
Sum langsiktig rentebærende gjeld Telenor konsern		28.805	18.497
Kortsiktig rentebærende gjeld i datterselskaper		3.591	672
Sum rentebærende gjeld Telenor konsern		32.396	19.169

¹⁾ Valutabytteavtaler brukt for å konvertere kontantstrømmene i et utstedt lån fra den opprinnelige lånevalutaen til en annen valuta.

²⁾ Spesifisert under.

Langsiktig rentebærende gjeld i Telenor ASA

Den syndikerte trekkfasiliteten i USD løper til 2005. Den syndikerte trekkfasiliteten i Euro løper til november 2003, men Telenor har mulighet til å forlenge løpetiden med ytterligere ett år for beløp som er trukket under fasiliteten. Forutsetningen for dette er at dersom kredittratingen er henholdsvis BBB eller Baa 2 eller lavere, så må Telenor opprettholde et forhold mellom netto gjeld og EBITDA som er lik eller lavere enn 3,5:1.

I henhold til Telenor ASAs finanspolicy skal utestående sertifikater (ECP, USCP og norske) til enhver tid kunne refinansieres med de to nevnte kommitterte kredittfasilitetene. Sertifikatlånene klassifiseres som langsiktige uavhengig av den faktiske forfallsdatoen.

Sertifikater (ECP, USCP og norske), EMTN-programmet samt lån fra japanske og norske investorer er opprinnelig trukket opp i Telenor Communications AS (nå Telenor Eiendom Holding AS). I forbindelse med reorganisering av konsernet 15. april 2002 ble lånene med kreditorenes samtykke flyttet til Telenor ASA. Alle lånene i Telenor ASA er usikret. Låneavtalene, unntatt sertifikater, inneholder bestemmelser som begrenser muligheten til å pantsette eiendeler for å sikre framtidige lån uten å gi tilsvarende sikkerhet til eksisterende långivere (negativ pantsettelseserklæring) og inneholder visse begrensinger knyttet til salg av vesentlige datterselskaper og eiendeler.

Tabellen nedenfor viser gjeldsinstrumenter utstedt av Telenor ASA. Sikringsforretninger relatert til disse lånene er ikke med i tabellen.

(Beløp i millioner)	Gjennomsnittlig rente 31.12.02	Lånebeløp valuta 31.12.02	Norske kroner 31.12.02	Norske kroner 31.12.01
Norske sertifikater				
NOK	7,01 %	1.105	1.105	1.930
EMTN program				
AUD	4,45 %	37	146	170
CHF	3,21 %	798	4.002	4.292
EUR	5,69 %	1.235	9.001	1.460
JPY	2,26 %	31.000	1.818	1.785
SEK	4,60 %	150	119	-
USD	5,50 %	350	2.437	3.154
Obligasjonslån fra norske investorer				
NOK	7,73 %	3.142	3.142	700
Obligasjonslån fra japanske investorer				
JPY	-	-	-	412
Sum Telenor ASA			21.770	13.903

I tabellen nedenfor er både lån, valutabytteavtaler og rentebytteavtaler inkludert. Dette betyr at i den grad valutaeksponeringen eller rentebindingen på de utstedte sertifikatene / obligasjonene er endret ved bruk av derivater, er dette reflektert i tallene.

(Beløp i millioner)	Gjennomsnittlig rente 31.12.02	Lånebeløp valuta 31.12.02	Norske kroner 31.12.02	Norske kroner 31.12.01
Norske sertifikater				
NOK	7,01 %	1.105	1.105	1.930
EMTN program				
CZK	4,17 %	461	107	-
EUR	4,01 %	848	6.183	5.093
GBP	5,38 %	13	146	-
NOK	7,69 %	6.497	6.498	2.469
SEK	4,74 %	1.187	944	658
USD	2,44 %	491	3.422	1.932
Obligasjonslån fra norske investorer				
EUR	3,86 %	135	981	699
GBP	4,86 %	20	224	-
NOK	7,74 %	1.860	1.860	-
Obligasjonslån fra japanske investorer				
NOK	-	-	-	400
Sum Telenor ASA			21.470	13.181

Langsiktig rentebærende gjeld i datterselskaper

Beløp i millioner kroner			Gjennomsnittlig		
Selskap	Gjeldsinstrument	Valuta	rente 31.12.02	31.12.02	31.12.01
DiGi.Com	Lån fra finansinstitusjoner	USD	3,08 %	226	410
DiGi.Com	Lån fra finansinstitusjoner	MYR	7,66 %	1.191	1.197
GrameenPhone	Lån fra finansinstitusjoner	USD	6,90 %	262	429
GrameenPhone	Lån fra finansinstitusjoner	NOK	4,76 %	75	75
Kyivstar	Leverandørfinansiering	USD	7,30 %	113	-
Kyivstar	Obligasjonslån	USD	12,75 %	696	-
Pannon	Obligasjonslån	HUF	13,78 %	1.040	-
EDB Business Partner	Lån fra finansinstitusjoner	NOK	7,50 %	500	719
EDB Business Partner	Lån fra finansinstitusjoner	SEK	4,00 %	147	201
EDB Business Partner	Finansiell lease	NOK	8,03 %	64	-
Business Solutions	Finansiell lease	NOK	7,00 %	200	-
Business Solutions	Leverandørfinansiering – SW lisenser	NOK	8,00 %	656	879
Satellite Services AS	Finansiell lease ¹⁾	NOK	7,25 %	1.114	1.228
Canal Digital	Finansiell lease ²⁾			550	-
Telenor Eiendom Holding AS	Norske sertifikater	NOK	7,01 %	435	-
Diverse				66	178
Sum langsiktig rentebærende gjeld i datterselskaper				7.335	5.316

¹⁾ Satellitt-leaser (Thor II og Thor III). Denne finansieringen er garantert av Telenor ASA.

²⁾ Denne finansieringen er garantert av Telenor ASA. Pålydende valuta DKK, EUR, NOK, SEK and USD.

Rentebærende gjeld i datterselskaper er normalt ikke garantert av Telenor ASA og inneholder standard finansielle covenants.

Telenor inngikk i 1998 og 1999 «Cross Border Tax Benefit Lease»-avtaler for digitale sentraler og GSM mobilnettverk. Avtalene krevde forskuddsbetalt oppgjør fra alle parter gjennom finansinstitusjoner. Leasingforpliktelsen og forskuddsbetalt leasingleie er ført netto i balansen og er ikke reflektert i tabellene. Se også notene 15 og 31.

Kortsiktig rentebærende gjeld i datterselskaper

Beløp i millioner kroner		Gjennomsnittlig		
		rente 31.12.02	31.12.02	31.12.01
Telenor Eiendom Holding AS	Avsetning skattekrav	12,00 %	2.409	-
Telenor Mobile Communication AS	Avsetning rettssak i Hellas	12,00 %	530	-
DiGi.Com	Leverandørfinansiering og banklån	8,00 %	362	-
Kyivstar	Obligasjonslån og leverandørfinansiering	8,44 %	144	-
Diverse			146	672
Sum kortsiktig rentebærende gjeld			3.591	672

Mot slutten av 2002 økte kortsiktig rentebærende gjeld med 2,4 milliarder kroner relatert til skattekravet i forbindelse med salget av Sonofon Holding A/S, og 0,5 milliarder kroner relatert til rettssak i Hellas.

Telenor har stilt garanti for skattekravet på 2,4 milliarder kroner. Som en konsekvens av at Telenor valgte å kostnadsføre skattekravet mot slutten av 2002, avsettes 12% rente så lenge garantien stilles. Skattedirektoratet har forbeholdt seg retten til å iverksette innfordring dersom Telenor ASA's kredittvurdering endres i vesentlig grad.

Forfallsprofil rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	Sum pr.									
	31.12.02	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	etter 2010
Norske sertifikater	1.105	1.105	-	-	-	-	-	-	-	-
EMTN program	17.300	1.688	1.099	1.320	3.131	2.917	1.003	2.220	-	3.922
Norske obligasjoner	3.065	-	-	1.006	-	1.861	-	-	-	198
Sum Telenor ASA	21.470	2.793	1.099	2.326	3.131	4.778	1.003	2.220	-	4.120
Datterselskaper, kortsiktig	3.591	3.591	-	-	-	-	-	-	-	-
Datterselskaper, langsiktig	7.335	889	1.986	2.238	844	725	294	231	128	-
Sum datterselskaper	10.926	4.480	1.986	2.238	844	725	294	231	128	-
Telenor Konsern	32.396	7.273	3.085	4.564	3.975	5.503	1.297	2.451	128	4.120

21. FINANSIELLE INSTRUMENTER OG RISIKOSTYRING

Telenors interne bank (Telenor Finans) er ansvarlig for finansiering, likviditetsstyring og styring av finansiell risiko for morselskaper og for selskaper som eies mer enn 90 %. Selskaper som eies med mindre enn 90 % har vanligvis selvstendig finansiering.

Telenor har en begrenset aktivitet knyttet til trading i renter og valuta. Pr. 31. desember 2002 har Telenor ingen utestående åpne trading-posisjoner.

Renterisiko

Telenor er eksponert for renterisiko som følge av pengemarkedsaktiviteter relatert til finansiering av konsernets investeringer og styring av konsernets likviditetsstrømmer. Endring i markedsrentene påvirker virkelig verdi av eiendeler og gjeld. Regnskapsmessig renteinntekt og -kostnad samt faktiske rentebetalinger influeres av renteendringer.

I forbindelse med styring av renterisiko er det en målsetting å balansere ønsket om lavest mulig rentekostnad opp mot usikkerheten i fremtidige rentebetalinger. Dette hensynet ivaretas gjennom bruk av en simuleringsmodell som hensyntar porteføljens sammensetning. Porteføljens durasjon skal ligge innenfor et bånd på 0,5 til 2,5 år.

Telenor anvender rentederivater for å styre porteføljens renterisiko. Dette omfatter typisk rentebytteavtaler, mens fremtidige renteavtaler og renteopsjoner brukes i mindre omfang.

Nedenfor er en sensitivitetsanalyse som viser endring i virkelig verdi som følge en renteøkning på ett prosentpoeng. Matrisen deles inn i tidsintervaller. Renterisiko allokeres til neste rentefastsettelse for instrumenter med flytende rente, og til forfallsdato for fastrenteinstrumenter. En slik matrise viser følgende fordelingen av renterisiko i porteføljen.

Kontanter, investeringer i kortsiktige renteinstrumenter, rentederivater, valutaderivater og rentebærende forpliktelser inngår i tabellen.

Tall i millioner NOK-ekvivalenter pr. 31. desember 2002				Reduksjon i virkelig verdi som følge av renteøkning på 1 %							
Valuta	Hovedstol	Gjennom- snittlig år til forfall	Gjennom- snittlig durasjon i år	0–1 år	1–2 år	3–4 år	4–5 år	6–7 år	7–8 år	8–9 år	Etter 9 år
				CZK	250	3,44	0,45	0,48	-	-	-
DKK	65	4,48	1,66	-	-	-	-	1,06	-	-	-
EUR	7.241	3,71	1,27	10,85	(6,98)	24,11	33,71	21,32	-	-	-
GBP	425	5,56	0,35	1,34	-	-	-	-	-	-	-
HUF	1.409	1,58	1,38	-	25,64	-	-	-	-	-	-
MYR	1.543	4,97	0,72	7,88	-	-	-	-	-	3,07	-
NOK	9.124	5,66	2,32	24,30	10,28	32,27	11,81	75,68	8,93	24,68	100,84
SEK	1.441	3,46	1,48	2,79	-	4,13	-	5,38	-	8,45	-
USD	5.374	4,04	1,00	18,44	-	18,82	1,73	13,06	-	-	-
Netto rente- bærende gjeld	26.872	4,47	1,67	66,08	28,94	79,33	47,25	116,50	8,93	36,20	100,84

Valutarisiko

Telenor er eksponert overfor endringer i verdien på norske kroner relativt til andre valutaer. Telenor har investert i selskaper som har annen funksjonell valuta enn norske kroner. Selskaper som i utgangspunktet opererer i norske kroner vil også gjøre transaksjoner i utenlandsk valuta.

Den balanseførte verdien av Telenors nettoinvesteringer i utlandet vil variere med endringer i kronekursen. Konsernets regnskapsmessige resultat vil påvirkes av endringer i valutakursen, etter som resultatene fra selskapene i utlandet regnes om til norske kroner til gjennomsnittskurs i perioden. Hvis disse selskapene betaler utbytte, vil det typisk skje i selskapets lokale valuta. Det er ledelsens oppfatning at den beste måten å håndtere valutarisiko relatert til nettoinvesteringer, er å utstede finansielle instrumenter i de aktuelle valutaene. Typisk vil det benyttes en kombinasjon av lån (sertifikater og obligasjoner) og valutaderivater (terminkontrakter og valutabytteavtaler) for dette formålet.

Norske selskaper vil også pådra seg valutarisiko i forbindelse med at selskaper har driftsinntekter- eller kostnader i utenlandsk valuta. Slik valutaeksponering sikres bare unntaksvis av Telenor.

Valutaeksponering oppstår også når et norsk selskap har andre transaksjoner med oppgjør i fremmed valuta, eller når det er gjort avtaler om kjøp eller salg av eierandeler i selskaper utenfor Norge. Kommitterte kontantstrømmer større enn 50 millioner kroner sikres økonomisk, ved hjelp av opsjoner eller terminkontrakter. Ofte vil sikringsføring ikke være tillatt for denne type transaksjoner, hvilket medfører at tap/gevinst på sikringsinstrumentene resultatføres løpende.

Valutarisiko relatert til gjeldsinstrumenter i utenlandske enheter er også en del av konsernets risikoeksponering.

Sikring som beskrevet ovenfor gjøres bare i valutaer i velfungerende kapitalmarkeder.

I tabellen under fremgår valutaeksponeringen på konsernets rentebærende forpliktelser og derivater i annen valuta enn norske kroner pr. 31. desember 2002.

Hovedstol i millioner,

lokal valuta	AUD	CHF	CZK	DKK	EUR	GBP	HUF	JPY	MYR	SEK	USD
Rentebærende											
forpliktelser	(37)	(798)	-	(66)	(1.370)	(99)	-	(31.000)	(853)	(745)	(570)
Valutabytteavtaler	37	798	(461)	-	376	66	(31.000)	31.000	-	(1.037)	(141)
Valutaterminkontrakter	-	-	(620)	-	-	(5)	(10.000)	-	-	(30)	(60)
Totalt	-	-	(1.081)	(66)	(994)	(38)	(41.000)	-	(853)	(1.812)	(771)

Kreditrisiko

Kreditrisiko er det tap som påføres konsernet dersom en motpart ikke oppfyller sine finansielle forpliktelser.

Som følge av det store antallet kunder er det begrenset kreditrisiko relatert til konsernets kundefordringer.

Telenor har inngått «Cross Border Tax Benefit Lease»-avtaler for digitale sentraler og GSM mobilnettverk. Avtalene krevde forskuddsbetaling av forpliktelsene fra Telenor. Forskuddsbetaling pr. 31. desember 2002 på 3,5 milliarder kroner er deponert i kredittverdige finansielle institusjoner. Beløpet fremkommer ikke av balansen, se note 20.

Telenor investerer overskuddslikviditet i kortsiktig rentebærende eiendeler. Slike instrumenter inneholder kreditrisiko. Finansielle derivater med positiv verdi for Telenor, hensyntatt legale motregningsrettigheter, skaper også kreditrisiko.

Kreditrisiko reduseres gjennom diversifisering, ved at det er etablert strenge krav til motpartens rating, og ved at det er satt begrensninger på aggregert kreditteksponering mot hver enkelt motpart. Telenor ASA har avtaler som regulerer legale motregningsrettigheter i en konkurssituasjon (ISDA avtaler) med 15 av de 16 bankene som pr. 31. desember 2002 er motparter i derivat-transaksjoner. Telenor ASA har også avtaler med to banker som ofte brukes som motparter om å stille sikkerhet når kreditteksponeringen kommer opp på et visst nivå (collateral agreements). Både avtaler om å stille sikkerhet og ISDA avtaler er virkemidler for å redusere kreditrisiko.

Virkelig verdi på derivater med positiv verdi for Telenor, hensyntatt legale motregningsrettigheter, var 1.498 millioner kroner pr. 31. desember 2002. Kreditteksponering for Telenor ASA følges opp på daglig basis.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskaper i konsernet ikke har likviditet tilgjengelig til å betale sine forpliktelser i tide.

Konsernet har etablert konsernkontosystemer i Norge, Sverige, Danmark, Ungarn og England for å styre likviditetsstrømmene i konsernet så effektivt som mulig. Dette innebærer også bruk av valutabytteavtaler.

Overskuddslikviditet investeres i rentebærende instrumenter med kort løpetid og lav misligholdsrisiko. Telenor ASA har også etablert to trekkfasiliteter for å minimere likviditetsrisikoen for konsernet, jf. note 20.

Ledelsen legger stor vekt på finansiell fleksibilitet. En sentral del av dette er å minimere likviditetsrisikoen gjennom å ha tilgang til et diversifisert sett av finansieringskilder.

Øvrig markedsrisiko

Telenor er utsatt for markedsrisiko for egenkapitalinstrumenter gjennom sine investeringer i aksjer og andeler.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Estimerte virkelige verdier av konsernets finansielle instrumenter er basert på markedspriser og verdsettelsesmetoder som beskrevet nedenfor. Imidlertid tilrådes forsiktighet ved tolkning av markedsdata til estimert markedsverdi. Estimaten som er presentert her vil ikke nødvendigvis tilsvare de beløp konsernet kunne oppnå ved realisasjon i fremtiden.

Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner utstedt av Telenor ASA og Telenor Eiendom Holding AS er beregnet ved bruk av en rentekurve som inneholder estimater på Telenor ASAs kredittmargin pr. 31. desember 2002. Denne kredittkurven er estimert ut fra observert omsetning i annenhåndsmarkedet av papirer med ulike løpetider utstedt av Telenor ASA.

For gjeldsinstrumenter i datterselskaper er virkelig verdi beregnet ved hjelp av omsetningskurser hvor slike er tilgjengelig. Virkelig verdi av andre gjeldsinstrumenter med flytende rente i datterselskaper er antatt å være lik regnskapsført verdi.

Virkelig verdi av alle andre rentebærende forpliktelser er estimert ved bruk av Telenor ASAs kredittkurve, som beskrevet ovenfor.

Virkelige verdier av valutabytteavtaler, terminkontrakter i valuta og rentebytteavtaler er estimert ved nåverdien av framtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av noterte swaprenter og valutakurser pr. 31. desember 2002. Opsjoner er verdsatt ved bruk av relevante opsjonsprisinde modeller.

Virkelige verdier for børsnoterte aksjer er basert på noterte kurser ved slutten av de relevante årene. Børsnoterte selskaper som konsolideres eller som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden er ikke inkludert i tabellen nedenfor.

Nedenfor følger en oversikt over regnskapsført verdi og virkelig verdi for finansielle instrumenter pr. 31. desember 2002 og 2001.

Beløp i millioner kroner	Regnskaps- ført verdi 2002	Virkelig verdi 2002	Regnskaps- ført verdi 2001	Virkelig verdi 2001
Finansielle eiendeler				
Børsnoterte aksjer	296	275	428	466
Kontanter og investeringer i kortsiktige pengemarkedsinstrumenter	5.524	5.524	5.711	5.711
Finansielle forpliktelser				
Langsiktig rentebærende forpliktelser ¹⁾	(29.105)	(29.813)	(19.219)	(19.422)
Kortsiktig rentebærende forpliktelser	(3.591)	(3.591)	(672)	(672)
Instrumenter for styring av rente- og valutarisiko				
Gevinst rentebytteavtaler	-	205	-	83
Tap rentebytteavtaler	-	(214)	-	(112)
Tap framtidige renteavtaler	-	-	-	-
Gevinst renteopsjoner	2	1	-	1
Tap renteopsjoner	-	(4)	-	-
Gevinst rente- og valutabytteavtaler ¹⁾	1.153	1.528	1.200	1.373
Tap rente- og valutabytteavtaler ¹⁾	(853)	(697)	(478)	(385)
Gevinst valutaterminkontrakter	34	34	13	13
Tap valutaterminkontrakter	(167)	(167)	(96)	(96)

¹⁾ Disse postene rapporteres som langsiktig rentebærende gjeld i balansen.

22. RENTEFRI GJELD		
Beløp i millioner kroner	2002	2001
Leverandørgjeld	3.072	2.762
Skyldige offentlige avgifter, skattetrekk og lignende	2.199	2.002
Avsatt utbytte	799	621
Betalbar skatt	2.717	3.421
Påløpte kostnader	5.315	4.731
Forskuddsbetalt inntekt	2.647	1.701
Avsetning til nedbemanning mv. ¹⁾	977	590
Annen kortsiktig gjeld	399	794
Sum kortsiktig rentefri gjeld	18.125	16.622
Langsiktig rentefri gjeld	473	388
Sum rentefri gjeld	18.598	17.010

¹⁾Avsetningene er relatert til nedbemanning, tapskontrakter, avvikling av aktiviteter og rettstvister.

23. PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR		
Beløp i millioner kroner	2002	2001
Pantstillelser		
Varelager, fordringer, driftsmidler med videre	9.892	5.000

Av konsernets gjeld pr. 31. desember 2002 var 3.278 millioner kroner sikret ved pantstillelser i eiendeler. Regnskapsført verdi av disse eiendeler var 9.892 millioner kroner. Pantstillelsene og gjelden knytter seg hovedsakelig til DiGi.Com, Kyivstar, GrameenPhone og satellitt-leasene (Thor II og Thor III).

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Garantiansvar	2.515	2.719

Tabellen inkluderer ikke kjøpte bankgarantier eller garantier hvor tilhørende forpliktelse er oppført i balansen. Videre er garantier for ubenyttede trekkrettigheter i konsernselskaper ikke inkludert. Garantiansvar pr. 31. desember 2002 er beskrevet nedenfor.

Telenor ga i 2000, mens Bravida var et datterselskap, en oppfyllellesgaranti i forbindelse med Bravidas inngåelse av entreprenørkontrakt i prosjektet Södra Länken med en opprinnelig prosjektramme på 515 millioner kroner. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2004/2005.

I 2001 ble det gitt en garanti overfor Intelsat på 815 millioner kroner (USD 117 millioner) for rettmessig oppfyllelse av kjøp av andel i satellitt i 2004. Tilhørende kommitterte investering er vist i note 25 med 1.052 millioner kroner.

Telenors tidligere kontraktmessige forpliktelser til kapitalinnskudd i det tilknyttede selskapet Connect Austria ble i 2002 omgjort til en garanti begrenset oppad til 493 millioner kroner (EUR 68 millioner) overfor Connect Austria's långivere. Garantien kan bli effektiv dersom låneavtalens finansielle covenants brytes av Connect Austria.

Det er stillet garanti på 174 millioner kroner (USD 25 millioner) i tilfelle terminering av «Cross Border Tax Benefit Lease» avtale for GSM mobil nettverk, se note 15. Leasingperioden utløper i 2015.

Telenor har avgitt garanti for termineringsavgift på 171 millioner kroner på satellitt-leasene Thor II og Thor III. Leasingavtalene opphører i 2008 og 2010.

Pr. 31. desember 2002 hadde Telenor avgitt en garanti på 70 millioner kroner (USD 10 millioner) som sikkerhet for gjeld i det tilknyttede selskapet StavTeleSot. Selskapet ble solgt i begynnelsen av februar 2003 og Telenor er nå løst fra garantien.

Telenor har overfor Telenor Pensjonskasse stillet en garanti begrenset oppad til 165 millioner kroner for eventuelle fremtidige egenkapitalinnskudd i pensjonskassen.

Videre er det stillet mindre garantier for rettmessige oppfyllelse av leveranser og betalinger overfor eksterne parter på om lag 110 millioner kroner.

24. TVISTER

Telenor er involvert i en rekke søksmål relatert til Telenors virksomhet, inkludert vesentlige krav beskrevet nedenfor. Det er foretatt avsetninger for domsutfall i Telenors disfavør eller fravikelse av ligning, selv om Telenor er uenig i domsutfallet eller fravikelsen. Avsetningene i disse sakene er foretatt med det beløp som er nevnt i domsutfallet eller fravikelsen av ligningen. Utover dette er det foretatt avsetninger for å dekke det forventede utfallet av andre søksmål mot Telenor i den grad negative utfall er sannsynlig og pålitelige estimater kan beregnes. De fleste søksmålene mot Telenor er av en slik art at avsetninger ikke gjøres. Telenor erkjenner usikkerheten ved søksmålene, men er av den oppfatning at disse sakene vil bli avgjort uten at de svekker konsernets finansielle stilling i vesentlig grad.

Telenor tok i januar 2003 ut stevning ved Oslo Tingrett mot Staten ved Sentralskattekontoret for storbedrifter, angående fravik fra ligningen for 2001 knyttet til salg av aksjer i Sonofon Holding A/S mellom konsernselskaper. Omtvistet beløp er ca 8,6 milliarder kroner, hvilket gir en betalbar skatte-effekt på ca 2,4 milliarder kroner. Saken er ennå ikke berammet.

I april 2001 tok selskapet S&A Telecom Cyprus Ltd, på vegne av WR Com Entreprises Ltd, rettslige skritt mot Telenor ved de ordinære greske domstoler i Athen, Hellas, med krav om erstatning på om lag 444 millioner kroner pluss renter med grunnlag i tvister under flere avtaler inngått i forbindelse med eierinteresser i Cosmote. I januar 2003 dømte domstolen Telenor til å betale WR Com Entreprises Ltd om lag 444 millioner kroner pluss renter. Telenor vil anke dommen. WR Com Entreprises Ltd hadde også innledet voldgift i Oslo basert på tilsvarende grunner i samme kompleks av saker, men trakk voldgiftssaken i oktober 2002.

TDC Tele Danmark AS, Telia Mobile AB, Sonera AB og Iceland Telecom Ltd, innledet i juli 2002 voldgiftssak mot Telenor. Sak-søkerne krever kompensasjon tilsvarende 36,65 % av markedsværdien (som skal avgjøres i en senere voldgiftssak) basert på forutsetningen om felles eierskap til «INMARSAT jordstasjon på Eik og tilhørende aktiviteter» pr. 31. desember 2002. Voldgiftsretten er etablert, og hovedforhandling er berammet til oktober og november 2003.

I august 2001 tok NSB ut stevning mot Telenor ved Oslo Tingsrett med påstand om at en tidligere inngått avtale mellom partene i forbindelse med fordeling av kostnader relatert til forurensning av en eiendom benyttet til behandling av telefonstolper med kreosot ikke er bindende for NSB. NSBs krav er 122 millioner kroner pluss renter. Hovedforhandling ble avholdt i mars 2003.

Teletopia innledet i 1997 rettslige skritt mot Telenor ved Oslo Tingsrett med krav om, blant annet, at oppsigelse av avtalene inngått med Teletopia i 1995 var ugyldige og at Telenor skulle dømmes til å betale erstatning utmålt etter rettens skjønn. Oslo Tingsrett dømte i april 2001 Telenor til å betale kroner 23,5 millioner i erstatning til Teletopia. Telenor har anket dommen og Teletopia har motanket med krav om ytterligere erstatning. Teletopia har nå beregnet sitt krav til å være opp til 250 millioner kroner pluss renter. Hovedforhandling ved ankedomstolen er berammet til å vare 10 uker med start september 2003.

Tele2 har tatt ut flere søksmål mot Telenor relatert til Telenors påståtte forsinkelse av innføringen av fast forvalg, som er et krav Post- og teletilsynet introduserte i 1999. Det største av søksmålene som fortsatt pågår er søksmål innledet ved Oslo Tingsrett i mai 2002, hvor Tele2 krever 102 millioner kroner pluss renter i erstatning. I en voldgiftssak datert 11. april 2002 ble Song Networks tilkjent erstatning på 15 millioner kroner av et krav på 52 millioner kroner i en lignende sak.

25. KONTRAKTSFORPLIKTELSER

Telenor har inngått avtaler med faste betalingsforpliktelser på følgende områder pr. 31. desember 2002.

Beløp i millioner kroner	2003	2004	2005	2006	2007	Etter 2007
Husleie	746	546	425	372	332	931
Leie av biler, kontormaskiner mv	107	56	29	11	4	9
Leie av satellittkapasitet mv	945	173	605	53	32	37
IT-relaterte avtaler	420	231	101	15	1	-
Andre kontraktsforpliktelser	679	186	160	9	-	-
Kommiterte investeringer						
Tilknyttede selskaper	4	19	-	-	-	-
Eiendom, anlegg og utstyr	348	2	2	2	2	-
Andre kontraktsfestede investeringer	269	1.056	-	-	-	-
Sum kontraktsforpliktelser	3.518	2.269	1.322	462	374	977

Tabellen inkluderer ikke avtaler som ikke medfører et forpliktende minimumskjøp eller fremtidige investeringer som følge av UMTS konsesjon i Norge. Inkludert i leie av satellitt og nettkapasitet for 2003 og 2005 inngår betaling i forbindelse med en MVNO-avtale (Mobile Virtual Network Operator) med henholdsvis 358 millioner kroner og 517 millioner kroner. Andre kontraktsfestede investeringer for 2004 inkluderer 1.052 millioner kroner vedrørende kjøp av satellitt. Denne investeringen er forskjøvet fra 2003 som følge av utsatt oppskyting.

26. NÆRSTÅENDE PARTER

Telenor ASA er eiet 77,7 % (inkludert egne aksjer) av Den norske stat ved Nærings- og Handelsdepartementet.

Det norske telekommunikasjonsmarkedet er underlagt lov om telekommunikasjon og forskrifter som er utstedt i medhold av denne lov. I tillegg er deler av virksomheten underlagt konsesjonsbestemmelser. Telenor er i henhold til konsesjonsvilkårene på fastnett pålagt landsdekkende leveringsplikt (USO, Universal Service Obligation). USO-forpliktelsen omfatter leveranse av PSTN-telefoni til alle husholdninger og bedrifter, opprettholde betalingstelefoner, gjøre tilpasninger for funksjonshemmede og opprettholde varslingstjenester. I tillegg er Telenor pålagt spesielle samfunnsplagte tjenester (SSO, Special Service Obligation) til forsvaret, kystradioen, tjenester til Svalbard og nødnummer for politi, brann og ambulanse. Telenor mottar ingen kompensasjon for USO-forpliktelsene, mens for de samfunnsplagte tjenester mottok Telenor en kompensasjon på 82 millioner i 2002, 80 millioner kroner i 2001 og 78 millioner kroner i 2000. Telenor betalte 200 millioner kroner til staten i 2000 for UMTS konsesjon.

Telenor-konsernet leverer telefoni og mobiltelefoni, leide samband, utstyr, Internett-tjenester, TV-distribusjon, installasjon og andre tjenester til den offentlige forvaltning basert på vanlige forretningsmessige vilkår. I 2000 ble hovedkontoret solgt for 550 millioner kroner til Entra Eiendom AS og Selmer AS, samtidig som de administrative lokalene ble tilbakeleid frem til flytting til Fornebu. Entra Eiendom AS eies av staten.

Telenor betaler et årlig gebyr til Post- og teletilsynet for å kunne levere konsesjonære tjenester. Gebyret var på 81 millioner i 2002, 81 millioner kroner i 2001 og 61 millioner kroner i 2000.

Canal Digital var eiet 50 % av Telenor frem til 30. juni 2002. Det var etablert avtaler om salg av satellittkringkasting, salg av kort for TV-dekodere med videre med øvrige Telenor-selskaper. Det er totalt blitt fakturert 223 millioner kroner i 2002 (et halvt år), 475 millioner kroner i 2001 og 282 millioner kroner i 2000. Transaksjoner mellom partene er basert på vanlige forretningsmessige vilkår.

Telenor leier ut personell til en rekke av de tilknyttede selskapene i utlandet. Totalt er det inntektsført 21 millioner kroner for disse tjenestene i 2002, 29 millioner kroner i 2001 og 24 millioner kroner i 2000.

Bravida er et tilknyttet selskap fra 1. november 2000 da Bravida ble slått sammen med BPA AB. Telenors eierandel var 46,4 % pr. 31. desember 2002. I henhold til aksjonæravtale som ble inngått ved sammenslåingen skal Telenor redusere sin eierandel hvis Bravida børsnoteres, og Telenors eierandel kan øke hvis visse eiendeler ("non-core assets") i det tidligere BPA AB viser seg å ha mindreverdi i forhold til det som var forutsatt ved sammenslåingen. I 2002 ble det kjøpt varer og tjenester for 2.256 millioner kroner fra Bravida, 2.636 millioner kroner i 2001 og 491 millioner kroner i 2000 (to måneder) hovedsakelig for installasjon og øvrige tjenester. Samtidig fakturerte Telenorselskaper henholdsvis 85 millioner kroner i 2002, 450 millioner kroner i 2001 og 173 millioner kroner i 2000 (to måneder) for salg til Bravida, hovedsakelig relatert til salg av kundeutstyr og administrative tjenester. Bravida har også avtaler som sikrer selskapet en viss andel av de kjøp som Telenor Networks vil gjøre til og med 2005 for installasjon og øvrige tjenester. Handel mellom partene er basert på vanlige forretningsmessige vilkår. Telenor har pr. 31. desember 2002 gitt garantier på 515 millioner kroner ovenfor Bravida. Dette gjelder oppfyllesesgaranti vedrørende Södra Länken, som er et prosjekt i Sverige. Telenor hadde pr. 31. desember 2002 totale utestående fordringer på Bravida på 442 millioner kroner, hvorav om lag 430 millioner kroner er langsiktige lån. Leverandørgjeld til Bravida var 20 millioner kroner pr. 31. desember 2002. I februar 2003 ble det yttet ytterligere et kortsiktig konvertibelt lån til Bravida på 150 millioner kroner. I februar 2003 ble det også avgitt en finansiell garanti overfor Svensk Eksportkreditt på 331 millioner svenske kroner pluss renter knyttet til engasjementet i Bravida, hvor eksterne parter har stilt sidesikkerheter i form av pant i aksjer.

Det tilknyttede selskap TeleVenture Management AS utfører disponenttjenester for Telenor Venture og Telenor Venture II. Det er totalt fakturert 20 millioner kroner for disse tjenestene i 2002. I 2001 ble det totalt fakturert 17 millioner kroner og i 2000 ble det totalt fakturert 32 millioner kroner.

Zebsign ble etablert i 2001 med 50 % eierskap av Telenor. Zebsign leverer tjenester for elektronisk identifikasjon og signatur. I 2002 ble det totalt inntektsført 41 millioner kroner i Zebsign og 43 millioner kroner i 2001 for salg til Telenorselskaper. Pr. 31. desember 2002 hadde Telenor en kommitert kjøpsforpliktelse på 45 millioner kroner.

27. TILLEGGSSINFORMASJON OM KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Med unntak av enkelte selskaper har konsernet etablert skattetrekksgaranti for betaling av de ansattes skattetrekk. Telenor-konsernet har etablert et konsernkontosystem med to bankforbindelser. Telenor ASA er i henhold til avtalene konsernkonto-innehaver, mens øvrige konsernselskaper er underkonto-innehavere eller deltakere. Bankene kan avregne trekk og innestående mot hverandre slik at nettoposisjonen representerer mellomværende mellom banken og konsernkonto-innehaver.

Bundne bankinnskudd

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Skattetrekksmidler	88	114	24
Andre	45	179	52
Sum	133	293	76

Vesentlige ikke-kontanttransaksjoner

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Investering i virksomheter	105	678	-
Finansiell leasing	346	-	-
Kjøp av programvare lisenser	-	-	1.006
Sum	451	678	1.006

28. YTELSER TIL LEDELSEN MM

Jon Fredrik Baksaas tiltrådte og Tormod Hermansen gikk av som konsernsjef i Telenor ASA 21. juni 2002. Det har også blitt gjort andre endringer i konsernledelsen i løpet av året. Den nye konsernledelsen består fra 6. desember 2002 av Jon Fredrik Baksaas, Arve Johansen, Torstein Moland, Berit Svendsen, Jan Edvard Thygesen, Stig Eide Sivertsen og Morten Karlsen Sørby (ny).

Godtgjørelse betalt til styret og bedriftsforsamlingen utgjorde i 2002 henholdsvis 1.475.000 kroner og 407.000 kroner. Styrets medlemmer har ingen avtaler om særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet, avtaler om bonuser, overskuddsdelinger, opsjoner eller lignende.

Gjeldende fra 21. juni 2002 var årslønn for konsernsjef Jon Fredrik Baksaas 3.200.000 kroner, samt at det ble betalt pensjonspremie på 734.223 kroner og ytet annen godtgjørelse på 51.479 kroner. Jon Fredrik Baksaas har ingen årsbonusavtale, men ble tildelt 100 000 opsjoner 21. februar 2002, 150.000 opsjoner 21. juni 2002, samt 250.000 opsjoner 21. februar 2003. Videre har konsernsjefen en pensjonsavtale som går ut på at han kan fratruke ved fylte 60 år med 66 % pensjon av pensjonsgrunnlaget, begrenset til 3.000.000 kroner, regulert årlig med konsumprisindeksen. Hvis konsernsjefen anmodes om å fratruke sin stilling, gjelder en etterlønsavtale på 24 måneders lønn fra fratreden. Dersom konsernsjefen tar arbeid eller engasjerer seg i yrkesrelatert virksomhet i denne perioden, skal det gjøres fradrag i etterlønnen på 75 % av godtgjørelsen i ny virksomhet. Det betales ikke feriepengene av etterlønnen. Gjensidig oppsigelsesfrist er 6 måneder.

Årslønn for Tormod Hermansen var 3.153.000 kroner i 2002. Videre ble det betalt pensjonspremie på 726.984 kroner og ytet annen godtgjørelse på 52.136 kroner (frem til 21. juni 2002). I tillegg ble det utbetalt lønn ved fratredelse tilsvarende 6 måneders lønn (1.576.500 kroner), og det vil beregnes feriepengene at dette beløpet. Lønn ved fratredelse ble fastsatt i henhold til avtalemessig forståelse mellom styret og konsernsjefen inngått ved fratredelsen og dekker årsbonusutbetaling for 2001, samt kompensasjon for at Tormod Hermansen ikke tok del i bonusprogrammer for 2002. Før fratredelsen ble det videre inngått avtale om at Tormod Hermansen skal stå til disposisjon for Telenor ASA i ett år etter fratreden. I dette året bibeholder han sine lønns- og arbeidsbetingelser. Det følger av dette at Tormod Hermansen i dette tidsrommet ikke kan ta ansettelse hos annen arbeidsgiver. Han kan heller ikke utføre oppgaver for eller inneha verv i virksomheter som er i konkurranse med Telenor-konsernet. Ved at Tormod Hermansen ved fratreden hadde opptjent fulle pensjonsrettigheter (66 % av lønn ved fratredelsestidspunktet), ble utbetalt lønn ut over pensjon 536.010 kroner i 2002.

Nedenfor vises opplysninger knyttet til det enkelte medlem av konsernledelsen, med unntak av Jon Fredrik Baksaa som er omtalt ovenfor.

Navn/tittel	Oppsigelsestid	Etterlønn	Pensjonsvilkår ⁵⁾	Årsbonus 2002 ¹⁾	Opsjoner ³⁾
Visekonsernsjef Arve Johansen ²⁾	6 mnd	6 mnd	66 % av lønn ved fratreden ved fylte 60 år	Bonusrammen er 61 % av fastlønn. I tillegg kan overperformance belønnes med inntil 50 % av rammen.	100.000 + 100.000
Visekonsernsjef for økonomi/finans (CFO), Torstein Moland ³⁾	6 mnd	6 mnd	66 % av lønn ved fratreden ved fylte 60 år	Bonusrammen er 33,3 % av fastlønn. I tillegg kan overperformance belønnes med inntil 50 % av rammen.	100.000 + 100.000
Konserndirektør for teknologi (CTO), Berit Svendsen	6 mnd	Nei	66 % av lønn ved fratreden ved fylte 62 år	Bonusrammen er 16,7 % av fastlønn. I tillegg kan overperformance belønnes med inntil 62,5 % av rammen.	100.000 + 75.000
Konserndirektør Stig Eide Sivertsen	6 mnd	Nei	66 % av lønn ved fratreden ved fylte 62 år	Bonusrammen er 72,5 % av fastlønn. I tillegg kan overperformance belønnes med inntil 50 % av rammen.	75.000 + 75.000
Konserndirektør Morten Karlsen Sørby (fra 06.12.02)	6 mnd	6 mnd	66 % av pensjonsgrunnlaget ved fratreden ved fylte 62 år ⁴⁾	Bonusrammen er 33,3 % av fastlønn.	70.000 + 75.000
Konserndirektør Jan Edvard Thygesen	6 mnd	6 mnd	66 % av lønn ved fratreden ved fylte 62 år	Bonusrammen er 72,5 % av fastlønn. I tillegg kan overperformance belønnes med inntil 50 % av rammen.	75.000 + 75.000

¹⁾ Ved oppnåelse av budsjettmål utbetales 50 % av bonusrammen. Utbetaling av bonusramme kan skje ved oppnåelse av bonusmål (som er satt høyere enn budsjettmål). I tillegg kan det oppnås en overperformance basert på finansielle mål, samt en justering av bonusrammen, opp eller ned basert på ikke-finansielle mål. I tabellen er disse to forholdene betegnet som overperformance og viser maksimal bonus som kan oppnås. Det stilles strenge krav til å oppnå slik overperformance. Arve Johansen, Stig Eide Sivertsen og Jan Edvard Thygesen fikk redusert fastlønnen i 2002, mot en økning av årsbonusrammen.

For 2003 tas mulighet for å oppnå bonus basert på overperformance knyttet til finansielle mål bort.

²⁾ Arve Johansen og Torstein Moland har avtaler som regulerer eventuell overgang til annet arbeid knyttet til konsernet med rett til kompensasjon tilsvarende halv lønn for en nærmere angitt perioden frem til pensjonsalder. Disse har i slike tilfeller rettigheter til opptjening av pensjon på basis av lønn ved tidspunktet for endring av ansettelsesforholdet frem til oppnådd pensjonsalder.

³⁾ Tabellen viser opsjoner tildelt henholdsvis i 2002 og 2003. Opsjonsprogrammene for 2002 og 2003 er beskrevet i note 29.

⁴⁾ Pensjonsgrunnlaget er lønn pr. 31. desember 2002, regulert årlig med konsumprisindeksen.

⁵⁾ En tilsvarende regulering av pensjonsgrunnlaget som for Morten Karlsen Sørby, se fotnote 4, vil bli implementert for resten av konsernledelsen gjeldende fra 2003.

Samlede lån til ansatte var 50 millioner kroner pr. 31. desember 2002. Dette relaterer seg i hovedsak til bilfinansiering som alternativ til firmabil og lån til kjøp av aksjer. Lån til aksjekjøp oppstod i forbindelse med aksjeordningsprogrammet for ansatte i desember 2002 og var totalt på 15 millioner kroner. Tilbudet var på 5.979 kroner pr. ansatt, etter rabatt. Lån til aksjekjøp er rentefrie og tilbakebetales over ett år. De øvrige lånene er etablert til gjeldende markedsbetingelser. De tre ansattevalgte styremedlemmene hadde pr. 31. desember 2002 slike lån på 5.979 kroner hver.

Nedenfor vises aksjeinnehav til medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen samt konsernledelsen pr. 31. desember 2002. Aksjeinnehav for styremedlemmene og konsernledelsen inkluderer deres personlige nærstående.

Styret	Antall aksjer pr. 31.12.2002
Thorleif Enger (styreleder fra mars 2003)	2.000
Åshild Marianne Bendiktsen	682
Harald Stavn	3.268
Per Gunnar Salomonsen	1.436
Irma Tystad	754

Bedriftsforsamlingen	Antall aksjer pr. 31.12.2002
Ragnar Klevaas	682
Eystein Gjelsvik	275
Stein Erik Olsen	754
Berit Kopren	275
Jan Riddervold	1.579
Arne Jensen	407

KONSERNLEDELSEN	Antall aksjer pr. 31.12.2002
Jon Fredrik Baksaas	20.276
Torstein Moland	11.640
Arve Johansen	24.556
Berit Svendsen	4.297
Jan Edvard Thygesen	30.702
Stig Eide Sivertsen	28.189
Morten Karlsen Sørby	3.218

Godtgjørelse til revisor

Tabellen nedenfor oppsummerer foreslått revisjonshonorar for 2002 og fakturerte honorarer i 2002 for revisjonsrelaterte, skatterelaterte og andre tjenester. Honorarene inkluderer både norske og utenlandske datterselskaper.

Beløp i millioner kroner eksklusiv merverdiavgift	Revisjon	Revisjonsrelatert	Skatterelatert	Andre tjenester
Telenor ASA				
Konsernrevisor	2,5	5,4	1,5	0,9
Øvrige konsernselskaper				
Konsernrevisor	16,1	6,7	3,0	0,7
Andre revisorer	8,1	2,4	1,8	7,1

29. OPSJONER

I Telenorkonsernet er det tre opsjonsprogrammer, ett for aksjer i Telenor ASA, ett for aksjer i det børsnoterte datterselskapet EDB Business Partner ASA og ett for aksjer i det børsnoterte datterselskapet Utfors AB.

Opsjoner for aksjer i Telenor ASA

I 2002 ble det tildelt opsjoner til 85 ledere og nøkkelpersoner, mens det i 2003 ble tildelt opsjoner til 110 ledere og nøkkelpersoner

For opsjoner tildelt i 2002: Opsjonene kan tidligst utøves med en tredjedel hvert av de kommende tre år etter tildelingen. Seneste utøvelses tidspunkt er sju år etter tildeling. Utøvelseskursen er gjennomsnittlig sluttkurs ved Oslo Børs siste fem handledager før tildelingstidspunktet, tillagt en rente pr. påbegynt måned som tilsvarende 1/12 av 12 måneders NIBOR. Opsjonene kan bare utøves fire ganger hvert år, i en tidagers periode etter offentliggjøringen av selskapets kvartalsresultater. Siste mulige utøvelseskurs er 50,96 kroner for opsjoner tildelt 21. februar 2002, og 42,12 kroner for opsjoner tildelt til Jon Fredrik Baksaas 21. juni 2002.

For opsjoner tildelt i 2003: Opsjonene kan tidligst utøves med en tredjedel hvert av de kommende tre år etter tildelingen og kan kun utøves dersom aksjekursen på utøvelses tidspunktet er høyere enn gjennomsnittlig sluttkurs på Oslo Børs siste 5 handledager før tildelingstidspunktet tillagt en rente på 5,38 % pr. år. Seneste utøvelses tidspunkt er 7 år etter tildeling. Utøvelseskursen er gjennomsnittlig sluttkurs ved Oslo Børs siste 5 handledager før tildelingstidspunktet (26,44 kroner). Opsjonene kan bare utøves fire ganger hvert år i en tidagers periode etter offentliggjøringen av selskapets kvartalsresultater.

	Opsjoner	Utøvelsespris ved slutten av opsjonens levetid ¹⁾ (i kroner)	Gjenværende levetid	Opsjoner som kan utøves pr. 31.12.2002
Opsjoner tildelt i 2002 (21.02)	2.520.000	50,96		
Opsjoner tildelt i 2002 (21.06)	150.000	42,12		
Opsjoner utøvet i 2002	-	-		
Opsjoner kansellert i 2002	55.000	50,96		
Balanse pr. 31. desember 2002	2.465.000	50,96	6 år	²⁾
	150.000	42,12	6 år	³⁾
Opsjoner tildelt 21. februar 2003	2.850.000	26,44	7 år	⁴⁾

¹⁾ Utøvelsesprisen for opsjonsprogrammene for 2002 er basert på siste mulige utøvelses tidspunkt, og på 12 måneders NIBOR implisitte terminrenter regnet ut på basis av rentekurven pr. henholdsvis 20. februar og 20. juni hvert år. Utøvelsesprisen for opsjonsprogrammet for 2003 ligger fast gjennom hele opsjonens levetid og er 26,44 kroner.

²⁾ Første mulige utøvelses tidspunkt var februar 2003 for 1/3 av opsjonene.

³⁾ Første mulige utøvelses tidspunkt er juli 2003 for 1/3 av opsjonene.

⁴⁾ Første mulige utøvelses tidspunkt er februar 2004 for 1/3 av opsjonene.

Ved opsjonsutøvelse har Telenor rett til å innløse opsjoner ved å utbetale et kontantbeløp som tilsvarer differansen mellom utøvelseskursen og aksjenes sluttkurs den dag melding om utøvelse kom fram til selskapet. Opsjonene kan utøves før utløpet av planene, som beskrevet ovenfor.

Opsjoner for aksjer i EDB Business Partner ASA

EDB Business Partner ASA har en aksjebasert avlønningsordning for sine ansatte i form av en aksjeopsjonsordning. Utøvelsesprisen for aksjeopsjonene er basert på markedsprisen på den datoen aksjeopsjoner ble tildelt med tillegg av 1 % pr. måned frem til utøvelses tidspunktet. Ubenyttede aksjeopsjoner kan i de fleste tilfeller føres videre til det påfølgende år. Tildelte opsjoner har løpetid på mellom ett til fire år, hvorav en tredjedel av de opptjente opsjonene kan utøves hvert år. Opsjonene opptjenes over en periode på ett til tre år under forutsetning av fortsatt ansettelse. Opptjente, men ikke utøvd opsjoner kan føres videre frem til mai 2004.

Under programmet har aksjonærene i EDB Business Partner godkjent å tildele opsjoner for året 2002. Fortsettelse av planen i 2003 og 2004 forutsetter ny godkjennelse av aksjonærene. Norsk lov krever at aksjonærene godkjenner utstedelse av aksjer. Styret kan ikke få fullmakt til å gjennomføre hele programmet på grunn av lengden på utøvelsesperioden. Planene er vurdert å være effektive for regnskapsmessige formål.

	Opsjoner	Veiet gjennomsnittlig utøvelsespris ved slutten av opsjonenes levetid
Balanse pr. 31. desember 1999	9.360.560	54,46
Opsjoner tildelt i 2000	6.277.134	179,07
Opsjoner utøvet i 2000	2.722.448	30,79
Opsjoner kansellert i 2000	590.768	53,45
Balanse pr. 31. desember 2000	12.324.478	121,63
Opsjoner tildelt i 2001	699.070	106,33
Opsjoner utøvet i 2001	1.400.594	62,90
Opsjoner kansellert i 2001	1.667.104	134,00
Balanse pr. 31. desember 2001	9.955.850	126,72
Opsjoner tildelt i 2002	269.445	67,01
Opsjoner utøvet i 2002	-	-
Opsjoner kansellert i 2002	528.620	129,59
Balanse pr. 31. desember 2002	9.696.675	124,9

Tabellen nedenfor viser detaljer for EDB Business Partners utestående opsjoner. Utøvelsesprisen er basert på siste mulige utøvelses tidspunkt. Mange av opsjonene kan utøves før utløp av planen.

Veiet gjennomsnittlig utøvelsespris (i kroner)	Utestående opsjoner	Veiet gjennomsnittlig gjenværende levetid (år)	Opsjoner som kan utøves pr. 31.12.2002
62	3.876.203	1,3	-
183	4.561.286	1,3	-
137	389.271	1,3	-
106	627.670	1,3	-
67	242.245	1,3	-
124,9	9.696.675		-

Opsjoner for aksjer i Utfors AB

Utfors AB hadde et aksjeopsjonsprogram som nå er avsluttet. Nedenfor er det en oversikt over utestående opsjoner pr. 31. desember 2002.

Veiet gjennomsnittlig utøvelsespris (i svenske kroner)	Utestående opsjoner	Veiet gjennomsnittlig gjenværende levetid i måneder	Opsjoner som kan utøves pr. 31.12.2002
138	216.666	0,5	216.666
300	60.000	6	60.000
25	1.120.000	2,5	1.120.000
173	216.667	12,5	216.667
82	200.000	12,5	200.000
31	840.000	14,5	840.000
89	200.000	24	200.000
217	216.667	24,5	216.667
38	840.000	26,5	840.000
106	200.000	36,5	200.000
1.199	4.110.000		4.110.000

30. ANTALL AKSJER, AKSJEIERE M.M.

Telenor ASA hadde pr. 31. desember 2002 en aksjekapital på 10.820.557.032 kroner fordelt på 1.803.426.172 ordinære aksjer pålydende 6 kroner. Alle aksjer har lik stemmerett og rett til utbytte. Pr. 31. desember 2002 hadde selskapet 28.103.172 egne aksjer igjen av totalt 30.000.000 aksjer som ble utstedt ved fondsemisjon til Staten før børsnoteringen. Aksjene ble overført til selskapet vederlagsfritt for å dekke bonusaksjer i forbindelse med emisjonen i desember 2000. Den 4. desember 2001 ble det overført 1.896.828 aksjer som bonusaksjer til berettigede. Generalforsamlingen 2001 vedtok at de resterende aksjene kan benyttes til andre formål etter styrets nærmere beslutning.

Generalforsamlingen ga den 8. mai 2002 styret fullmakt til å forhøye selskapets aksjekapital med inntil 1.064.776.488 kroner ved utstedelse av inntil 177.462.748 aksjer, hver pålydende 6 kroner. Fullmakten gjelder til 1. juli 2003. Styret kan beslutte at aksjonærenes fortrinnsrett til tegning av aksjene skal fravikes. Fullmakten omfatter også kapitalforhøyelse mot innskudd i andre eiendeler enn penger og ved fusjon. Formålet med fullmakten er å gjøre selskapet rustet til ytterligere ekspansjon. Videre kan slik kapitalforhøyelse også anvendes til aksjeopsjonsprogram for ledende ansatte og generelt aksjeprogram for ansatte. I 2001 og 2002 ble slike aksjeprogram gjennomført, hvorav det i desember 2002 var en kapitalforhøyelse på 695.520 aksjer pålydende 6 kroner. Telenor ASA etablerte 21. februar 2002 et opsjonsprogram for ledende ansatte, se note 29.

Generalforsamlingen 8. mai 2002 besluttet å gi styret fullmakt til å erverve 90.136.532 egne aksjer med en pålydende verdi på til sammen 540.819.192 kroner. Beløpet som kan betales pr. aksje skal være minst 6 kroner og maksimalt 200 kroner. Denne fullmakten gjelder til 1. juli 2003.

Følgende aksjonærer hadde 1 % eller mer av selskapets totalt 1.775.323.000 utestående (eksklusiv 28.103.172 egne aksjer) eksternt eide aksjer pr. 31. desember 2002:

Navn på aksjonær	Antall aksjer	%
Nærings- og Handelsdepartementet	1.400.000.000	78,86
Folketrygdfondet	44.524.000	2,51
State Street Bank (nominee)	21.512.077	1,21

31. US GAAP

Konsernets årsregnskap er avlagt i henhold til norske regnskapsprinsipper (N GAAP). De brukte regnskapsprinsipper avviker på visse områder fra de amerikanske regnskapsprinsippene (US GAAP).

Nedenfor vises forskjellene mellom konsernets regnskapsprinsipper i henhold til N GAAP og US GAAP:

Avstemming av resultat

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001	2000
Resultat etter minoritetsinteresser i henhold til norske regnskapsprinsipper		(4.298)	7.079	1.076
Korreksjoner i henhold til US GAAP				
Avskrivning på balanseførte renter	1	(3)	(38)	(4)
Pensjoner	2	(24)	(25)	(25)
Avskrivninger av balanseførte lisenskostnader og goodwill	3	(2)	(27)	(3)
Midlertidige investeringer	4	12	43	(38)
Gevinst ved utvanning og avgang av aksjer i datterselskaper	5	-	-	393
Aksjebasert avlønning	7	-	52	(194)
Salg og tilbakeleie av eiendommer	8	49	36	(153)
Finansielle derivater	9	47	171	-
Avskrivning av goodwill	10	1.631	39	-
Nedskrivning av goodwill	10	(390)	-	-
Allokeringstidspunkt	11	12	-	-
Salg av programvare	12	(345)	-	-
Skatteeffekt på US GAAP korreksjoner	13	(68)	(56)	(48)
Minoritetsinteresser	7	(279)	(270)	78
Resultat etter minoritetsinteresser i henhold til US GAAP		(3.658)	7.004	1.082

Resultat for virksomhet som fortsetter (eksklusiv avhendet virksomhet Telenor Media)

- 1.889 854

Resultat pr. aksje i kroner i henhold til US GAAP

- For virksomhet som fortsetter (eksklusiv avhendet virksomhet Telenor Media)	-	1.066	0.599
- Implementeringseffekt av endring i regnskapsprinsipper	-	0,033	-
- I henhold til US GAAP i hele kroner (ordinært)	(2.061)	3.952	0.759
- I henhold til US GAAP i hele kroner (utvannet)	(2.061)	3.948	0.759

Driftsinntekter i henhold til US GAAP

47.879 40.581 36.481

Avstemming av egenkapital

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001
Egenkapital i henhold til norske regnskapsprinsipper		33.685	42.144
Korreksjoner i henhold til US GAAP			
Utbytte	14	799	621
Balanseførte renter tilknyttede selskaper	1	25	28
Pensjoner	2	116	140
Avskrivninger av balanseførte lisenskostnader og goodwill	3	20	22
Midlertidige investeringer	4	(98)	(110)
Gevinst ved utvanning og avgang av aksjer i datterselskaper	5	700	700
Urealisert gevinst på børsnoterte aksjer, etter skatt	6	(17)	27
Aksjebasert avlønning	7	(172)	(172)
Salg og tilbakeleie av eiendommer	8	(68)	(117)
Finansielle derivater	9	(114)	(30)
Avskrivning av goodwill	10	1.670	39
Nedskrivning av goodwill	10	(390)	-
Allokeringstidspunkt	11	683	-
Salg av programvare	12	(345)	-
Tilleggsforpliktelse pensjon	2	(34)	-
Skatteeffekt på US GAAP korreksjoner	13	(223)	(188)
Minoritetsinteresser	5	(438)	(160)
Egenkapital i henhold til US GAAP		35.799	42.944
Sum eiendeler i henhold til US GAAP		97.511	90.129
Langsiktig rentebærende gjeld i henhold til US GAAP		33.957	24.758

Tabell over endring i egenkapitalen etter US GAAP

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2002
Resultat etter minoritetsinteresser i henhold til US GAAP	(3.658)	7.004	1.082
Endringer ført direkte mot egenkapitalen			
– Urealiserte gevinster (tap) på verdipapirer i perioden, etter skatt	(42)	99	(210)
– Omregningsdifferanser	(2.818)	47	(349)
Tilleggsforpliktelse pensjon etter skatt	(24)	-	-
Sum endring i egenkapitalen uten resultateffekt	(2.884)	146	(559)
Endringer i egenkapitalen	(6.542)	7.150	523

(1) Balanseførte renter

Konsernet resultatfører renter knyttet til finansiering av tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet når de påløper.

I henhold til US GAAP balanseføres renter knyttet til egenkapitalinnskudd og annen finansiering av tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet, i en oppstartingsperiode. Dette vil si perioden før selskapet har startet sin kommersielle drift og gjennomfører aktiviteter, herunder anskaffer driftsmidler, som er nødvendig for å starte kommersiell drift.

(2) Pensjoner

Fra 1995 har konsernet regnskapsført pensjoner i henhold til norsk regnskapsstandard om pensjonskostnader. Den norske regnskapsstandard er i hovedsak i overensstemmelse med US GAAP. Effekten av endringen i regnskapsprinsippet ble regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

I henhold til US GAAP skal effekten av endring i regnskapsprinsippet etter SFAS 87 fordeles over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

I henhold til US GAAP er det regnskapsført en forpliktelse direkte mot konsernets egenkapital i de pensjonsordninger hvor opptjent pensjonsforpliktelse (ABO) er større enn markedsverdien på pensjonsmidlene. Dette er ikke i samsvar med norske regnskapsprinsipper.

(3) Avskrivninger av balanseførte lisenskostnader og goodwill knyttet til underliggende lisens

Frem til slutten av 1997 avskrev konsernet lisenskostnader og goodwill relatert til ervervede lisenser over lisensens løpetid, men begrenset til 10 år. Med effekt fra 1998 har avskrivningsperioden blitt endret til lisensens løpetid. I henhold til norske regnskapsprinsipper ble denne endringen regnskapsført som endring av estimat, uten tilbakevirkende effekt for tidligere perioder.

Etter US GAAP ble denne endringen i avskrivningsperioder regnskapsført med tilbakevirkende effekt.

(4) Midlertidige investeringer i enheter

Investeringer i enheter hvor konsernets eierskap er vurdert å være midlertidig, er regnskapsført til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Konsernet investerer løpende i denne type selskaper for å oppnå avkastning.

Etter US GAAP må alle investeringer der konsernet eier tilsvarende eller mer enn 20 % regnskapsføres etter egenkapitalmetoden eller konsolideres. Effekten i regnskapet ved konsolidering av midlertidige investeringer i henhold til US GAAP er uvesentlig.

I henhold til US GAAP var eiendeler på 14.389 millioner kroner pr. 31. desember 2001 og 9.627 millioner pr. 31. desember 2002, regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

I henhold til US GAAP var eiendeler 95 millioner kroner pr. 31. desember 2001 og 64 millioner pr. 31. desember 2002, regnskapsført etter kostmetoden.

(5) Gevinst ved utvanning og avgang av aksjer i datterselskaper og minoritetsinteresser

Etter den foreløpige norske regnskapsstandard om konsernregnskap blir ingen gevinster fra utvanning av eierandel gjennom kapitalinnskudd eller avgang av aksjer i datterselskaper regnskapsført.

Under US GAAP resultatføres gevinster ved utvanning av eierandel, kapitalinnskudd fra minoritet (SAB 51 transaksjoner) og avgang av eierandeler i datterselskaper.

Etter norske regnskapsprinsipper måles minoritetsinteresser til virkelig verdi av vederlag mottatt fra minoritet. Forskjellen mellom minoritetsinteresser regnskapsført til virkelig verdi og den regnskapsførte egenkapitalen i datterselskapet må av- eller nedskrives gjennom tilordning av resultater til minoritet.

Denne tilordningen er ikke i samsvar med US GAAP.

Følgende informasjon relaterer seg til utvanning av aksjer i datterselskaper i 2000, 2001 og 2002 i henhold til US GAAP:

I løpet av 2000 reduserte Telenor sin eierandel i EDB Business Partner ASA gjennom to transaksjoner, henholdsvis i februar og mai 2000, hvor EDB Business Partner ASA utstedte aksjer til minoritetsaksjonærer med oppgjør i kontanter. Telenors eierandel ble redusert med 7.3 prosentpoeng. I februar 2000 utstedte EDB Business Partner ASA 6.9 millioner aksjer til en pris på 137 kroner pr. aksje. Telenor deltok ikke i emisjonen og eierandelen ble redusert fra 59,6 % til 54,2 %. I mai 2000 utstedte EDB Business Partner ASA ytterligere 10 millioner aksjer til en pris på 100 kroner pr. aksje, i tillegg ble 2.7 millioner aksjer utstedt i forbindelse med de ansattes aksjeopsjonsprogram til en gjennomsnittlig pris på 37,73 kroner pr. aksje. Gjennom disse transaksjonene ble Telenors eierandel redusert fra 54,2 % til 52,6 %. Samlet vederlag som er mottatt fra minoritetsaksjonærer var 1.449 millioner kroner og regnskapsført gevinst etter US GAAP var 393 millioner kroner. I mai 2001 ble 1,4 millioner aksjer utstedt i forbindelse med de ansattes aksjeopsjonsprogram til en gjennomsnittlig pris på 48,26 kroner pr. aksje. Det er avsatt skatt på gevinstene i linjen «Skatteeffekt på US GAAP-korreksjoner».

(6) Investeringer i børsnoterte aksjer

I henhold til norske regnskapsprinsipper verdsettes selskapets aksjer klassifisert som omløpsmidler og som styres samlet, til det laveste av opprinnelig anskaffelseskost og estimert virkelig verdi for porteføljen som en helhet. Øvrige aksjer verdsettes til det laveste av anskaffelseskost og estimert virkelig verdi. Langsiktige aksjer er verdsatt til anskaffelseskost, eller estimert virkelig verdi hvis ikke fall i virkelig verdi er vurdert som midlertidig.

I henhold til US GAAP skal børsnoterte aksjer verdsettes til markedsverdi. For børsnoterte aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, skal urealiserte gevinster og tap etter skatt regnskapsføres direkte mot egenkapitalen. Alle børsnoterte aksjer skal klassifiseres som tilgjengelige for salg i henhold til SFAS 115.

Regnskapsført verdi pr. 31. desember 2001 og 2002 for aksjer tilgjengelige for salg, var henholdsvis 384 millioner kroner og 280 millioner kroner, med urealisert tap før skatt på henholdsvis 38 millioner kroner pr. 31. desember 2001 og 21 millioner kroner pr. 31. desember 2002. For regnskapsårene 2001 og 2002 var provenyene ved salg av disse aksjene henholdsvis 94 millioner kroner og 19 millioner kroner, og et realisert tap på henholdsvis 238 millioner kroner i 2001, og 5 millioner kroner i 2002.

(7) Aksjebasert avlønning

I 2002 innførte Telenor en aksjebasert avlønning i form av en aksjeopsjonsordning der 85 ledere og nøkkelpersonell ble tildelt opsjoner på inntil 2,670,000 av Telenors aksjer.

Vårt datterselskap EDB Business Partner ASA har også en aksjebasert avlønningsordning for sine ansatte i form av en aksjeopsjonsordning.

I henhold til norske regnskapsprinsipper har ikke konsernet regnskapsført en kostnad for aksjeopsjoner tildelt de ansatte, som ikke har en egenverdi på tildelingstidspunktet.

Etter US GAAP er målingstidspunktet for å fastsette en kompensasjonskostnad for aksjeopsjoner den første dato hvor både antall aksjer som den ansatte har rett til å motta, og utøvelsesprisen blir kjent.

Da Telenor ASA tildelte aksjeopsjoner var antall aksjer som tildeles kjent, men ikke utøvelsesprisen, da en ikke kjente tidspunktet den ansatte ville utøve opsjonen. Derfor er opsjonsordningene å anse som variable planer etter US GAAP. Egenverdien til opsjonen må derfor beregnes på hvert regnskapsavslutnings-tidspunkt, basert på differansen mellom den antatte utøvelsespris og markedspris på aksjene til Telenor. Differansen må regnskapsføres som en lønnskompensasjon over opptjeningsperioden.

Da EDB Business Partner ASA tildelte aksjeopsjoner var antall aksjer som tildeles kjent, men ikke utøvelsesprisen, da en ikke kjente tidspunktet den ansatte ville utøve opsjonen. Derfor er deler av opsjonsordningene å anse som variable planer etter US GAAP. Egenverdien til opsjonen må derfor beregnes på hvert regnskapsavslutnings-tidspunkt, basert på differansen mellom den antatte utøvelsespris og markedspris på aksjene til EDB Business Partner. Differansen må regnskapsføres som en lønnskompensasjon over opptjeningsperioden.

Opsjonene for EDB Business Partner ASA opptjenes over en periode på ett til tre år under forutsetning av fortsatt ansettelse. Opptjente, men ikke utøvede opsjoner kan føres videre frem til mai 2004. Av de totalt utestående opsjoner ved årsslutt, var aksjeopsjoner med rett til å tegne 1,7 millioner aksjer regnskapsført som en fast plan. Faste planer måles på tildelingsdatoen da både antall aksjer som den ansatte har rett til å kjøpe, og utøvelsesprisen er kjent. Opsjonene med rett til å tegne de resterende 8,0 millioner aksjer er vurdert å være en variabel plan, fordi den prisen opsjonene kan utøves til ikke er endelig fastsatt.

Telenor har valgt å følge Accounting principles Board Opinion No. 25 «Accounting for Stock Issued to Employees» (APB 25), med tilhørende fortolkninger for regnskapsføring av sine aksjeopsjonsordninger. Det er i tillegg gitt proformainformasjon for resultat etter skatt og minoritetsinteresser og resultat pr. aksje som kreves av FASB Statement No. 148 «Accounting for Stock-

Based Compensation». Selskapet har beregnet verdien på opsjonene etter virkelig verdi metoden, som det kreves av denne regnskapsstandarden. Virkelig verdi er estimert på tildelingsdatoen basert på Black-Scholes opsjonspringsmodell. Det er benyttet følgende vektete gjennomsnittlige forutsetninger for 2002: Risikofri rente på 5,85 %, fremtidig utbytte på 2 % for Telenor og på null for EDB Business Partner, volatilitetsfaktor for forventet markedspris for aksjene til Telenor på 32 % og 30 % på aksjene til EDB Business Partner og vektet gjennomsnittlig levetid på opsjonene på 6,3 år for Telenor og 1,3 år for EDB Business Partner. Black-Scholes opsjonspringsmodell ble utviklet for å estimere virkelig verdi på omsatte opsjoner som ikke har begrensninger knyttet til opptjeningsperiode og som er fullt omsetningsbare. I tillegg krever opsjonsprismodellen at det gjøres subjektive forutsetninger som omfatter forventet volatilitet for aksjekursen. Fordi aksjeopsjonsordningene har karakteristika som er vesentlig forskjellig fra opsjoner som omsettes, og fordi endringer i de subjektive forutsetninger i vesentlig grad kan påvirke estimert virkelig verdi, vurderer ledelsen at modellen ikke nødvendigvis gir et troverdig estimat for virkelig verdi. Derksom kompensasjonskostnaden hadde blitt vurdert konsistent med SFAS 123, ville Telenor konsernets resultat etter skatt og minoritetsinteresser i henhold til US GAAP blitt følgende beløp:

Beløp i millioner kroner unntatt resultat pr. aksje	2002	2001	2000
Resultat etter minoritetsinteresser i henhold til US GAAP	(3.658)	7.004	1.082
Fratrukket kostnader til ansattes aksjebasert avlønning inkludert i resultat etter minoritet US GAAP, fratrukket skatt	-	(52)	194
Tillagt kostnad til ansattes aksjebaserte avlønning beregnet i henhold virkelig verdi metoden, fratrukket skatt	(34)	(94)	(133)
Pro forma resultat etter minoritet i henhold til US GAAP	(3.692)	6.858	1.143
Resultat pr. aksje			
Rapportert resultat pr. aksje i henhold til US GAAP (ordinært)	(2,061)	3,952	0,759
Pro forma resultat pr. aksje i henhold til US GAAP (ordinært)	(2,081)	3,870	0,802
Rapportert resultat pr. aksje i henhold til US GAAP (utvannet)	(2,061)	3,948	0,759
Pro forma resultat pr. aksje i henhold til US GAAP (utvannet)	(2,081)	3,866	0,801

Utøvelse av opsjonene vil kunne ha en utvanningseffekt.

En oversikt over Telenors og EDB Business Partners aksjeopsjonsprogram og relevant informasjon for årene til og med 2002 er beskrevet i note 29.

(8) Salg og tilbakeleie av eiendommer

Etter norske regnskapsprinsipper kan gevinster ved salg av eiendommer med tilbakeleieavtale resultatføres når tilbakeleieavtalen er en operasjonell leieavtale.

I henhold til US GAAP kan kun den delen av gevinsten som overstiger tilbakeleiebeløpet inntektsføres på salgstidspunktet, mens den resterende del må periodiseres over leieperioden.

(9) Finansielle derivater

1. januar 2001 ble Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 133, «Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities,» med tilhørende endringer i SFAS No. 138 gjort effektiv under US GAAP. Denne regnskapsstandarden krever at alle derivater regnskapsføres til virkelig verdi i balansen, og setter kriterier for dokumentasjon av sikringsforhold og sikringseffektivitet som må tilfredsstilles for at sikringsføring skal kunne anvendes.

Rentederivater som ikke inngår i en handelsportefølje regnskapsføres til historisk kost under norske regnskapsprinsipper. Under US GAAP blir nå alle derivater markedsverdivurdert og regnskapsføres i balansen til virkelig verdi.

Under norsk god regnskapsskikk er det tillatt å kombinere flere instrumenter under ett ved sikring av nettoinvesteringer. Under US GAAP er kravene strengere i forhold til hvilke transaksjoner som kan utpekes som sikringsinstrumenter. Valutaeffekter regnskapsføres derfor i større grad over resultatet under US GAAP enn under god norsk regnskapsskikk. Telenors tilnærming er å bruke instrumenter som kan sikringsregnskapsføres under både N GAAP og US GAAP, så lenge dette er kostnadseffektivt.

Følgende informasjon er knyttet til finansielle instrumenter under SFAS 133.

Derivater utpekt som sikringsinstrumenter for verdisikring

En vesentlig andel av den gjelden som utstedes av Telenor er obligasjoner med fast rente (88 % av utestående obligasjoner pr. 31. desember 2002). Denne type instrumenter vil ofte medføre større renterisiko – i betydningen risiko for endringer i virkelig verdi som følge av renteendringer – enn ledelsen ønsker å ta. Renteeksponeringen på disse instrumentene endres derfor ofte ved bruk av derivater der Telenor mottar fast og betaler flytende rente. I forbindelse med denne type sikringer har Telenor utpekt en rekke verdisikringsforhold.

En vanlig strategi for Telenor er å utstede en fastrenteobligasjon i den valuta det skal skaffes finansiering, for så å verdisikre

denne obligasjonen med en rentebytteavtale hvor Telenor mottar fast og betaler flytende rente. Denne type verdisikringsforhold vil typisk kvalifisere for «short cut treatment», fordi de kravene som er stilt i paragraf 68 av SFAS 133¹ er oppfylt.

En annen sikringsstrategi er å sikre en fastrenteobligasjon som er utstedt i en annen valuta enn norske kroner med en rente- og valutabytteavtale der Telenor mottar fast og betaler flytende rente². I disse sikringene vil de sikrede risikoen være «benchmark-renter» og valutakurs mot norske kroner. Rente- og valutabytteavtalen utpekes som sikringsinstrumentet og obligasjonen som sikringsobjektet i verdisikringen. I visse tilfeller kan også kombinasjoner av derivater utpekes som sikringsinstrumenter. «Short cut treatment» vil ikke være aktuelt i forbindelse med slike sikringer. Sikringseffektiviteten i denne type sikringer har likevel vist seg å være nær 100 %, noe som ledelsen også forventer gitt kontantstrømmene i de involverte transaksjonene.

Derivater utpekt som sikringsinstrumenter for kontantstrømssikring

Telenor har ikke utpekt kontantstrømssikringsforhold i løpet av 2002.

Derivater (og andre finansielle instrumenter) utpekt som sikringsinstrumenter for sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk valuta

Som beskrevet i note 21 i årsregnskapet sikrer Telenor investeringer i utenlandske enheter ved å utstede gjeld i de aktuelle valutaene, eller ved bruk av derivater. Større sikringsposisjoner har blitt utpekt som sikring av nettoinvesteringer. I 2002 har sikringsinstrumentene vært obligasjonslån og terminkontrakter. I den grad tilstrekkelig effektivitet har blitt påvist i disse sikringsforholdene, har valutaeffekter på sikringsinstrumentene blitt rapportert som en del av egenkapitalen.

Derivater som ikke er utpekt i sikringsforhold

Telenor har et durasjonsbasert mål for styring av renterisiko. Rentebytteavtaler brukes med jevne mellomrom for å rebalansere porteføljen i henhold til durasjonsmålet. Disse derivatene kvalifiserer ikke som sikringsinstrumenter og regnskapsføres til virkelig verdi over resultatregnskapet.

Valutabytteavtaler brukes ofte i forbindelse med likviditetsstyring. Det er ikke utpekt noen sikringsforhold i forbindelse med disse derivatene og endringer i virkelig verdi regnskapsføres i resultatregnskapet.

Kvantitativ informasjon

Verdisikringer	Beløp i millioner kroner
Netto tap kostnadsført i resultatregnskapet i 2002 på sikringsobjekter:	124
Netto gevinst inntektsført i resultatregnskapet i 2002 på sikringsinstrumenter :	(129)
Sikringsineffektivitet:	(5)

Ingen elementer av gevinst eller tap har blitt ekskludert i vurderingen av sikringseffektivitet.

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske enheter

Netto gevinst på sikringsinstrumenter inkludert i egenkapitalen i 2002 er 1.139 millioner kroner under US GAAP.

For terminkontrakter i valuta har terminpunktene blitt ekskludert i vurderingen av sikringseffektivitet. Sikringsineffektiviteten som er reslutatført i forbindelse med dette er uvesentlig.

Kontantstrømssikringer

Ikke relevant.

(10) Goodwillavskrivninger og nedskrivninger

Med effekt fra 1. juli 2001 implementerte Telenor «Statement of Financial Accounting Standard» nr 141 «Business Combinations» (SFAS 141) og fra 1. januar 2002 implementerte Telenor fullt ut SFAS 141 og SFAS 142 «Goodwill and Other Intangible Assets». SFAS 141 krever at oppkjøpsmetoden anvendes for alle oppkjøpstransaksjoner initiert etter 30. juni 2001 og setter retningslinjer for anvendelse av oppkjøpsmetoden for immaterielle eiendeler herunder goodwill ved et oppkjøp, samt utvider tilleggsopplysninger for oppkjøp etter 30. juni 2001.

Etter SFAS 142 avskrives ikke lenger goodwill. Goodwill skal verdivurderes en gang i året eller når det foreligger indikasjoner på verdifall på goodwill. Det kreves en to trinns prosess for verdivurdering av goodwill. I det første trinnet identifiseres rapporteringsenheter hvor goodwill må verdivurderes ved å sammenligne netto eiendeler med estimert virkelig verdi og i trinn to (hvis nødvendig) fastsettes verdien på goodwill og dermed nedskrivningen av goodwill. Dette gjøres gjennom å estimere virkelig

¹ Et antall krav beskrives i denne bestemmelsen. Blant annet må pålydende beløp i rentebytteavtalen sammenfalle med obligasjonens pålydende, virkelig verdi av rentebytteavtalen må være lik null idet transaksjonen gjøres og metoden for beregning av betalinger i rentebytteavtalen må være den samme under transaksjonens levetid

² I dette tilfellet vil swaprentene representere «benchmark-rentene» som ligger til grunn for beregning av endring i virkelig verdi.

verdi på eiendeler og gjeld. Differansen mellom virkelig verdi på rapporteringsenheten og den estimerte virkelig verdi på eiendeler og gjeld gir estimert virkelig verdi på goodwill. Goodwill nedskrives til denne verdien. Telenor gjennomførte trinn en i fjerde kvartal 2002 og identifiserte en rapporteringsenhet hvor regnskapsmessig verdi oversteg virkelig verdi basert på børskurs med tillegg av en kontrollpremie. Trinn to ble gjennomført med bistand fra verdivurderingsekspert hvor balansen ble verdsatt pr. 31. desember 2002 for å finne verdi på goodwill. Dette medførte en nedskrivning på goodwill på 2.252 millioner kroner i henhold til US GAAP basert på differansen mellom bokført verdi av goodwill og den verdi av goodwill som fremkom etter at trinn to var gjennomført.

Etter APB No 20 «Accounting changes» er disse regnskapstandardene innført uten tilbakevirkende kraft. Under følger sammenlignbare resultater i henhold til US GAAP som om regnskapsstandardene hadde blitt implementert med tilbakevirkende kraft.

Beløp i hele millioner med unntak for resultat pr. aksje:	2001	2000
Rapportert resultat etter minoritetsinteresser	7.004	1.082
Avskrivninger av goodwill etter skatt og minoritet	1.840	1.179
Justert resultat etter minoritetsinteresser	8.844	2.261
Resultat pr. aksje		
Rapportert resultat pr. aksje	3,952	0,759
Avskrivninger av goodwill etter skatt og minoritet	1,037	0,826
Justert resultat pr. aksje	4,989	1,585

I henhold til norske regnskapsprinsipper avskrives goodwill. Det ble foretatt en nedskrivning av goodwill for DiGi.Com under norske regnskapsprinsipper basert på verdivurdering av selskapet. Nedskrivning på 2.1 milliarder kroner fremkom som differansen mellom regnskapsmessig verdi og virkelig verdi basert på børskurs tillagt en kontrollpremie. Trinn to beskrevet ovenfor er ikke i tråd med norske regnskapsprinsipper.

(11) Allokeringstidspunkt

Etter US GAAP er allokeringstidspunktet det tidspunktet når eiendeler mottas, gjeld overtas eller aksjer utstedes. Denne dato er identisk med dato for konsolidering.

Allokeringstidspunktet etter norske regnskapsprinsipper er den dato risiko for det oppkjøpte selskapets resultater overtas. Fra dette tidspunktet og frem til tidspunkt for konsolidering ble selskapets resultater, avskrivninger av merverdier og kalkulatoriske finansieringskostnader ført direkte mot egenkapitalen. Tidspunkt for konsolidering er det samme etter norske regnskapsprinsipper og US GAAP. Dette har medført en regnskapsføring direkte mot egenkapitalen etter norske regnskapsprinsipper som ikke er i overensstemmelse med US GAAP. Forskjellig allokeringstidspunkt medfører også forskjellig verdsettelse av eiendeler og gjeld som medfører forskjeller i avskrivninger i etterfølgende perioder.

(12) Salg av programvare

Telenor leverer et totalkonsept med programvare-applikasjoner og vedlikeholdstjenester. I henhold til norske regnskapsprinsipper inntektsføres programvarelisenser og programvareoppdateringer på leveransetidspunktet. Etter US GAAP inntektsføres programvarelisenser og oppgraderinger av programvare over vedlikeholdsperioden, siden kunden ikke har tilgang til programvaren dersom ikke Telenor samtidig leverer vedlikeholdstjenester. I tillegg kan Telenor utvikle tilleggsapplikasjoner som ikke er essensiell for bruken av programvaren. I henhold til norske regnskapsprinsipper regnskapsføres slike prosjekter basert på løpende avregningsmetode. I henhold til US GAAP inntektsføres salg av tilleggsapplikasjoner også over vedlikeholdsperioden.

(13) Skatt

Skatteeffekt av US GAAP-differanser er regnskapsført som utsatt skatt.

(14) Utbytte

Etter norske regnskapsprinsipper reduseres egenkapitalen med årets avsatte utbytte.

Etter US GAAP reduserer utbytte egenkapitalen det året det besluttes utbetalt.

(15) Leasingforpliktelser «cross border tax benefit lease»-avtaler

Leasingforpliktelse og forskuddsbetaling til finansielle institusjoner under «Cross Border Tax Benefit Lease»-avtalene for digitale sentraler, og GSM mobiltelefonnett er nettoført i balansen for konsernet.

Under både norske regnskapsprinsipper og US GAAP har Telenor periodisert resultatføringen av gevinsten fra transaksjonene, da Telenor kan tape dette på grunn av erstatningskrav eller andre uforutsette omstendigheter.

Etter US GAAP kan eiendeler og forpliktelser bare nettoføres i balansen dersom det foreligger en legal rett til motregning, noe som ikke foreligger i disse tilfeller. Etter US GAAP må derfor leasingforpliktelsen og forskuddsbetalingen bruttoføres i balansen

som finansielle anleggsmidler og langsiktig rentebærende gjeld. Dette medfører at eiendeler bruttoføres i balansen som finansielle anleggsmidler og langsiktige rentebærende gjeld. Dette medfører at eiendeler og gjeld økte med 3.557 millioner kroner pr. 31. desember 2002 og 4.830 millioner kroner pr. 31. desember 2001. Dette får ingen effekt på resultatet eller egenkapitalen.

Pr. 31. desember 2002 er minimum av fremtidige årlige leieforpliktelser under de finansielle leasingforpliktelsene som følger i henhold til US GAAP:

Beløp i millioner kroner	Pr. 31. desember 2002
2003	517
2004	639
2005	641
2006	658
2007	814
Senere år til og med 2016	2.894
Sum minimum leasingbetalinger	6.163
Hvorav renter	662
Finansiell leasingforpliktelse under US GAAP	5.501
Finansiell leasingforpliktelse under N GAAP	1.928
Utsatt gevinst (både N GAAP og US GAAP)	208

Eiendeler under finansiell leasing er inkludert varige driftsmidler som følger (til netto regnskapsført verdi):

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Sentraler	221	355
GSM mobiltelefonnett	478	737
Satellitter	732	790
Set top bokser	334	-
Annet	105	-
Sum	1.870	1.882

(16) Inntektsføringsprinsipper

I henhold til norske regnskapsprinsipper inkluderes gevinst ved avgang av varige driftsmidler og virksomhet i driftsinntektene. I henhold til US GAAP skal slike gevinster inkluderes i en separat linje i resultatregnskapet.

I henhold til norske regnskapsprinsipper regnskapsføres driftsinntekter fra tilknytning og installasjon på salgstidspunktet, og alle direkte henførbare kostnader resultatføres når de påløper. I henhold til US GAAP skal inntekter fra tilknytning og installasjon som ikke utgjør en separat inntektsprosess balanseføres, og resultatføres over forventet periode for kunderelasjonen. Henførbare direkte kostnader skal også balanseføres og resultatføres over den samme periode som driftsinntektene. Effekten på resultat etter skatt og minoritetsinteresser er ikke vesentlig.

SAB 101

Konsernet har vurdert effekten av å implementere SAB 101, og funnet at denne ikke har vesentlig effekt på resultat etter skatt og minoritetsinteresser for noen av regnskapsperiodene som er presentert.

Nye regnskapsstandarder

I november 2002 oppnådde EITF («Emerging Issue Task Force») enighet om hvordan transaksjoner som inneholder leveranse av flere produkter, tjenester og/ eller rettigheter til bruk av eiendeler skal regnskapsføres (EITF 00-21). Driftsinntekter fra ulike leveranser i transaksjoner må regnskapsføres separat dersom leveransene hver for seg oppfyller følgende krav: 1) Hver leveranse har en individuell verdi for kunden 2) Elementer som ennå ikke er levert kan verdsettes på en objektiv måte 3) Det er sannsynlig at disse elementene blir levert. Vederlaget skal i dette tilfelle fordeles på de forskjellige leveranser basert på deres virkelige verdi og beløpet som allokteres til den leverte del er begrenset til den del som ikke forutsetter leveranse av de uleverte elementer eller som forutsetter at visse ytelser er oppfylt. EITF 00-21 vil gjelde for avtaler som inngås etter 15. juni 2003, med mulighet for tidligere implementering. Telenor har ikke vurdert hvilken effekt denne regnskapsstandard vil ha på konsernets driftsinntekter eller resultat.

I juni 2002 utga «Financial Accounting Standard Board» regnskapsstandard nr. 146 «Accounting for Costs Associated with Exit or Disposal Activities». Regnskapsstandarden endrer regnskapsføringen av kostnader til nedbemanning og avvikling av aktiviteter initiert etter 31. desember 2002. Denne regnskapsstandarden erstatter EITF 94-3 «Liability Recognition for Certain Employee Termination Benefits and other Costs to Exit an Activity.» Under EITF 94-3 kunne det avsettes til kostnader til nedbemanning og avvikling av aktiviteter på tidspunkt for ledelsen beslutning. Den nye regnskapsstandard tillater kun at det avsettes for kostnader til nedbemanning og avvikling av aktiviteter når den faktiske forpliktelsen er pådratt. Telenor vil implementere regnskapsstandarden fra 1. januar 2003.

I desember 2002 utga «Financial Accounting Standard Board» regnskapsstandard nr. 148 «Accounting for Stock-Based Compensation-Transition and Disclosure» regnskapsstandarden endrer SFAS 123 «Stock-Based Compensation» ved å gi alternative metoder for frivillig overgang til virkelig verdi metoden for å regnskapsføre aksjebasert avlønning. I tillegg endrer SFAS 148 opplysningskravene i forhold til SFAS 123 ved å kreve opplysninger både i årsregnskap og delårsregnskap om metodene for regnskapsføring av aksjebaserte avlønningsordninger og effekten av metoden anvendt på resultatet. Kravene om tilleggsopplysninger i henhold til denne regnskapsstandard trådte i effekt 15. desember 2002 og har blitt innarbeidet i årsregnskapet for 2002.

RESULTATREGNSKAP

Telenor ASA

1. januar – 31. desember for 2002 og 2001. 21. juli – 31. desember for 2000

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001	2000
Driftsinntekter		605	270	-
Gevinst ved salg av virksomheter		63	5.158	-
Sum driftsinntekter		668	5.428	-
Driftskostnader				
Lønn og personalkostnader	2,3	350	148	8
Andre driftskostnader	4	671	381	24
Tap ved avgang av virksomheter	5	1.390	-	-
Av- og nedskrivninger		39	6	-
Sum driftskostnader		2.450	535	32
Driftsresultat		(1.782)	4.893	(32)
Netto finansinntekter og kostnader	6	(3.494)	5.954	5.565
Resultat før skatt		(5.276)	10.847	5.533
Skatter	7	2.650	(4.947)	(1.549)
Årsresultat		(2.626)	5.900	3.984
Foreslått utbytte		799	621	532
Avgitt konsernbidrag netto etter skatt		137	9.363	2.342

BALANSE

Telenor ASA pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2002	2001
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	7	2.265	-
Andre immaterielle eiendeler		205	223
Varige driftsmidler		46	41
Finansielle anleggsmidler	8	85.495	18.706
Sum anleggsmidler		88.011	18.970
Rentebærende fordringer på konsernselskaper		-	23.006
Rentefrie fordringer på konsernselskaper		258	137
Fordringer på konsernbidrag		-	16.336
Rentefrie fordringer eksternt		102	131
Betalingsmidler og plasseringer		-	396
Sum omløpsmidler		360	40.006
Sum eiendeler		88.371	58.976
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital		39.202	42.608
Gjeld			
Avsetninger		-	6
Langsiktig rentebærende gjeld	9	21.470	-
Langsiktig rentefri gjeld		195	212
Sum langsiktig gjeld		21.665	212
Kortsiktig rentebærende gjeld	9	25.583	-
Kortsiktig rentefri gjeld	10	1.921	16.150
Sum kortsiktig gjeld		27.504	16.150
Sum egenkapital og gjeld		88.371	58.976
Pantstillelser		-	-
Garantiansvar	11	6.934	1.871

Oslo, 19. mars 2003

Thorleif Enger
styreleder

Åshild M. Bendiktsen
styrets nestleder

Hanne de Mora
styremedlem

Einar Førde
styremedlem

Jørgen Lindegaard
styremedlem

Bjørg Ven
styremedlem

Harald Stavn
styremedlem

Per Gunnar Salomonsen
styremedlem

Irma Tystad
styremedlem

Jon Fredrik Baksaas
konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Telenor ASA

1. januar – 31. desember for 2002 og 2001. 21. juli – 31. desember for 2000

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Resultat før skatt	(5.276)	10.847	5.533
Betalt skatt	(1.303)	(507)	-
Netto (gevinst) tap	1.341	(5.158)	-
Av- og nedskrivninger	39	6	-
Konsernbidrag fra konsernselskaper	-	(16.336)	(5.487)
Nedskrivninger finansposter	5.893	11.705	-
Valutagevinster ikke relatert til operasjonelle aktiviteter	(457)	-	-
Endring i andre tidsavgrensingsposter med videre	(63)	(51)	(46)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	174	506	-
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(12)	(39)	-
Innbetalinger ved avgang av datterselskaper	16	5.326	-
Utbetalinger ved opprettelse av nye selskaper	(2.250)	(52)	-
Utbetalinger ved etablering av fordringer på konsernselskaper	(3.754)	(7.550)	(15.378)
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	(753)	(93)	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(6.753)	(2.408)	(15.378)
Innbetalinger langsiktig gjeld	11.012	-	-
Innbetalinger kortsiktig gjeld	1.081	598	-
Utbetalinger langsiktig gjeld	(6.935)	-	-
Utbetalinger kortsiktig gjeld	(300)	-	-
Innbetaling av egenkapital	19	21	15.583
Betalte emisjonsutgifter	-	(54)	(205)
Utbetaling av utbytte	(621)	(532)	-
Innbetaling av konsernbidrag	5.682	5.485	-
Utbetaling av konsernbidrag	(3.702)	(3.220)	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	6.236	2.298	15.378
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler	(53)	-	-
Netto endring i betalingsmidler	(343)	396	-
Betalingsmidler pr. 01.01	396	-	-
Betalingsmidler pr. 31.12	-	396	-

EGENKAPITAL

Telenor ASA

	Antall aksjer	På-lydende (kroner)	Aksje-kapital (mill. kroner)	Over kurs-fond (mill. kroner)	Annen egen-kapital (mill. kroner)	Egne aksjer	Totalt (mill. kroner)
Egenkapital ved stiftelse,							
tingsinnskudd 3. oktober 2000	1.400.000.000	6	8.400	5.600	4.611	-	18.611
Fondsemisjon 10. november 2000	30.000.000	6	180	(180)	-	-	-
Egne aksjer	-	6	-	180	-	(180)	-
Emisjon desember 2000	372.151.899	6	2.233	13.013	-	-	15.246
Årsresultat (21.07–31.12)	-	-	-	-	3.984	-	3.984
Utbytte	-	-	-	-	(532)	-	(532)
Egenkapital pr. 31. desember 2000	1.802.151.899	6	10.813	18.613	8.063	(180)	37.309
Årsresultat 2001	-	-	-	-	5.900	-	5.900
Utbytte	-	-	-	-	(621)	-	(621)
Ansatteemisjon	578.753	6	3	17	-	-	20
Utdeling av bonusaksjer	-	6	-	(11)	-	11	-
Egenkapital pr. 31. desember 2001	1.802.730.652	6	10.816	18.619	13.342	(169)	42.608
Årsresultat 2002	-	-	-	-	(2.626)	-	(2.626)
Utbytte	-	-	-	-	(799)	-	(799)
Ansatteemisjon	695.520	6	4	15	-	-	19
Egenkapital pr. 31. desember 2002	1.803.426.172	6	10.820	18.634	9.917	(169)	39.202

NOTER TIL REGNSKAPET

Telenor ASA

1. REGNSKAPSPRINSIPPER OG GENERELT

Telenor ASA er et holdingselskap og inkluderer konsernledelse og konsernfunksjoner. Den 15. april 2002 ble, blant annet, Telenors interne bank (Telenor Finans) overført fra Telenor Communications AS (nå Telenor Eiendom Holding AS) med tilhørende midler og forpliktelser, inkludert garantiansvar. Videre ble det i Telenor ASAs regi startet enkelte strategiske konsernprosjekter, i hovedsak Telenors program for operativ effektivisering, Delta 4. Tallene for 2002 er således ikke direkte sammenlignbare med 2001. Konsernledelsen ble overført fra Telenor Communications AS pr. 1. januar 2001, og konsernfunksjoner pr. 1. juli 2001. I de første seks måneder av 2001 betalte Telenor ASA service fee til Telenor Communications AS for konsernfunksjoner. I 2001 eide Telenor ASA Telenor Communications AS, som igjen eide aksjer i en rekke datterselskaper. Som ledd i den overordnede restruktureringen av Telenor konsernet, ble det i 2001 opprettet en rekke holdingselskaper, og i 2002 ble aksjeposten i Telenor Communications AS fisjonert og fordelt på de ulike holdingselskapene.

Driftsinntekter består i hovedsak av konserngodtgjørelse (management fee) fra andre konsernselskaper og salg av konsulent-tjenester. Kjøp fra andre selskaper i Telenor konsernet omfatter i hovedsak konsulentkostnader i forbindelse med konsernprosjekter, samt husleie, IT-drift og vedlikehold.

Telenor ASA forestår store deler av den eksterne finansieringen av Telenor konsernet, og yter lån til, og plasserer midler fra konsernselskaper. Se note 20 til konsernregnskapet.

Aksjer i datterselskaper og lån til disse er vurdert til historisk kostpris. Investeringer i datterselskaper vurderes samlet og nedskrivninger av de enkelte investeringer i selskapsregnskapet foretas når det er konstatert et endelig verdifall. Verdien av investeringer i datterselskaper må ses i sammenheng med verdiene i konsernregnskapet. Det er foretatt nedjustering av verdiene av Telenor ASAs investeringer i datterselskaper for bedre å reflektere verdiene i konsernregnskapet. Verdijusteringene er klassifisert som finansielle nedskrivninger i resultatregnskapet.

Telenor ASAs regnskapsprinsipper er lik konsernets regnskapsprinsipper, som er beskrevet foran. I de tilfeller hvor notene for morselskapet er vesentlig forskjellig fra konsernets, er disse vist nedenfor. For øvrig vises til noteopplysninger for konsernet. Alle resultat tall for 2000 gjelder perioden 21. juli til og med 31. desember.

2. LØNN OG PERSONALKOSTNADER

Administrerende direktør og styret for Telenor ASA tilsvare konsernsjef og konsernstyret. Opplysninger om ytelser til styret, ledende personer og revisor m.v. for 2002 finnes i note 28 til konsernregnskapet.

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Lønn og feriepenger	213	98	-
Arbeidsgiveravgift	36	14	-
Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift	58	24	-
Andre personalkostnader	43	12	8
Sum lønn og personalkostnader	350	148	8

3. PENSJONSKOSTNADER, PENSJONSFORPLIKTELSE OG -MIDLER

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Endring pensjonsforpliktelse		
Brutto pensjonsforpliktelser 01.01.	170	-
Nåverdi av årets opptjening	29	19
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	24	6
Forskjell mellom estimert og faktisk forpliktelse	8	14
Overføring av virksomhet	216	131
Utbetaling av pensjoner/fripoliser	(81)	-
Brutto pensjonsforpliktelser 31.12.	366	170
Endring i pensjonsmidler		
Virkelig verdi på pensjonsmidler 01.01.	129	-
Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	(6)	16
Overføring av virksomhet	141	91
Premieinnbetaling	42	22
Utbetaling av pensjoner/fripoliser	(12)	-
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	294	129
Netto pensjonsforpliktelse	72	41
Ikke resultatførte planendringer ¹⁾	(118)	(2)
Ikke resultatførte estimatendringer ¹⁾	(104)	(35)
Påløpt arbeidsgiveravgift	(20)	1
Netto balanseførte pensjonsforpliktelse (eiendel) 31.12.	(170)	5
Pensjonskostnader		
Nåverdien av årets opptjening	29	19
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	24	6
Estimert avkastning på pensjonsmidlene	(20)	(5)
Resultatførte planendringer	13	-
Resultatførte estimatendringer og avkastningsavvik	4	1
Arbeidsgiveravgift	6	3
Netto pensjonskostnad inklusive arbeidsgiveravgift	56	24
Tilskuddsplaner	2	-
Totale pensjonskostnader belastet årets resultat	58	24

¹⁾ Ikke resultatførte estimatendringer og planendringer oppstod hovedsaklig i forbindelse med overføring av ansatte fra andre Telenor-selskaper i 2001 og 2002. Planendringen gjelder implementeringen av AFP pr. 1. januar 1997 for heleide datterselskaper. Implementeringseffekten kostnadsføres over gjenværende opptjeningstid. Ikke resultatført planendring inklusive arbeidsgiveravgift pr. 31. desember 2002 på 131 millioner kroner er oppført under finansielle anleggsmidler, se note 8.

4. ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr med videre	56	13	-
Drift og vedlikehold	47	14	-
Reise og diett	38	24	-
Markedsføring, reklame, representasjon	33	17	-
Konsulenthonorarer og innleie av personell	326	276	-
Kostnader til nedbemanning	27	-	-
Tap på fordringer	18	-	-
Øvrig	126	37	24
Sum andre driftskostnader	671	381	24

Hvorav innen Telenor	195	152	-
----------------------	-----	-----	---

5. TAP VED AVGANG AV VIRKSOMHET

Tap ved avgang i 2002 relateres i hovedsak til den simultane likvidasjonen av Nye Telenor Communications I AS og Digifone Holding AS, se note 7. I forbindelse med likvidasjonene oppstod det utsatt skattefordel, resultatført som skatteinntekt, som mer enn oppveide likvidasjonstapet.

6. FINANSINTEKTER OG KOSTNADER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Renteinntekter innen Telenor	3.614	1.301	78
Konsernbidrag innen Telenor ¹⁾	(66)	16.336	5.487
Sum finansinntekter	3.548	17.637	5.565
Rentekostnader eksternt	(923)	-	-
Andre finanskostnader	(8)	-	-
Rentekostnader innen Telenor	(661)	-	-
Nedskrivninger ²⁾	(5.863)	(11.705)	-
Sum finanskostnader	(7.455)	(11.705)	-
Netto valuta gevinst/tap	457	-	-
Netto gevinst (tap) på finansielle eiendeler	(44)	22	-
Sum finansposter	(3.494)	5.954	5.565

¹⁾ Negativt konsernbidrag i 2002 gjelder justering av konsernbidrag for 2001.

²⁾ Det er foretatt nedjustering av verdiene av Telenor ASAs investeringer i datterselskaper for bedre å reflektere verdiene i konsernregnskapet. Avgitt konsernbidrag, netto etter skatt, økte regnskapsført verdi av aksjer i datterselskaper i 2000 og 2001. De regnskapsførte verdiene ble nedskrevet i 2001, da de avgitte konsernbidragene i 2001 og 2000 dekket underskudd i de relevante datterselskapene.

7. SKATTER

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Resultat før skatt i Norge	(5.276)	10.847	5.533
Betalbar skatt i Norge	3	4.941	1.549
Utsatt skatt i Norge	(2.653)	6	-
Sum skattekostnad	(2.650)	4.947	1.549

Beløp i millioner kroner	2002	2001	2000
Effektiv skattesats			
Forventet skattekostnad basert på 28 % skattesats	(1.477)	3.037	1.549
Ikke skattepliktige inntekter	-	(1.368)	-
Ikke fradragsberettigede kostnader	1.667	3.278	-
Likvidasjon av Nye Telenor Communications I AS	(2.843)	-	-
For lite beregnet skatt tidligere år	3	-	-
Skattekostnad	(2.650)	4.947	1.549
Effektiv skattesats i %	ia	45,6 %	28 %

Utsatt skatt pr. 31. desember

Beløp i millioner kroner	Fordel	Forpliktelse	Fordel	Forpliktelse
	2002	2002	2001	2001
Anleggsmidler	14	(3)	-	(5)
Omløpsmidler	-	-	-	(1)
Langsiktig gjeld	-	(678)	5	-
Kortsiktig gjeld	10	-	-	-
Fremførbare underskudd	2.922	-	-	-
Utsatt skatt/utsatt skattefordel	2.946	(681)	5	(6)
Nedvurdering av utsatt skattefordel	-	-	-	-
Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	2.265	-	-	(1)

I 2002 ble det overtatt virksomhet med utsatt skatt i balansen på 388 millioner kroner, i hovedsak knyttet til urealisert valuta-gevinst på langsiktig lån i Telenor Finans. I 2002 ble det realisert skattemessig tap ved den simultane likvidasjonen av Nye Telenor Communications I AS og Telenor Digifone Holding AS, med om lag 11,5 milliarder kroner tilsvarende en skattefordel på om lag 3,2 milliarder kroner. Se note 13 til konsernregnskapet. I 2002 ble det også realisert et regnskapsmessig tap før skatt på de samme aksjene på 1,3 milliarder kroner. Det er i 2002 ikke ytet konsernbidrag til Telenor ASA for å dekke det skattemessige tapet, da skattemessige overskudd i datterselskaper i skattekonsernet er benyttet til å dekke skattemessige underskudd i andre datterselskaper. Det forventes at konsernbidrag i senere år vil medføre at det skattemessig fremførbare underskuddet i Telenor ASA vil bli utnyttet, og det er således oppført som utsatt skattefordel i balansen for 2002. Skattemessig fremførbart underskudd pr. 31. desember 2002 var 10.437 millioner kroner, som kan fremføres i 10 år.

I 2001 var 4.885 millioner kroner av resultatet før skatt ikke skattbart, som hovedsakelig relaterte seg til gevinsten ved salget av Telenor Media. Det er ikke beregnet skatt på nedskrivninger av investeringer i datterselskaper i 2002 og 2001. Den betalbare skatten i balansen i 2001 og 2000 ble redusert med skatt på de avgitte konsernbidragene disse årene.

8. FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Aksjer i datterselskaper ¹⁾	15.714	18.584
Fordringer på tilknyttede selskaper	440	-
Rentebærende fordringer på konsernselskaper ²⁾	69.079	-
Andre langsiktige aksjer og innskudd	90	13
Pensjonsplanendring	131	-
Pensjonsmidler	39	-
Andre fordringer	2	109
Sum finansielle anleggsmidler	85.495	18.706

¹⁾ Se note 12.

²⁾ Rentebærende fordringer på konsernselskaper er knyttet til lån fra Telenor Finans.

9. RENTEBÆRENDE GJELD

Beløp i mill. kroner	2002	2001
Kortsiktig rentebærende gjeld til konsernselskaper	24.499	-
Trekk på konsernkonto	1.081	-
Annen kortsiktig rentebærende gjeld	3	-
Sum kortsiktig rentebærende gjeld	25.583	-
Langsiktig rentebærende gjeld	21.470	-
Sum rentebærende gjeld	47.053	-

Langsiktig rentebærende gjeld er eksternt. Se note 20 til konsernregnskapet.

10. KORTSIKTIG RENTEFRIGJELD

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Leverandørgjeld	10	14
Skyldig offentlige avgifter, skattetrekk og lignende	45	32
Avsatt utbytte	799	621
Påløpte kostnader	540	41
Betalbar skatt	-	1.301
Konsernmellomværende	160	995
Konsernbidrag	190	13.005
Annen gjeld	177	141
Sum kortsiktig rentefri gjeld	1.921	16.150

11. GARANTIANSVAR

Beløp i millioner kroner	2002	2001
Garantiansvar	6.934	1.871

Tabellen inkluderer ikke kjøpte bankgarantier eller garantier hvor tilhørende forpliktelse er oppført i selskapets balanse. Økningen i garantiansvaret utover nye garantistillelser i 2002 skyldes overføring av virksomhet til Telenor ASA fra datterselskaper. Det vises til note 23 til konsernregnskapet for garantiansvar knyttet til Bravida på 515 millioner kroner, Intelsat på 815 millioner kroner, termineringsavgift for "Cross Border Tax Benefit Lease"-avtaler på 174 millioner kroner og garanti overfor Telenor Pensjonskasse på 165 millioner kroner. Telenor ASA har i 2002 stillet garanti på 2.458 millioner kroner i forbindelse med skattekrav, se note 13 til konsernregnskapet. Telenor ASA har avgitt garanti på 1.420 millioner kroner for satellitt-leasene Thor II og Thor III inkludert termineringsavgift på 171 millioner kroner. Leasingavtalene opphører i 2008 og 2010. Den tilhørende balanseførte leasinggjelden i datterselskaper pr. 31. desember 2002 var 1.114 millioner kroner. Det er stillet garantier begrenset oppad til 968 millioner kroner for finansielle leaser med regnskapsført verdi på 550 millioner kroner i Canal Digital. Leasingavtalene utløper i perioden 2003 – 2007. Det ble i 2000 stillet garanti for rettmessig oppfyllelse av leveranser mellom datterselskaper på 333 millioner kroner. Garantien utløper i 2007. Videre er det stillet garanti for datterselskapers rettmessige oppfyllelse av leveranser og betalinger overfor eksterne parter på om lag 90 millioner kroner.

12. AKSJER I DATTERSELSKAPER

Nedenfor vises aksjer i datterselskaper eid av Telenor ASA, som i hovedsak er holdingselskaper, og datterselskaper direkte eid av disse. Flere av datterselskapene i andre ledd vist i tabellen eier aksjer i andre datterselskaper, som er beskrevet i deres respektive årsregnskaper.

Beløp for regnskapsført verdi i tusen kroner	Forretnings- kontor	Eierandel i %	Regnskaps- ført verdi
Telenor Networks Holding AS	Norge	100,0	1.268.207
Telenor International Centre AS	Norge	100,0	100
Telenor Management Partner AS	Norge	100,0	20.000
Telenor Intercom Holding AS	Norge	100,0	1.278.992
Telenor Key Partner AS	Norge	100,0	19.000
Telenor Communication II AS	Norge	100,0	124.000
Telenor Satellite Mobile Holding AS	Norge	100,0	262.086
Telenor Mobile Holding AS	Norge	100,0	7.352.200
Telenor Satellite Networks Holding AS	Norge	100,0	246.579
Itworks Holding AS	Norge	100,0	-
Telenor Installasjon Holding AS	Norge	100,0	85.767
Telenor Business Solutions Holding AS	Norge	100,0	-
Dansk Mobil Holding II AS	Norge	100,0	-
Telenor Inma Holding AS	Norge	100,0	110
Telenor Business Partner Invest AS	Norge	100,0	870.000
Telenor Teleservice Holding AS	Norge	100,0	27.452
Telenor Plus Holding AS	Norge	100,0	-
Telenor Eiendom Holding AS	Norge	100,0	4.159.523
Telenor KB AS	Norge	100,0	100
Telenor Struktur II AS	Norge	100,0	120
SUM			15.714.236

Aksjer i datterselskaper eid gjennom datterselskaper

	Forretnings- kontor	Eierandel i %
Telenor Networks Holding AS		
Telefonselskapet AS	Norge	100,0
Telenor Global Services AS	Norge	100,0
Telenor Svalbard AS	Norge	100,0
Telenor Privat AS	Norge	100,0
Telenor Telecom Solutions AS	Norge	100,0
Telenor International Centre AS		
Telenor Magyarorszag KFT	Ungarn	99,3
Telenor Russia AS	Norge	100,0
Telenor Bruxelles SA	Belgia	100,0
Telenor Intercom Holding AS		
Nye Telenor Mobile Communications AS	Norge	100,0
Telenor Communication II AS		
Authorization Centre Slovakia j.s.c	Slovakia	59,3
Digitania RT	Ungarn	99,99
Digitania Czech Republic a.s.	Tsjekkia	100,0
TN Satellite Services AB	Sverige	100,0
Argos Maroc S.A	Marokko	99,9
CIMECOM S.A.	Marokko	99,7
TTYL AS	Norge	100,0
Telenor Venture III AS	Norge	100,0
Telenor Forsikring AS	Norge	100,0
Telenor Venture II ASA	Norge	50,1
Telenor Venture AS	Norge	63,7
Telenor Kapitalforvaltning ASA	Norge	100,0
Telenor Irland AB	Sverige	100,0
Gintel AS	Norge	60,0
Telenor Satellite Mobile Holding AS		
Telenor Satellite Services AS	Norge	100,0
Telenor Mobil Holding AS		
Nye Telenor Satellite Mobile I AS	Norge	100,0
Nye Telenor Mobile Communications III AS	Norge	100,0
Telenor Mobile Communications AS	Norge	100,0
Telenor East Invest AS	Norge	100,0
Telenor Mobile Sverige AS	Norge	100,0
Telenor Greece AS	Norge	100,0
Nye Telenor Mobile Communications II AS	Norge	100,0
Telenor Mobil AS	Norge	100,0
Wireless Mobile International AS	Norge	100,0
Telenor Mobile USA AS	Norge	100,0
Telenor Satellite Networks Holding AS		
Telenor Satellite Networks AS	Norge	100,0
Telenor Satellite Networks II AS	Norge	100,0
Telenor Satellite Networks Holding II AS	Norge	100,0
Telenor Business Solutions Holding AS		
Telenor Business Solutions AS	Norge	31,7
Telenor Bedrift AS	Norge	100,0
Nextra Russia Invest AS	Norge	100,0
IT Drift AS	Norge	99,8
Edisys AS	Norge	51,0
Telenor Link Holding AS	Norge	100,0

	Forretnings- kontor	Eierandel i %
TBS Infrastructure AB	Sverige	100,0
Nye Telenor East Invest AS	Norge	100,0
Infonet Telecom AS	Norge	80,0
Nextra Active AS	Norge	100,0
Nextra Messaging AS	Norge	100,0
Dansk Mobil Holding II AS		
Dansk Mobil Holding AS	Norge	100,0
Telenor Inma Holding AS		
Telenor Inma AS	Norge	100,0
Telenor Business Partner Invest AS		
EDB Business Partner ASA	Norge	51,8
Telenor Teleservice Holding AS		
Kalix Tele 24 AB	Sverige	100,0
Telenor Teleservice AS	Norge	100,0
Telenor Plus Holding AS		
Telenor UK Ltd.	Storbritannia	100,0
Telenor Bulgaria o.o.d.	Bulgaria	100,0
Telenor Satellite Broadcasting AS	Norge	100,0
Telenor Plus AB	Sverige	100,0
Canal Digital AS	Norge	100,0
Nordic Satellite Distribution AS	Norge	100,0
Telenor Avidi AS	Norge	100,0
Telenor CTV AS	Norge	100,0
Norkring AS	Norge	100,0
Telenor Vision International AB	Sverige	100,0
Telenor Satellite Services 2 AS	Norge	100,0
Pecheur AS	Norge	100,0
ICanal AS	Norge	100,0
ABC Startsiden AS	Norge	83,3
Conax AS	Norge	90,0
Salsamedia AS	Norge	85,0
Telenor Internett AS	Norge	100,0
Telenor Online AS	Norge	100,0
Frisurf AS	Norge	100,0
Telenor Direkte AS	Norge	100,0
Nordic Satelllite Broadcasting S.A.	Luxemburg	100,0
Telenor Eiendom Holding AS		
Telenor Eiendom Fornebu AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 2 AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 3 AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 4 AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Drift AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Fjordpark Syd AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Fjordpark Nord AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Midt-Norge AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Hareløkken AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Sør AS	Norge	100,0
Telenor Eiendom Vest AS	Norge	100,0
Telenor Hellas SA	Hellas	99,0
Telenor Business Solution AS	Norge	68,3

Til generalforsamlingen i
Telenor ASA

Revisjonsberetning for 2002

Vi har revidert årsregnskapet for Telenor ASA for regnskapsåret 2002, som viser et årsresultat på - 2.626 millioner kroner for morselskapet og et årsresultat på - 4.656 millioner kroner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og konsernsjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimer, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet, gjengitt på sidene 72–130, er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2002 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen, gjengitt på sidene 10–17, om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 19. mars 2003

ERNST & YOUNG AS

Olve Gravråk
statsautorisert revisor

UTTALELSE FRA BEDRIFTSFORSAMLINGEN

Bedriftsforsamlingen i Telenor ASA fattet 27. mars 2003 følgende vedtak

Bedriftsforsamlingen anbefaler at generalforsamlingen godkjenner styrets forslag til resultatregnskap og balanse for år 2002 for Telenor ASA og konsernet, samt tilrår at generalforsamlingen godkjenner styrets forslag til disponering av årsresultat for 2002.

Aksjonærinformasjonen er en sentral del av Telenors kommunikasjon med eierne. Telenoraksjen var også i 2002 en av de mest omsatte på Oslo Børs, og klarte seg bedre enn relevante bransjeindekser. Løpende informasjon om aksjen på www.telenor.no/ir

AKSJONÆRINFORMASJON

Telenor ønsker å ha et nært og tillitsfullt forhold til sine aksjonærer. Gjennom fyllestgjørende informasjon i flere kanaler skal aksjemarkedet holdes informert om vesentlige utviklings-
trekk i konsernet.

AKSJONÆRPOLITIKK

Selskapet har som mål over tid å gi aksjonærene en avkastning på sin investering som minst tilsvarende alternative investeringer med tilsvarende risikoprofil. Avkastningen skal komme i form av kontant utbytte samt verdiøkning for aksjene. Telenor-aksjen skal framstå som en likvid og interessant investeringsmulighet.

AKSJONÆRSTRUKTUR

Ved utgangen av 2002 hadde Telenor 55.840 aksjonærer, hvorav 54.180 var private. Utenlandske investorer, i betydningen bostedsadresse utenfor Norge, eide om lag 9,4 % av totalt antall aksjer. Den norske stat, ved Nærings- og handelsdepartementet, er den største enkelteier, med 77,6 % av aksjene.

FULLMAKT TIL Å UTSTEDE NYE AKSJER

Styret har frem til generalforsamlingen 2003 en fullmakt til å forhøye aksjekapitalen med inntil 1.064.776.488 kroner, fordelt på inntil 177.462.748 aksjer. Styret kan beslutte at aksjonærenes fortrinnsrett til tegning av aksjene fravikes. Av disse aksjene ble det utstedt 695.520 nye aksjer i forbindelse med gjennomføringen av Aksjeprogram for ansatte i desember 2002.

AKSJEPROGRAM FOR ANSATTE

For å stimulere ansatte til langsiktig eierskap i Telenor fikk alle fast ansatte i Telenor ASA og i norske datterselskaper hvor Telenor ASAs eierandel direkte eller indirekte er større enn 90 %, tilbud om å kjøpe aksjer for inntil 7.500 kroner,

med 20 % kontantrabatt. Dersom gjennomsnittskursen de siste 30 handelsdager til og med 16. desember 2003 (kurs 31,16) er minst 12 % høyere enn tilsvarende gjennomsnittskurs til og med 16. desember 2002 (kurs 27,82), så vil de som tegnet aksjer i dette tilbudet bli tildelt «resultatbonusaksjer» for 2.500 kroner, under forutsetning at de fortsatt eier de tildelte aksjene og fortsatt er ansatt i Telenor.

Rundt 22 % av de ansatte som ble tilbudt aksjer benyttet seg av tilbudet. Disse fikk hver tildelt 276 aksjer til kurs 27,08 kroner, som er gjennomsnittlig børskurs siste fem handelsdager til og med 16. desember 2002. Etter rabatt tilsvarende dette en kurs på 21,65 kroner.

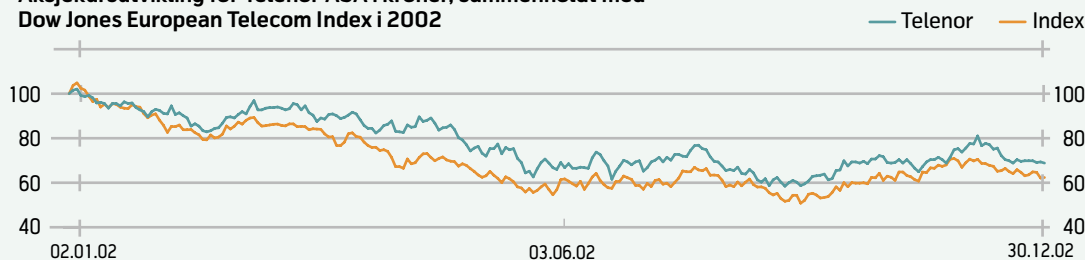
AKSJEKAPITAL OG EGNE AKSJER

Telenor ASA hadde pr. 31. desember 2002 en aksjekapital på 10,8 milliarder kroner, fordelt på 1.803.426.172 aksjer pålydende 6,00 kroner. Av disse aksjene er 28.103.172 egne aksjer. Selskapet mottok i forbindelse med fondsemisjon vedtatt i generalforsamling 10. november 2000, 30 millioner aksjer som skulle benyttes til utdeling av bonusaksjer til privatpersoner som kjøpte aksjer i forbindelse med børsintroduksjonen i desember 2000. 4. desember 2001 ble det utdelt 1.896.828 bonusaksjer til de privatpersonene som fortsatt var eiere av sine tildelte aksjer fra børsintroduksjonen, med én bonusaksje for hver tiende eide aksje. På generalforsamlingen i mai 2001 fikk selskapet tillatelse til å disponere de resterende aksjene til formål etter styrets nærmere beslutning.

Fordeling av aksjer på aksjonærer pr. 31.12.2002

Intervall	Antall aksjonærer	Andel av alle aksjeeiere	Antall aksjer	Andel av aksjer
1–1.000	49.673	89,0 %	19.530.074	1,1 %
1.001–100.000	5.893	10,6 %	31.760.311	1,8 %
100.001–1.000.000	199	0,4 %	67.306.306	3,7 %
1.000.001–10.000.000	71	0,1 %	190.690.232	10,6 %
10.000.001–1.400.000.000	4	0,0 %	1.494.139.249	82,9 %
Sum totalt	55.840	100,00 %	1.803.426.172	100,00 %

Aksjekursutvikling for Telenor ASA i kroner, sammenholdt med Dow Jones European Telecom Index i 2002

UTBYTTE

Selskapet har som politikk å betale en andel av årets overskudd som utbytte til aksjonærene. Telenor har som mål å utdele et årlig utbytte tilsvarende 20–30 % av årsresultatet etter skatt og minoritetsinteresser, med en eventuell justering for engangsgevinster og tap. Størrelsen på utbyttet kan imidlertid variere fra år til år.

For regnskapsåret 2002 har styret foreslått at det deles ut et utbytte på 0,45 kroner pr. aksje. Det utbytte generalforsamlingen fastsetter, utbetales 23. mai 2003 til selskapets aksjonærer på generalforsamlingsdatoen. Aksjene på Oslo Børs vil bli notert eksklusiv utbytte fra og med fredag 9. mai 2003.

AKSJEKURSUTVIKLING

Kursen på Telenor-aksjen var ved inngangen av året 38,50 kroner. Den høyeste kursen gjennom året var på 39,30 kroner, mens den ble notert med laveste kurs på 22,50 kroner. Ved årets utgang var kursen 26,50 kroner. På Nasdaq var kursen ved årets slutt USD 11,020. Markedsverdien pr. 31. desember 2002 var 47,8 milliarder kroner, som gjorde selskapet til det tredje største notert på Oslo Børs.

OMSETNING

Telenor er hovednotert på Oslo Børs under tickerkode TEL. Selskapet er også notert i USA på Nasdaq, gjennom sitt ADR-program, under tickerkode TELN. Én ADR tilsvarer tre norske aksjer. Depotbank er Morgan Guaranty Trust Company of New York.

På Oslo Børs ble det i 2002 omsatt 691 millioner Telenor-aksjer til en samlet verdi av 20,8 milliarder kroner. Det ble i gjennomsnitt omsatt 2,8 millioner Telenor-aksjer pr. dag ved Oslo Børs gjennom året. En børspost for Telenor-aksjen på Oslo Børs er 200 aksjer.

STEMMERETT OG EIERFORHOLD

Telenor har én aksjeklasse, hvor hver aksje gir én stemme. Selskapet har ikke eierbegrensninger utover det som er fastlagt i norsk konsesjonslovgivning. Utøvelse av aksjonærrettigheter er regulert i allmennaksjeloven. Etter norsk lov-

givning kan det kun stemmes for aksjer som er registrert på eiers navn. Stemmerett kan utøves tidligst to uker etter at aksjeinnehaver er meldt til Verdipapirsentralen.

INFORMASJON TIL AKSJEMARKEDET

Kontakten med det norske og internasjonale aksjemarkedet har høyeste prioritet i Telenor, og selskapet ønsker å ha en åpen dialog med aksjonærene og øvrige aktører i aksjemarkedet. Målet er at finansmarkedene til enhver tid skal ha tilstrekkelig informasjon om selskapet for å gi grunnlag for en korrekt verdivurdering av aksjen. Informasjon som kan være vesentlig for aksjonærer og andre aktører i det norske og i internasjonale aksjemarkeder, gis i form av meldinger til Oslo Børs samt gjennom pressemeldinger. Telenor presenterer sine resultater for hvert kvartal ved hovedkontoret på Fornebu. I tillegg avholdes det jevnlig møter med investorer i Europa og USA. Telenor følges av de ledende meglerhusene i Norge og internasjonalt.

RISK-REGULERING

I henhold til norske skatteregler skal de aksjonærer som er skattepliktige til Norge opp- eller nedregulere sin kostpris for aksjene med RISK-beløp (Regulering av Inngangsverdi med Skattlagt Kapital) ved beregning av salgsgvinst. RISK-beløpet beregnes årlig med utgangspunkt i endringen i Telenors tilbakeholdte, skattlagte kapital, fordelt på antall utestående Telenor-aksjer. RISK-beløp for 2001 ble 5,39 kroner pr. aksje, mens tilsvarende beløp for 2002 foreløpig er beregnet til –0,56 kroner pr. aksje. Det endelige RISK-beløpet for 2002 vil først foreligge etter 1. januar 2004. Aksjonærer som ikke er skattepliktige i Norge, berøres ikke av de norske RISK-reglene.

RATING

Telenor ble i mars 2003 ratet av Moody's til henholdsvis A2/P1 for lang- og kortsiktig finansiering. I mars 2003 ble Telenor ratet av Standard & Poor til henholdsvis A–/A2 for tilsvarende lang- og kortsiktig finansiering.

Mer – og løpende – informasjon om aksjonærrelaterte forhold finnes på Telenors IR-web: www.telenor.no/ir

FINANSIELL KALENDER 2003

7. mai	Resultat 1. kvartal 2003
7. mai	Telenor ASA – Kapitalmarkedsdag
8. mai	Ordinær generalforsamling
23. juli	Resultat 2. kvartal 2003
30. oktober	Resultat 3. kvartal 2003

De 20 største aksjonærene pr. 31.12.2002

Aksjonærnavn	Depotkonto (Nominees)	Aksjer i eie 31.12.02	%-vis andel 31.12.02
Nærings- og handelsdepartementet		1.400.000.000	77,63 %
Folketrygdfondet		44.524.000	2,47 %
Telenor ASA		28.103.172	1,56 %
State Street Bank	*	21.512.077	1,19 %
Phildrew Nominees	*	9.908.011	0,55 %
Royal Trust Corporation	*	8.881.728	0,49 %
Vital forsikring ASA v/DnB Asset Management		8.625.800	0,48 %
JP Morgan Chase Bank	*	7.151.777	0,40 %
JP Morgan Chase Bank	*	5.785.952	0,32 %
UBS		5.394.501	0,30 %
DnB Norge		4.839.700	0,27 %
State Street Bank	*	4.710.690	0,26 %
Clearstream Banking	*	4.605.278	0,26 %
KAS Depositary Trust Company	*	4.474.791	0,25 %
The Northern Trust	*	4.382.584	0,24 %
Gjensidige NOR		4.228.225	0,23 %
Skandinaviska Enskilda Banken	*	4.220.000	0,23 %
Deutsche Bank		4.172.348	0,23 %
Storebrand Livsforsikring AS		4.114.300	0,23 %
Euroclear Bank	*	3.887.773	0,22 %
Sum de 20 største		1.583.522.707	87,81 %
Sum øvrige		219.903.465	12,19 %
Totalt antall aksjer		1.803.426.172	100,00 %

TILLITSVALGTE OG LEDELSE

BEDRIFTSFORSAMLINGEN

Aksjonærvalgte medlemmer

Leder: Mona Røkke, Tønsberg

Nestleder: Gisle Handeland, Fedje

Björg Simonsen, Andfiskå

Brit Seim Jahre, Oslo

Eystein Gjelsvik, Langhus

Hilde Kinserdal, Bergen

Jan Erik Korssjøen, Kongsberg

Randi Braathe, Rygge

Ragnar Klevaas, Sandvika

Ove Andersen, Kolbjørnsvik

Aksjonærvalgte varamedlem

Inger-Grethe Solstad, Stavanger

Ansattes medlemmer

Berit Kopren, Stavanger

Jan Riddervold, Lillehammer

Astri Skare, Bergen

Stein Erik Olsen, Flaktveit

Arne Jenssen, Trondheim

Ansattes varamedlemmer

Erling Hjertnes, Bergen

Esther M. Strømme, Oslo

Francisco M. Rasmijn, Nesoddtangen

Ragnhild Holm, Bardu

Observatører for de ansatte

Grethe Elin Henriksen, Oslo

Brit Østby Fredriksen, Drøbak

STYRET

Aksjonærvalgte medlemmer

Styreleder: Thorleif Enger, Oslo

Nestleder: Åshild M. Bendiktsen, Sjøvegan

Hanne de Mora, Sveits

Einar Førde, Oslo

Jørgen Lindegaard, København

Björg Ven, Oslo

Ansattes medlemmer

Harald Stavn, Kongsberg

Per Gunnar Salomonsen, Skien

Irma Tystad, Trysil

Ansattes varamedlemmer

Ragnhild Laura Hundere, Sel

Marianne Losnegaard Jensen, Oslo

Ragnhild Broen, Trondheim

Roger Rønning, Eidskog

Helge Enger, Kongsvinger

Hjørdis Henriksen, Sortland

KONSERNLEDELSEN

Konsernsjef (CEO):

Jon Fredrik Baksaas

Visekonsernsjef, Adm. dir., Telenor Mobile:

Arve Johansen

Visekonsernsjef, Økonomi/finans (CFO):

Torstein Moland

Konserndirektør, Adm. dir., Telenor Broadcast:

Stig Eide Sivertsen

Konserndirektør, Adm. dir., Telenor Networks:

Jan Edvard Thygesen

Konserndirektør, Adm. dir., Telenor Norge:

Morten Karlsen Sørby

Konserndirektør for teknologi (CTO):

Berit Svendsen

ORDLISTE

ADR-program: American Depositary Receipts-program; et ADR-program karakteriseres ved at et selskap inngår en avtale med en bank om deponering av selskapets aksjer hos banken. I USA handles det med ADR-beviser og ikke aksjer.

ADSL: Asymmetric Digital Subscriber Line; transmisjonsmetode for å utnytte eksisterende kobberkabelnett for tjenester med behov for større kapasitet i den ene enden i den andre retningen, f.eks. video på bestilling.

AMPS: Advanced Mobile Phone System; den originale standardspesifikasjonen for analoge mobilnettverk, AMPS deler en geografisk region inn i celler for å kunne utnytte et begrenset antall frekvenser best mulig.

Analog overføring: Innen telenfoni betegnelse på radiooverføring hvor radiobølgene varierer kontinuerlig i takt med talen.

ARPU: Average Revenue Per User; gjennomsnittlig driftsinntekt en tjenesteleverandør har per GSM-abonnement.

ASP: Application Service Provider; tjenesteleverandør som leverer applikasjoner over nettet.

Bredbånd: Overføringskapasitet med tilstrekkelig båndbredde til å overføre f.eks. tale, data og video samtidig.

CPA: Content Access Provider – gjør det mulig for innholdsleverandører å ta seg betalt for innholdstjenester levert via mobiloperatørens kunder og der mobiloperatøren foretar all fakturering av sluttkunden.

D-AMPS: Digital Advanced Mobile Phone System (også kalt IS-136 TDMA-standarden); en videreutvikling av AMPS-standarden, sammenlignbar med GSM.

Digital overføring: Betegnelse på radiooverføring hvor talesignalet måles med jevne mellomrom, og hvor disse måleverdiene overføres av radiosignalet som tallverdier (0 og 1).

EBITDA: Earnings before interest, taxes, depreciations and amortisation; dvs. resultat før renter, skatt, av- og nedskrivninger.

GPRS: General Packet Radio Services; pakkesvitsjetjeneste som overfører data, som utvider GSM-systemet.

GSM: Global System for Mobile communications; felleseuropeisk standard for digitalt mobiltelefonsystem.

IKT: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

IP: Internet Protocol; protokollen (standarden) som danner grunnlag for Internett.

ISDN: Integrated Services Digital Network; betegnelse på digitalt nett som integrerer flere typer tjenester – tale, tekst, data og bilde.

MMS: Multimedia Messaging Service; en standard som muliggjør overføring av formatert tekst, levende bilder og lyd til og fra mobiltelefoner.

NMT: Nordisk Mobil Telefon; standard for analogt mobiltelefonsystem utviklet i Norden.

MVNO: Mobile Virtual Network Operator – er en mobilaktør som ikke har eget fysisk mobilnett, men for øvrig innehar alle tekniske systemer som er nødvendig for samtrafikk og roaming med andre nettoperatører. Kan således tilby sine sluttbrukere egne abonnement (SIM-kort) og tjenester.

PKI: Public Key Infrastructure – er et standardisert opplegg for elektronisk legitimasjon og signatur ifm. Internett og innholdstjenester via mobiltelefon og digital TV. PKI vil være en viktig faktor i utviklingen av elektronisk handel samt offentlige tjenester både for privatpersoner og bedrifter.

PSTN: Public Switched Telephone Network; betegnelse på det vanlige, analoge telenettet.

RISK: Regulering av inngangsverdi med skattlagt kapital. Den skattemessige kostprisen ved kjøp av aksjer oppjusteres med beskattet, tilbakeholdt overskudd i selskapet. Dette for å unngå dobbeltbeskatning av denne verdiskapningen.

SIM-kort: Subscriber Identity Module-kort; et lite kretskort som må monteres i en GSM-terminal før bruk. Kortet inneholder abonnementsopplysninger, sikkerhetsinformasjon og minne for et personlig telefonnummer-register.

SMATV: Satellite Master Antenna Television – eller på godt norsk – fellesantenneanlegg – har pga ny digital-teknikk fått sin renessanse.

SMS: Short Messaging Service; tekstmeldings-systemet i GSM.

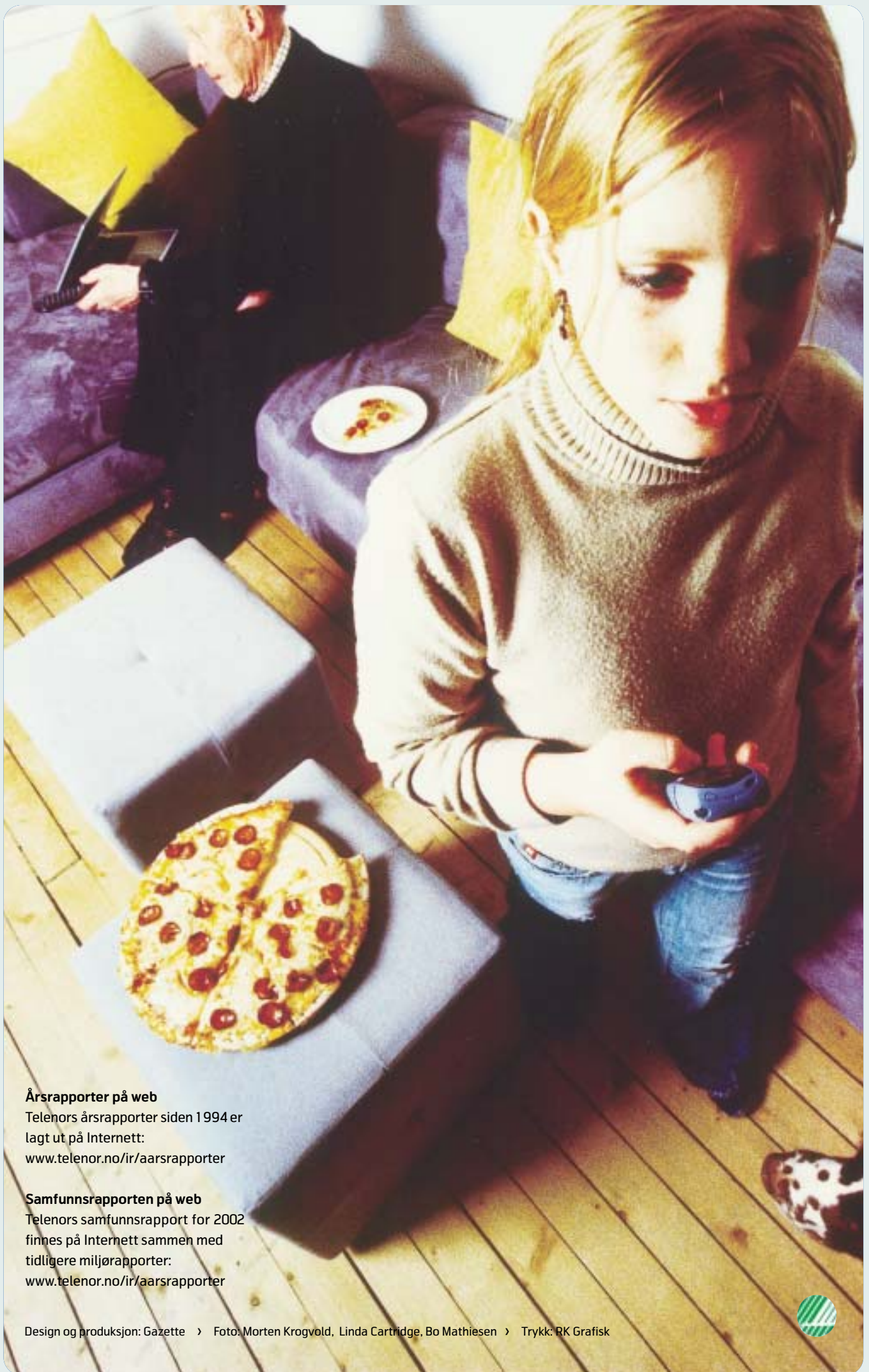
UMTS: Universal Mobile Telecommunications System; betegnelse på ett av systemene for tredje generasjons mobilnett.

US GAAP: United States Generally Accepted Accounting Principles – er amerikanske regnskapsprinsipper

VPN: Virtuelt Privat Nett; tjeneste for bedriftskommunikasjon der geografisk spredte organisasjoner med hussentraler og Centrex-løsninger knyttes sammen i ett bedriftsnett via svitsjede forbindelser i det offentlige telenettet.

WLAN: Wireless Local Area Network; et LAN (Local Area Network) sammenkoblet ved hjelp av trådløs teknologi.

Årsrapporter på web

Telenors årsrapporter siden 1994 er lagt ut på Internett:
www.telenor.no/ir/aarsrapporter

Samfunnsrapporten på web

Telenors samfunnsrapport for 2002 finnes på Internett sammen med tidligere miljørapporter:
www.telenor.no/ir/aarsrapporter

– **2003** er et utfordrende år for Telenor: Kundene skal oppleve oss som enklere og mer offensive i markedet.

Jon Fredrik Baksaas, konsernsjef Telenor

Selskapet og aksjen kan følges løpende på www.telenor.no